
ॐ

ભક્તિ નૌકા

(ભાગ ૧-૨)

પ્રેક્ષામુદ્રા : સત્સંગ મંડળ, માણસા.

પ્રથમ પ્રકાશન : ૧૯૭૮

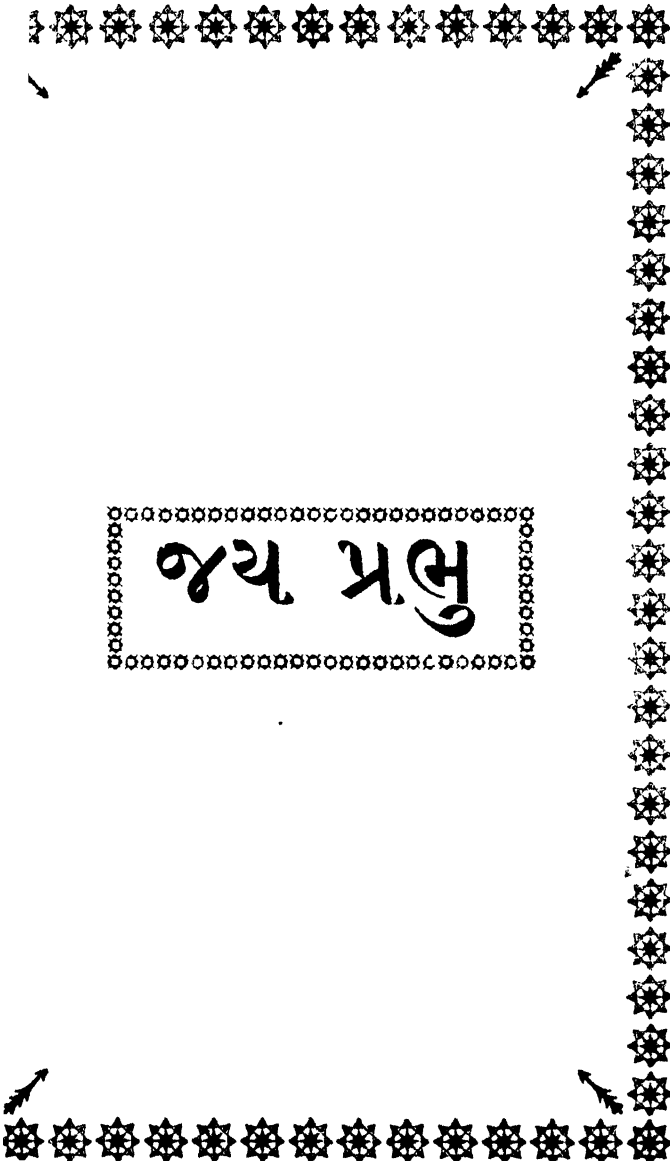
ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

| ગૂજરાતી કૉપીરાઇટ વિભાગ |

અનુક્રમાંક ૨૨૧૩૪ કિંમત ૧૦૦

ગ્રંથનામ ભક્તિ નૌડા

વર્ગિક ૭-૬

જય પ્રભુ

ॐ तत्त्वमसि

श्री सद्गुरु परमात्मने नमः

नीती, ज्ञान, वैराग्य, અને ભકિત રસથી ભરપૂર,

શ્રી ભકિત નૌકા

બે ભાગમાં રચેલી ભજનમાળા

ભકિત શાળા સુકિતની, ભુકિતથી જળવાય,
નવે પગથીયે પગ ધરી, જ્ઞાન ગતીમાં જાય.

પ્રથમ ભાગના રચનાત્મક નિમીત્તે—

ભકત—પુંજીરામ હરગોવિન્દાસ માણસા (મહીકાંઠા)

દ્વિતીય ભાગના રચનાત્મક નિમીત્તે—

ભકત—ગોવિન્દજી રામેશ્વર ત્રિવેદી સરપદક (કાઠીયાવાડ)

नाष्टं वसामि वैकुण्ठे योगिनां हृदये न च ।

मद्भक्त्या यत्र गायति तत्र तिष्ठामि नारद ॥

પ્રથમાવૃત્તિ.

પ્રત-૧૦૦૦

કિંમત:-એક રૂપીએ

સને ૧૯૩૯

સંવત ૧૯૯૫

પ્રકાશક:—સત્યજિત મહેતા માણસા

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ
૨૨૧૩૪

કર્તાએ સર્વ હક સ્વાધિન રાખ્યા છે; કર્તાની રત્ન સિવાય
પુસ્તકનો કોઈપણ ભાગ છાપવાની મનાઈ છે.

મુદ્રક:—દામોદર રતનશી બનાતવાળા
વૈદ્યાનર પ્રીતિ પ્રેસ, ૧૬૩, પાંજરાપોળ રોડ,
મુંબઈ નં. ૪.

અમારા પૂજ્યશ્રી ગુરુદેવ

શ્રી સદ્ગુરુ ચરણે-

પુખ્પાંજલી.

.....

અનંત યુગાન્તરથી સેવાતાં આવેલાં સંચિત કર્મરૂપ બંધનોના બંધથી બંધાયેલા, અજ્ઞાનતાના વટોળમાં અટવાતા, અને પામરપણાને પામેલા, જીવ દશાના જીવોને ભવાબ્ધના સંકટોમાંથી માત્ર કૃપા વડેજ મુક્ત કરી, જ્ઞાન પ્રદેશની અટપટી રાહ દર્શાવનાર, અને હૃદય પુષ્પની અણુ ઉધડી પાંખડીયોમાં અનેરું ચૈતન્ય ભરી તેને આત્મ પ્રતિ વિકસિત કરનાર, વળી અગાધ મોહ સાગરમાં ડુબેલી વૃત્તિયોને ખેંચીને અંતર વૃત્તિ કરાવનાર, તેમજ વિશ્વ પ્રેમના મોંઘા મંત્રોત્તર અમુલ્ય દાન કરનાર, સિંહાણી નિવાસી, બ્રહ્મનિષ્ઠ અમારા વહાલા દયાળુ શ્રી “ગુરુદેવ.” મન્નાનંદ મહારાજશ્રીના પવિત્ર ચર્ણાવિંદમાં હમારા લાખખો વંદન હો, વંદન હો.

આ પુસ્તકમાંના ભજનોની કૃતિ, મતિ, અને વસ્તુતા, એ સર્વે આપની કૃપા વડેજ ઉદ્ભવવા પામી છે. તો તેના બદલામાં અન્ય કયા ? પ્રકાશ વડે આપના સુર્ય સમાન પ્રકાશમાં વૃદ્ધિ કરીએ ? અર્થાત આપ માનવલીલા ભજવતા છતાં સર્વ વસ્તુઓના ભંડારરૂપ હોવાથી અન્ય કયા ? પદાર્થ

(૪)

વડે અમે આપનું શું ? પ્રિય ફરીએ. માત્ર આ નાનકડી સરખી પુષ્પાંજલી અર્પિ સંતોષ પામીએ છીએ.—

વળી અમારા નજીકમાં જ વસી રહેલા અરણ્ય નિવાસી બ્રહ્મનિષ્ઠ યોગીરાજ શ્રી અમીઘરજી મહારાજશ્રીની સંપૂર્ણ કૃપા વડે આજે આ ભૂમિકા ઉપર આવીને આજ સેવા રૂપ અમારી આ માનવ ફરજ બજાવાય છે તે બદલ તેઓશ્રીના પવિત્ર આત્મામાં અમારા પ્રેમભર્યા હૃજરો પ્રણામ હો.

લી:—આપના દિન બાળકો

“પુંજીરામ” અને “ગોવિંદ”

શ્રી હરિ ॐ પ્રસ્તાવના.

.....

અખિલ વિશ્વમાં વાણી ચાર પ્રકારની છે. પરા, પશ્ચંતિ, મધ્યમા અને વૈખરી. તેમાં વૈખરી એ મનુષ્ય-વાણી છે, મધ્યમા એ દેવ વાણી છે, પશ્ચંતિ એ ઇશ્વર વાણી છે, અને પરા એ પરબ્રહ્મની અનિર્વચનીય વાણી છે. તે સર્વ પોતપોતાના દેશમાં રહીને સમોવડીયા સાથે જ યોગ, ભોગ, અને સંયોગ કરી શકે છે. તોપણ ! સદ્ગુરુ દેવની પ્રભુ કૃપાવંત સંતને કોઈ કોઈ શબ્દોમાં વૈખરી વાણીમાંથી કદાચ પરા વાણીની સરહદ માપતાં આવડે ! તો તેવા સંતોને અમારા લાજખો વંદન હો. પણ ભક્તિની શરૂઆત તો વૈખરી વાણીથી જ થશે. એમ હોવાથી આ પુસ્તક લખાઈને તેમાં વિધ વિધ વાણી પીરસાયેલી છે.

સમુદ્રના ઉંડાણમાં ડુબાવેલા માટીના ઘડાને અંતર આહિર અને પોતાના આણુ પરમાણુમાં જેમ જળ વિના કંઈ હોતું જ નથી, તેમ યથાર્થ રૂપમાં તો અખિલ વિશ્વનગરમાં ખીચોખીચ ભરેલો સર્વ સુખોના ખજાના રૂપ બ્રહ્માનંદ જ વિલસી રહ્યો છે. તો પછી એવા નિત્યાનંદ, સત્યાનાંદ, પરમાનંદ, અખંડાનંદ, અને સચ્ચિદાનંદ રૂપ એ સ્વાત્માનંદને કેમ લોકો નહિ જોતા હોય વાર ?

એમ તો જરૂર જણાય છે, કે, આખા જગતમાં ક્રીડીથી માંડીને કુજર સુધી, રંકથી માંડીને સાર્વજનિક સત્તા

સુધી, અને તૃણથી માંડીને મેઢૂ પર્થતના પ્રાણી પદાર્થો, સુખનીજ ઇચ્છા કરી રહ્યા છે. આનંદનેજ ચાહે છે. અને જ્યારે એમ છે, તો આટલા આનંદધનમાં તેઓની ચાહનો છેડોજ નથી આવતો એ શું ?...એતો એજ ! પલમાં ફના થનારું જગતું સ્વપ્ન. એવા સ્વપ્નથી નિવૃત્ત થવા સારૂ આ પુસ્તકમાં મુકત કંઠે પણ કોઈ કોઈ શબ્દો કહેવાયા છે.

મારા પ્યારા વાંચકો ! જે વસ્તુ છે, તેને નથી એમ કહેશો ? તો નથી ત્યાંથી પામશો કેમ ? વિચાર કરો. જે સુખની શોધમાં જગતના જીવો જે રીતે લાગ્યા છે, તે રીતે શોધીને કોઈ તેને મેળવી શક્યા છે ? નહિજ. તેમાં તો રાવણુ જેવા રાજવી અંતે પણ નીરાશ થયા છે. મોટે એવા વિયોગના વલોણામાં વલોવાઈ રહેલા સુખમાં છેવટે વિષયનીજ તાર તરીને ઉપર આવે, એવા વિષયાધિન ક્ષણિક સુખોને સુખ કહેવાય જ કેમ ?

“સુખ” એ જે અક્ષરના શબ્દ પાછળ ઓળખાણના અભાવે હજારોનાં જીવન ફના થઈ રહ્યાં છે. છતાં અવિચળ સુખની ઝાંખી સરખી પણ થતીજ નથી. અને જીવનમાં કરેલા પુરુષાર્થના અંતે દુઃખનાજ દાવાનળ લલ્લકે છે. છતાંય મોહના નિશામા પડેલા જગતના ઘણા જીવો સુખની આશામાં દુઃખનેજ આવકાર આપતા જાય છે.

જ્યાંસુધી સત્ય આનંદ રૂપ સાચા સુખની ઓળખાણ નથી ! ત્યાંસુધી સુખ, અને દુઃખ, એ તમારા મનનીજ

રચેલી એક કૃતિ ગણાશે. માટે એવા મનવડે ઉપભવી કહેલા સુખ દુઃખની જાણમાં કરોળીયાની માફક જીવન હોમાય નહિ, તોજ વધારે સાડા ગણાય. કેમ કે ? ધૃષ્ટિરી અદાલત નો એવોજ કાયદો છે ! કુદરત ભગવાનનો એવોજ ન્યાય છે ! કે જેમાંથી જેની ઉત્પત્તિ, તેમાંજ તેનો અંતિમ લય થાય છે. માટે મનમાંથી રચાયેલું નાશવંત સુખ અને દુઃખ અવશ્ય મનમાંજ નાશ પામશે:—

પરિણામી સુખ, એતો દુઃખને વધુ કરી બતાવનારો શત્રુ છે. આપણા આત્માને શાશ્વત શાન્તિ આપે નહિ એવા નાશવંત વિષય સુખોમાં જીવન હોમાય જ કેમ ? દુઃખોની યાદી આપનારા સુખ કરતાં જો જીવનમાં જતું હોય તો દુઃખજ વધારે સાડાં છે. પણ તે સહન કરવાની શક્તિ આવે, તે માટે આ ભક્તિ નોકાનો ગ્રંથ વિ.શ્વની સેવામાં હાજર થાય છે.

વળી એવાજ સુખ દુઃખની ગડમથલમાં મનુષ્યનો જીવન પ્રવાહ વહી જાય છે. માટે આપને અનંત સંતોનો સંદેશ છે, કે, જ્યાં સુધી આપના આત્માને શાશ્વત સુખ ના મળે, ત્યાંસુધી અન્ય પ્રયત્નો તજીને કોઈ સત્સંગ મંડળનો આશ્રય કરો. કોઈ સાચા સંતને શરણે જાઓ. અને કોઈ પ્રહ્મનિષ્ઠ તત્ત્વજ્ઞાની સદ્ગુરૂના શિષ્ય બનો. પણ...સ્વાધ્યાન. કોઈ સંત કહે છે કે,

(દોહા.)

સદ્ગુરૂ દુર્લભ દેવને,—હોય હજારે એક
કાલ પુકે કંઠી ધરે,...ધર ધર ગુરૂ અનેક૦...૧

(૮)

સદ્ગુરુ કોને કીજીયે, શ્રોત્રિય પરમ કૃપાળ૦
બ્રહ્મ દશા ભરપુર છે, ત્યાં જઈ શરણુ સ્વિકાર૦...૨

ગુરુ કરવા સહેલા નથી, નહિ બાળકનું કામ૦
વસિ વિચારી અનુભવી, પછી ભિડાવો હામ૦...૩

તનના ગુરુ અનેક છે, મનના ગુરુ ન હોય૦
મહારોગે મુકિત કરે, હુલ્લ સદ્ગુરુ સોય૦...૪

ધ્યાસ વાંચકો ? પ્રભુનું સત્ય સ્વરૂપ જ્યારે જડશે, ત્યારે થશે. પણ તે રૂપેજ દિવાથી દિવો, અને જ્યોતિથી જ્યોતિ પ્રગટાવી દ્યો. અગ્નિથી અગ્નિ રૂપ બનો. જેમ ધનથી ધન, પાપથી પાપ, અને દરીદ્રતાથી દરીદ્રતાજ કમાવાય છે, તેમ ગુરુ વડે શિષ્ય પદવી પરીપકવ કરીને, ગુરૂપદમાં ઐક્ય બનો. જેનું સ્મરણ કરો, તે રૂપ થવા સર્વ કોઈ હક્કદાર છે. અને એજ તેનું અંતિમ ક્ષણ છે. શિવ શિવ કહેતા ગયા, પણ જીવના જીવ રહ્યા, તો તેનાં કામ અધુરાં રહ્યાં. કારણ કે માત્ર નામનેજ જાણવાથી, નામીના ખરા સ્વરૂપની ઓળખાણ થયા વિના તે પુરૂષ ઘણા વખત માર્ગમાં સામો મળે, તો પણ તેની ઓળખાણ કે મુલાકાત થતી નથી. મોટે નામ પણ નામીના ધ્યાન સહવર્તન હોય તો, વિશેષ કલ્યાણ કારી નીવડે. નામ અને નામીની ધામીમાં એકતા થાય, એટલા મોટે આવા સદ્ગ્રંથોની જરૂર છે.

જે કર્તાવ્યમાં અખંડ સુખનો સમાવેશ થાય છે, લક્ષ ચોરાશીનું દેવું પુર્ણ કરી અજન્મા બનાય છે, જીવનની

સફળતા થઈ પ્રભુની પ્રભુતા પૂર્ણ રીતે પેખાય છે, જે કર્તાવ્યમાં અણુ અણુમાં રહેલા વ્યાપક પ્રભુનાં પોતાના દિવ્ય નેત્રો વડે ગુપ્ત રીતે દર્શન થાય છે. અને માયાના ખંધનોના દુકડે દુકડા થઈ જીવનની સાચી મસ્તિ બગવાથી, હું અને તું ના ભેદ ટળી જઈ ઐક્યતા સેવાય છે. બળી જે કર્તાવ્યમાં ભુતકાળના થઈ ગયેલા, નરસિંહ, મીરાં, નારદ, પ્રહલાદ, ધ્રુવ, અમરીષ, આદિ અનંત મહાન સંત પુરુષોના સમાગમ સેવાય છે. સતસંગી આનંદના અભેદ દ્વારા જે કર્તાવ્યમાં લેવાય છે. અને પરમ પદ રૂપ મોક્ષની પ્રાપ્તિ અંતે જે કર્તાવ્ય વડે થાય છે, તેનેજ ખરૂં જીવન કર્તાવ્ય કહેવાય છે. માટે એવા જીવન કર્તાવ્યની બાંધીતિ માટે આ અમારી જગત સેવા છે.

સ્વપ્ન વત્ સુખની ઘેરી નિંદ્રામાં જ્યાં આપું જગત ઘસ ઘસાટ ઉઘે છે ! ત્યાંજ કોઈ વિરલ આત્માઓ એવા નાશવંત સુખને ઠોક્કરે મારી જીવન કર્તાવ્યમાં બાંધીત રહે છે. માટેજ ગીતામાં ભગવાન શ્રી કૃષ્ણચંદ્ર કહે છે કે,

યા નિશા સર્વમૂનાનાં, તસ્યાં જાગૃતિ સંયમી ।

યસ્યાં જાગૃતિ ભૂતાનિ, સા નિશા પશ્યતો મુનેઃ ॥

એવા સ્વકર્તાવ્યમાં બાંધીત રહેનારા, જે મહામુનિ-જનોએ જાતમહેનતથી સ્વમુપાર્જિત સ્વાનુભવ સિદ્ધ તત્વજ્ઞાનને પ્રાપ્ત કર્યું છે, તેઓજ તેના ખરા વારસદાર છે. જેઓ મહાન સંતોના મહાન શબ્દો ઉપર આતુર છે. અને પ્રભુનું અસ્તિત્વ પ્રત્યેક પરમાણુઓમાં અનુભવે છે, એવા વિરાટ

આત્માઓને અમારા બાલક ભાવે કોટયાન કોટી વંદન હો.
વંદન હો.

હું મનુષ્ય છું કે નહિ ? આટલો જ ખ્યાલ ખરા દીલથી મનુષ્યને થાય તો હું કોણ છું તેની ખરાખર ઓળખાણ પોત પોતાને સમજી શકાશે. એ રીતે આગળના દરેક મુમુક્ષુઓ ધીરે ધીરે અભ્યાસ કરીને પોતાનું જીવન કર્તાવ્ય સાધી ગયા છે. એવીજ રીતે આજે અમે પણ અમારું જીવન કર્તાવ્ય સુધારવા પ્રેમની ભીક્ષા માગતા ક્રમે ક્રમના અભ્યાસ સાથે આપ સર્વના ચરણમાં હાજર થઈએ છીએ, અને તે એટલાજ માટે કે ઇશ્વરી અદાલતની ન્યાય કોર્ટમાં અમારે આપનીજ સહીથી છુટવું છે. માયાવી મહાસાગરના પ્રચંડ મોજાઓ સામે બાથ ભીડનારા મહાન સંતોની કૃપા વડે પ્રગટ થનારી આ નાની સરખી “ ભક્તિ નૌકા ” નો હેતુ ભવાટવીમાં અટવાતા મુસાફરોને માર્ગદર્શનનો છે. તેમજ આ નાકાનું વહન શાશ્વત શાન્તિના પ્રદેશમાં લઈ જવા માટે છે. પ્રભુ પ્રેરણાએ પ્રગટ થએલો, અમારો આ પ્રયાસ, પહેલ વહેલોજ વિશ્વરૂપ વિરાટ નારાયણના ચરણે રજી થાય છે. તેમાં કાવ્ય અને શૈલીમાં અમે અદ્વૈત હોવાથી, સ્ફુરી આવેલા ભાવને આગળ રાખીને આ સેવા બજાવી છે. તો વિરાટ નારાયણના રૂપમાં રહેલા લગવદ્ ભક્તો, કવિ જનો, અને સંત મહાત્માઓ, અમારી પ્રાથમીક કૃતિમાં ભુલચુક નીલાવી લઈ ને સેવારૂપે સ્વીકારી લેશે. એજ અમારી અભિલાષા છે.

(૧૧) ૨૨૧૩૪

પરમકૃપાળુ પરમાત્માના દિવ્ય ધામની સાચી ઓળખાણ કરાવવામાં બહાલા મુમુક્ષુઓને આ પુસ્તક જીવન સાથી બની રહે, અને તેની અંતરગત રહેલા શબ્દ ભાવને જીવનમાં ઉતારે, એજ મુત્રાત્મા પ્રત્યે અભ્યર્થના સહ વિરામ. ઈતિ શિવમ્. ઐ શાન્તિ. શાન્તિ. શાન્તિ.

લી:-

આપનો દાસ પુંજીરામ.

અને

ત્રિવેદી ગોવિંદજી રામેશ્વર.

(૧૨)

શ્રી હરિઃ ॐ
અર્પણ પત્રિકા.

.....

બહાતા ભગવદ્ ભકતો.

સર્વત્ર એકજ અધિષ્ઠાનનું અવલંબન હોવા છતાં, તેના પૂજન અર્ચન માટે એકજ સ્થાન મુકરર કરવું જોઈએ. એમ હોવાથી જ આ “ભક્તિ નૌકાનું” સમર્પણ લખાય છે. જ્યાંથી અમારા અણુખેડ્યા હૃદયમાં કંઈક જાગ્રતિ આવી છે, અને માનવ જીવનની દૃશ્ય ઓળખાણી છે, અને જેના પ્રતાપે અનંત સંત મહાનુભાવોની સેવા સાથે દર્શન સ્પર્શન અને મોંઘેરાં મીઠનથી પ્રેમરૂપ પ્રસાદી પ્રાપ્ત થઈ છે, સત-સંગના અનુભવી લ્હાવા લેવાયા છે, એવા માણસાના સતસંગ મંડળને, નિષ્કામ ભાવે પ્રકાશ કરવા આ સેવા અમે સમર્પણ કરીએ છીએ.

માત્ર આશામાં એજ કે ! આ પુસ્તકમાં રહેલા ભગવદ્ ભાવને, શબ્દભાવને, અને ભક્તિ ભાવને, સંત મંડળીયો અંગીકાર કરે. અને પરસ્પરમાં પ્રેમી આત્મ બંધુઓ તેનો ખુલ્લો ફેલાવો કરી સદુપયોગ કરે, તો અમારી અંતર સેવા સફળ થઈ ગણાય:—

આ અંતરમાં લખાયેલાં ભજનો કર્મ યોગીયો, ભગવદ્ ભકતો, અને જ્ઞાનીજનો, વિગેરે સર્વ માટે સમભાવે

લખાયેલાં હોવાથી સર્વને ઉપયોગમાં આવે, તેવી રીતે સરળ સાદી અને વિવિધ ભાષામાં ગોઠવાયાં છે. તેનો સર્વ કોઈ સ્વિકાર કરે, એજ અમારી પ્રાર્થના.

પ્રત્યેક શુભ સમયના ક્ષણ રૂપ, વિવિધ સ્પુર્ણોથી ભરેલી આ ભક્તિ નૌકાને, છપાવવા માટે જે જે સદ્ગૃહસ્થોએ સતત પ્રયાસ કર્યો છે, તેતે ભગવદ્ પ્રેમી મહાનુભાવોનો અમે અંતઃકરણ પૂર્વક આભાર માનીએ છીએ. તેઓશ્રીને પ્રભુ શુભ કાર્યમાં સદૈવ સ્હાય આપે, એજ અમારી અંતરની આશીષ સહ વિરામ, ઇતિ. ॐ

સંત અર્જુનજી,

પુંજરામ. અને ગોવિંદ.

(૧૪)

ૐ શ્રી હરિ :

હૃદય—ઉર્મી.

.....

અનંત યુગોના અનંત શુભા શુભ સંયોગોથી રંગાઈને મારા સુક્ષ્મ દેહના જીવન પટ પથરાએલા, માયિક વાદળને બહુજ થોડાં પ્રસંગથી ખસેડનાર, ઉંડામાં ઊંડા અધકારમાંથી ખેંચીને બહાર લાવી માનવ જીવનની ખરી ભૂમિકા પર મુકનાર, અને પ્રેમરસના મોંઘા મંત્રોથી એકજ પળમાં આખા જીવનનો પલટો કરાવનાર. બહાલા બંધુ પુંજરામ?...હું ત્હારો જેટલો ઉપકાર માનું એટલો ઓછો છે. તારી પારમાર્થિક વૃત્તિ ત્રિવિધ તાપથી તપેલા અનેક મનુષ્યોને શાન્તવન આપે છે. એના દિર્ઘ અનુભવને સેવનારો હું પણ એક આજે આ ભૂમિકા ઉપર આવી ઉમંગથી ઊભરાતો આશીષ અર્પું છું, જે ત્હારી વિશ્વ સેવા દિનપ્રતિદિન વૃદ્ધિગત થાઓ. અને અનેકના જીવનમાં તારી શુભ ભાવના વિશેષ પ્રસરો. એજ પ્રભુને પ્રાર્થના...ૐ

લી : ત્હારો ગુરૂ બંધુ, “ ગોવિન્દ.”

(૧૫)

ૐ શ્રીહરિ:

લેખકના બે બોલ.

સમુદ્ર અને સંસાર એ બંને વસ્તુઓમાંથી એકજ જાતનું ઉદાહરણ નીકળે છે. તો પણ અનુભવથી અનુભવનારને જ તે અનુભવાય છે. એટલા માટે જ હજારો મહાત્માઓએ હજારો પાનામાં હજારો શબ્દો વડે સંસારને સમુદ્રની ઉપમા આપેલી છે.

સમુદ્રમાં જેમ તરંગો હોય છે. તેમ સંસારમાં પણ સંકલ્પોના તરંગો હોય છે. સમુદ્રમાં પ્રાણીયો, અને સંસારમાં પણ પ્રાણીયો છે. સમુદ્ર કુટસ્થ, અને સનાતન છે. તેમ સંસાર પણ કુટસ્થ, અને સનાતન છે. સમુદ્ર ઉપર અનેક તરંગો આવી આવીને ચાલ્યા જાય છે, તેમ સંસારમાં પણ અનંત પ્રાણીયો આવી આવીને ચાલ્યાં જાય છે. સમુદ્રને તરવો પડે ! તો ઉંડાણના ભયાનક માર્ગે થઈને જ જવું જોઈશે, તેમ સંસારને પણ તરવો હોય, તો પ્રથમ કર્મયોગ પછી ભક્તિયોગ, અને છેવટે ભગવાને ગીતામાં કહેલા જ્ઞાનેપરિ સમાપ્યતે એવો આત્માનો તત્વજ્ઞાનયોગ તેના ઉંડા રહસ્યમાં પણ ઉતરવુંજ પડે છે. વળી સમુદ્ર તરનારને સ્ટીમરની જેમ જરૂર છે, તેમ સંસાર તરનારને પણ તત્વ-વેત્તા સદ્ગુરૂની જરૂર છે. સમુદ્ર દેખીને ભય પામનારો જેમ સમુદ્રને તરે નહિ, તેમ ભક્તિ દેખીને ભાગનારો પણ સંસારનો પાર પામેજ નહિ. સમુદ્રમાં કમર સુધીના પાણીમાં

કુદનારો, અને લક્ષિતમાં ઉપલક ઉપલક સ્વાંગ ધરનારો, ધારેલા મુકામે કદી પહોંચતોજ નથી, તેમજ સમુદ્રમાં તરંગોની, પ્રાણીયોની, અને પદાર્થોની જેમ ઉત્પત્તિ, સ્થિતી, અને લય થાય છે, તેમ સંસારમાં પણ સર્વ પ્રાણી પદાર્થોની એવીજ ગતિ થાય છે. ઝં

આ જગતમાં પુસ્તકોની અને લજનોની ત્રુટી તો નથીજ. પરંતુ ઉત્પત્તિ, સ્થિતિ અને લય એ કુદરત ભગવાનનું સ્વાભાવિક નિયમજ હોવાના સ્વભાવે તેમજ ભગવદ્ લક્ષિતના રાહમાં સુ વિચારના સ્પુર્ણો થતાં હોવાથી કંઈને કંઈ લખાઈને પ્રગટ થવાના સ્વભાવેજ આ “લક્ષિત નૌકા” નામનું પુસ્તક પ્રગટ થાય છે. પરંતુ તેનો કર્તાપદનો અધિકારી સર્વેનો સુત્રાત્મા અંતર્યામીજ છે.

આ જગ્યાએ અપૂર્ણ હૃદયોમાં રહેજેજ એ પ્રશ્ન ઉદભવે છે ? કે જ્યારે કર્તાપદનો સ્વામી અંતર્યામીજ છે, તો લેખકે ગ્રંથ કર્તા તરીકે તેમજ સર્વ લજનોના નીચે નામાં ચર્ચુ લખવામાં પોતાનું નામ શા સારૂ આપ્યું હશે ?

બહાલા વાંચકો ? આ ભતની અનંત શંકાઓ વર્તમાનમાં થતી હોવાથી તેના સમાધાન માટેજ સ્કુરેલા એ શબ્દો અત્રે લખાય છે. અંતર્યામીને અંતરથી બહાર શોધવાની જરૂર નથી. ખાવા, પીવા, પહેરવા, ઓઢવા તેમજ અનંત વેશવેશ ન્યાયસર ભોગવવા, સર્વ ભતના પદાર્થો અંતર્યામી જ આપે છે ! પરંતુ લેવડ દેવડના બહેવર વખતે, બહીષ નામ ધારી શરીરોને સંબોધવાં પડે છે. અંતર્યામી

અનામી છે અને લૌકિક અગર અલૌકિક બવહાર નામી વિના થાકતો નહિ હોવાથી નામ આપવાની જરૂર છે. નામમાં નામી છુપાયો છે તે બધા વિનાજ અંતર્યામીના અવગ્રહના થાય છે.

વળી ગ્રંથ કર્તાનું નામ આખ્યા શિવાય, ગ્રંથના લેવડ દેવડના બહેવારમાં ઘણી વખત અડચણો આવતી હોવાથી, તેમજ અમુક ભજનનો કહેનાર કોણ સંત છે એ બધાની ઘણા વખત જરૂર પડતી હોવાથી, અંતર્યામી સહવર્તમાન શરીરધારી સંતનું નામ આપવુંજ પડે છે. અને એજ ન્યાયથી આદિ અનાદિના સંતોએ દરેક ભજનની પાછળ નામાચર્ય રૂપે પોત પોતાની સાચી સહીયો કરેલી છે. અને એજ ન્યાયથી અમારા અનામી અંતર્યામીનું નામ આ મુગના લોકોએ જે પાડ્યું છે, તે નામ તેના સ્થાન રૂપ શરીર સહવર્તમાન આપવામાં આવ્યું છે. તેમાં અંતર્યામીને વીસારી, એકલા શરીરને ભેદને અહંભાવનો મિથ્યા આરોપ અમારે માથે મુકાય નહિ, તેના માટે આ વિષય વિષેશ ખુલાસાથી લખવાની જરૂર પડી છે. તેમાં પણ અવિવેક લાગે તો સજ્જનો માફ કરે, એજ અમારી વિનંતી છે.

આ ગ્રંથમાં લખાયેલા પ્રત્યેક ભજનોમાં અને શબ્દોમાં કમ ઉપાસનો અને તત્ત્વજ્ઞાન ની છેલ્લી સરહદમુધીના સ્ફુર્ણો વિરાટ નારાયણના ચર્ણ રજુ થાય છે, તેનો અર્થ એવો તો કદાપી નથી ! કે લેખકો સર્વ ભજનોના શબ્દ-ભાવને પારંગત થયેલા છે. અર્થાત લેખકો સર્વ ગુણ સંપન્ન જઈને માત્ર વાંચકોનેજ ઉપદેશ આપે છે એમ પણ નથી.

પરંતુ સર્વ અવગુણોથી રહિત અને સર્વ પુણ્યોથી પ્રભુ એવા અંતર્યામીના સ્પર્શોને શીરોમાન્ય કરી સ્ફુરતી આવેલા શબ્દભાવને વિશ્વ વિદ્યાલયમાં અર્પણ થાય છે. જેમાં વાંચકો અને લેખકો સર્વે વિદ્યાર્થીલાવે સુબોધનો સંચય કરવા સદાને માટે ભિન્નુક છે, તે વાતને વિવેકીજનો વિસારે નહિ અને દેહ દ્રષ્ટિના સ્થુલ ભાવથી નિવૃત્ત થઈ ભગવદ્ પ્રસાદનો સદુપયોગ કરે એજ અમારી પ્રાર્થના.

વળી આવાં શુભ કાર્યોમાં, સંત મહાત્મીઓની કૃપાજ પ્રાધાન્યપણે કામ કરતી હોય છે. માટે જેઓશ્રીની કૃપાવડે, આ પુસ્તકના સર્વ અક્ષરો લખી શકાયા છે, અને જેઓશ્રી એ અમને માયાવી મોહથી શરણે લઈ મુક્તિનો માર્ગ દર્શાવ્યો છે, એવા ભક્તિ માર્ગને દર્શાવનારા અમારા શ્રી ગુરૂદેવ, અને સંતશ્રી કબુલાઈને આ શુભ પુરુષાર્થમાં અમારે વિસરવા જોડે નહિ. એમ સમજી અમારી કર્તવ્ય ફરજ બજાવવા, આ પુસ્તકમાં તેઓશ્રીના ફોટાઓ સાથે સદગુરૂ દેવને પુષ્પાં જલી, અને સ્વર્ગવાસી સંતશ્રી કબુલાઈનું જીવન ચરિત્ર આપવામાં આવ્યું છે. વળી તેઓ શ્રીએ અમારા માણસા ગામે પધારી જનતાના કલ્યાણાર્થે પુરે પુરે પ્રયત્ન કરવા ઉપરાંત અમારા ઉપર પણ ઘણાજ અનુગ્રહ કરેલો હોવાથી; અંતરના ઉત્તરાથી બોલી જવાય છે, કે ! તેઓ શ્રીના અદ્વિતિય આત્માને અમારા હજારો હજાર ઠંડવત પ્રણામ હો. ॐ શાન્તિ :

લી૦

પુંજરામ અને ગોવિંદ.

‘ભાઈશ્રી’

શ્રી હરિઃ ૐ

ભકતરાજ શ્રી. કબુલાઈનું સંક્ષિપ્ત જીવન ચરિત્ર.

—o—

પરિત્રાણાય સાધૂનાં, વિનાશાય ચ દુષ્કૃતામ્, ।
ધર્મ સંસ્થાપનાર્થાય, સંભવામિ યુગે યુગે. ॥ ૧ ॥

અનંત યુગોથી ચાલતા આવેલા ઇશ્વરી કાયદાને ઇશ્વરી અમલદારોજ અનુભવી શકે છે. વિશ્વંભરના વિશ્વનગરમાં વસી રહેલાં, વિરાટ નારાયણનાં નાનાં મોટાં અનંત સ્વરૂપોને કોઈકજ વિરલ આત્મા પિછાણી શકે છે. પદાર્થોને પૃથ્વિરૂપે, પૃથ્વિ ને જળરૂપે, જળ ને અગ્નિરૂપે, અગ્નિ ને વાયુ રૂપે, વાયુને આકાશ રૂપે, આકાશને મહતત્વ રૂપે, મહતત્વને પ્રકૃતિ રૂપે, અને પ્રકૃતિને પુરૂષ રૂપે કોઈકજ સ્વાનુભવે છે. અર્થાત પ્રત્યેક પરમાણુમાં નાથની ઝલકને કોઈ તત્ત્વવેત્તાજ નિહાળી શકે છે.

ઇશ્વરના અવતારી સ્વરૂપોનો, રૂપિ મુનિયોનો, સંત મહાત્માઓનો, અને ભગવદ્દ્રુપેમી ભક્ત જનોનો અંતિમ નાશ કદાપી થતોજ નથી. પરંતુ તેઓશ્રી હરકોઈ યુગોમાં, કોઈને કોઈ દેશોમાં વિવિધ રૂપમાં વિરાજી રહેલા હોય છે. અને વિશ્વ-પાલન રૂપ પોત પોતાનું કર્તવ્ય અદુટપણે બજાવેજ જાય છે. એજ વિષ્ણુનું વિશ્વરૂપ વૈરાટ સ્વરૂપ છે.

લગવાન શ્રી રામચંદ્ર, અને લગવાન શ્રી કૃષ્ણચંદ્ર, લલે અત્યારે ગોકુળ, મથુરા અને અયોધ્યામાંથી ના જડે ? વશિષ્ઠ, વિશ્વામિત્ર, યમદગ્નિ, ભારદ્વાજ, અને અત્રિ જેવા મહામુનિયો એના એ રૂપમાં લલેને આજે ના ઓળખી શકાય ! જુનાગઢમાંથી નરસિંહ, અને મેવાડમાંથી મીરાં, લલે અત્યારે ના મળે ! તુલસીદાસ અને તુકારામ, હરિશ્ચંદ્ર અને ગોપીચંદ, ગોરખ અને મચ્છેન્દ્રનાથ, રામકૃષ્ણ પરમહંસ અને સ્વામિ વિવેકાનંદ, સમર્થસ્વામી રામદાસ અને સ્વામિ રામતિર્થ, આદિ અવતારી અનંત મહાનુભાવોની મુલાકાત તેઓની જન્મ ભૂમિમાંથી લલેને આજે નાજ થઈ શકે ? અર્થાત્ તેઓશ્રી એના એ રૂપમાં લલે અત્યારે ના ઓળખી શકાય ! પરંતુ તે સર્વે ઈશ્વરી સ્વરૂપો વિવિધ રૂપમાં વિશ્વંભરની વિશ્વનાટ્ય શાળાના રોજપર પાઠ તો જરૂર લજવી રહેલા છે જ. ભૂતકાળના સર્વે યુગોમાં હતા, અને ભવિષ્યમાં હાજર રહેશેજ. પરંતુ જેઓના ઉપર કોઈ બ્રહ્મનિષ્ઠ સદગુણની પૂર્ણ કૃપા થઈ હોય છે, તેમજ ચર્મ ચક્ષુનો સ્થુલ વહેવાર-દિવ્ય ચક્ષુથી સુક્ષ્મ રૂપમાં થતો હોય છે, તેઓનેજ તે સર્વ અવતારી મહાનુભાવોની ઓળખાણ થઈ શકે છે. મારેજ લગવાન શ્રી કૃષ્ણ ઉપરના શ્લોકથી સંભવામિ યુગે યુગે એ સુત્ર અર્ચુનને સમજાવ્યું છે. તેમજ દિવ્ય ચક્ષુનું ભાન આપીને એકાદશમા અધ્યાયમાં મારાં સેંકડો અને હજારો રૂપોને તું જો, એમ કહીને વૈરાટની ઓળખાણ આપી છે.

આપણા ચરિત્રના લક્ષ્મણ સાંઈશ્રી કબુલાઈ પંથુ તેમાંનાજ એક અવતારી સંત હતા, પરંતુ મુજબત, અને

વિશેષે કરીને મુંબઈના ભાગ્યમાંથી થોડાજ વખત થયાં તેઓશ્રી અદ્રશ્ય થયા છે. તેઓ શ્રીનો જન્મ સુરત જીલ્લામાં આવેલા પારડી નામના નાના ગામડામાં સંવત ૧૬૪૪ના વશાખ વદી ૧૩ ને દીને વૈશ્ય જ્ઞાતિમાં થયો હતો. તેમના પિતાશ્રીનું નામ આત્મારામ હતું. અને નામ પ્રમાણે તેઓશ્રી સાક્ષાત આત્મારામજી હતા. કુટુંબ પણુ દૈવિ સંપત્તિયોથી ભરપૂર હતું. તેઓ સર્વે કેટલાંક વર્ષોથી મુંબઈ જ વસતાં હતાં. હવેથી કબુલાઈને ભાઈશ્રી તરીકે સંબોધીશું.

ભગવાને ગીતામાં કહેલા વચન પ્રમાણે ભાઈશ્રીનો જન્મ જ્ઞાનિ અને યોગી કુટુંબમાં થયેલો હોવાથી, પવિત્ર પીતા આત્મારામના અનુભવી ઉછરૂંમાં ઉછળીને પીતાના આત્મિક ફિરણોને સંપુર્ણ રીતે ધારણ કર્યા હતા. બાળપણથીજ તેઓશ્રી દૈવિ ગુણોના ખજાના રૂપ હતા, જેથી થોડાજ વખતમાં લૌકિક વિદ્યાનો અભ્યાસ પાંચમી અથ્થેજ સુધીનો મુંબઈમાંજ પુરો થયો. પરંતુ જીવનના પ્રત્યેક શ્વાસો અલૌકિક પ્રદેશમાં વહન કરતા હોવાથી, ભાઈશ્રીનું મન, બુદ્ધિ અને ચિત્ત રૂપી કારીગરો ઉંડાણની અંતર ઓપીસમાં કંઈ અનેરા ઘાટ ઘડી રહ્યા હતા. તેથી તેઓશ્રીનું જીવન પૂર્ણ પરાય દશામાં વહેવા લાગ્યું. ભાઈશ્રીની આવી અવસ્થાને તેમનાં પૂજ્ય માતૃશ્રી ઓળખી ગયાં જેથી અવિવાહીત દશામાં રહેવાની ઈચ્છા ધરાવતા ભાઈશ્રીના મનને ઘણીજ મુશિબતે સમજાવીને ખાનદાન કુટુંબમાં તેઓશ્રીનાં લગ્ન મુંબઈમાંજ કર્યાં. ત્યારબાદ નોકરીના નિમિત્તે સોલીસીટરની ઉંચામાં ઉંચી જગ્યામાં તેઓ શ્રીએ આશ્રય લીધો.

બાળપણનો આદર્શ કર્મયોગ, અને યુવાવસ્થાનો ભક્તિ યોગ, ભાઈશ્રીના રોમે રોમમાં વહેતો હતો. તીર્થ-યાત્રાઓ, અને પહાડી પ્રદેશોની પ્રત્યેક ઘટનાઓ લખવા જતાં ગ્રંથનો વિસ્તાર થઈ જવાને લીધે સંક્ષિપ્તમાં લખાય છે કે, તેઓશ્રીને પહાડી પ્રદેશની મુસાફરીમાં ફકીરી પોશાકથી આચ્છાદિત થયેલો એક અપરિચિત યોગી ગોપાલ કૃષ્ણની ધુન સાંભળી એકાએક આવીને ભેટી પડ્યો હતો. ખંન્ને પરસ્પર કેટલીકવાર જોઈ રહેતાં છેવટે યોગી એટલુંજ બોલી અદ્રશ્ય થઈ ગયો કે ! જેને ઘણુંજ દીવસથી શોધતો હતો તે મને આજે મળ્યો.

ભાઈશ્રીની યુવાવસ્થાનાં જીવનના કેટલાક કલાકો વૈભવ ને તજીને સ્મશાન સેવતા હતા. ઘણો ખરો વખત સ્મશાન ના એક ખુણામાં બેસી તેમજ ભડકે બળતા અને ભસ્મિભૂત થતા અનેક નરની જીવન દશા નજરે જોઈને, તેના ઉપર જીણામાં જીણા મનન વડે તિવ્ર વૈરાગ્ય ધારણ કર્યો હતો. એવો આ સંત નોકરીમાં જોડાયો, પણ તેનો અવતાર તે માટે તો હતોજ નહિ તેથી વિશ્વ નાટ્યશાળાના મેનેજરે તેઓશ્રીને નોકરીથી મુક્ત કરી પુર્વયોગની પ્રતિજ્ઞાઓ પુર્ણ કરવા સ્વતંત્ર કર્યા.

અત્યાર સુધીમાં આવેલી વ્યહવારીક અનેક આફતોને ધ્વિરે દૂર કરી હતી. અવતારી આત્માને માટે કુદરત ભગવાને પ્રથમથી જ સર્વ પ્રકારની તૈયારીઓ રાખેલી હોવાથી, સર્વ પ્રકારના યોગો, ભોગો, અને સંયોગો આવીને હાજર

થયા. પૂર્વ યોગના સંબંધીઓ રૂપ સંતોની મુલાકાત થઈ. જેથી ભાઈશ્રીનું જીવન ભજન ભક્તિ અને સત્સંગના આકાશમાં વધારે વધારે ઉડવા લાગ્યું. તેનાં પરીણામે મુંબઈમાં આવેલા નર નારાયણ ભગવાનના મંદિરમાં ભજન મંડળના મોખરે પૂર્ણ રીતે આવ્યા. અને ત્યાંના જગપ્રસિદ્ધ સંતશ્રી ભદ્રવજ્ર મહારાજની સંપૂર્ણ કૃપા મેળવી, તેઓશ્રીની પાસેથી ગુરૂ દિક્ષા સ્વિકારીને તત્ત્વજ્ઞાન પ્રાપ્ત કર્યું.

કર્મ યોગ અને ઉપાસના રૂપ ભક્તિ, યોગમાં તો ભાઈશ્રીની પૂર્ણ રીતે પૂર્ણતા થયેલી જ હતી. તેમાં ગુરૂ કૃપાથી હવે જ્ઞાન યોગનાં બીજ રોપાયાં, તેથી અધ્યાત્મિક શક્તિઓ આવવા લાગી. જગતના પ્રાણી અને પદાર્થો કંઈ બુદ્ધાંશ રૂપમાં દેખાવા લાગ્યા. તેમજ તેઓશ્રીની વૃત્તિઓ બહારથી નિવૃત્ત થઈને અંતર ગુફામાં વહેવા લાગી. જનસમુદાયથી નિવૃત્ત રહેવા પ્રતિપળે થતી આત્મિક પ્રેરણાઓને આધીન થઈ પોતાનું એકાન્તિક ભજન પોતાના સ્વસ્થાનમાંજ શરૂ કર્યું. અને ઘણો ખર્ચ વખત ધ્યાન મગ્ન સ્થિતિમાં રહેવા લાગ્યા.

પરમ કૃપાળુ પરમાત્માએ જે વ્યક્તિઓમાં પોતાનું વર્ચસ્વ ભર્યું હોય છે, તે આત્માઓ તો જગતના જીવોને ભગવદ્ રૂપે જ ભાસે છે. કારણકે તેવા મહાનુભાવો જગતને પણ ભગવદ્ રૂપે જ જોનારા હોય છે. સાચા સંતોની પરીપૂર્ણ કસોટી કરી પૂર્ણમાં પૂર્ણ રહેનારા યોગી જનોને એનું એ જગત સહસ્ત્ર ઘણા સ્નેહથી આધિન બને છે. ભાઈશ્રીને પણ એમજ થયું. તેઓશ્રીએ એકાન્તમાં આસન કર્યું. પરંતુ

તેઓશ્રીના પ્રેમ રંગથી રંગાયેલા અને મુખના મીઠડા શબ્દોથી મસ્ત થયેલા મુમુક્ષુઓએ તેમને છોડ્યા તો નહિ જ અને દિવસે દિવસે ભગવદ્-પ્રેમીની મેદની ભાઈશ્રીના આશ્રમે જ થવા લાગી.

સંતોમાં એવી તો કઠોરતા કદાપી હોતી જ નથી. કે ! જે આત્માઓ પોતાને ચાહનાર છે તેને ચાહે નહિ જે આત્માઓ પોતાને ન ચાહે તેને પણ ચાહનારા છે તેઓશ્રી ચાહનારને માટે તો સર્વદા પ્રસન્ન જ હોય છે; તેથી ભગવદ્-રસના ભુખ્યા ભકતો માટે ભાઈશ્રીએ ભજન મંડળની સ્થાપના પોતાના સ્વસ્થાનમાં જ કરી. અને ચિત્તને આકર્ષિ નાંખે તેમજ મનને હરણુ કરી લે એવી શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનની મધુરી મુર્તિની સ્થાપના કરી, બંસીધર બાલ મુદ્દન્દ ભગવાન પોતાની ખ્યારી ગૌમાતાને ટેકીને જ ઉભેલા હોવાથી, નાથનું નામ ગોપાલ કૃષ્ણ ધરાવ્યું.

ભગવાન, ભકત અને ભકિત, દ્રષ્ટા, દ્રવ્ય, અને દ્રષ્ટિ. ધ્યાતા, ધ્યાન, અને ધ્યેય, લલના, લોભ અને લક્ષ્મિ. તેમજ કર્તા, કર્મ અને ક્રિયાપદ, એ સર્વે ત્રિપુટીયો પોતપોતાના સ્વદેશને તજીને વિરૂદ્ધ દેશમાં કદાપી હોતીજ નથી.

અર્થાત જગત હોય ત્યાં ભકત નથી, અને ભકત હોય ત્યાં જગત નથી. સિંહ રહે ત્યાં શિયાળ નથી, અને શિયાળ રહે ત્યાં સિંહ નથી. રાત્રી રહે ત્યાં દિવસ નથી, અને દિવસ હોય ત્યાં રાત્રી નથી. તેવીજ રીતે જ્યાં ભગવાન-ભકત અને ભકિત છે, ત્યાં લલના લોભ અને લક્ષ્મિ હોય નહિ. અને લલના લોભ ને લક્ષ્મિ હોય, ત્યાં ભગવાન-ભકત અને

લક્ષિત હોય નહિ. વળી જળા અને અગ્નિ એ કદાપી ભેગાં રહી શકતાંજ નથી. પરંતુ બલિહારી સંતોના બિરદાને ? કે જેઓ સ્વાત્મિક બળના પ્રભાવે સિંહ અને શિયાળ ને ભેગાં નચાવે, ભકત અને જગતને ભેગું રાખી શકે. રાત્રી હોય ત્યાં પોતાને માટે દિવસ બનાવે—અને દિવસ હોય ત્યાં રાત્રી માની સ્વરૂપમાં આરૂઢ રહે છે. તેમજ તત્ત્વજ્ઞાન રૂપ અગ્નિ અને પ્રેમરસ રૂપી પાણીને પણ ભેગું જ રાખી શકે છે. વળી બલિહારી છે એવા ભકત હૃદયને કે જ્યાં લલના, લોભ, અને લક્ષ્મિ હોય છે, ત્યાં ભગવાન, ભકત, અને ભક્તિને ઘુસાડી દે છે.

ભાઈશ્રી માટે પણ એમજ થયું. શિયાળ અને સિંહ ભેગાંજ ભગવત્ પ્રસાદ જમતાં હતાં. ગરીબ અને શ્રીમંત ને માટે સરખો જ આદર હતો. લક્ષ્મણપત્ની અને કોડાધિપતીના હૃદયોમાંથી, લલના લોભ અને લક્ષ્મિનો, અભિમાની કિલ્લા શબ્દોના ગોળા મારી તોડી નાખીને, તેમાં ભગવાન, ભકત, અને ભક્તિનું સૈન્ય દાખલ કર્યું. એથી સુંબઠવાસી અનેક સદ્ગુણધરોની સંખ્યાબંધ હાજરી થતી હતી. તેમજ સ્વમાનનું અભિમાન દૂર સુકી, ભાઈશ્રીના કૃષ્ણ ભજનાશ્રમ કારખાનામાં મુમુક્ષુ કારીગરોએ તિવ્ર વેગથી ટંકશાળ શરૂ કરી, એથી ભગવન્નામના એક પક્ષમાં હજારો સિકંકા પડવા લાગ્યા. ગગનભેદી ગર્જનાઓથી આસપાસનું ભૂગોળ ગાળી ઉઠતું હતું. તેથી આબુખાબુના વહેવાવાળાઓ તરફથી અનેક વખતની અનેક આફતો આવતી ગઈ, અને ક્રમવાદ જેમ આવી તેમ ઉડતીજ ગઈ.

ચાલતી ટંકશાળમાં અને આવેલી આફતોમાં, ભાઈશ્રી એકાન્તવાસ જ સેવતા હતા. છતાં કદી કદી લોકોના કલ્યાણ સારૂ ધ્યાનસ્થ દશામાંથી જાગૃત થઈ, સમાધિ સ્થાનમાંથી બહાર આવી, નેત્રોને બંધ રાખી, હસ્તા વદને, અને મધુરા વચને, પત્થરને પણ ફાડી નાખે એવા સ્વાનુભવ સિદ્ધ શબ્દો વડે ત્યાં બિરાજેલા કેટલાક પ્રેમી જીવનોમાં અદ્ભુત ઐશ્વર્ય ભરતા હતા. અર્થાતં સમયાનુસાર પ્રેમ રસ, ભક્તિ રસ, કરૂણા રસ અને જરૂરીયાત જગ્યાએ વિરસની પણ વર્ષા વરસાવતા હતા. તેથી ચિત્રવત્ બનેલાં પ્રેમી પંખીડાંઓ દેહનું ભાન ભૂલીને ઘણીવાર ધ્યાનસ્થ દશામાં કલાકોના કલાક સુધી ઠરી જતાં હતાં. અને કોઈ કોઈ ભાગ્યશાળી જીવોના ભાગ્યમાં જે જે ભાવો ફગતા હતા તે તે લખવામાં કલમ મર્યાદા રાખે છે. ઐ (દોહા)

તરૂવર સરોવર સંતજન, ચોથા વરસે મેહ, !

પરમારથ કે કારણે, ... ચારે ધરીયો દેહ. !!

“એ” ઉપરના સુત્ર પ્રમાણે ભાઈશ્રીએ ઘણા દેશ-વિદેશ ફરી અનેકના જીવનમાં ભક્તિ રસ રેડયો હતો. તેમજ ઘણા ગામોમાં ભજનશાળાઓ, ભક્ત મંડળીયો, તેમજ સતસંગની પરબો શરૂ કરી હતી. વળી એવી લોક-કલ્યાણની ભાવનાઓ ભાઈશ્રી પ્રથમ જ્યારે અમારા માણસા ગામે પધાર્યા, ત્યારે એ સંતનાં દર્શન કરવા અસંખ્ય માણસોની મેદની એકત્ર થઈ હતી. એજ પળે ચોડાજ શબ્દો માં અનેકનાં ચીત્ત ચોરાયાં હતાં. સંખ્યાબંધ માણસોની વચમાં પડેલા આસનની પરવા તજી ઉભેલો વિર સચોટ

श्रीगोपासकस्य

(૨૭)

સિદ્ધાંતોથી સમજાવતો અનેકને આકર્ષણ કરતો નીચેના શબ્દો વરસાવતો હતો.

કૃતે યદ્વાય તો વિષ્ણુઃ ત્રેતાયાં યજતો મખઃ ।
દ્વાપરે પરી ચર્યાયાં કલૌ તદ્દરિ કીર્તનાત્ ॥

હું ખ્યારા આત્મનો ! આવો. બહાલાઓ નજીકમાં આવો. જે સમય ધ્રુવને નથી મળ્યો, જે સમય પ્રહ્લાદને નથી મળ્યો, જે સમય વિશ્વામિત્ર આદિ ઋષિમુનિઓને નથી મળ્યો એવો અધાર તપ વિના રહેજે સંસાર તરવાનો આજે આપણને કળીયુગ જેવો વખત મળ્યો છે. છતાં જેઓએ નાથના નામની માળા નથી પહેરી, તેઓની કુંવારી કાયાને લુંટાઈ જવાનો ભય જરૂર રહેશે. બહાલાઓ ઝટ કરો. પ્રભુનો પાલવ પકડી ચૌદ લોકના નાથને વરીને તેની સમર્થ સાહ્યબીના અર્ધા ભાગીદાર થાઓ. નાથની ગગનભેદી ગર્જનાઓ કયાં સિવાય મનના માંડવે બહાલો નહિ વરે.

ઓ બહાલા આત્માઓ ; તમે માણસોમાં વસીને માણસની ફરજે શા માટે ભૂલો છો, નામના ધામમાં નામી સંતાયો છે. માટે ગળવો ગામને. અને કળીયુગનો મળેલો મોકો મજરે પાડો. આવશે ! જરૂર આવશે. તમારે વરવાની ઇચ્છા થશે ! તો નટવર વહેલો વહેલો આવશે અને વરશે પણ બહાલથી. નાથની અર્ધાંજ્ઞા થયા સિવાય તેના ઘરનો ચોરડો નહિ ઉઘડે. એની તીજેરીની ચાવીઓ નહિ મળે. માટે પ્રથમ અર્ધા ભાગ તો દબાવો. અને પછી તમારી લાયકાત દેખશે

તો પોતાનો સર્વસ્વ વારસો આપતાં એ તો વાર કરે એવો નથી જ. એ તો સાડું થયું કે ત્રીજે ગ્રાસ લક્ષ્મીજીએ ખેંચી લીધો, નહિ તો નાથ લક્ષ્મીજીને પણ સુદામાને ઘેર મોકલવા તયાર થયા હતા, વિચારો નાથને નથી વર્યા એવા અનેકો આગળ ચિતાને વરી ચુક્યા છે. માટે બહાલાઓ ! ભગવન્નામ એ કળીયુગનું કાર્યું કુન્દન છે. લુંટાય તો લુંટો.

વહાલા વાંચકો ! ભાઈશ્રીએ માણસામાં ત્રણ દિવસ રહીને પત્થરને પણ ફાડી નાખે એવા સચોટ શબ્દો વડે પ્રેમી જનોને પ્રેમના દરીયામાં પ્રેમના હોડલે હાંચીજ્યા. ગ્રાથો દિવસ વિદાયગીરીને હતો. વખત થઈ ગયેલો હોવાથી નર નારી વૃદ્ધો અને બાળકોની મેદની આંસુઓથી તરબોળ થઈ હતી. સભાના વચમાં ખિરાળેલો સંત પણ પ્રેમાશ્રુઓ ટપકાવતો હતો.

હતી એ પ્રેમની ભરતી, હતો એ પ્રેમનો દરીયો,

હતી એ પ્રેમની હોડી; પૈયો પ્રેમનો ભરીયો.

સભાની શાંતિનો ભંગ કરી મધ્ય આસન પરથી ભાઈશ્રી ઉભા થયા અને લાલ નેત્રોને રૂમાલથી લુંછી વિદાય ગીરીના-દૃષ્ટમાં બંને હાથ ભેગા કરી પ્રેમી પંખીડાંને સંબોધતા નીચેના શબ્દો કહેવા લાગ્યા.

પ્યારા આત્મબંધુઓ ! આજે તમે આટલા બધા સમુદયી એકત્ર થયા છે, એ વિશટના દર્શનથી હું ઘણું જ હરખાઉં છું. પણ ખાસે બેઠેલો ભકત એમ કહે છે કે !

આજે આવેલા લોકો આવતી કાલના ભજનમાં કોઈ આવનાર નથી.

ના, બહાલાઓ ! એમ નહિ થવું જોઈએ; તમે સર્વે જાણો છો કે ! આ જગ્યાએ દરરોજને માટે થોડાં વર્ષોથી નિત્ય ભજન ચાલે છે. પરંતુ તેમાં મોટા ભાગે તમે આવતા જ નથી. એમ નહિ થવું જોઈએ. આજે મારી પાસે આવવામાં તમારો શું સિધ્ધાન્ત છુપાયો છે, તે તમારે ખાસ જાણવો જોઈએ; બાદ તેને અમલમાં મુકો. એવી તો કોઈ ચીજ નથી કે અગ્નિની સંગે અગ્નિ રૂપ નહિ બને. નીચના સંગે નીચ, અને સંતના સંગે સંત જરૂર થવાય છે. ઓ બહાલાઓ ! જગતનો સંગ કરીને જગત રૂપ થયા વિના કોઈ નથી બચ્યા; માટે ભક્તનો સંગ કરી ભક્ત રૂપ બનો. અને ભગવાનનો સંગ કરી ભગવાન રૂપ બનો.

ઓ, ખારા આત્મનો તમારા ગામના પ્રભુ સદ્ગુણ્યે જ ફેટલાક ભક્તો ભજન મંડળની ભાવના સેવી રહ્યા છે. તેને સાથ આપો મદદ કરો. આ જગ્યાએ દરરોજ ભજન થાય છે, પણ બેસવા માટે સ્થાન નથી. અવ્યવસ્થિત અને ખુલ્લા મેદાનમાં ટાઢ, તાપ, અને વરસાદનાં કળેા વેઠી જનતાના કલ્યાણની ભાવના સેવી રહેલા ભક્તો પર તમોને કેમ લાગણી આવતી નથી ! પ્રભુની મીલકતને પચાવી પ્રભુના શુનેગાર ના બનો. આજે મારી પાસે આવ્યાની યાદીમાં મારી એટલીજ ભીક્ષા છે, કે ! આ ગામમાં હાલને હાલ ભજનશાળાનું મકાન બંધાવવું જોઈએ. સતસંગની શાખા ખોલવી જોઈએ, તોજ અમારા જેવા અનેક આત્માઓ આવી પોતાની મીલકત રૂપ પ્રેમનાં બેડાં ઠાલવી નામશે. અને તોજ તમારા ભાવિના વારસદાર બાળકોના જીવનમાં વડિલોને તાર-

નારું વર્ચસ આવશે. માટે વિચારો તમારા નશ્વરના નજીકનો સંત રૂપીરાજ શું કહે છે.

ભજન તણાં રે જેને ભુવન બંધાવ્યાં...૨.

પુન્યના નાંખ્યા...પાયા,...નર એજ કમાયા.

માટે પ્યારા આત્માઓ, પુન્યના પાયા જલ્દી નાખો. આજે છે, તે કાલે નથી જ. આંખ બંધ કરીને ખોલી નાખો એટલીજ વાર છે. ધનનો દુરુપયોગ દૂર કરી, સદ્ઉપયોગમાં સાવધાન થાઓ. સદ્ઉપયોગ કરવા ઘણા સજ્જનો પોતાનું નાણું વાપરી રહ્યા છે. ધર્મશાળાઓ સદાવૃતો, વાવ, કુવાઓ, કસરત શાળાઓ, લાયબ્રેરીઓ, વિગેરે અનેક પ્રકારના યજ્ઞો કરી રહ્યા છે. એવા વિર નરોને ધન્ય છે. તો પણ દેહનું કલ્યાણ કરનારા અન્ય યજ્ઞો કરતાંય, આત્માનું કલ્યાણ કરનારા અને લક્ષ ચોરાશીથી છોડાવનારા, ભગવદ્ ભક્તિના માર્ગમાં થનારા યજ્ઞો અનંત જન્મનું સુધારવા સમર્થ અને છે. કારણકે પુર્વ યજ્ઞોમાં લૌકિક નામનાઓ સાથે લૌકિક અને નાશવાન સાધન મળે છે, અને ભક્તિ માર્ગના યજ્ઞોમાં તો મુક્તિનું અવિનાશી સદાવૃત મળે છે.

પ્યારાઓ ! તાંબાના પેસા કરતાં રૂપીયો જરૂર મોટો, પણ બલીહારી તો મહોરની જ છે. કાગળીયા તો કોવડાઈ જશે, પણ કોડ વરસે કંચનને કાટ નહિ જ લાગે. એટલા માટે જ, અનંત યજ્ઞો કરતાં જપ યજ્ઞની વિશેષતા શ્રી કૃષ્ણ ભગવાને અર્જુનને કહી, “જ્ઞાને પરિ સમાપ્યતે” નું સુત્ર સમ-બઘ્યું છે. મૃત્યુથી પણ નષ્ટ ના બને, અને કાળનો પણ કાળ બની બાય, એવા આત્મ સ્વરૂપની જે યજ્ઞમાં પ્રાપ્તિ થાય

છે, તેને જ સર્વશ્રેષ્ઠ યજ્ઞ કહેવાય છે. માટે શરીર છુટે તે પહેલાં મોક્ષનું સાધન મેળવવું જ જોઈએ.

પણ વહાલા બંધુઓ ? એ બધું જીવનનું સાર્થક ક્યારે થશે ? કે જ્યારે સત્સંગના પાયા નાંખાશે, સંતો ને આવવાના સ્થાનરૂપ ભજનશાળા બંધાશે, ત્યારેજ અધ્યાત્મિક, અધિ દૈવ, અને અધિભુત, એ ત્રીવિધ તાપોની નિવૃત્તિ થશે. શરીર ઉપર રોગ આદિક ઉત્પન્ન થાય, તેને અધ્યાત્મિક દુઃખ કહેવાય છે. ટાઢ, તાપ, વર્ષા, અને ભૂકંપ આદિ સૃષ્ટિના ઉપદ્રવો થાય, તેને અધિ દૈવ દુઃખો કહેવાય છે. તેમજ સગાં, સ્નેહી, કુટુંબીયો, ત્યા વિંછી, સર્પ, ઇત્યાદિ પ્રાણીયોથી જે દુઃખ થાય, તેને અધિભુત દુઃખો કહેવાય છે. તે ત્રીવિધ દુઃખોની નિવૃત્તિ બીજા કોઈ સાધનથી થતી નથી, પણ પ્રભુની ભક્તિ કરી આત્મજ્ઞાનની પરીપકવ દશામાંજ થાય છે. અને ત્યારેજ વિદેહ દશા ભોગવાય છે. માટે પ્યારાઓ, છેવટમાં એટલુંજ યાદ રાખો, કે સત સંગ કરો. અને એના સાધનરૂપ ભજન-શાળાનું જીવન બંધાવો. તેમજ તેના સંચાલકોને જોઈએ તેટલી સ્હાય આપી પુન્યના પાયાને ઊંડા ઉતરવા દ્યો. હવે વિદાયનો વખત થઈ ગયો છે. માટે સર્વને મારા જયપ્રભુ. જયશ્રીહરિ.

આટલું બોલી ભાઈશ્રી સભામાંથી બહાર આવ્યા. અને અમારા ગામથી પાંચ ગાઉ દૂર આવેલા પીલવાઈ ગામના પંચે પોતાના પ્રેમી આત્માઓ સાથે વિદાય લીધી. મુગ્ધ બનેલાં માણસાવાસી મુમુક્ષુઓ પુષ્પના હારોથી વિભુષિત કરેલા સંતને વિદાય કરતાં હૃદય ફાટતે રડવા લાગ્યાં. આવકારનાં

બીતો ગવાતાં હતાં, પરંતુ ગદગદ થયેલા કંઠમાંથી અવાજ
કરૂણ નીકળતો હતો. આવી દયાજનક દશા દિન હરિજનોની
બેઠ, દયાનો દરીયો મારો બહાલો સંત નેત્રો બંધ કરી ગયો
હતો. અને નથના પાદરે ઉલટેલા અશ્રુમા સાગરને, મુશીબતે
નેત્રો ખોલી “ જયપ્રભુ ” એટલાં શબ્દો કહી રવાના થઇ ગયો.
ૐ તત્ સત્.

ત્રેમી વાંચકોને પરિશ્રમ તો થયો હશે, પણ શું કરે ?
અનુભવ સિદ્ધ થયેલી અશ્રુલિની કલમ અટકતીજ નથી.
બહાલો ? ગયેલો સંત ગામો ગામના પંખીડાંઓનાં સમુહ
ને આવાજ ત્રેમથી લિંબવતો હતો. પીલવાઈમાં પણ એમજ
કર્યું. પોતાની બંધાવેલી ભજનશાળાનાં પગથીયાં આંસુથી
પલાળતો ગયો. જેની ઠંડકમાં અત્યારે પણ મુમુક્ષુઓ ભગ-
વન્તામ ગળવેજ બય છે. લાખો વંદન હો એ લીલામય
સંતને કે ! જે ! હજ્જરોને તારતો ગયો. ત્યારબાદ થોડાજ
દિવસમાં સંતનો સંકલ્પ સફળ થયો. માણસા વાસીને આપેલો
આશિર્વાદ ફળ્યો. અને સત્પુરુષ વાક્યે ન ચલંતિ વર્મઃ એ સુત્ર
સાચું થયું. અને ટુંક સમયમાં સારામાં સારા પાયાથી
અમારા માણસા ગામમાં પણ ભજનશાળાનું ભુવન તૈયાર
થયું. નિંદ્રાવશ જીવો માટે તો અત્રે સ્થાનજ નથી, પણ
ભક્તતા જીવો ભત્રાજની પરમે પાણી પીને પોતાની તૃષ્ણા
તૃપ્ત કરે છે. ૩૩

લાઇશ્રીમા આદર્શ મૃદુસ્થાશ્રમમાં, એક યુત્ર, અને એક પુત્રિ, જળવદ પ્રાસાદ રૂપ હોવાથી, તેમજ તેઓશ્રીમાં પત્નિ પણ સિતા અને અનસુયાની પ્રસાદી રૂપ હોવાથી, લાઇશ્રીની અધ્યાત્મિક મીલકતનો વરસાદ અજળ ધુનથી વરસતો હતો. જેના ધોધમાં અને પ્રવાહમાં ગામે ગામના ઘણા ગ્રેમીજનો પેટલર પાણી પીને તૃપ્ત થયા હતા તેમજ તેના કેશરીયા રંગમાં તરખતર રંગાયા હતા.

સુક્રમ દ્રષ્ટિથી જોનારનેજ હીસાળ ગણુતાં આવડી શકે અને ઉપલક દ્રષ્ટિથી સ્થુલ ભાવે જોનારને ભલે અજાણતામાં જાય; તો પણ ગદ્ય મીનીટા કોઈને પણ પાછી મળી નથી. પ્રત્યેક પળો મિનીટા, કલાકો, દિવસો અને વર્ષો, તેમજ સંવત્સરો અને યુગો તે સર્વે કાળ ભગવાન રૂપ નિયમનનેજ આધીન હોય છે. પરંતુ તે નિયમનનો આધાર પોતપોતાના પુર્વના અને વર્તમાનકાળના પુરૂષાર્થ ઉપર હોવાથી તેવા તેવા કાર્યોમાં તેવા તેવા યોગો પ્રાપ્ત થઈ તેમાંજ તે આકર્ષાય છે, ઉદય થાય છે. સ્થિતિ કરે છે અને અસ્ત પામે છે

એ નિયમ પ્રમાણે લાઇશ્રીએ પોતાના આખાય જીવનમાં સત્સંજના અનેક ખયા નાખી. સંવત ૧૯૬૨ ના આસો વદી ૧૧ ના દીને પોતાની સર્વ અધ્યાત્મિક મિલકતનો વારસો પોતાના સુપુત્ર તેમજ ભકતજનોને સુમત કરી, સુખી, અને સાવધાન દશામાં પોતાના સ્થુળ શરીરનો ત્યાગ કરી, સ્વસ્વરૂપમાં વાસ કર્યો. અર્થાત્ તત્પ્રસાદથી

જોઈએ તો એક રૂપેથી અદ્રશ્ય થઈ અનંત રૂપે પોતાના પ્રેમી આત્માઓની અંતર ગુફામાં આરામ કર્યો. જેમાંનો મારા ભાગ્યમાં આવેલો ભાગ આજે મારી સાથે વાતો કરે છે.

દેહનાં સંબંધ કરતાં આત્મિક સંબંધ સહુસ્ર ઘણો બળવાન હોય છે. તન મન અને ધનની સર્વસ્વ કુરબાની તેમાંજ કરી શકાય છે. અને દેહ છતાં વિદેહ દશાનો અલૌકિક આનંદ એમાંજ લઈ શકાય છે. જેમાં શ્રીકૃષ્ણ અને ગોપીકાઓ તેમજ જનકરાજ, ગાંગી, અને યાજ્ઞવલ્ક, જેવા પરમ આત્માઓએ પરસ્પરની ફરજો બજાવી આત્મિક સંબંધના અનેરા લ્હાવા લીધા છે. અને એના એજ ન્યાયે ભાઈશ્રીએ પણ પોતાના સદ્ગુરુદેવ શ્રી બદવળ મહારાજ સાથે રાત્રી દીવસના એકાન્તિક લ્હાવા લીધા હતા. માટે એ સ્વધર્મને સાચવવા નરનારાયણ સંતસંગ મંડળના સંચાલક, અને બદવળ મહારાજના સુપુત્ર શ્રી. હરિદાસ ભાઈશ્રીએ, પોતાની આત્મિક સંબંધની ફરજ બજાવવા ભાઈશ્રીના અંતિમ વખતે હાજરી આપીને કેટલાક કલાકો સુધી અનેક માણસના સમુદ્ધમાં ભગવન્નામની ગગનભેદી ગર્જના ગબાવી હતી. અને એજ વખતે એકત્ર થયેલા ઘણા ભગવદ્ પ્રેમી ભક્તોએ મળીને સ્વસ્વરૂપાવસ્થાન થયેલા સંતના શરીરનું પ્રત્યક્ષ રૂપમાં પુજન કરી, સુગંધીદાર પુષ્પોના અનેક હારોથી આચ્છાદિત કરી, ભગવન્નામની ધૂન ગબાવતા સંતોના સમાધિ સ્થાને જઈને તેઓશ્રીના સુપુત્રના સ્વહસ્તે સૌંસ્કાર આપ્યો હતો. પણ એ સંત ગયો ક્યાં ?

(૩૫)

એ સંત ગયો ક્યાં ?

રાગ-(મને ભક્તિના મારગે જવા દીધો.)
જાલો સંત હુમારો સીધાવી ગયો,...(૨)
ખાલો પ્રેમનો અમને પીલાવી ગયો...જાલો....ટેક૦

(સાખી.)

પ્રથમ ભક્તિ પ્રેમની, પ્રેમીજનોને દઈ ગયો,
આત્મા અનાત્મા ઓળખાવી, સ્વરૂપે સ્થિર થઈ ગયો.
એ તો માનવદેહ દીધાવી ગયો...(૨)
સેવાને સેવાનું સુત્ર સજાવી ગયો...જાલો૦

(સાખી.)

શ્રીમહાપ્રભુના દિવ્ય મંત્રો, રંગે રંગે રેલી ગયો,
શ્રીકૃષ્ણ જય શરણું મમ મહામંત્ર એ મેલી ગયો.
એવી લીલાની લગની લગાવી ગયો...(૨)
દયા દિનતા સ્વધર્મ શીખાવી ગયો...જાલો૦

(સાખી.)

ચાવત્ ચંદ્ર દિવાકરો, યાદીની આશીશ દઈ ગયો,
દેવ કોટીની વિરલ નર, જીવનો શીવ થઈ ગયો.
જપ યજ્ઞો અદુટ જપાવી ગયો....(૨)
કોટી જીવોનાં પાપ ખપાવી ગયો....જાલો

(સાખી.)

જે રસ મળે નહિ દેવને, તે રસ હુમોને દઈ ગયો.
લોકો કહે કબુતર કબુ કહે, ત્રપ્ત તરીને થઈ ગયો.

(૩૬)

એ તો ભકતના ચણને ચણાવી ગયો...(૨)
ગુરુ ગમનું ગણિત ગણાવી ગયો...બહાલો

(સાખી)

ગયો ગયો ખણુ છે ગયો, એ જાગતો જીવતો રહ્યો,
એ અમર દેહી આત્મા, સૌને સ્મૃતિરૂપ થઈ રહ્યા.
“ પુંજરામ ” નો પ્રેમ પચાવી ગયો.....૨
મને નિષ્કામ ભાવે નચાવી ગયો.....બહાલો

બહાલા વાંચકો ? લખાઈ ગયું છે, કે સંતોનો અંતિમ નાશ તો કદાપી થતો જ નથી. એજ ન્યાયથી ભાઈશ્રીની અદ્ભુત શક્તિએ આવીને અજળ રીતે વૈકુન્ઠ સમાન પોતાના કૃષ્ણભજનાશ્રમમાં બીજા જ રૂપે વાસ કર્યો. જેથી એ અદ્ભુત સ્થાનમાં હાલ પણ ગગનગર્જિત શબ્દોથી ભગવન્નામના પડઘા પડી રહ્યાં છે. તેઓશ્રીના સુપુત્રની સરદારી નીચે શ્રી હરિનામની ટંકશાળ જેસભેર ચાલી રહી છે. જેના પ્રતાપે અત્યારે પણ ઘણા ભગવદ્ ભકતોને આનંદનો સમુદ્ર ઉભરાઈ રહ્યા છે, અને ભૂતકાળનો કબુલાઈ, વર્તમાન કાળમાં દિવ્ય નેત્રોથી દેખાય છે. એવા મહાનુભાવોના અમર આત્માને, અત ભગવદ્ પ્રેમી ભકત મંડળોને હમારા સાક્ષાત દંડવત પ્રણામ સાથે લાખો વંદન હો. ઇતિ ॐ ॐ તત્સત્

લેખક.

સંતોનો સેવક “પુંજરામ.”

અનુક્રમણિકા

સ્રજન	સ્રજનનું નામ	પૃષ્ઠ
	ક	
૧૫	કનૈયા તેરે ચરણો મેં દીવાની ...	૫૦
૧૬	કહાન જાગો જાગો ને વામાં વાણુલાં ...	૫૪
૨૩	કુળજ મહેલે કહાન ગયા છે ...	૫૮
૫૦	કંચનથાળ કંકુભર્યા...બહાલાને ...	૮૯
૮૧	કળવ્તુગ આવ્યો કારમો દુનીયા ...	૧૨૪
૮૪	કફકા કર્મ પ્રથમ છે પ્રેમ (કકકો) ...	૧૨૭
૯૨	કરલે કુછ ભજાઇ મુસાશીર ...	૧૩૬
૯૫	કોઇ મનુષ્ય અવતાર જગનમાં ...	૧૪૦
૧૦૦	કરવું નથી કાર્ય કશું જરીએ આરોપ ...	૧૪૬
૧૧૦	કહે બુદ્ધિઆઇ પ્રાણપતિ સાંભળો ...	૧૫૪
૧૪૭	કામલ કાશોર આત્ર (રામાયણ) ...	૧૭૫
૧૫૧	કોક નાહી ઉઠ્યો શીર રહ્યો ...	૧૭૭
૧૬૦	કપટી લંકેશ વેશ બેશ (રામાયણ) ...	૧૮૧
૨૦૧	કોઇ ભુલ કબુલ કરવાવાળો ...	૨૧૯
૧૧	કમલ નયન ઓ કૃષ્ણ ...	૨૮૪
૧૨	કાનુડાને જમને કહેજો રે ...	૨૮૫
૧૩	કાનુડે તો ઘેલાં કાધાં રે ...	૨૮૬
૧૮	કાન મારગડો મેલને હમારો ...	૨૯૧
૭૫	કાને કહીએ ઓધા કાને કહીયે ...	૩૪૬
૧૦૧	કરો સ્તુતિ અગર નિંદા ...	૩૬૭
૧૦૩	કરી દિવ્ય દ્રષ્ટિ ...	૩૬૯
૧૦૬	કકકા કુસંગ કદી નવ કીજે ...	૩૭૩

(૩૮)

સંજન	સંજનનું નામ		પૃષ્ઠ
	ખ		
૫૧	ખીસો ના ઓ દમલખાળો.	...	૩૨૭
	ગ		
૩૮	ગોકુળ ગામ સોહામણું કાયા	...	૭૬
૪૭	ગાવો ગાવો રંધુનંદન બૈયા	...	૮૫
૬૪	ગુરૂ ઐ ગુરૂ ઓ ગુરૂ ઓ (ધુન)	...	૧૦૭
૧૬૪	ગાળો ગંભીર ઘેર (રામાયણ)	...	૧૮૩
૧૭૬	ગુરૂ હમાગ શરણુ તમારું	...	૧૮૯
૧૭૭	ગુરૂની ચાવી શામાં ફેરે સાંભળો	...	૧૯૦
૨૦૮	ગુણાતિત ગુરૂ ગણપતિ દાતા	...	૨૨૬
૫	ગોકુલ જાઉં હરિને વારણે	...	૨૭૭
૧૯	ગજપદા જાદુ ભરા નયનમે	...	૨૯૨
૫૬	ગજપટ્ટી હય જાલીમ	...	૩૩૧
૭૨	ગુરૂ અમર પુરૂષ ઓળખાવ્યા	...	૩૪૨
૮૫	ગુરૂ વંદન દિવ્ય નવા વરષે	...	૩૫૩
	ઘ		
૪૩	ઘઢપણમાં ખેરખો ઝાલ્યો	...	૩૧૭
૫૦	ઘઢપણ ઘોડે ચડીને ઘેરે	...	૩૨૫
	ચ		
૯	ચાલો રાસ રમવા રે સાહેલડી	...	૨૮૨
	છ		
૯૪	છોડે નહિ સજનાઇ સજ્જન નર	...	૧૩૯
૯૮	છતી આંખે ન દેખે તો	...	૩૬૪
૧૦૨	છુટી-હુ-તુ-તણી મંથી	...	૩૬૮
	જ		
•	જયગણેશ (મંગળાચરણ)	...	૨૬

સ્રજન	સ્રજનનું નામ	પૃષ્ઠ
૪૮	મમો મમોરે જુહડા નદિ ખોલું ...	૮૬
૫૪	જુમને મહારાણીને કાંડે રે સોત્ર ...	૯૫
૫૬	જય જય કૃષ્ણ કનૈયા (ધ્રુવ) ...	૧૦૦
૫૭	જય કૃષ્ણ કૃષ્ણ કહો કૃષ્ણ હરે ...	૧૦૨
૫૮	જય દેવકિ ઉર અવતાર લીધો ...	૧૦૨
૭૦	જીવાની જાગવી લઇને પ્રભુને ...	૧૧૩
૧૦૨	જન્મ થયો મૃત્યુના માટે ...	૧૪૮
૧૪૪	જગતની જનેતા જે ભુમિકા ...	૧૭૩
૧૪૯	જનકપુરકો પેગામ (રામાયણ) ...	૧૭૬
૧૫૬	જંગલમેં જાઇ ધાઇ (રામાયણ) ...	૧૭૯
૧૭૮	જીરે આનંદ વ્યાપ્યો મારા અંગમાં ...	૧૯૧
૧૮૬	જોવા જીગરને ચાહો...જોનાર ...	૨૦૦
૧૯૬	જીવતાં મુકિત ભોગવતા કોઇ રે ...	૨૧૨
૨૦૬	જીસ આનંદસેં જગદુઃખ વિસરે ...	૨૨૪
૨૨૦	જોઇને જીકિત જડી તમાસો ...	૨૪૦
૨૨૧	જીકિત અમને જડી જીવનની ...	૨૪૧
૨૨૪	જય જય જ્ઞાન સ્વરૂપ ...	૨૪૪
૧૫	જુમના આંતો રેહો પાણી ...	૨૮૭
૨૨	જે કોઇ સંત સમાગમ જાણે ...	૨૯૬
૩૪	જોગજરં જ્ઞાન થકી ગુંથાય ...	૩૦૮
૪૪	જેણે જગદિશ ગુણ ગાયા. ...	૩૧૮
૬૫	જગમાં જીવ્યો એજ ...	૩૩૮
૯૯	જગતવાડી મીનારામાં ...	૩૬૫
૧૦૮	જય જય સત્ય સ્વરૂપ ...	૩૭૮
ઝ		
૧૯૭	ઝીણો ઝીણો તે જ્ઞાનાદ આવે છે. ...	૨૧૩

ભજન	ભજનનું નામ	પૃષ્ઠ
૩		
૧	કુશતી હમારી નૌકા	૨૭૩
ત		
૨૮	તલસી તલસીને મારો જીવ જશે રે	૬૬
૮૨	ત્યારે તને હરિ ભજ્યાની રીત આવડી	૧૨૫
૮૮	તુજે મીલા સંતકા સંઘ રંગ તેરા	૧૩૨
૧૮૦	તેરી ભેટ ભઈ સોડીકે ભયા	૧૮૩
૨૧૧	તુમ ખોલો મેરે મનવા સોહં સોહં	૨૨૮
૨૮	તારા માથે છે પાપની ભારી	૩૦૦
૩૧	તારું આયુષ્ય એજે જાય	૩૦૪
૫૪	તેરા કોઈન ચાહનવાલે	૩૩૦
૫૫	તુમ્હારે દીલકી અજ્ય હય	૩૩૦
૭૮	તું રટ મેરી રસના ગમ રામ	૩૪૮
૮૧	તું છે અખંડ અવિનાશી	૩૫૦
૮૮	તમે રે ગુરુ અમને	૩૫૫
થ		
૭૬	થાશે થાશે થાશે રે	૩૪૭
દ		
૯૦	દેખી અખ સખ દુનીયા મતલખી	૧૩૫
૧૦૫	દિવસ ઉઘ્યો રાત્રિના માટે	૧૫૦
૧૦૭	દોષ નથી કોઈનો લગાર બધું વેર	૧૫૧
૧૦૮	દોષ નથી જીવનો જરાય બધું વિશ્વ	૧૫૨
૧૫૨	દેવ દુંદુભી બળ્યો (રામાયણ.)	૧૭૭
૧૬૧	દોનું વીર આઈ ધાઈ " " "	૧૮૧
૨૦૬	દેખો દેખોરી એક અચરજ	૨૨૭

(૪૧)

અનુક્રમ	અનુક્રમનું નામ	પૃષ્ઠ
૨૧૦	દેખો દેખોરી દરિ સઘ ધટ ખેલે ...	૨૦૮
	ધ	
૬	ધન્ય શામળીયા ભક્તોને ...	૪૦
૭૨	ધર્મ ધ્યાન ઇંદ ધરજોરે માયાવિ ...	૧૧૫
૧૧૩	ધનમદનો પરતાપ દેખતે અંધ ...	૧૬૧
૧૧૪	ધનમદનો પરતાપ સંતને મોજાં ...	૧૬૧
૧૧૫	ધનમદનો પરતાપ અછન કાઠની ...	૧૬૧
૧૧૬	ધનમદનો પરતાપ સંતની સેવા ...	૧૬૨
૧૧૭	ધનવંતાને ધન્ય લક્ષ્મીની હાથે ...	૧૬૨
૩૦	ધારજો ધારજો ધારજો રે ...	૩૦૩
૬૪	ધિક્ક પડ્યો અવતાર ...	૩૩૮
૬૬	ધનવંતાનો ધર્મ સદા પરમારથ કરવો ...	૩૩૮
	ન	
૧	નાથ હમારે કૃષ્ણ કનૈયા ...	૨૬
૪	નિશ્ચયના મહેલે વસે મારો વહાલમો ...	૩૩
૧૪	નોધારાના આધાર પ્રભુ તમે ...	૪૯
૮૦	નામના છે નાશવાન...તેમાં શું ! ...	૧૨૪
૯૮	ન્યારી સંતોની ભાષા ને જંગમાં ...	૧૪૩
૨૦૫	ન ન્હાના ધોના ન ખાના પીના ...	૨૨૩
૬૮	નીચતણો સહેવાસ ...	૩૩૯
૭૧	ન્યારા ન્યારા ન્યારારે સદ્ગુર ...	૩૪૨
૮૪	નીકટ બિકટ બન ...	૩૫૨
૯૫	નોધારો ને ન્યારોરે ...	૩૬૦
૧૦૦	નજર મહારી ફરે જ્યાં જ્યાં ...	૩૬૬
	પ	
૧૬	પ્રભુ આજ પધાર્યા મારે આંગણે. ...	૫૧

સંજન	સંજનનું નામ	પૃષ્ઠ
૧૭	પ્રીતે પ્રભુજી પધારીયારે	૫૧
૨૯	પ્રગટ સ્વરૂપે પ્રભુ મળ્યા રે રંગીલો ...	૬૭
૪૪	પ્રેમથી પધારજો હો... પ્યાગ પ્રીતમજી ...	૮૩
૫૧	પરમ ઓ પ્રભુ શરણ આપજો ...	૯૧
૭૩	પ્રગટ પ્રભુને પરખોરે ભુલેલા ...	૧૧૬
૭૯	પ્રેમ પુરણ વિના ભક્તિ ન ભાવે ...	૧૨૩
૧૪૮	પધારે કૌશીકરાજ (રામાયણ) ...	૧૭૬
૧૫૫	પીતાજી કો વચન કરી. , , ...	૧૭૯
૧૫૮	પંચવટી કુટીયા બનાય , , ...	૧૮૦
૧૮૫	પરમ પ્રભુજી મળીયારે અંતર ...	૧૯૯
૧૯૩	પ્યારા પ્રભુને કોઈ જાઈ કહેજો રે ...	૨૧૦
૧૯૫	પ્યારા પરબ્રહ્મનો છે વાસો રે ...	૨૧૧
૨૧૯	પકવ્યો પ્રેમે કરી નીભાડો ...	૨૩૮
૨૧	પ્રથમ વંદુ ગણપતિને ...	૨૯૪
૨૩	પાપી પ્રભુરસને શું ગણે ...	૨૯૬
૪૧	પ્રભુ સાથે પ્રીતી બાંધો રે ...	૩૧૫
૬૧	પાત્ર વિના નહિ ઠરે પ્રભુનો રસ ...	૩૩૫
૭૪	પ્રેમની વાતો કોઈ વીરલા જન ...	૩૪૫
૮૭	પ્રભુજીનું નામ શોધી લીધું રે ...	૩૫૪
૯૧	પરમરસ પીવા કોઈ મકરંદ ...	૩૫૭
૩		
૯૬	ફકીરીમાં સદા ફરવા ...	૩૬૧
બ		
૪૬	બોલો બોલો શ્રી કૃષ્ણ કનૈયા ...	૮૫
૧૨૨	બની મોહમાં અંધ ઉજ્જડ જગ સર્વે ...	૧૬૪
૧૨૩	બની મોહમાં અંધ કામ તૃષ્ણામાં ...	૧૬૪

(૪૩)

સંજ્ઞા	સંજ્ઞાનું નામ	પૃષ્ઠ
૧૨૪	બેની મોદમાં અંધ ખરચ ખોદુ ...	૧૬૪
૧૨૫	બેની મોદમાં અંધ જગતમાં ...	૧૬૫
૧૨૬	બ્રાહ્મણથી બ્રહ્મ તણો ભેઃ શું ! ...	૧૬૫
૧૨૭	બ્રહ્મજ્ઞાન ગણ્યા વીના બ્રાહ્મણ ...	૧૬૬
૧૨૮	બ્રાહ્મણમાં જન્મ થયો તોય ...	૧૬૬
૧૨૯	બ્રાહ્મણ અપેક્ષાન ધર્મના ...	૧૬૬
૧૩૦	બ્રાહ્મણોએ શુદ્ધ સનાતન ધર્મ ...	૧૬૬
૧૩૧	બ્રાહ્મણોને ભુલ્યા બાળી કાળજી ...	૧૬૭
૧૩૨	અસલ જે બ્રાહ્મણો તે બ્રહ્મજ્ઞ ...	૧૬૮
૧૬૭	ભુટ્ટી કો પ્રચાર દુટ્ટી (રામાયણ) ...	૧૮૪
૧૭૫	બલવંત સંત હં મહંતા ” ” ...	૧૮૮
૧૮૭	મહુ ધુંચવણી ધુચવણી ...	૨૦૧
૧૯૦	બ્રહ્મ સ્વરૂપ સદગુરુ રે રે રે હો ...	૨૦૭
૨૦૨	બગડેલા નર ગમડેલા કોષ લગડેલા ...	૨૨૦
૨	બંસીધર કૃષ્ણભુમારી ...	૨૭૩
૪૯	બહેનો મારી વિચારો ...	૩૨૩
૫૨	બ્રહ્મ ખુમારી ચડી આનમરામ ...	૩૫૮

ભ

૧૨	ભકત તણા રખવાળ...પ્રભુ તમે ...	૪૬
૧૩	ભકત તણા પ્રતિપાળ...પ્રભુ તમે ...	૪૮
૨૦	ભક્તિતની નીશાળે સંતો બેશીયે ...	૫૫
૭૧	બ્રમણમાં શું ભુલ્યો રે ...	૧૧૪
૮૬	ભજ રામ નામ તુહી ભજલે ...	૧૩૪
૧૦૧	ભલે પરગટ પડ્યો આપોરે, દુર્ગુણીયાં ...	૧૪૬
૧૦૩	ભોગ ભોગચ્યા રોગજ માટે ...	૧૪૮
૧૫૭	ભર્યો દો ભાઈ ગાઈ (રામાયણ) ...	૧૭૬

અજન	અજનનું નામ	પૃષ્ઠ
૧૬૫	ભકતરાજ બીબીસન ,, ,, ,, ...	૧૮૩
૧૭૨	ભયો પ્રેમ અશ્રુપાત-,, ,, ,, ...	૧૮૬
૪૫	ભક્તિનાં પંથ તમે ઝાલો ...	૩૧૯
૮૨	ભર્યા સિંધુથી ઉછળ્યું એક ...	૩૫૧
મ		
૨	મને ભક્તિના મારગે જવા દીયો ...	૨૭
૮	મધુવન મોરલી વાગીરે કુંવર ...	૪૨
૯	મોકલ મોકલ શ્રીહરિ વૈભાનીયાં ...	૪૩
૧૦	મેરે ચીતકાકો નંદલાલ ચોર ગયો રે ...	૪૪
૨૫	મારી મંડળી રઢીયાળી ગાજી ગાજીને ...	૬૧
૨૬	મંડળમોરે આજ આનંદની થઇ ...	૬૩
૨૭	મારે મંદીર આવોને અન્નભેલા ...	૬૪
૩૪	મારા વ્હાલારે શરણે પડ્યો છું તમારે ...	૭૨
૩૫	મારા વ્હાલારે ક્યારે વિયોગ વિદારે ...	૭૩
૩૬	મન મમતારે, ગોવિંદ વર ગિરધારી ...	૭૪
૩૭	મન મમતારે, મોહન મમ હીતકારી ...	૭૫
૪૧	મારે આજે વસોણા વાર છે જો ...	૭૯
૪૩	મોહન મોરી શેરીયે અલખેલાજી ...	૮૧
૮૩	મનને માન્યું સુખ દુઃખ તે મનને ...	૧૨૬
૮૬	મુરખને શીખામણ દેતાં થાશે ...	૧૩૦
૧૦૪	મોટપ થઇ છોટપના માટે ...	૧૪૯
૧૦૯	મારે સૌ સાર સાસરામાં જીતવું રે ...	૧૫૩
૧૮૧	મૈં કૌન કહાંસે આયા હરિ ...	૧૯૩
૧૮૪	માયા ડાકણ મોટીરે દીલના ...	૧૯૭
૨૦૪	મળ્યો મને મોક્ષ કરો માર્ગ રે ...	૨૨૩
૨૨૫	મુક્ત માળ ...	૨૪૫

(૪૫)

ભજન	ભજનનું નામ	પૃષ્ઠ
૩	મારી બાંધ્ય ગ્રહો કિન્તાર રે ...	૨૭૪
૪	મોહન મુન્દી વાલે તુમધે ...	૨૭૬
૧૦	મોહન વર કેવીરે મોન્દી ...	૨૮૩
૧૬	મીઠી મીઠી મોન્દીયો વાગે ...	૨૮૬
૨૪	માથે કાળ ભમે છે રે ...	૨૯૭
૨૫	મન મોજ મગ્ન મૂકી દે ...	૨૯૮
૨૬	મૂકી દેને માયા બંદા ...	૨૯૯
૩૨	મહારે આનંદનો દીન આજ ...	૩૦૫
૩૩	માનતે ગુમાની વાત થોડી ...	૩૦૭
૩૬	મરવું છે એક દીન યારો ...	૩૧૦
૩૮	મુરખા જોને તપાસી તારા ...	૩૧૨
૪૦	માયામાં શું મેલ્યો પ્રાણીરે ...	૩૧૪
૪૬	મુકતના મારગે જઇયે ...	૩૨૦

૫

૧૬૮	યુદ્ધ કે જમાયકીનો (રામાયણ)	૧૮૪
૧૭૪	યોદ્ધા અપાર યુદ્ધ ,, ,,	૧૮૭

૨

૭	રાધેકૃષ્ણ રાધેકૃષ્ણ બોલીયે ...	૪૧
૩૨	રંગરસીયારે શરણે પડ્યો છું તમારે ...	૭૦
૩૩	રંગરસીયારે સ્નેહ તમારે અમારે ...	૭૧
૪૫	રાસમાં રમીડીયે હો...ગોપીના ઘેરડા ...	૮૪
૧૪૬	રઘુકુલ નંદન (રામાયણ)	૧૭૫
૧૫૪	રામજીકી ટેક દેખ ,,	૧૭૮
૧૫૬	રાવનકી બહેન રેન ,,	૧૮૦
૧૬૬	રૈન ધનધૈર ચોર ,,	૧૮૫
૧૭૩	રાજ્યેરીતી નીતી કાજ ,,	૧૮૭

(૪૬)

સંજન	સંજનનું નામ	પૃષ્ઠ
૨૧૬	રગરગ દર્શન ડગડગ દર્શન ...	૨૩૫
૪૨	રામનામ કેમ નથી લેતો ...	૩૧૬
૮૬	રે...ઘટઘટમેં બોલે રામ ...	૩૫૩

લ

૧૭૧	લીનૌ શુદ્ધ શુદ્ધ ભુલી (રામાયણ) ...	૧૮૬
૬	લીલુડા વાંસની વાંસળી ...	૨૭૮
૮૩	લખવા પ્રગટી ઉરમાં ઉરમી ...	૩૫૨

વ

•	વંદુ વિષ્ણુ વિરાટ વ્યાપક (સ્તુતિ) ...	૨૫
૧૮	ઠહાલો નંદાજીકો લાલો મનવાલો ...	૫૨
૨૨	ઠહાલા વહેતો વહેતો આવ્ય મારા ...	૫૭
૨૪	ઠહાલા સતો મંડળીયો આંધી રે ...	૫૯
૬૭	ઠહાલા સૌ સંતો અમને ...	૧૧૧
૭૦	વિરા આવોને નિત્ય સતસંગમાં ...	૧૨૧
૧૪૯	વૈશ્યે ધર્યાં વેશ જ્યારે દેશ જાન ...	૧૭૧
૧૪૦	વૈશ્યો નો શું વાંક જ્યારે પ્રાત્નણો ...	૧૭૧
૧૪૪	વિધવા છે સન્યાસિ સમાન ...	૧૭૩
૧૪૫	વેર નથી ઝેર નથી રાગ દોષ લેશ ...	૧૭૪
૧૬૨	વારી ન કો રાજતાજ (રામાયણ) ...	૧૮૨
૨૯	વાર છે વાર છે વાર છે રે ...	૩૦૨
૩૭	ઠહાણુ ડુબે વેપારી તારું ...	૩૧૧
૪૭	વિરા મારા સેવો સતસંગને ...	૩૨૧
૪૮	વિરા મારા મુસાફીર આપણે ...	૩૨૨
૭૩	વિરા મારા સેવો સતસંગને ...	૩૪૩
૮૦	વાયાં વૈરાગ્યના ઠહાણાં. ...	૩૫૦

સ

૩	શાશ્વત સંતો અમયપદ મેળવજ્યો ...	૩૧
૫	સતસંગ વડે માનવ દેહ જરૂર સફળ ...	૩૯
૧૧	સુમરો સદા શ્રી રામ સજ્જન નર ...	૪૫
૨૧	શ્યામ સુંદર શણુગાર હમારા ...	૫૬
૩૦	શામળીયારે શરણે પડ્યો છું તમારે ...	૬૮
૩૧	શામળીયારે તમે વિના કોણ તારે ...	૬૯
૩૯	સુંદર વર નટવર તમને ઝાઝુ શું ...	૭૭
૪૯	સેયર આંસોને જધએ ગોકુળ ગામમાં ...	૮૮
૫૫	સંતો વ્હાત્રા સંતો વ્હેલા વ્હેલા ...	૯૯
૫૯	સીયારામ સીયારામ (ધુન) ...	૧૦૩
૬૨	સચ્ચિદાનંદમ આનંદમ (ધુન) ...	૧૦૬
૬૩	શિવૐ શિવૐ શિવૐ (ધુન) ...	૧૦૬
૬૫	શિવોહં શિવોહં શિવોહં (ધુન) ...	૧૦૮
૬૯	સાચી સેવા કરો હવે હો મન ...	૧૧૨
૭૪	સાચા સુખને સમજોરે હરીજળના ...	૧૧૮
૯૩	શોભો નહી સુવર્ણના શણુગાર ...	૧૩૮
૯૬	શમરણ કરીયે સદ્ગુરુ દેવનાં રે ...	૧૪૧
૧૧૨	સખી કંકડા (પતિવ્રતા બારાખડી) કંકડા ..	૧૫૬
૧૧૮	સત્તાનો અભીમાન હું પડતી હોળી, ...	૧૬૨
૧૧૯	સ-તાનો અભીમાન વચન કોઇનું ...	૧૬૩
૧૨૦	સ-તાનો અભીમાન પ્રભુની બક્તિ ...	૧૬૩
૧૨૧	સ-તાનો અભીમાન કદી જીવ ભાવ ...	૧૬૩
૧૪૧	શુદ્ધો તજી પાપ હવે પ્રભુથી પીછાણ ...	૧૭૨
૧૫૦	સ્વયંવર મોઝાર ઠાર ઠાર (રામાયણ) ...	૧૭૬
૧૫૩	સમસ્ત મુનીઓ તટસ્થ (રામાયણ) ...	૧૭૮

(૪૯)

ભજન	ભજનનું નામ	પૃષ્ઠ
૧૬૩	સીયાજી કી ખોજકાજ ,, ,, ,, ...	૧૮૨
૧૯૧	સદ્ગુરના ઘરની વાટયો અતીશય ...	૨૦૮
૧૯૮	સદેલીને સદૃ હવે નાથ વાટ આપતી ...	૨૧૪
૨૧૨	શુન્ય શીખગઢ થેરી ધુન્ય લાગી ...	૨૩૧
૨૧૩	સમજ ખીન હોવત હઠરાની ...	૨૩૨
૧૪	સાચી પ્રીતી આંધી મેં તોરે ...	૨૮૬
૧૭	સખી કાનુડાની કામણગારી ...	૨૯૦
૨૦	શ્યામ સુંદર મુન્તીયાં ...	૨૯૩
૩૫	સુણો વાત કહું હીનકારી ...	૩૦૯
૫૩	સત્તાના શોખીનો જુઓ ...	૩૨૯
૫૯	સમજ મન પંચ વીષમ ...	૩૩૪
૬૦	સત સંગત સુખદાઈ ...	૩૩૫
૬૩	સજની સમજણ વીણ સંસારે ...	૩૩૭
૬૭	સત્તાના શોખીન જુઓને ...	૩૩૯
૬૯	સત સંગતનો રંગ ...	૩૩૯
૭૦	સત સમાગમ સાંપડયો રે ...	૩૪૦
૮૯	સદ્ગુરુ તુમ પર વારીયાં ...	૩૫૬
૯૦	સદ્ગુરુ શીરકે તાજ હો ...	૩૫૬
૯૪	શાણી સુરતારે જમને ...	૩૫૯

હ

૫૨	હો શામળો ભકત ભોવન આયો ...	૯૩
૫૩	હો જશોદા સુત...ખેલત હોરી ...	૯૪
૬૦	હરિ: ૐ હરિ: ૐ હરિ: ૐ (ધ્રુત) ...	૧૦૪
૭૬	હરિ કો સુમર લેરે...સમજ મન ...	૧૨૦
૯૨	હાથે કરીને હળવી થાય...મારી ...	૧૩૭
૯૭	હો ખહેન ખહેન મારે આજનો ...	૧૪૨

(૪૯)

સ્રજન	સ્રજનનું નામ	પૃષ્ઠ
૧૪૨	હજારોમાં કોઈ કોઈ ભુદેવો દેખાઈ ...	૧૭૨
૧૮૮	હો શ્યામ કાયા મેં રાસ રચ્યોરી ...	૨૦૨
૧૮૯	હો સાંવરે દીવમે યુદ્ધ મચાવો ...	૨૦૪
	,, (શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા.) ,, ...	
૧૯૨	હારે માર મનહું મટકલું ચિનહું ...	૨૦૯
૨૧૫	હંસા ચેતજેરે આવ્યો ...	૨૩૪
૨૭	હનભાગી જીવડા ...	૩૦૦
૭૯	હરિજનનો મેળો ...	૩૪૯

ક્ષ

૧૩૫	ક્ષત્રિ થઈ શુદ્ધ સનાતની સત્ય ...	૧૬૯
૧૩૬	ક્ષત્રિ વિના પ્યારી પ્રજા રાતદીન ...	૧૬૯
૧૩૭	ક્ષત્રિ નત્ય શુદ્ધ રૂદ્ર શંકર સ્વરૂપ ...	૧૭૦
૧૩૮	ક્ષત્રિયોના નામે પાપી કડક થરાડી ...	૧૭૦

જ્ઞ

૭૫	જ્ઞાન વિના નહિ મુક્તિરે, ભગવદ્દના ...	૧૧૯
૬૨	જ્ઞાન વિના નહિ મળે પરમ પદ ...	૨૩૬

અ

૪૦	અમેરે સદ્ગુરુજી ચરણે પ્રણમીને ...	૭૮
૪૨	અલી જોને સાહેલડીરે મોરલી ...	૮૦
૬૧	ઓંમકાર પેં શુન્ય અલખ (ધુન) ...	૧૦૫
૬૬	આજે એકાદશી વૃત આદરીયે ...	૧૦૯
૬૮	અકળિત માયા મન તારી ...	૧૧૧
૭૮	અવતાર આવ્યો કે આવશેરે ...	૧૧૨
૮૫	અભિમાન શીદ ધરો અલ્પ જીવ ...	૧૨૯
૯૯	એકડે એક ટું કહેજે...સ્વરૂપના ...	૧૪૪
૧૦૬	આજ અમે આવ્યારે હો શરણે ...	૧૫૦

સંજન	સંજનનું નામ	પૃષ્ઠ
૧૧૧	અજી હું કાણહું રે મારા ભેદ ...	૧૫૫
૧૩૩	અભિમાની હું પદમાં કહેણ કોઈનું ...	૧૬૮
૧૩૪	અસત્ત જે ભુલેવો તે માથાના ...	૧૬૮
૧૬૬	અદાર ભાર દાદાકાર (ગમાયણ) ...	૧૮૩
૧૭૦	અહીં મહી કો માર દીધો .., .., ..	૧૮૫
૧૭૯	આજ મારે આવ્યો આનંદનો ...	૧૯૨
૧૮૨	આવો આપણ મળીયે રે ઝો ...	૧૯૪
૧૮૩	અત્તખ નીરંજન નીરખ્યારે દીક્ષના ...	૧૯૫
૧૯૪	અમર વર શોધી લીધો રહેલોરે ...	૨૧૦
૧૯૯	અંતરમાંથી કેમ જાશે અલખેલારે ...	૨૧૫
૨૦૦	અમ્મદ દેશનો હું નહેવાશી ...	૨૧૬
૨૦૩	અન્યે આવ્યો મોસમ ફેરો લાગ રે ...	૨૨૨
૨૦૭	આ મસ્તી અલ્લાનંદની આનંદની ...	૨૨૫
૨૧૪	આનંદ કે ધરગોત દિવાને ...	૨૩૩
૨૧૭	આ શી રચના તારીરે ...	૨૩૬
૨૧૮	આ અખીલ વીશ્વનો નાથ ...	૨૩૭
૨૨૨	ઝોળખો પ્રીય પ્રાણી ...	૨૪૨
૨૨૩	આરોગો મારા નાથરે ...	૨૪૩
૭	આવે છેરે આવે છે ગાયો ...	૨૭૯
૮	આલમાં ઝીણા ઝણુકે ...	૨૮૦
•	અહોનંદના નંદ સ્તુતી ...	૨૭૧
૩૯	આવ્યો અવસર વીતી જાશે. ...	૩૧૪
૫૨	અમીરીમાં છડેલાઓ. ...	૩૨૮
૫૭	અય મુસાફીર કયા કયા ...	૩૩૨
૫૮	અય મનમેરા રામ સુમરલે ...	૩૩૩
૭૭	અમને મળ્યો રે સદ્ગુરનો ...	૩૪૮
૯૩	અલખ પુરુષના ચેલા ...	૩૫૮
૯૭	અમે પૂના અન્યા પાછ ...	૩૬૨
૧૦૪	ઝોવા અલખ પુરુષ આવે નાથ ...	૩૭૦
૧૦૫	અલખ નિરંજન સદ્ગુર ...	૩૭૧
૧૦૭	આવો આવોતે જીવજી મારા ...	૩૭૬
	ઉ	
૮૭	ઉત્તમ કુળમાં જન્મ થયો પણ ...	૧૩૧

શ્રી સદ્ગુરૂ પરમાત્મને નમઃ

અથઃ પ્રેમલક્ષણા પ્રારંભ.

ભાગ ૧ લો.

પ્રથમ નમું પર બ્રહ્મને, એજ ગુરૂ મમ દેવ ॥
વ્યાપક ગુણુપતિ આતમા, આઘ શક્તિની શેવ.

શ્રી સદ્ગુરૂ સ્તુતિ.

(૧લોકે શાહુલ વિક્રિડીત.)

વંદુ વિષ્ણુ' વિરાટ વ્યાપક વિભુ....વિશ્વેશ....વિશ્વંભરા,
પુર્ણાનંદ પુરાણ પુરૂષોત્તમા....પરમાતમા પ્રજ્યંપરા,
આનંદાત્મ અખંડ ઐક્ય અજરા, ઔકાર અમ્મર ઇશ્વરા,
સદ્ગુરૂ સત્ય સ્વરૂપ સર્વ સ્થળમાં—સ્વામી સખા શ્રીવરા. ॥૧॥

મંગળા ચરણ.

(કટ્યાણ રાગ. સિધ્ધિપુધિના પતિ—)

જય ગણેશ, જય ગણેશ, જય ગણેશ....દે....વા....ટેક

ત્રિગુણાતિત રટત નિત્ય, રૂપિમુની ગણુ સનકાદિક, (૨)

ધરત ધ્યાન ચરણ ચિત્ત, અલખ ઇષ્ટ એ....વા.... જય....

અજર, અમર, અકળ, ઇશિ...સરવ દેવ ધરત શીષ. (૨)

સકળ હૃદયના રહીશ, પ્રગટ સુર્ય જે....વા.... જય....

બ્રહ્મા વિષ્ણુ ને મહેશ, નારદ શારદ ને સુરેશ. (૨)

સહસ્ર મુખ જપત શેષ, કરત સકળ સેવા.... જય....

હે અરૂપ, સકળ, ભૂપ, સત્ય સનાતન વેદ સ્વરૂપ, (૨)

નિત્ય શુદ્ધ બુદ્ધ મૂકત, અકળ સ્વરૂપ એવા.... જય....

અજન્મ ઇશિ સત્તાધિશ, વિશ્વવ્યાપી દિશદિશ, (૨)

“પુંજરામ” પ્રણમે શિષ, અલખ લહાણુ લેવા....જય....

—:~:—

ભજન. ૧.

(રાગ. સીંહાનો કાનડો, તાલ દીપચંદી. તારણી તુમથી,)

નાથ હમારે કૃષ્ણ કનૈયા, કૃષ્ણ કનૈયા ઝૌંસી બઝૈયા—નાથ—ટેક.

ગેકુલવાસી મથુરા વાસી.....(૨)

ચમુના કિનારે ગૌવા ચરૈયા.....નાથ હમારે.....

કુખળ તારી કંસ વિદારી.....(૨)

કાલીય નાગકો નાથ નથૈયા.....નાથ હમારે.....

દેવકી નંદન ભયભીડ ભંજન.....(૨)
 પ્રાણવદ્ધસ બળસદ્રકે લેયા.....નાથ હુમારે.....
 પાન્ડવ તારી કૌરવ મારી.....(૨)
 અર્જુન રથ રખવાળી કરૈયા.....નાથ હુમારે.....
 કુબ્જ કાળી હોઈ પીયારી.....(૨)
 સખીયનકા કયેં હૃદય ચુરૈયા.....નાથ હુમારે.....
 મુરલી વિહારી ગોપીયેં તારી.....(૨)
 ચક્ર સુદર્શન કરપેં ધરૈયા.....નાથ હુમારે.....
 દુર્યોધન ઘર મેવો હી ત્યાગી.....(૨)
 ભાણ વિદુર ઘર પા કે ધરૈયા.....નાથ હુમારે.....
 મોહન મહારા પ્રાણ આધારા.....૨,
 “પુણ” કહે મેરી તાર તું નૈયા.....નાથ હુમારે.....

—:❀:—

ભજન. ૨.

(રાગ. ખ્યારે પ્રભુકા ધ્યાન લગાતો સહી.)

મને ભક્તિના મારગે જાવા દીયો....(૨)
 મને રંગે રેલમછેલ થાવા દીયો. (૨)
 મારા પાપનો પોટલો જલાવા દીયો....(૨)
 મારી નિંદા ઘરોઘર થાવા દીયો (૨)....ટેક૦

(સાખી)

પડવે તે પરથમ પ્રેમ થાતાં, સંતથી સોખત થશે.

સતસંગ કરતાં કારમો....અભિમાન તો ચાલ્યો જશે.

રૂડા રામથી રંગ જમાવા દીધો.....

ગાજી ગોવિંદના ગુણ ગાવા દીધો.....મને૦

ખીજે ખુદ્ધિ આવશે, અભિમાન જ્યાં નીકળી ગયો.

સદ્ગુરૂ મળશે શોધતા, અજ્ઞાન પડદો દૂર થયો.

ગુરૂની ભક્તિ બરાબર થાવા દીધો....

પંચ સુત્રની કંઠી બંધાવા દીધો....મને૦

ત્રીજે તેમાં ધ્યાન આપો, પંચ સુત્ર ક્રીયાં ક્રીયાં.

પ્રથમ સત્ય શીરોમણી....અઘટીત આહાર કરાય ના.

પરનારી જનેતા સમ બાણી લીધો....

પર પુરૂષ પીતાજી પીછાણી લીધો....મને૦

ચોથે તે ચોરી કોઈની, કરીયે ન મન વાણી થકી.

કદી જીવ હિંસા નહિ થશે સતસંગ ના પરતાપથી.

શબ્દ સ્પર્શ વિકાર જલાવા દીધો....

મને રસ રૂપ ગંધ તબાવા દીધો....મને૦

પાંચમે પંડિત મુખ લાગ્યા, મુખમાં મહા વિદ્યતા.

રંક લોક ગાદી ભોગવે, રાજ રહ્યા ભિખ માગતા.

મને જ્ઞાન ગરીબીમાં નહાવા દીધો....

લોક લગ્નમાં લ્હાય મુકાવા દીધો....મને૦

છઠ્ઠે છબીલો શ્યામસુંદર, દાસ પર કીરપા કરે.
મીસરી ભળે કેળાંમાંહી, મુળામાં જઈ મીઠું મળે.

એવી ધન્યમાં ધન્ય ઉડાવા દીયો....

બેઉ હાથની તાળીયો બજાવા દીયો....મને૦

સાતમે સ્વર સાતે તણાં, સિદ્ધાન્ત સૌ સહેલાં થશે.
પરમાત્મ વસ્તુ કયાં વસે, સમજ્યામાં તે આવી જશે.

ઘટો ઘટમાં ગોવિંદ દીખાઈ દીયો....

રંગે રંગમાં તો રાસ રમાઈ રહ્યો....મને૦

આઠમે આપ તપાસતાં, શુદ્ધ દેહની ભુલી જશે.
અંતર અનુભવ મેળવી, હલકાથી હલકા થઈ જશે.

મારૂં ભારેપણું તે બ્રહ્માવા દીયો....

મારી અંતરની બળી ખુલાવા દીયો....મને૦

નવમીયે નવધા ભક્તિને, નિત્ય નિત્ય નિવેદ જમાડીયે.
રજની દિવસ રંગ રંગ તપાસી, હુંપદને વણસાડીયે.

સ્વાદ કેવો છે તે તો તપાસી દીયો....

સેવા સંતની હરનીશ થાવા દીયો....મને૦

દશમીયે દશ અવતારના, ઉદેશ ઊરમાં આણુશે.
સંક્ષિપ્તમાં સમજી જવાથી, જીવના શિવ થઈ જશે.

મહાડું જન્મ મરણ દુઃખ જાવા દીયો....

મારા ટાંપાની તેરીખો ખાવા દીયો....મને૦

એકાદશી અપવાસની, આખો દીવસ આનંદમાં.
બાણુ કરે તે રાત્રિયે, ભાઈ રામ રીઝે રંગમાં.

સૈને આનંદ રસ ઉભરાવા દીધો....

ભારે ભજન ભડકા તો થાવા દીધો....મને૦

બારશે બમણો લાભ લેવા, જન્મ લઈ સૌ આવીયા.

મૂડી મલીલા સર્વ ખોયું, લાજમાં લુટાઈ ગયા.

દેખાદેખીના ડાળ તળવા દીધો....

સર્વે સમજી શરણુ પદ લેતા રીધો....મને૦

તેરશે ત્રણ ચુણથી તરો, તો દ્વૈત ભાવ જતો રહે.

અમૃત સરિતા તો સદા, અંતર વિષે હરદમ વહે.

મોટે સંત. સરિતામાં ન્હાતા રીધો....

રાજી રાજી રંગે રંગે થાતા રીધો....મને

ચૌદશે ચૌદે લોકથી, શાન્તિ તુરત આવી મળે.

મહા મોક્ષ મુક્તિ થઈ જતાં, અનહદમાં જ્યોતિ જળાડળે.

વિરા આગસ ઉંઘ ઉડાવી દીધો....

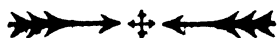
હજી અવસર બાકી છે ચેતી લીધો....મને૦

પુનમે પુર્ણાનંદ પરમાનંદ આનંદ થઈ ગયો

પ્રણામ “પુંજરામ”ના સૌ સંતના શરણે રહ્યા

મારૂં પામરના દોષ વિસારી દીધો

મને સંતસમાગમ નિત્ય દીધો....મને૦

ભજન—૩

રાગ ઉપરનોજ.

શાણા સંતો અભયપદ મેળવજો. (૨)

રૂડા ભકિતના મારગમાં ભળજો. (૨)

તમે તત્વ શોધન કરીને તરજો. (૨)

બહાલા સદ્ગુણનાં શરણાં ધરજો—ટેક૦

અભયપદ જગમાં જરૂર, મુકિત તાણું મૂળ દ્વાર છે,
નિરભય થવા યમપાશથી, સમજણ સરવનો સાર છે.

બહાલા ભકિતનાં મુત્રો શ્રવણ ધરજો.

બહાલા તત્વ વિચારે મનન કરજો—શાણા૦

કર્મો કર્યાં વિધ વિધ છતાં, ભય ભૂત જો ભાગ્યો નથી.
તીર્થો ભલે અડસઠ કર્યાં, પણ જરૂર તે જાગ્યો નથી.

બહાલા જન્મ મરણ ભય દુર કરજો.

બહાલા નિરભય દ્વાર વિષે ઠરજો—શાણા૦

ભય એજ સુક્ષ્મ વાસના, મૃત્યુ જન્મને આપશે.
એ અન્ય થઈ જુદી પડી તો, લક્ષ્યચારાશી જશે.

બહાલા દ્વૈત બુદ્ધિને તેથી પરહરજો.

બહાલા અદ્વૈતમાં હરદમ ફરજો—શાણા૦

સૌ શાસ્ત્ર જાણ્યે શું થયું, જો ભય ભુજંગ ટાળ્યો નથી.
વેદો ભણ્યા પણ શું વળ્યું, પ્રભુનો પ્રદેશ મળ્યો નથી.

બહાલા પ્યારા પ્રભુનું શોધન કરજો.

બહાલા ક્યાંછે કેવા તે પ્રભુ ઉર ધરજો—શાણા૦

ભક્તિ કરી પ્રભુને ન જાણ્યા, ભય પીશાય ગયો નહિ,
સાચું સ્વરૂપ ઓળખ્યા વિના, નિરભય જરૂર થયો નહિ.

જહાલા ભક્તિ જીવનને સંકળ કરજો,

જહાલા સંતોના શબ્દો મનન કરજો—શાણાં ૦

ભય જગતનો, ભય સ્વપ્નનો, ભય સ્વર્ગ નર્ક કુતર્કનો,
ભય લોકનો પરલોકનો, ભય જન્મ મરણ કુકર્મનો

જહાલા દેહ દશાના ભય દૂર કરજો,

જહાલા આત્મસ્વરૂપમાં અભય ફરજો—શાણાં ૦

શું થયું અંધો રચ્યા, વાદો વદા આસ્માન જઈ,
ભાષણ કર્યાં લાજખો મનુષમાં, તોય ચિંતા નવ ગઈ.

જહાલા ધર્મો વિવિધ વિધ નવ ધરજો,

જહાલા મમતા કુસંપ ભય પરહરજો—શાણાં ૦

શું થયું જ્ઞાની થયા, માની થયા ગુરૂ થઈ રહ્યા,
શાસ્ત્રાર્થમાં સૃષ્ટિ જીત્યા, પણ કલેશ ભય તો નવ ગયા.

જહાલા સર્વે શ્વાસોને નિરભય કરજો,

જહાલા ચિંતા ચુડેલને તો નવ ધરજો—શાણાં ૦

સાચો સનાતન ધર્મ છે, આદિ અનાદિ ઐક્યતા,
એ મુખ્ય માર્ગે બહુ ગયા, રૂપિમુનીયો સુખીયા હતા,

જહાલા ઐક્ય અખંડ પ્રભુને વરજો,

જહાલા પરમ પ્રભુજીને જઈ મળજો—શાણાં ૦

સાચું સ્વરૂપ જ્યારે જડે, પ્રભુની પુરણ પારખ પડે,
નોખત ગગન ગદ ગડગડે, તો ભય ત્રિલોકે નવ નડે.

ઠહાલા ભયના મારગે ડગ નવ ભરજો,
‘પુંજરામ’ની અરજી આ ઉર ધરજો—શાણા૦

—:~:—

ભજન ૪.

અથ : સુરતી વિવાહ.

(રાગ—પાવડડે પગ દધને ચડો રે વરરાખા.)

નિશ્ચયના મહેલે આવે મારો ઠહાલમો,
નિશ્ચયથી શીદ પાછા પડીયે રે. આવો સંતો ઉમંગે ટેક૦ ૧
સંતો ઉમંગે આવો અનહદ આનંદે,
ભક્તિમાં ભળવા રૂડા રંગે રે, આવો સંતો ઉમંગે. ૨
પ્રાણુ પુરૂષ અને બુદ્ધિ બાઈનારી,
મનમાં વિચાર તે કરે છે રે, આવો સંતો ઉમંગે. ૩
બુદ્ધિ બાઈ કહે છે મહારી, સુરતા કુંવારી,
સુંદરિવર સ્વામી શોધી લાવો રે, આવો સંતો ઉમંગે. ૪
સ્વામી વિનાની સુરતી વન વન ઝુરે,
પરણાવી સાસરીયે વોળાવો રે, આવો સંતો ઉમંગે. ૫
પ્રાણુ પુરૂષ સ્વર્ગે શોધવા ચાલ્યા,
બ્રહ્મપુરીમાં જઈને થોભ્યા રે, આવો સંતો ઉમંગે. ૬
વૃદ્ધ બ્રહ્માને દેખી મનમાં વિચાર્યું,
સુરતા ન્હાનાં ને બ્રહ્મા મોટા રે, આવો સંતો ઉમંગે. ૭

- પ્રાણ પુરૂષ ત્યાંથી કૈલાસે આઠયા,
કૈલાસે બેઠા મંડર જોગી રે, આવો સંતો ઉમંગે. ૮
- વાઘામ્બર ભુવણ શિવને સરપોના ભારા,
તે દેખી દીલમાં બહુ ગભરાયા રે, આવો સંતો ઉમંગે. ૯
- રવિ મંડળ માં ભાનુ તાતા રે દીઠા,
શશી શીંગો પણ ખાંપણ ખેડુ રે, આવો સંતો ઉમંગે. ૧૦
- નાથદ્વારામાં ટેરા વારે વારે આવે,
ત્યાં સુરતાને શી રીતે ફાવે રે, આવો સંતો ૧૧
- પ્રાણ પુરૂષ ત્યાંથી પાછારે આવ્યા,
બુધિએ પુષ્પેથી વખાવ્યા રે, આવો સંતો ૧૨
- સર્વે સુખ દુઃખની વાતો સંજોષે બાણી,
બુદ્ધિ બેઠ્યાં છે ઉલટ આણી રે, આવો સંતો ૧૩
- ભારત ભુમિમાં બહાલા ડાકોર છે રૂઠુ,
સ્વામી ત્યાં સુરતા બાને સાંધો રે, આવો સંતો ૧૪
- પ્રાણ પુરૂષ ત્યાંથી ડાકોરે આવ્યા,
રણછોડરાયને નીરખી ભડંચારે, આવો સંતો ૧૫
- મોર મુગટને બહાલા મોરલીછે હાથમાં,
મકરાકૃત કુન્ડળ ક્રમે શોભે રે, આવો સંતો ૧૬
- પ્રાણ પુરૂષ તે નીરખી બહુરે હરખમણા,
ચાંદેલા કરીને શ્રીફળ આપ્યું રે, આવો સંતો ૧૭
- રણછોડ રસીયા સાથે સુરતાબા સાંધ્યાં,
સુંદર વર સાથે સગપણ સંધ્યું રે, આવો સંતો ૧૮

માણેકઠારી પુનમે લજ્જ લીધું છે,	
પ્રીતમજી પરણવા પધારે રે, આવો સંતો	૧૯
વિનતી સુણીને જાનો જુક્તિથી જોડી,	
સુસ્તાને વરવા બહારો આવ્યા રે, આવો સંતો	૨૦
હોંશના હાથીએ બિરાજ્યા છે બહારમે,	
ઉમંગની અંબાડી શણગારી રે, આવો સંતો	૨૧
મુક્તિ બાઈ તો પ્રભુનાં લુણ ઉતારે,	
ભલાઈ ભાગોળે જાનો આવીરે, આવો સંતો	૨૨
ધર્મ સંતોષ જ્ઞાન વિવંક દીકરા,	
સામૈયું લઈને સામા આવ્યા રે, આવો સંતો	૨૩
સર્વે આવીને પ્રભુના ચણોમાં પડીયા,	
બહારાને પુષ્પથી વધાવ્યારે, આવો સંતો	૨૪
જાનીવાસો જીવાની ફળીયામાં આપ્યો,	
નિશ્ચયના મહેલે બહારો આવ્યારે, આવો સંતો	૨૫
શાન્તિ ક્ષમા દયા ને અકલ વહુ આવ્યાં,	
પ્રીતમને નીરખીને હરખાયાં રે, આવો સંતો	૨૬
જ્ઞાનના ઘોડલીએ બિરાજ્યા છે નાથજી,	
ટંક તોરણીએ બહારો આવ્યા રે, આવો સંતો	૨૭
શિવ સનકાદીક જેની સ્તુતિ કરે છે,	
વેઢ કરે છે જેનાં ગાનો રે, આવો સંતો	૨૮
શાન્તિ બા આવ્યાં છે સંતોષની નારી,	
દયા તે ધર્મરાયનાં નારી રે, આવો સંતો	૨૯

વૈરાગ્ય વિરનાં નારી સમતાઆ આવ્યાં,	
ક્ષમા વિવેક વિરનાં સોહીયે રે, આવો સંતો	૩૦
લાડકડાં અક્કલ વહુ તે હળવેથી આવ્યાં,	
વિચાર કેરાં નવલાં નારી રે, આવો સંતો	૩૧
તર્તજ અક્કલ વહુએ આગળ વધીને,	
ભાવે ભકિતનું લીધું લહાણું રે, આવો સંતો	૩૨
પ્રાણ પુરૂષ અને બુદ્ધિ બાઇયે તો,	
ગૃહશાન્તિ કાયા મધ્યે કીધી રે, આવો સંતો	૩૩
પૂર્ણાહુતી વેળાયે પૂરણ પ્રેમથી,	
શ્રીકૃષ્ણ તો સંશય કેડું હોમ્યું રે, આવો સંતો	૩૪
બુદ્ધિ બાઇયે તો પહેરી પ્રેમ પટોળી,	
પુંખવા રણછોડજીને આવે રે, આવો સંતો	૩૫
ચિત્ત સ્વરૂપી ચોળી અંગે ધરી છે,	
ભકિતનો રૂડો રંગ ચડાવ્યો રે, આવો સંતો	૩૬
બ્રહ્મપણાની નાકે વાળી પહેરી છે,	
પોંખી લેવા છે વનમાળી રે, આવો સંતો	૩૭
દામ્પણની માથે દામાણી પહેરી,	
શિયળનો ચાંદ્રો ચાંદ્રાડયો રે, આવો સંતો	૩૮
ચતુરાઈનો હાથે ચુડોરે પહેર્યો,	
વિવેકનો વાંક કરમાં ધાર્યો રે, આવો સંતો	૩૯
હેતનો હૈંથે ચંદનહાર પહેર્યો છે,	
પોંખી લેવા શ્રીરણછોડરાયા રે, આવો સંતો	૪૦

- નીમંતાનાં તો પાયે નેપુર પહેર્યાં,
કંચનનો થાળ ધરીયો હાથે રે, આવો સંતો ૦ ૪૧
- અહંકારની તો એંડી પેંડી કરી છે,
શોકના સળીયા ફેંકી દીધા રે, આવો સંતો ૦ ૪૨
- કુટીલતાનાં બહાલે કોડીયાં ભાગ્યાં,
મનના મંડપમાં બહાલો આળ્યા રે, આવો સંતો ૦ ૪૩
- નિયમ ને નેકના બાળેઠે બિરાગ્યા,
સુરતાને સામાં જઈ પધારાળ્યાં રે, આવો સંતો ૦ ૪૪
- સુરતા બા કહે છે મારાં પરીયાંને તાર્યાં,
ચિત્તનાં તે ચીર પ્રેમે પહેર્યાં રે, આવો સંતો ૦ ૪૫
- સદગુરૂ પરણાવે છે હેત ધરીને,
બ્રહ્મ અગ્નિ ત્યાં ચેતાળ્યો રે, આવો સંતો ૦ ૪૬
- કામ ક્રોધને વળી મદ મત્સરના,
જવ તલ સર્વે હોમી નાખ્યા રે, આવો સંતો ૦ ૪૭
- હાથેવાળો રે હરિ શુભ ઉમંગે કીધો,
ધરાણીધર ધ્યાનમાં ઉતાર્યા રે, આવો સંતો ૦ ૪૮
- સદગુરૂજીની સાને સમજી જવાથી,
હુંપદ નાં ધૃત હોમી નાખ્યાં રે, આવો સંતો ૦ ૪૯
- ભાવ કંસાર બહાલો જમવાને બેઠા,
વર કન્યા પ્રીતે પરણી ઉડ્યારે, આવો સંતો ૦ ૫૦
- ચારે મંગળ ફેરા ફરીયા છે બહાલમો,
બ્રહ્માસન ગોત્રજને જઈ પ્રણમ્યા રે, આવો સંતો ૦ ૫૧

અલખેલા શ્યામ કેરી ઉપરણીને,	
સુરતાના ચિત ચીર સાથે સાંધી રે,	આવો સંતો ૦ ૫૨
સજ્જડ સદ્ગુરુએ જ્યારે ગાંઠયો રે વાળી,	
સુરતાને હર્ષ અતિ ઉભરાયો રે,	આવો સંતો ૦ ૫૩
સુરતાબાઈએ તો પુરા પ્રેમે કરીને,	
અંતર્યામીને બહુ અવલોક્યારે,	આવો સંતો ૦ ૫૪
પ્રાણ પુરૂષ બુદ્ધિબાઈને કહે છે,	
બહાલાને વારણીયે તો જઈયરે,	આવો સંતો ૦ ૫૫
પહેરામણીમાં પ્રાણે પ્રીત કરીને,	
તન મન ધન સર્વે આખ્યાં રે,	આવો સંતો ૦ ૫૬
બુદ્ધિબાઈ શીખામણ સુરતાને કહે છે,	
સ્વામીની સેવા કરજો સારી રે,	આવો સંતો ૦ ૫૭
સુરતી કહે છે સુણો માતાજી મારાં,	
ચૌદે બ્રહ્માન્ડનો એ સ્વામી રે,	આવો સંતો ૦ ૫૮
અલખેલા સાથે અમે હરનિશ ખેલશું,	
બહાલાની સેવા કરશું નિત્યે રે,	આવો સંતો ૦ ૫૯
બુદ્ધિબાઈ કહે છે પુત્રી લજ્યાનવ લોપીયે,	
ક્ષણ નવ અળગાં એથી રહેજો રે,	આવો સંતો ૦ ૬૦
સુખના સંદેશા કેરી વાતો તમારી,	
હાથાં થઈ દીકરી અમને કહેજો રે,	આવો સંતો ૦ ૬૧
વિવેક વૈરાગ્ય બન્ને બ્રાતો તમારા,	
જુભી એ તેડે ત્યારે આવો રે,	આવો સંતો ૦ ૬૨

ગુરૂપા ને નરસેરામ કુળાથી,
“પુંજરામે” ભગવદ ગુણ ગાયા રે, આવો સંતો ૬૩

—:~:—

સજન ૫

(રાગ, હરિ ભજનથકી—છોટા હોય તે સૌથી મોટા થાય છે.)

સતસંગ વડે, માનવદેહ જરૂર સફળ થઈ જાય છે,
સદગુરૂ મળે, પરમ પ્રભુ અંતરમાં પરગટ થાય છે.—ટેક

સતસંગે બહુજન ઓધરીયા—(૨)

તરી ગયા જગત દુઃખનાદરીયા—(૨)

મારો નાથ ઘણા જનને મળીયા—સતસંગ વડે

સતસંગતથી સુખ સૌ મળશે—(૨)

કોઈ ભાવે ભજનમાં જઈભળશે—(૨)

તેની ઇકિતેર પેઢી તરશે—સતસંગ વડે

સતસંગતથી રોહીદાસ તર્યા—(૨)

વળી શીવરીને શ્રી રામ મળ્યા—(૨)

અજમેળ જેવા પણ અધમ તર્યા—સતસંગ વડે

સતસંગે સજન કસાઈ તર્યા—(૨)

પાવન ખીચડો કરમાનો કર્યા—(૨)

ગુણકાનો મુગટ પ્રભુ શીશ ધર્મા—સતસંગ વડે

મીરાંબાઈગીરધર વરને વરીયાં—(૨)

જનાભાઈ પંઢરપુર ઓધરીયાં—(૨)
 સેના નાવિકનાં કારજ સરીયાં—સતસંગ વડે
 સતસંગે નિજ સ્વરૂપ જડશે—(૨)
 વળી પ્રહ્લ્લસ્વરૂપ પણ સાંપડશે—(૨)
 પછી લક્ષ્મ્યોરાશી નહિ નડશે—સતસંગ વડે
 સતસંગે જગત દવ દ્વર થશે—(૨)
 જીવતાં મુકિતસુખ ભોગવશે—(૨)
 “પુંજરામ” તે પ્રહ્લ્લ વિષે ભળશે—સતસંગ વડે

—:~:—

ભજન ૬

રાગ (હરિ ભજનથકી, છોટા હોય તે સૌથી,)

ધન્ય શામળીયા, લકતો નેલાડ લડાળ્યાં પુરણ પ્રેમથી—ટેક
 પ્રભુજી મળીયા, પ્રેમ લગાડી રાસ રચ્યો બહુ રહેમથી
 આપે પરગટ દરશન આપ્યું છે—(૨)
 કળ્પ કોટી જનમનું કાપ્યું છે—(૨)
 પ્રભુ થાણું હૃદયમાં સ્થાપ્યું છે—ધન્ય શામળીયા
 બહુલા પ્રગટ સ્વરૂપ મને બહુ ભાવે—(૨)
 નીરખીને ઉલટ ઉભરાઈ આવે—(૨)
 હવે તારા વિના તો મને નહિ કાવે—ધન્ય શામળીયા

બહાલા તહારા વિના કેમ રહેવાશે—(૨)
હવે ફરી દરશન ક્યારે થાશે—(૨)
પ્રભુ....ઝુરી ઝુરીને મહારે જીવ જાશે—ધન્ય શામળીયા૦
મને પોતાનો જાણી લેજો—(૨)
હયા લાવીને દરશન નિત્ય દેજો—(૨)
મારા હૃદય—કમળ વચમાં રહેજો—ધન્ય શામળીયા૦
પ્રભુ અમે તમારા, તમે મહારા છો—(૨)
સહુ જનનાં દુઃખ હરનારા છો—(૨)
મારી આંખલડીના તારા છો—ધન્ય શામળીયા૦
બહાલા પ્રેમપણે હૃદવાળી છે—(૨)
તહારા વિયોગે દેહ મેં ગાળી છે—(૨)
તારી મુરતિ મધુર મરમાળી છે—ધન્ય શામળીયા૦
કહાના કઙ્કણા અમ પર તું કરજો—(૨)
મહારા વિયોગ દુઃખને ઝટ હરજો—(૨)
“પુંજરામ”ની અરજી ઉર ધરજો—ધન્ય શામળીયા૦

—:—:—

ભજન-૭

(રાગ. સસુરતાં બેડાં સ્વરસંગનાં.)

રાધે કૃષ્ણ રાધે કૃષ્ણ બોલીયે—(૨)
બહાલાની ભક્તિ વહે....તરીયેરે—(૨).....રાધે કૃષ્ણ ૦
મનુષા જનમ મળ્યો મહા મણી—(૨)
સાર્થક જીવતરનું.....કરીયે રે—(૨).....રાધે કૃષ્ણ ૦

અવસર આવો ફરી નહિ મળે—(૨)
 ભાવે ભૂધર વર ને....વરીયે રે—(૨).....રાધે કૃષ્ણ ૦
 સતસંગ સંતો સાથે કિણ્યે—(૨)
 દૂરીજનને દુર થકી...તણ્યે રે—(૨).....રાધે કૃષ્ણ ૦
 સંતો તણા શબ્દો વિચારીયે—(૨)
 સમજણ લઈ લઈને ડગ ભરીયે રે—(૨).....રાધે કૃષ્ણ ૦
 સદગુરુ પ્રહ્લવેત્તા શોધીયે—(૨)
 અનુભવ તત્વ વડે.....તરીયે રે—(૨).....રાધે કૃષ્ણ ૦
 તન મન ધન હરિને સોંપીયે—(૨)
 મમતાઓ જીવ પદની પર હરીયે રે—(૨).....રાધે કૃષ્ણ ૦
 ‘પુંજરામ’ નીજ રૂપે સમાઈજતાં—(૨)
 સ્વરૂપોમાં છુટા છેડે....ફરીયે રે—(૨).....રાધે કૃષ્ણ ૦

ભજન-૮.

રાગ. (વંદ્રાવન વાંસળી વાગીરે, નંદાજીના)

મધુવન મોરલી વાગીરે, કુંવર નંદના હો કહાન....ટેક
 હાંલો ગોવાલણા જોવાને જઈએ, પેલો ગાયો ચારે ગોવિંદ રે,
મોરલી વાગીરે, કુંવર નંદના હો કહાન,
 ઘરમાં ઘેલી ફરૂં રે, કુંવર નંદના હો કહાન, (૨)
 કનૈયાના કામણમાં કંઈક કંઈક થાય રે, મોરલી ૦

મુજથી શાને રીસાયા, કુંવર નંદના હો કહાન, (૨)
 બહા તારી વાંસળીએ કીધાં ચકચુરે, મોરલી.
 વનમાં ભુલી પડીરે, કુંવર નંદના હો કહાન, (૨)
 બહા તારા પગલાં જોતી જોતી જાઉંરે, મોરલી.
 કપટી શાને થયારે, કુંવર નંદના હો કહાન, (૨)
 મુજને બહા બનાવી બેલાન રે, મોરલી.
 અમને આવી મળો, કુંવર નંદના હો કહાન, (૨)
 નહિ તો છોડીશ મ્હારા પ્રાણુ રે, મોરલી.
 “પુંજરામ” વિનવે રે કુંવર નંદના હો કહાન, (૨)
 અમને રાખો ચરણની પાસ રે, મોરલી.

ભજન-૮.

(રાગ-મોકલ મોકલ વેવઈ વેલડીયો.)

મોકલ મોકલ શ્રીહરિ વેમાનીયા-(૨)
 બેસી આવે છે સતસંગી સંસારીયાં-(૨)
 તારા દિલના દેવળ માંહે, “કેવું દેવું” બહા “જોયા જેવું”
 “બ્રહ્મા ભૂલા પડયા,” “જોગી કાંકાં મારે,”
 કોઈ સંત છબીલા આવે છે-(૨)
 તારા ચરણના સેવકો આવે છે-(૨).....ટેક
 મોકલ મોકલ શ્રીહરિ ભક્તિ તારી-(૨)
 જેમાં બેસી આવે બહા નરને નારી-(૨).....તારા.

મોકલ મોકલ શ્રીહરિ ગરીબી-(૨)
 મ્હારા અવગુણ ના જોશો જરી બી-(૨).....તારા૦
 મોકલ મોકલ શ્રીહરિ નાવલીયા-(૨)
 ભેસી આવે હરિજનો ભાવલીયા-(૨).....તારા૦
 મોકલ મોકલ શ્રીહરિ જ્ઞાન ઘોડો-(૨)
 સામો આવે છે સંતોનો વરઘોડો-(૨).....તારા૦
 મોકલ મોકલ શ્રીહરિ શાન્તિ નારી-(૨)
 સામી આવે જીવાભાઈની જાનો મ્હારી.....તારા૦
 મોકલ મોકલ શ્રીહરિ વૈરાગી-(૨)
 મ્હારી જનમો જનમની ભીડ ભાંગી.....તારા૦
 દીન દાસ “ પુંજીરામ ” લેજો તારી-(૨)
 રહેજો સંતોના ચરણોમાં સુરતા મ્હારી.....તારા૦

ભજન ૧૦.

(રાગ. મોહ પતંગટપં નંદલાલ છેડ ગયોરે.)

મેરે ચિત્તડા કો નંદલાલ ચોર ગયોરે,--ટેક
 ચોર ગયોરે કનૈયા ચોર ગયોરે,.....મેરે ચિત્તડા૦
 જખરી જાદુતા નયનોમેં દીખાઈ ગયો, (૨)
 કુમળાં....કુતેબ કયૈં કોર ગયોરે,.....મેરે ચિત્તડા૦

राधा और कृष्ण मेरे दिलमें दीयाँ गये, (२)
 जनमें तुं जलमें समाई रखोरे,.....मेरे चित्त०
 अथ कनैया हुमको तुं काँडे तलसाय रह्यो, (२)
 सभ जनको तजके कुँआँ लाग गयोरे,.....मेरे चित्त०
 नंदलाल नयनोके तारे हुमारे, (२)
 हुमसें तुं कैसे छुपाई गयोरे,.....मेरे चित्त०
 प्रेमी जनको ध्याली प्रेमकी पीलाई गयो, (२)
 हुमको तुं रासमें जेलाई गयोरे,.....मेरे चित्त०
 ज्वालज्वाल नरनारी सभको समझाय गयो, (२)
 स्वर्गनकी सिद्धि लुंटाय गयोरे,.....मेरे चित्त०
 कहते हैं “पुंजुराम” जानुं में तेरो काम, (२)
 द्रष्टिसें दीलमें समाय गयोरे,.....मेरे चित्त०

सजन ११

(राग. कमसुमरोणि राम.)

सुमरो सदा श्रीराम, सजन नर. सुमरोसदा श्रीराम,—टेक—
 स्नेह लगा मुजे श्याम सुंदिरसें, (२)
 पोही हृदय भिसराम.....सजन नर...सुमरो०
 आनंदमैं दीन जात हुमेरा, (२)
 रटत रहुं यही नाम.....सजन नर...सुमरो०

રામ નામ જો સુમરત નાહિ, (૨)
 તાકો નહિ બિશ્રામ.....સજ્જન નર...સુમરો૦
 રામકે નામસે પત્થર તરીયા, (૨)
 અજબ કીયો યહી કામ.....સજ્જન નર...સુમરો૦
 રામચરણ રજ અહુડ્યા ઉદ્ધારી, (૨)
 સીબરીકે સખ સુખ ધામ.....સજ્જન નર...સુમરો૦
 “પુંજરામ” કહે, સુનોઆઈ સંતો, (૨)
 ભકિત ડરનકો હૈં ઠામ.....સજ્જન નર...સુમરો૦

ભજન ૧૨

(રાગ. ઉપરનો.)

ભકત તણા રખવાળ, પ્રભુ તમે, ભકત તણા રખવાળ,—ટેક—
 પ્રેમ ધરી પ્રભુ આપ પધાર્યા, (૨)
 બની વામન બળી દાર.....પ્રભુ તમે...ભકત૦
 નરસિંહ મહેતાને હારજ આપ્યો, (૨)
 કેદારો લાવ્યા કિરતાર,.....પ્રભુ તમે...ભકત૦
 નિચ જાતિમાં રોહીદાસ જનમ્યા, (૨)
 તેની પાતળ જમનાર.....પ્રભુ તમે...ભકત૦

- રંકા વંકા હતાં કુંભાર જાતે, (૨)
તેને મળ્યા છે મોરાર.....પ્રભુ તમે...ભકત૦
- શેઠ સગાળશા ચંગાવતિ નારી, (૨)
પુત્ર વધેયો તત્કાળ.....પ્રભુ તમે...ભકત૦
- ગોરો કુંભાર જે દાસ તમારો, (૨)
ઘાટ ઘડ્યા ધર ખડાર.....પ્રભુ તમે...ભકત૦
- દામાજીને પડ્યું દુઃખ દયાથી, (૨)
વિફુંદ બનીયા મહાર.....પ્રભુ તમે...ભકત૦
- સેનો નાવિક ભૂલ્યો ભજનમાં, (૨)
તેનીય તક ભરનાર.....પ્રભુ તમે...ભકત૦
- અજમેળ જે અધમ હતો તે, (૨)
નામે તર્યો તત્કાળ.....પ્રભુ તમે...ભકત૦
- ગજ ગુણકાને આપે ઉદ્ધારી, (૨)
ધન્ય હો દિન દયાળ,.....પ્રભુ તમે...ભકત૦
- દાસ બની અર્જુન રથ હાંક્યો, (૨)
દ્રૌપદી ચિર પુરનાર.....પ્રભુ તમે...ભકત૦
- “પુંજરામ” કહે કૃપણ કનૈયા, (૨)
મારો કંઈ કરજે વિચાર.....પ્રભુ તમે...ભકત૦

ભજન ૧૩

(રાગ. ઉપરનો.)

ભકત તણા પ્રતિપાળ, પ્રભૂ તમે, ભકત તણા પ્રતિપાળ. ટેક

ઝેર મીરાંનું હુળાહળ પીધું, (૨)

ગીરધર નાચન હાર.....પ્રભુ તમે...ભકત૦

પાંચ વરસના ધ્રુવજી બાળક. (૨)

વન દરશન દેનાર.....પ્રભુ તમે...ભકત૦

પ્રહલ્લાદ પાળ્યો હીરણ્યકેશને માર્યો (૨)

નરસિંહ રૂપ ધરનાર.....પ્રભુ તમે...ભકત૦

ભકત વિભક્ષણ ગરણે લીધો (૨)

લંકાનો કીધો સરદાર.....પ્રભુ તમે...ભકત૦

મિત્ર સુદામા દાસ દળીદ્ર ને (૨)

તન મન ધન દેનાર.....પ્રભુ તમે...ભકત૦

મયુરધ્વજે જ્યારે કર્વત મેલાવ્યું (૨)

પ્રગટ થયા તે વાર.....પ્રભુ તમે...ભકત૦

ચંદ્ર હાસને વિપથી ઉગાર્યો (૨)

આપી વિષીયા નાર.....પ્રભુ તમે....ભકત૦

રાજા હરિચંદ્ર મહા સત્યવાદિ (૨)

વેવ્યાં પત્નિને ક્રમાર.....પ્રભુ તમે...ભકત૦

શવરીનાં બોરાંને કરમાનો ખીચડો (૨)

આરોઆ છો પ્રતિ પાળ.....પ્રભુ તમે...ભકત૦

“પુંજરામ” કહે કૃષ્ણ કનૈયા, (૨)
મારે તું સુણજે પોકાર.....પ્રભુ તમે ભકત૦

—:~:—

ભજન. ૧૪.

(રાગ—ઉપરનો)

નોધારાના આધાર, પ્રભુ તમે, નોધારાના આધાર, ટેક—૦
દાસ સુધન્વાને તેલમાં તળીયો, (૨)
તેલ શિતળ કરનાર.....પ્રભુ તમે...નોધારાના૦
કૂંવરબાઈનું મામેરું પુરું, (૨)
આખ્યા છે રત્ન ભંડાર.....પ્રભુ તમે...નોધારાના૦
સામળશાના સગપણ વખતે, (૨)
લીલા કરી છે અપાર.....પ્રભુ તમે...નોધારાના૦
પારસ્વિને ધામે પધાર્યા, (૨)
ભાજી વિદુરની ખાનાર.....પ્રભુ તમે...નોધારાના૦
અમરીષ રાજ દળવાને બેઠા, (૨)
વાયુ વિંઝન કરનાર.....પ્રભુ તમે...નોધારાના૦
કાલો કૂંવર કમાલ કબિરનો,
ખાળ બચાવત હાર.....પ્રભુ તમે...નોધારાના૦
કુબળ કાળી કામણગારી (૨)
વશ થઈ ને વસનાર.....પ્રભુ તમે...નોધારાના૦
“પુંજરામ” કહે કૃષ્ણ કનૈયા, (૨)
મારે તમારે આધાર.....પ્રભુ તમે...નોધારાના૦

—:~:—

ભજન. ૧૫.

(રાગ—સૈયા તેરી ગોદીમે.)

કનૈયા તેરે ચરણો મેં દિવાની બન જાઉંગી—ટેક.

દિવાની બન જાઉંગી દિવાની બન જાઉંગી—કનૈયા૦

ઔસી બજાડે પ્યારે દિલકો હીસાયા, (૨)

ઔસી કા નાદમેં મૈં ધ્યાની બન જાઉંગી—કનૈયા૦

તેરી સુરતિયા મેરે નયનોં મેં છાઇ, (૨)

વોહી ખુશ્સુરતિ મેં દીલજાની બન જાઉંગી—કનૈયા૦

મેરે મંદીરમેં તેરી ખૂરતી જમાઉં, (૨)

પુષ્પ ચંદનીયા દીપદાની બનજાઉંગી—કનૈયા૦

સાધુ સંતનકા હમકો મૌકા દીલવા દે, (૨)

કૃષ્ણ કિર્તન મેં મૈં શુદ્ધાની બનજાઉંગી—કનૈયા૦

તેરી શરનમેં મુજકો લે લે ખીયારે, (૨)

બકિત કર કરકે મૈં મસ્તાની બનજાઉંગી—કનૈયા૦

નરતનકા જન્મ મેરા તુંહીં તું સુધારતે, (૨)

“પુલ્હરામ” વો પ્યારે કી મીજમાની બનજાઉંગી—કનૈયા૦

ભજન ૧૬.

(રાગ. ધૌળ.)

પ્રભુ આજ પધાર્યા મ્હારે આંગણે, (૨)
 કર્યાં પાવન સહુ નર નાર.... આનંદ રસ ઉલટયો....ટેક
 ધન્ય ધન્ય સુંદર વર શ્યામળા, (૨)
 મ્હારું મનડું ઈર્ષ્યું મ્હારા નાથ.—આનંદ૦
 બહાણ બહાણ ધરીને પધારીયા, (૨)
 અમને રંગે રમાડયા છે રાસ.—આનંદ૦
 ધન્ય ભાગ્ય પ્રભુ દીન દાસનાં, (૨)
 સદા રાખો પ્રભુ મને....પાસ.—આનંદ૦
 બહાણ અળગો ન કરશો કૃપા કરી, (૨)
 ઇચ્છું સેવા ને ભક્તિનાં દાન.—આનંદ૦
 પ્રભુદાસ જાણીને દયા કરી, (૨)
 પ્રીધો પાવન. “પુંજરામ”.—આનંદ૦

—:~:—

ભજન ૧૭.

રાગ—(તમારી ભક્તિમાં અમને ભેળખ્યોરે)

પ્રીતે પ્રભુજી પધારીયારે, (૨) ટેક૦
 કરૂણા કરી સુંદર શ્યામ રે—બહાણમારા—
 + + + +—મુજને ઘડી ના વિસારશોરે.

ભિખારી છું ભગવાનનોરે, (૨)
 દેજો ભક્તિના દાન રે,....જહાલામારા મુજને—(પ્રીતે૦)
 લોભને મોહ તબવજોરે, (૨)
 કામને ક્રોધ હઠાવોરે.....જહાલા મારા મુજને,—(પ્રીતે૦)
 અપરાધી છું જહાલા આપનોરે, (૨)
 અધમ ઉધારણુ આપરે.....જહાલા.—(પ્રીતે૦)
 અલબેલા આશરો આપનોરે, (૨)
 ભક્ત વત્સલ ભગવાનરે.....જહાલા.—(પ્રીતે૦)
 અનેક ભક્ત ઉધારીયારે, (૨)
 મ્હારો પડયો શું વાંકરે.....જહાલા.—(પ્રીતે૦)
 અલબેલા અમને ઊગારજોરે, (૨)
 લાગે “પુંજરામ” પાયરે.....જહાલા.—(પ્રીતે૦)

—:~:—

ભજન. ૧૮.

રાગ—(મેરી ગદ્દીઆવરે શાળીયા.)

જહાંતો નંદાજીંકો લાંતો, મતવાંતો. ટેક
 લાંતો મતવાંતો, છોગાળો મતવાંતો.....જહાંતો૦
 યમુનાકે તીરે જહાંતો, ઝોંસી બજવેં, (૨)
 ઝોંસી બજવેં ગ્યારે, ઝોંસી બજવેં, (૨)
 ગૌવાં ચરાવન વાંતો, મતવાંતો.....જહાંતો૦

બિંદા તે બનમૈ બહાલે, રાસ રચ્યો હૈ. (૨)
 રાસ રચ્યો હૈ ખ્યારે, રાસ રચ્યો હૈ, (૨)
 એક ગોપીને એક કહાનો, મતવાલો.....બહાલોં
 દ્વારીકાસેં પ્રભુ, ડાકોર આયે, (૨)
 ડાકોર આયેં પ્રભુ, ડાકોર આયે. (૨)
 લાચ્યોં ગુગરીઓંકો ભાલોં, મતવાલોં.....બહાલોં
 પાંચે પાન્ડવકો, પલ પલ બચાયા, (૨)
 પલપલ બચાયા ખ્યારેં, પલપલ બચાયા, (૨)
 અર્જુન રથ રખવાળોં, મતવાલોં.....બહાલોં
 કુબળ કાલી વો, બડી કામળુગારી, (૨)
 કામળુગારી ખ્યારેં, કામળુગારી, (૨)
 વામૈ કયા હુવો તું દિવાનોં, મતવાલોં.....બહાલોં
 હરિજન પાલક, હુષ્ટ વિદારક, (૨)
 હુષ્ટ વિદારક ખ્યારેં, હુષ્ટ વિદારક, (૨)
 દ્રૌપદિકો ચિર પુરન વાલોં, મતવાલોં.....બહાલોં
 વિરહાતૂર વૃજ, ગોપીચન રોષી, (૨)
 ગોપીચન રોષી, કહાના ગોપીચન રોષી, (૨)
 ગોરસ કી મટકી લુટ ન વાલોં, મતવાલોં.....બહાલોં
 શ્યામ સુદિનર વર, નાથ હમારે, (૨)
 નાથ હમારે, ખ્યારે, નાથ હમારે, (૨)
 પાગલ 'પુંજરામન'કો, ખ્યારો. મતવાલોં.....બહાલોં

ભજન ૧૯.

(રાગ = રૂડે ગરબે રમે છે દેવી અંખિકાને.)

કહાન....જગો જગો ને વાયાં વાણલાં ને,...ટેક
 આવો મહીનાં ફેડીને ખાવા માણલાં ને.....કહાન૦

સકળ શૃષ્ટિના સમસ્ત જીવો જાગીયા ને, (૨)
 તારે દારે હુંદૂભી વાળાં વાગીયાં ને.....કહાન૦

દેવ દરશન ને કારણે પધારીયા ને, (૨)
 બહાલા વનના વૈરાગી વૃજ આવીયા ને.....કહાન૦

સકળ સુંદરીયો જળ ભરવા ગઇ ને, (૨)
 તારી વાંટયો જુમના તીરે જોઇ રહી ને.....કહાન૦

ગોપી ગોકુળથી મથુરામાં આવીયાં ને, (૨)
 મહી વેચવાનાં માટ ભરી લાવીયાં ને.....કહાન૦

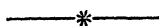
તારી ગાવલડી ગામમાં ઘેડી ફરે ને, (૨)
 ગોપ બાલકો બિચારા તલસી મરે ને.....કહાન૦

ઓ બહાલા કાનુહ શું દાર ખોલતો નથી ને, (૨)
 જોને જાગતો પડ્યો છે ખોલતો નથી ને.....કહાન૦

તારી મંડળીના ગોવાળો આવી ગયા ને, (૨)
 એ તો દર્શન વિચોગમાં ઝુરી રહ્યા ને.....કહાન૦

મારા કંઠનો અવાજ હવે રહી ગયો ને, (૨)
 અલી આવડો ઉંઘાળવો પ્રયારે થયો ને.....કહાન૦

અરજ રુણતામાં દાર ઉડી પડ્યાં જો, (૨)
'પુ'જરામ'નો બહાલોજીયુગ ખડખડ્યા જો.....કહાન૦

ભજન ૨૦.

રાગ—(સમુરતાં બેઠાં....સતસંગનાં.)

ભકિત ની નિશાળે સંતો બેસીયે, (૨)
ભણતર ભગવદ નું.....ભણીયેરે. (૨) ટેક.
સરખા સરખા સંતો સાથે હળી મળી, (૨)
ચણતર અનુભવનું.....ચણીયેરે....(૨)...ભકિતની૦
સાચા સંતો રૂપી ગુરૂજી....સોધીયે, (૨)
ગણતર ગુરૂમનું.....ગણીયેરે.....(૨)...ભકિતની૦
બોલે બોલે તોલ તેનો તોલીયે, (૨)
વણતર સમજણનું.....વણીયેરે....(૨)...ભકિતની૦
ચડતાં ચડતાં કલાસો ચઢાવીયે, (૨)
છણતર શંશયનું.....છણીયેરે....(૨)...ભકિતની૦
પ્રહ્મજ મહેતાને પરીક્ષા આપીયે, (૨)
બણતર.....પ્રહ્મરૂપે.....બનીયેરે....(૨)...ભકિતની૦
વેદાન્તી ગ્રંથોના પાંઠો પાઠે કરી, (૨)
હણતર સુક્ષ્મ વાસના હણીયેરે....(૨)...ભકિતની૦
સાતે ભૂમિ સપ્ત શાળા પુરી કરી, (૨)
લણતર ભૂકિત તણું.....લણીયેરે....(૨)...ભકિતની૦

“પુંજરામ” ધન્ય એવી માવડી, (૨)
જણુતર શુરવિર ભકતનું જણીયેરે.....(૨)...ભકિતની૦

—:~:—

ભજન. ૨૧.

રાગ.—(કબ સમરોગે રામ, અખતુમ,)

શ્યામ સુંદર શણુગાર, અમારા,—
.....શ્યામ સુંદર શણુગાર.....ટેક.
શામળીયાની સ્હાય થશે તો. (૨)
પામું જરૂર ભવપાર.....અમારા....શ્યામ૦
ભગવત ભૂષણ અંગ ધરીને, (૨)
નિરભય હું ફરનાર.....અમારા...શ્યામ૦
રામ ભજનનો રંગ ચડયો છે, (૨)
નહિ જગની દરકાર.....અમારા...શ્યામ૦
ગીરધર વિષ્ણુ પલ ગોઠે ન મુજને, (૨)
અંગ ઉઠે અંગાર.....અમારા...શ્યામ૦
રણછોડ રસીયો રગ રગ વસીયો, (૨)
જગમાં ઠારોઠાર.....આમારા...શ્યામ૦
“પુંજરામ” કહે. કૃષ્ણ કનૈયો, (૨)
મુજ હયાનો હાર.....અમારા....શ્યામ૦

—:~:—

ભજન, ૨૨.

રાગ—(નાગર વેલીયો રોપાવ.)

જાલા. જોલો જોલો આવ્ય, મારા મોક્ષ મંડળમાં.

તારું મંડળ તેડી લાવ્ય, મારા મન્ન મંદીરમાં. — ટેક

હાં કદમ લતાની ડાળે. રૂડાં યમુનાજીની પાળે, (૨)

પ્રભુ રાસ તો રચાવ્ય, તારા પ્રેમ ટોળામાં...જાલા૦

હાં નંદન વનની વાટે, રૂડા પ્રેમ કુવારા ઘાટે. (૨)

મને તાત તું તેડાવ્ય, તારા પ્રેમ ટોળામાં....જાલા૦

જગ મૃગ જળતુ સુખ એવુ, જાણે અગ્નિ જવાળા જેવુ. (૨)

મારી વૃત્તિ સ્થિર નવ થાય, જગની મોહજળોમાં...જાલા૦

મારું ચિત્ત ચડ્યું ચગડોળે, મન માયામાં રગદોળે, (૨)

મારું ભાનતું ભુલાવ્ય, જગની મોહજળોમાં...જાલા૦

રૂડાસંત સગાને ભાળી, મારું મન હરખે મોરારી (૨)

મ્હારી બેડીયો તોડાવ્ય, જગના જેલખાનામાં...જાલા૦

“પુંજરામ” પ્રભુને કહેછે, સંતોના શરણે રહેછે, (૨)

મારો અસલ સમય વહી જાય, જગના જેલખાનામાં...જાલા૦

ભજન, ૨૩.

રાગ—(કૃષ્ણમરોગે રામ, અબ તુમ.)

કૃષ્ણ મહેલે કહાન, ગયાછે કૃષ્ણ મહેલે કહાન—ટેક

હું શું જાણું બાઈ, હશે એ હઠીલા, (૨)

મેલા મનના, મહેમાન.....ગયાછે૦

કૃષ્ણ કાળી, કપટ ભરેલી, (૨)

ભોળા દીલના, ભગવાન.....ગયાછે૦

કૃષ્ણને વશ થઈ, અમને વિસાર્યાં, (૨)

હજુએ ન આવે એને સાન.....ગયાછે૦

છેતર પીંડી કરતો, છોગાળો, (૨)

ભૂલી ગઈ મુજ ભાન,.....ગયાછે૦

કૃષ્ણ કાળી, હતી જો રૂપાળી, (૨)

અમને કર્યાં શું હેરાન,.....ગયાછે૦

બળતી અળતી બોલું સાહેલી, (૨)

જોજ્યો ના ચડતું ગુમાન,.....ગયાછે૦

“ પુંજરામ ” નો નાથ કનૈયો, (૨)

આવી ક્યું સમાધાન.....ગયાછે૦

ભજન, ૨૪.

(રાગ—હાલા લીલા વાંસની....સાંજરે.)

જ્હાલા સંતો, મંડળીયો,...ખાંધોરે૦

સુરતા ખાને હરિ વરથી...સાંધોરે૦

જ્હાલા સંતો, સુરતાખાને, પુરણુ પ્રેમે, શામળીયો પરણાવો રે,

તેડાવોને હરિવરની.....જનોરે૦.....૧

જ્હાલા સંતો, ડગલે ડગલે દુષ્ટમતિના, આવળીયા વઢાવોરે,

દાતણ કરશે વિકૃલ વરની....જનોરે૦.....૨

જ્હાલા સંતો, પગલે પગલે, ભક્તિ રસનાં, તેલકુલેલ ભરાવોરે,

મદ્દન કરશે બાળા વરની....જનોરે૦.....૩

જ્હાલા સંતો, ડગલે ડગલે, સત સંગતની, વાવડીઓ ગોઢાવોરે,

નાવણુ કરશે સુદ્ધિર વરની....જનોરે૦.....૪

જ્હાલા સંતો, પગલે પગલે પ્રશ્નોત્તરના, ચંદનીયા ઘોળાવોરે,

અર્ચન કરશે મોહન વરની....જનોરે૦.....૫

જ્હાલા સંતો, ડગલે ડગલે પ્રેમ નેમનાં પકવાનો પડાવોરે,

ભોજન કરશે સુરતા વરની જનોરે૦.....૬

જ્હાલા સંતો, પગલે પગલે, પવિત્રતાના, પાનળીડાં વહેંચાવોરે,

મુખવાસ કરશે રાધાવરની....જનોરે૦.....૭

જ્હાલા સંતો, ડગલે ડગલે, ભજન મંડળની, કુલવાડી વવડાવોરે,

વિશ્રામ કરશે, ગોવિંદ વરની....જનોરે૦.....૮

જ્ઞાલા સંતો, પગલે પગલે, નામ સ્મરણનાં, સુદિર કુલ વેરાવોરે,
ખુસબો લેશે ચંપક વરણી....જનોરે૦.....૯

જ્ઞાલા સંતો, ડગલે ડગલે, આતમજ્ઞાની, બાજીગર બેસાડોરે,
રમત રમશે ગિરધર વરની...જનોરે૦.....૧૦

જ્ઞાલા સંતો, પગલે પગલે, અનુભવ ધરમાં, પ્રીત પરખ મંડાવોરે,
પાણી પીશે સીતાવરની...જનોરે૦.....૧૧

જ્ઞાલા સંતો, ડગલે ડગલે, ગુરૂ વચનની, સિદ્ધ સડક બંધાવોરે,
રથમાં આવે લક્ષ્મિવરની...જનોરે૦.....૧૨

જ્ઞાલા સંતો, સામૈયામાં, માંડવડેથી, ભક્તમંડળ મોકલાવોરે,
આમે ઉભી નંદકુંવરની...જનોરે૦.....૧૩

જ્ઞાલાસંતો, જાનડીઓમાં, શાન્તિવહુને, ક્ષમા દયા સહુઆવ્યોરે,
જાનીવાસો કાયા ગઢમાં...આખ્યોરે૦.....૧૪

સાંજ પડી સહુ જમી કરીને, નટવરવરનો, વર ઉઘલાવો કીધોરે,
સંત સભાના તોરાણીએ હરિ...અવ્યોરે૦.....૧૫

ખુદ્ધિબાઈ અને, સદ્ગુરૂ ગોરે, આતમવરને, પ્રેમ કરીને પાંખ્યારે,
મનમંડપમાં મોહનજી...આવ્યોરે૦.....૧૬

પ્રેમ કરીને વિવંક મામે, સુરતાખાને, સન્મુખ જઈ પધરાવ્યોરે,
વરમાળા તો સોહું શબ્દની...નાખીરે૦.....૧૭

સદ્ગુરૂ દેવે, સમજણ દઈને, કર્મવેદીમાં, બ્રહ્મ અગ્નિ સળગાવ્યોરે,
કામ ક્રોધના જવ તક્તીયા...હોઆરે૦.....૧૮

મંગળકેરા, ફરી કરીને, સુરતાબાને, પુરણ બ્રહ્મને સોખ્યારે,
 “પુંજરામ” પહોચ્યા મનના....કોડરે૦.....૧૬
 હળવે હળવે સુરતા બાને, શામળીયો પરણાવોરે—(તેડાવોને) ૨૦

—:~:—

ભજન, ૨૫.

રામ, -(લાડે કોડે, વિરો પરણાવો મારા રાજ.)

મારી મંડળી રઢીયાળી, ગાળ ગાળને ગવરાવો રાધેશ્યામ...ટક૦
 લાડે કોડે, કિર્તન કરાવો સીતારામ.....મારી મંડળી૦
 બહાલા સંતો આવોને, રાધાવરને, તેડાવો રાધેશ્યામ,
 મથુરામાં, પત્ર લખાવો સીતારામ.....મારી મંડળી૦
 બહાલા સંતો આવોને, રૂડા મંડપો બંધાવો રાધેશ્યામ
 ધામે ધામે, કંકોતરી લખાવો સીતારામ.....મારી મંડળી૦
 બહાલા સંતો આવોને, રણછોડ રાયને તેડાવો રાધેશ્યામ,
 કાગળીયા, ડાંકાર લખાવો સીતારામ,.....મારી મંડળી૦
 બહાલા સંતો આવોને, જગન્નાથજી તેડાવો રાધેશ્યામ,
 કંકોતરી, જગદીશ લખાવો સીતારામ,.....મારી મંડળી૦
 બહાલા સંતો આવોને, બહરી નાથને તેડાવો રાધેશ્યામ,
 બદ્રીકાશ્રમ, પત્ર પઠાવો સીતારામ.....મારી મંડળી૦
 બહાલા સંતો આવોને, રામેશ્વરજી તેડાવો રાધેશ્યામ,
 શ્વેત બિંદુ, કાગળ લખાવો સીતારામ.....મારી મંડળી૦

જહાલા સંતો આવોને, દ્વારીકાં ધિશને તેડાવો રાધેશ્યામ,
કંકોતરી, દ્વારીકાં લખાવો સીતારામ.....મારી મંડળીં

જહાલા સંતો આવોને, સીતારામને તેડાવો રાધેશ્યામ
અયોધ્યામાં, પત્ર લખાવો સીતારામ.....મારી મંડળીં

જહાલા સંતો આવોને, વિશ્વનાથને તેડાવો રાધેશ્યામ,
કંકોતરી, કાશી લખાવો સીતારામ.....મારી મંડળીં

જહાલા સંતો આવોને, બ્રહ્માજીને તેડાવો રાધેશ્યામ,
પુષ્કરમાં, પત્ર પઠાવો સીતારામ.....મારી મંડળીં

જહાલા સંતો આવોને, અહિં શ્રીનાથજી તેડાવો રાધેશ્યામ
નાથ દ્વારા, કાગળ લખાવો સીતારામ.....મારી મંડળીં

જહાલા સંતો આવોને, “રામદે” પીરને તેડાવો રાધેશ્યામ,
કંકોતરીઓ, રણુજે લખાવો સીતારામ.....મારી મંડળીં

જહાલા સંતો આવોને, વિઠુબાને તેડાવો રાધેશ્યામ,
પંઢરપુરમાં, પત્ર પઠાવો સીતારામ.....મારી મંડળીં

જહાલા સંતો આવોને, અંબે માતને તેડાવો રાધેશ્યામ,
આરાસુરમાં પત્ર પઠોંચાવો સીતારામ.....મારી મંડળીં

આપણે ગુરૂજી બેઠાંએતાં, દત્તાત્રયને તેડાવો રાધેશ્યામ,
ગઢ ગિરનારે, કાગળ લખાવો સીતારામ.....મારી મંડળીં

મારા મન ના મંદીરે, સરવે સ્વરૂપો પધરાંવા રાધેશ્યામ,
આતમ ઘરમાં, એકોહં થઈ આવો સીતારામ....મારી મંડળીં

જહાલા સંતો આવોને, ભેદ બ્રમણુ નવ રાખો રાધેશ્યામ.

“પુંજરામે” પત્રો લખાવ્યા સીતારામ.....મારી મંડળીં

લજન, ૨૬.

(રાગ—માંડવડેરે, કાંઈ ઢાળોને બાજેડી, કે આજમારે.)

મંડળ મારે, આજ આનંદની થઇ હેલી,—

—કે આજ મારે લખવી રે કંકોતરી;...

તેડાવેરે, કોઈ સુરતા બાઈનો સ્વામી,—

—કે આજ મારી સુરતા બહુ ઉતાવળી....૧

લાગીરે કાંઈ, લગની લાલા માથે, કે—

—અબકી જગી રે બહેબાકળી;

અંગેરે: મેં તો અવળાં અમ્મર એઢયાં;—

—કે આજ મારે લખવી રે કંકોતરી....૨

ચંદનીયારે, કાંઈ ચરચુ મારે હાથે;—

—કે પ્રીતે ઢાળુરે બાજેડી,

ચોખલીયારે: મારા ચોખખા ચિત્તના ચોહડુ,—

—કે આજ મારી સુરતા બહુ ઉતાવળી....૩

આરતીયોરે: મારા અનુભવની ઉતાડું;—

—કે અનહદ ઘંટારે વગડાવતી:

ગરજનેરે: હું તો ફરતી ગાવા માંડું;—

—કે આજ મારે લખવી રે કંકોતરી....૪

પ્રેમી ફુલની; માળા ગુંથી લાવું.—

—કે પ્રભુને પહેરાવું પહેરામણી;

ગજરાયે: કાંઈ સદગુણના ગુંથાવું:-
 --કે આજ મારી સુરતા બહુ ઉતાવળી....૫
 આમંત્રણ કાંઈ: સૌ સંતોએ આપ્યાં:-
 --વરવા આવો વિકૃલ બહાલથી:
 :: પુંજરામે ” સ્નેહે સુરતા સાંધી:-
 --કે આજ મારે લખવી રે કંકાતરી...૬

—:~:—

સજન, ૨૭.

(રાગ. ઉંપરનો)

મારે મંદીર: આવોને અલખેલા:-
 --કે ગીરધર ઘેલા કહું છું કરગરી:
 માંડવડેરે: સૌ સંતો આગ્યા સ્નેહે:-
 --કે આજ મારી સુરતા બહુ ઉતાવળી...૧
 પાવલીયારે: કાંઈ પ્રેમાશ્રુએ પખાળુ:-
 --કે ઉરના ઉભરા રે હળવા કરું
 હરખુરે: હું તો નટવર વરને નિરખી:
 --કે આજ મારે લખવી રે કંકાતરી....૨
 વાવલીયારે: મારા પાલવડેથી ઢોળુ:-
 --કે ક્યારે મળશે રે કમળાપતિ:
 તદ્દપતાનાં: તેલ કુલેલો ચોળુ:-
 --કે આજ મારી સુરતા બહુ ઉતાવળી....૩

ભોજનીયારે કાંઈ ભાવે ભરીયાં લાવું;--

--કે આજ હું તો પીરસુ રે બહુ પ્રેમથી;

સુરતારે; મારી શ્યામ ચરણમાં સાંધું;--

--કે આજ મારે લખવી રે કંકોતરી....૪

ભરતીરે; હુંતો જુમનાં જળની ઝારી;--

--કે આચમન કરશે ક્યારે નાથજી;

મુખવાસ મારે; કાંઈ પાનનાં ખીડલાં આપું;--

--કે આજમારી સુરતા બહુ ઉતાવળી....૫

ઢાલઘેરે કાંઈ; ઢાળું મશરૂ ગાદી;--

--કે પોઢણ કરીયે રે કમળાપતિ;

કરણીનાંરે કાંઈ; કોટી કિલ્મિશ કાપું;--

--કે આજ મારે લખવી રે કંકોતરી....૬

વેદનાયોરે; મારી વિયોગ દુઃખની વામું;--

--કે પામુ મુક્તિ પદ પાચે પડી;

વિનતીરે કાંઈ; :: પુંજરામે " કીધી;--

કે આજ મારી સુરતા બહુ ઉતાવળી....૭

ભજન, ૨૮.

(રાગ—ભુખ્યાને ભઈબંધ ઘોડે ચડ્યારે; લાડણીતારેને કાજ.)

તલસી તલસીને મ્હારે જીવજશે રે; બહાલા બહેતેરે આબ્ય.
દુઃખીયાં દરદીનું ખેલી કોણ થશેરે; બહાલા બહેતેરે આબ્ય.

શોધી શોધીને બધું જગ કર્યોરે;	બહાલા૦	
રોઈ રોઈ ઉભરો ખાલી કર્યો રે;	બહાલા૦	૨
ભવ દવમાં દુખથી બળી મરૂરે;	બહાલા૦	
ક્યાં જઈ વસ્યો ક્યાં આવી મળુરે;	બહાલા૦	૩
નવ જોયા રાત ઉભગરારે;	બહાલા૦	
શિદ્ધને સંતાઈ રહ્યા શામળારે;	બહાલા૦	૪
નવજોઈ લબ્બ લોકો તણીરે,	બહાલા૦	
ખોવાઈ જશે મારો મહા મણીરે,	બહાલા૦	૫
નવ જોયા વિષયોના સ્વાદનેરે,	બહાલા૦	
સહન કરી સર્વે ખાદ ને રે,	બહાલા૦	૬
તીરથ ને વૃત કરી ચુક્યો રે,	બહાલા૦	
આત્મા ઓળખવા આવી ઝુક્યોરે	બહાલા૦	૭
સેવા સાધી માત તાતની રે,	બહાલા૦	
નગણા ના થઈએ મારા નાથજી રે,	બહાલા૦	૮
સંત મહંત મોટા મળ્યા રે,	બહાલા૦	
લોક સેવા વૃત બહુ કર્યાં રે,	બહાલા૦	૯
દીલ દરીયામાં ડુબી મરૂં રે,	બહાલા૦	
નારી ત્યાં વાટ્યો જોયા કરૂં રે,	બહાલા૦	૧૦
લગની લાગી તારા નામની રે,	બહાલા૦	
અરજી સુણી “પુંજરામ”ની રે,	બહાલા૦	૧૧

ભજન, ૨૯.

રાગ—(મધુવનના-વાસી.)

પ્રગટ સ્વરૂપે પ્રભુ મળ્યારે, રંગીયો રણુછોડરાય, ૨—(૨)

આનંદ સાગર ઉલથ્યો, મારે^૧ હડે. હરખ નવ માયરે

...મહારા મનના મેવાસી...ટેક

આજ મળ્યા મારે નાથજી રે, નિરખી નયન ઠરીભય (૨)

જ્ઞાલાનાં દરશન મેં કર્યાં, મારું મનડું રાજી રાજી થાય રે (મહારા૦)

માથે મુગટ રૂડો શોભાંતો રે, સુંદિર રત્ન જડાવ, (૨)

કાને કુંડળ જોને જળહળે, એના તેજ તણે નહિ પાર રે (મહારા૦)

ભાલે તિલક રૂઢાં શોભાંતારે, ચંદન કેરી છે આડ, (૨)

કેશ વેણી એવી શોભાંતી, જ્ઞાતા જાણીયે કાળુડો નાગ રે. (મહારા૦)

કંઠે કનકહારો પહોરીયારે, મુકતા તણી છે માળ, (૨)

સુંદિર પુષ્પ ગુલાબનાં, ગુંથી લાવે છે નાનેરાં બાળ રે. (મહારા૦)

બાંધ, બાળુ બાંધ બેરબારે, ચોફેર ચુનીયો જડાવ. (૨)

હાથે કંકણુ; એવાં ઓપાંતાં, જાણે નક્ષત્ર કેરા નાથરે. (મહારા૦)

વેઢ વીંટી અને વીધુવા રે, દશે આંગણીએ દયાળ, (૨)

નૌતમ નખ એવા શોભાંતા, જાણે ઓખ્યા અમુલ્ય પ્રવાળરે. (મહારા.)

અંગે ઊપરણી ઓઢાંતા રે, પવને ફરકા ખાય, (૨)

લીલુહા વાંસની વાંસળી, કહેડે ખોશી લચી લચી જાયરે. (મહારા૦)

પીળાં પિતામ્બર પહેરીયાં રે, કમળે ભરેલી કિનાર, (ર)
 બહાલાને ચાલી વધાવવા, મારા રૂદીયે સાગર છોળો ખાયરે (મહારા.)
 શંખ ચક્ર ગદા પદ્મથી રે, શોભી રહ્યા મારા નાથ. (ર)
 કદોરા શોભે સોના તણા. મારે, મુસ્તકે મૂકેલા હાથરે (મહારા.)
 ચરણે ઝાંઝર ઝમકી રહ્યારે, ચાલે ડમકતી ચાલ. (ર)
 દર્શન કરતાં દયાનીધી, આવે બહેલાં બહેલાં મને બહાલરે. (મહારા.)
 પાવલીયે પહેરી છે પાદુકારે, કંચન કેરી કીનાર. (ર)
 અંગુઠે અંગુઠી શોભંતી, કોઈ કારીગર ઘડનાર રે. (મહારા.)
 સર્વાંગ ભેતાં શામળા બાણે, અંતર ઉગ્યારે ભાણ. (ર)
 દાસ “પુંજરામ” વિનવે. મને માર્યાં માર્યાં મોહ બાણરે. (મહારા.)

—:~:—

ભજન, ૩૦

રાગ- [બલીહારીરે....ચક્ર ચતુર્ભુજધારી.] ચંદ્રહાસ.

શામળીયારે, શરણે પડ્યોઞ્ચં તમારે....

મને બીજાં તે કોણ ઉગારે-ટંક

તમે પ્રહલાદ ભક્ત ઉગાર્યોરે, (ર)
 હીરણ્ય દહિતને માર્યો રે. (ર)
 નાવિસાર્યોરે,....વિઠલ ચડીયા બહારે.... મને શામળીયારે.
 ધ્રુવને અવિચળ પદવી આપીરે. (ર)
 ઈંદ્રાસન ડોલાવ્યું તપતાપીરે (ર)
 જગસ્થાપિ રે....કિર્તિ ભવો ભવ ભારે...મને શામળીયારે.

ઘાટ ગોરા કુંભાર ઘેરે ઘડીઆરે. (૨)
 ચતુર્ભુજ ચાકડે ચડીયારે (૨)
 પથે પડીયારે, ...જાણુ થતાં નિજ દ્વારે...મને૦...શામળીઆરે
 તમે વેળા સુદામાની વાળીરે, (૨)
 જમ્યા તાંદુલ પોટલી ભાળીરે (૨)
 રઢીયાળી રે...રીધિ કરી ઘરઆરે...મને૦ શામળીયારે.
 તમે પાન્ડવ પાંચે પાળ્યારે, (૨)
 લાખા ગૃહથી બળતા ઉગાર્યારે, (૨)
 દુઃખટાળ્યારે,...“પુન્ન” તણાં પલવારે...મને૦...શામળીયા૦

—:❀:—

ભજન, ૩૧.

(રાગ-ઉપરના)

શામળીયારે, તમે વિના કોણુ તારે.

મને ખીજે તે કોણુ ઉગારે.....ટંક.

જોયું સત્ય મયુર ધ્વજ કેડું રે,...(૨)
 તેનું અડધું તે અંગજ વહેયું રે,...(૨)
 શું અધેડું રે,... સતિ સુત કર્વત ધારે...મને૦ શામળીઆ૦
 જ્યારે દામાળને દુઃખ પડીયું રે,...(૨)
 રૂપ મહાર તણું તમે ધરીયું રે,...(૨)
 નાણું ભરીયું રે...શાહસભા મોજારે,...મને૦ શામળીયારે૦

સાવિત્રિએ પતિવ્રત પાળ્યુંરે,...(૨)
 ખાર માસે પતિમૃત્યું ભાળ્યું રે,...(૨)
 હુઃખ ટાળ્યુંરે, યમરાજ પણ હારે;...મને૦ શામળીયારે૦
 મહેણું નરસિંહ મહેતાનું ભાળ્યું રે,...(૨)
 શ્રાધ્ધ સાચું મોહન મન માળ્યું રે,...(૨)
 હુઃખ લાગ્યું રે;...નાગર ભરીયા ખારે...મને૦ શામળીયારે૦
 તમે પ્રગટયા છો ઠામે ઠામે રે,...(૨)
 કોઈ પાર તમારો નવ પામેરે,...(૨)
 “ પુંજરામે”રે,...કીધું ન કાંઈ લગારે...મને૦શામળીયારે૦

—:❀:—

ભજન, ૩૨.

(રાગ—ઉપરનો)

રંગ રસીયા રે, શરણે પડ્યો છું તમારે.
 મને ભવજળથી કોણ તારે—ટેક૦
 ચંદ્ર હાસને વિષથી વાર્યો રે,...(૨)
 આપી વિષીયાને પ્રધાન વિદ્યાર્યેરે,...(૨)
 ભકત તાર્યો રે...રાજ રૂડું સંભાળે...મને૦ રંગ રસીયા૦
 હરિચંદ્ર હતા સત્યવાદી રે,...(૨)
 વિશ્વામિત્રે પડાવેલી ગાદી રે,...(૨)
 ધન્યવાદીરે,...વેચાણા કાશી મોજરે...મને—રંગ રસીયા૦
 પુર્યું કુંવરબાઈનું મામેરુંરે,...(૨)
 મહેણું ટાળ્યું સાસરીયાં કેરુંરે,...(૨)
 થયા ભેરુંરે...સંતોષ્યાં સૌ શણગારે...મને૦ રંગ રસીયા૦

સતિ સેરંદ્રિ પાંડવ રાણીરે,...(૨)
 કામી કૈયાએ ઉરમાં આણીરે,...(૨)
 બહેની બાણીરે...વાંદર ચડીયા બહારે...મને રંગ રસીયા
 વિદુર પત્નિ પારસ્વિના ધામેરે,...(૨)
 પહોંચ્યા પ્રેમે પ્રસાદીના કામેરે,.....(૨)
 ભ્રમ વામેરે...કેળાંની છાલ સ્વિકારે...મને—રંગ રસીયા
 કાળી કુબળ તણું કબટ કાપ્યુરે,.....(૨)
 તેને સુખ અનુપમ આપ્યુરે,.....(૨)
 ના ઉથાપ્યુરે,...‘પુન્ન’ વચન ઉર ધારે...મને—રંગ રસીયારે

—:~:—

ભજન ૩૩,

(રાગ—ઉપરનો.)

રંગ રસીયારે, સ્નેહ તમારે, અમારે,—
 તેમાં લોક શું ! બોલે લવારે—ટકો—
 સુધન્વાની સેવા ઉર ધારીરે,.....(૨)
 લીધો તાતી કડાથી ઉગારીરે,.....(૨)
 દીધું ઠારીરે...તેલ ત્રીકમ તત્કારે....તેમાં—રંગ રસીયા
 તમે શામળશા પરણાવ્યોરે,.....(૨)
 બહાલો લાંબુ લશ્કર લઈ આવ્યોરે,.....(૨)
 રંગ આવ્યોરે,...મહેતો મદન બેઠ હારે...તેમાં—રંગ રસીયા

ભકત કબિર કમાલ કહાવ્યારે,.....(૨)
 સાધુ સંત ઘણા ઘેર આવ્યારે,.....(૨)
 શીધું લાવ્યા રે,...ચોરી કરી પર દ્વારે...તેમાં-રંગ રસીયા૦
 ચોરી પકડાવાના પરતાપેરે,.....(૨)
 બાપ બેટાનું મુસ્તક કાપેરે,.....(૨)
 પ્રભુ આપેરે...ભક તજવાડયો તેવારે...તેમાં....રંગ રસીયા૦
 પામ્યો નળરાય દુઃખ બહુ ભારીરે,.....(૨)
 તજ રાજ ગયો વન હારીરે,.....(૨)
 સતી નારીરે,... સત્ય કદી નવ હારે...તેમાં રંગરસીયા૦
 પ્રભુ પડછા પુર્યા ગામો ગામેરે,.....(૨)
 તેનો પાર ન કોઈ જન પામેરે,.....(૨)
 “પુજરામે” રે કીધું...ના કાંઈ લગારે...તેમાં—રંગ રસીયા૦

— * —

ભજન, ૩૪.

(રાગ-ઉપરનો.)

મહારા જ્ઞાલારે,...શરણે પડ્યો છું તમારે.—

મને મહેણાં જગત બધું મારે—ટૅક૦—

તમે રોહીદાસનું કામ કરીયું રે;.....(૨)
 ખીઠ ઉપર પડધમ ધરીયું રે.....(૨)
 લાણું મળીયું રે;...માર ખમ્યો છે મોરારે...મને૦ મહારા૦

રંકા વંકા રઝળતાં વનમાં રે;.....(૨)
 વાળી ધૂળ અનિતિના ધનમાંરે,.....(૨)
 લઇ મનમાંરે;...દર્શન દીધાં દયાળે...મને૦...મ્હારા૦
 હોતો બીલ્વ મંગળ મહાકામીરે,...(૨)
 ગુરૂ ચિંતામાણી થઇ સામીરે;...(૨)
 પ્રભુ પામી રે;... ભકત ગણાયો ભારે...મને૦...મ્હારા૦
 આખી નાત ચડી ચગડોળે, રે,...(૨)
 ઢેઢવાડે નરસયો રંગ રોળે રે,...(૨)
 ઓળા ઓળેરે...પંગતમાં થયું ભારે...મને૦ મ્હારા૦
 રાણે મીરાં ને દુઃખ બહુ દીધાં રે,...(૨)
 પ્રભુ વિષ હળાહળ પીધાં રે,...(૨)
 તમે લીધાં રે,... રૂપ મીરાંનાં ચારે...મને૦...મ્હારા૦
 અબ્જમેળ તર્યો તારે નામે રે;...(૨)
 તારા દર્શનથી દુઃખ વામેરે, ...(૨)
 “પુણરામે” રે... કીધુના કાંઈ લગારે,...મને૦...મ્હારા૦

—:૦:—

ભજન, ૩૫.

(રાગ—ઉપરનો)

મ્હારા બ્રહ્માલારે ક્યારે...વિયોગ વિદા રે....

મારી ક્યારે અરજ ઉરધારે—ટેક.

જ્યારે અમરીષ બેઠા હળવા રે,...(૨)

વાયુ ઢોળ્યા તમે થઇ હળવા રે,...(૨)

આવ્યા છળવા રે...રૂપી ચડયા ચક્ર ધારે...મારી૦ મ્હારા૦

નરસિંહ મહેતાને વૈવધ્યે દુભાવ્યો રે,...(૨)
 કહે અન્ન આહીરનું ખઈ આવ્યો રે,...(૨)
 તેને તાવ્યો રે,...જમીયલશા દાતારે...મારી૦ મહારા૦
 વામન રૂપે આવ્યા બળી દારે રે,...(૨)
 પ્રથિવ લીધી ચરણ ત્રણ ત્યારે રે, ...(૨)
 રખવાળે રે,...રહેલું પડ્યું છે તમારે...મારી૦ મહારા૦
 તમે શવરીને શાન્તિ આપી રે,...(૨)
 બોરાં જમી પોતાની કરી સ્થાપી રે,...(૨)
 જગવ્યાપી રે.....કિર્તી ભવો ભવ ભારે....મારી૦ મહારા૦
 ઘણા ભકતો તર્યા તારે નામે રે,...(૨)
 તારો પાર ન કોઈ જન પામેરે,...(૨)
 “પુંજરામે” રે....કીધું ના કાંઈ લગારે.....મારી૦ મહારા૦

—૦ :: ૦—

બજન, ૩૬.

(રાગ....ઉપરનો.)

મનગમતારે,.....ગોવિંદ વર ગીરધારી.

મને સાહ્ય થજ રે મોરારી—ટ્રેક

મારે શરણું છે એક તમારું રે,...(૨)
 બહાલા વિશ્વ લાગે છે અકાઈ રે,...(૨)
 નથીમાઈ રે, જગ મતલબનું ચારી.... મને૦....મનગમતા૦
 મેં તો જોઈ જોઈ સર્વે જોયું રે,...(૨)
 મિથ્યા મૃગજળમાં જગ મોહ્યું રે,...(૨)
 ત્યારેમોયુરે, મનડું મોહનમાં વિચારી૦....મને૦....મનગમતા૦

મને ભક્તિ લવેલવ દેજો રે,...(૨)
 મારા અવગુણ લક્ષે ન લેજો રે...(૨)
 સદા રહેજો રે, અંતરમાં સુખકારી૦... મને૦...મનગમતા.
 ભાવે ભકતો ભક્તિથી ભવ તરીયારે,...(૨)
 ભલા ભગવદ સાગર ભરીયારે...(૨)
 ભયહરીયારે, બધર ભજન બહુ ભારી૦...મને૦....મનગમતા૦
 મારા નાથ મને ના વિસારો રે,...(૨)
 તમે ત્રીકમ મુજને તારો રે...(૨)
 ઉગારો રે,...પુનઃનો પ્રેમ વિચારી૦....મને૦....મનગમતા૦

ભજન ૩૭.

(રાગ.—ઉપરનો.)

મન ગમતા રે,...મોહન મમ હીતકારી,.....
 મને એક છે એથ તમારી૦—ટૂક.
 હું તો રંક બાળક છું તમારો રે,...(૨)
 તમે તાત થઈ મને તારો રે...(૨)
 નાવિસારોરે,...નાખો નજર પ્રભુ ચારી...મને૦ મનગમતા૦
 મને હરીજનીયાં હુણ આપે રે,...(૨)
 એ તો રજની દિવસ સંતાપે રે,...(૨)
 કોણ કાપે રે,...આકૃત એ અણધારી૦.... મને૦...મનગમતા.

મને ભકિત વિના નવ ભાવે રે.....(૨)
 આપોઆપ એ ઉભરા આવે રે.....(૨)
 કોણુ લાવે રે,...ખખર કનૈયા તમારી૦....મને૦....મનગમતા...
 સાચા સંતો સદા મને મળજો રે.....(૨)
 મારાં દાડણુ દુઃખ દૂર કરજો રે.....(૨)
 ભાવે ભળજો રે...હૃદય વિષે વનમાળી૦....મને૦....મનગમતા૦
 “પુંજરામ”ની અરજ છે એવી રે.....(૨)
 રહું નિત્ય ચરણ રજ સેવી રે.....(૨)
 પ્રીતિ જેવી રે,...મરજ મોહનજ તમારી૦ મને૦ મન ગમતા૦

—*—

ભજન, ૩૮.

(રાગ—પાટણ ટાંપી વાપરી...જુનાગઢનાં છે મોતી.)

(સગુણ)

(નિર્ગુણ)

ગોકુળ ગામ સોહામણુ,.....કાયા નગરીમાં જોયું...
 બહાલા તમારો ત્યાં વાસરે,.....ચૈતન ચિત્તમાં પરોયું...૧
 વૃજવાગ્દીને ઉધ્ધારીયા,.....ગુણ અવગુણ મારા...
 દીધાં અભયપદ દાનરે,.....પ્રદ્યુમ્ન મંત્ર ઉચ્ચાર્યા...૨
 ખ્યાતિ ચાલી ખૂબ દેશમાં,.....સુરતા સધળે સમાણી...
 દરશને આંવલ દેવના,.....સર્વે સંત શેલાણી...૩
 અલખ નિરંજન પ્રાપ્ત છે,.....આત્મા...અંતર યાત્રી...
 હરિજનનાં હયાના હાર છે,.....પ્રેમ મુર્તિ અનામી...૪

મામાતે કૌસને મારીયો,.....મોહ મહામદ ભરીયો...
 લીધું મથુરાનું રાજ્યરે,.....પ્રદ્યાત્માનંદ દરીયો...૫
 વૃજબાળાનાં વસ્ત્રો હર્યાં,.....વૃત્તિ વાસના હેરી...
 જઈ બેઠા કદમની ડાળી યે,.....ગગન ગુફાને ઘેરી...૬
 સર્વે સુંદરીઓ ભેગી કરી,.....નિષ્કામ વૃત્તિયો આવી...
 યમુના તીરે રચ્યો રાસરે,.....શેવા જગની બળવી...૭
 દાસ “ પુંજીરામ ” વિનવે.....ભક્તિ ભાવની ક્ષણે...
 રાખજે ચરણોમાં વાસરે.....વ્યાપક વસ્તુમાં મળજે...૮

—:—

ભજન. ૩૯.

(રાગ -તમે રે ઓધવજી અમને જ્ઞાન બતાવ્યું.)
 સુંદરવર નટવર તમને ઝાઝું શું ! કહીયે,
 બહાલા વિયોગ હવે ક્યાં સુધી સહીયે,૦મોહન,—
 —મનના મેલા થઈ અમને શીદને સમજવો....(ટક)
 વાયદા કરીને અમને વર્ષો વિતાવ્યાં, (૨)
 પ્રેમીજન જોતા તલગ્રી બહાલાની વાટ....મોહન ૦
 આવડા માનીતા મોહન ના થઈએ નાથજી, (૨)
 પોતાનાં ઉપર શાનાં માન અપમાન...મોહન ૦
 આવું કરવું તું ત્યારે પેઢી શીદ પાથરી, (૨)
 બળતાં બોલું છું શાનાં તેડાં તોફાન....મોહન ૦

ગોકુળ વિસારી મથુરા માનીતું કીધું, (૨)
 અમને તલસાવી આપ્યા, પરજન ને પ્રેમ....મોહન ૦
 પરથમ આવ્યાતા ત્યારે રીસાઇને આતા, (૨)
 લિખારી જનની બહાલા, ભાગી નવ ભખ.....મોહન ૦
 ભક્તિના રસના ભાગી સુકાણા છોડવા, (૨)
 ત્યાં જઈજળ સિંચું પણ અહીં વેલી વિખરાય...મોહન ૦
 વિરહનાં વર્ષો બહાલા વચને વિતાવ્યાં (૨)
 અલખેલા આવ્યાં અમને, વચમાં વિધન.....મોહન ૦
 મથુરા જઈ રમતા તેમાં અમને શું બહાલમા, (૨)
 ગોકુળ આવો તો સમજી, આથી છે પ્રીત.....મોહન ૦
 કરમે અમારે તેડાં કુખજનાં આવ્યાં, (૨)
 એણે વાળ્યાં છે વિઠુંલ, ભવ ભવનાં વેર.....મોહન ૦
 “પુંજરામે” તો વિનતિ વિધવિધ વચને કરી, (૨)
 હોયે પણ તમને તેની, ક્યાં છે દરકાર.....મોહન ૦

—:~:—

ભજન-૪૦

(રાગ—ઉપરનો.)

એમરે અદગુરુ ચરણે પ્રણમીને કહીયે. (૨)
 અમને આપેલાં વચનો પાછાં નવ દઈએ...ગુરુ—
 ...શરણું સાચું છે અમને અલખેલા આપનું—ટેક ૦
 નિરભયનાં દાન અમને આપ્યાં અલખેલાં, (૨)
 ભવમાં શા માટે ભયથી ભટકાતા ફરીયે.....ગુરુ ૦

સાચા શરણાંગત થઈને સેવકને સાચવો, (૨)
 બહાલેશં વચનો અમને વિમ્બર્યાં નવ ભય.....ગુરુ ૦
 અલખ નિરંજન અનુભવ આપો દીન દાસને. (૨)
 અંતર તાળાં ઉઘડાવી. અરપો નિજ જ્ઞાન.....ગુરુ ૦
 ભૂલના ભોગોની ભૂરકી. વિષવત આપજો, (૨)
 કાપોને મોહન મારા મનડાના મેલ.....ગુરુ ૦
 અગ્નિ હોયે તે અગ્નિ રૂપ બનાવે, (૨)
 લગની લગાડી છાની રાખો શીઠ વાત.....ગુરુ ૦
 તમેરે સવિતા અમે કિરણો પાણુ આપની, (૨)
 ફરજો છે આપની કે લાજે લખવાય.....ગુરુ ૦
 અમારી હાકેલી નાકા ભાગે જો ભૂધરા, (૨)
 ત્રિભુવનમાં હાંમી અરવે સંતોની થાય,.....ગુરુ ૦
 માંટ સદગુરુ ગ્રીધિ વાટયો દરસાવજો, (૨)
 બિરહને પાળો મારા હૈયાના હાર.....ગુરુ ૦
 પ્રેમી સેવકજન “પુંજરામ”ની વિનતી, (૨)
 રનેહે સ્વિકારો સ્વામિ ઉરમાં ભગવાન...ગુરુ ૦

—:~:—

ભજન-૪૧.

રાગ--(રૂડે ગરબે રમે છે દેવી અંખીકા--જો.)

મારે આજે વંદાણા વાર છે જો, (૨) ટેક--
 પ્રભુ ગોળીને વાંસ બધું ત્યાર છે જો....મારે ૦
 ઘેર ગોરસ જમાવ્યા ઘણાં મીઠડાં જો, (૨)
 તમે કાઠ દહાડો એવાં નથી દીઠડાં જો...મારે ૦

મારાં સામુજી ગયાં છે ચારો ચુંટવા જો (૨)
 ચાલો ગોવાળ સહિત લ્હાવો હુંટવા જો...મારે ૦
 નાની નણ્ણદી સિધાવી ગયાં સાસરે જો (૨)
 ચાલો અલખેલા આજ ઉભી આશરે જો....મારે ૦
 મારો પીયુજ પધાર્યા ગાયો ચારવા જો, (૨)
 દાવ આળ્યો છે. પ્રેમ વચન પાળવા જો....મારે ૦
 હો બ્હાલા વાયદા કર્યામાં વખન વહી જશે જો, (૨)
 મારા મનનું મોહન બધું રહી જશે જો....મારે ૦
 “પુંજરામ ના પ્રભુ પ્રીતે પધારીયા જો, (૨)
 ઘેલી ગોપીયોના વિરહ વિદારીયા જો....મારે ૦

—:~:—

ભજન, ૪૨

રાગ—(કહાન હજુર શું મોરલી રે...ગોવાળીલાલ)

અલી જો ને સાહેલડી રે.....મોરલી ક્યાં વાગી...ટેક--
 ચાલો ચાલો અલખેલડી રે,....અબકી હું જાગી....ટેક
 ભુલી ભલી હું ધરનું ભાન,...મોરલી...૦
 મારી ખોવાણી શુદ્ધ ને સાન અબકી ૦ ૨
 મેં તો ઓઢ્યાં છે અવળાં ચિર...મોરલી ૦
 ઘેલી કીધી સુભદ્રાના વિર.....અબકી ૦ ૩
 મેં તો દામણીને બાંધી ડોક,...મોરલી ૦
 પહેર્યા પહેર્યા પાવલીયે વાંક...અબકી ૦ ૪

મેં તો નાખી છે નથની કાન,...મોરલી ૦
 ચડયું ચડયું છોગાળાનું તાન,...ઝબકી ૦ ૫
 મ્હારો બ્હાલો મંગાવે ભાત,...મોરલી ૦
 પહેર્યાં પહેર્યાં ઝાંઝર બે હાથ...ઝબકી ૦ ૬
 ભૂલી ચોળી ને પહેર્યાં ચીર,...મોરલી ૦
 ખભે ચણીયો ને માથે ખીર...ઝબકી ૦ ૭
 ભાત લીધાં ને ભૂલી હું ભાન,...મોરલી ૦
 ફરેં શોધતી એ ક્યાં ગયો કહાન...ઝબકી ૦ ૮
 બ્હાલો છેટેથી વાંસળી વાય,...મોરલી ૦
 ફરેં અંધારે જીવ મારો જાય.....ઝબકી ૦ ૯
 પ્રભુ આવ્યા જીમનાને તીર,...મોરલી ૦
 “પુંજી રામ”ના બ્હાલાએ ખાધી ખીર.....ઝબકી ૧૦

—:૦:—

ભજન-૪૩.

(રાગ-પાટણ ટોપી વાપરી, જીનાગદનાં છે.)

મોહન મારી શેરીયે, અલબેલાજી આવો,
 બ્હાલા તમારું મુખડું પ્રભુ અમને બતાવો....૧
 માથે મુગટ મોતી ભર્યો, મથુરાના મેવાસી,
 પહેરો પ્રીતમજી પાતળા, લાવી તમારી દાસી.....૨
 ચંદન ચરચું લેલાટમાં, ફરતા ચોખલીયા ચ્હોડુ,
 કુંમકુંમ તીલક હું કરેં, નાથ નવ કરશે માંડુ....૩

અલબેલા ઉતાડું આરતી, ગુણ ગાવા રે લાગું,
 ચરણ પખાળીને હું પીઉં, બીજું કાંઈ નવ માગું....૪
 માંખણને બહાલા મીસરી, મથુરાંના છે પેંડા,
 જમવા પધારે પાતળા, દીન દાસીનાં તેડાં.....૫
 મુખવાસમાં બીડી પાનની, વરીઆળી...સોપારી,
 અલબેલા આરોગો હેતથી, લાવી દેવ મુરારી....૬
 સુંદીર સેજ પલંગમાં, પોઢો વાવલીયા ઢોળું,
 સોના રૂપાને સોગઠે, રમો રંગમાં રોળું....૭
 તેલ કુલેલ સુગંધના, મહારા મેયર થી લાવી,
 હોળું વાંકડીયાળા વાળને, મને ઘેલી બનાવી....૮
 પ્રેમઘેલી જોઈ પ્રેમદા, રંગ રસીયોળ આવ્યા,
 થાળ ભર્યા સગ મોતીયે, વૃજરાજ વધાવ્યા,...૯
 અર્ધ પાદ પુજ કરી' સરવે સામગ્રિ આપી,
 ભક્તિ વધારે ભુધરા, રાખો ચરણોમાં સ્થાપી....૧૦
 પ્રીત ની રીત પુરી કરી, છબીલોળ સિધાવ્યા,
 અરળ સુણી “પુણ રામ”ની, બહાલો અંતરમાં આવ્યા....૧૧

ભજન, ૪૪.

રાગ.—(આવે અલભેલડા હો...મારે મંદીરીયે)

પ્રેમથી પધારજે હો...ખ્યારા પ્રીતમજી.
 બહાલપ વધારજે હો...મારા મોહનજી...ટેક૦
 મારા મંદીરે નાથ મંડપ રચાવું,...(૨)
 ચંપા ચંબેલીના છોડવા રોપાવું...(૨)
 તુલસી ના કુંજ ઠામ ઠામ વવરાવું,...(૨)
 નાથને નચાવું હો,.....ખ્યારા૦.....પ્રેમથી ૦
 મંડપની મધ્યે ગાદી તકીયા નંખાવું...(૨)
 ગાદી તકીયાને કીનખાખથી મઢાવું,...(૨)
 મોગરાની કળી ભરી ગાદીયો ગુંથાવું....(૨)
 નાથ પધરાવું હો.....ખ્યારા ૦.....પ્રેમથી ૦
 સોનાની સાંકળથી હિંચકા બંધાવું,...(૨)
 એ રે હીંડોળે માણી માણેક જડાવું,...(૨)
 પુષ્પો ભરીને માંહી મેવા મુકાવું,...(૨)
 નાથને ઝુલાવું હો.....ખ્યારા ૦.....પ્રેમથી ૦
 મારા મંદીરે રૂડી રસોઇ બનાવું,...(૨)
 ભુમનાના જળે ભરી ઝારીયો ધરાવું,...(૨)
 પાન તણાં બીડલાં હું પ્રેમે ખવરાવું,...(૨)
 “પુંજરામ” વારી નાઉં હો....ખ્યારા ૦.....પ્રેમથી ૦

ભજન, ૪૫

(રાગ-ઉપરનો.)

રાસમાં રમાડીયે હો.....ગોપીના ઘેલડા-ટેક૦
 જુકતે જમાડીયે હો.....મનવાના મેલડા.
 મારે મંદીરે સર્વ સુંદરી તેડાવું,...(૨)
 વચમાં બહાલીડાને બહાલથી વધાવું,...(૨)
 ગોરા ગોરા ગાલ પર થેપડી થપાવું,...(૨)
 ગીતો ગવરાવું હો.....ગોપીના...રાસમાં૦
 સોના રૂપાના રાસ રંગિલા મંગાવું...(૨)
 સામ સામી હીંચ લઈ હેતે હુલાવું,...(૨)
 વચમાં હું નાથ સાથ બંસરી બજાવું,...(૨)
 કુંદડી ખવરાવું હો.....ગોપીના...રાસમાં૦
 મારા મંદીરે મહી ગોરસ મુકાવું,...(૨)
 ગોળીના વચ્ચે વાંસ નેતરાં નંખાવું,(૨)
 સામ સામી નાથ સાથ ગોરસ ઘુમાવું,...(૨)
 લહાવો લુટાવું હો.....ગોપીના...રાસમાં૦
 મીઠી મધુરી છાછ નાથ પીવરાવું,...(૨)
 માખણ ને મીસરી હું આપને ધરાવું,...(૨)
 ભાત ભાતની રસોઈ સહેજ માં બનાવું,...(૨)
 પલમાં પીરસાવું હો.....ગોપીના.....રાસમાં૦
 સમી સાંજેથી નાથ ઢોલીયા ઢળાવું,...(૨)
 સુંદીર મખમલની સેજ સહેજ માં સજાવું,...(૨)
 કેવડો ને કેતકીના પુળ્યા પથરાવું,...(૨)
 “પુંજરામ”વારી જાઉં હો.....ગોપીના...રાસમાં૦

ભજન. ૪૬.

રાગ.—(ભવોભવો, તુમ મેરેસાધુ રહો ગુરૂકે.)

ખોલો ખોલો,...શ્રી કૃષ્ણ કનૈયા રંટો રાધીકે સ્થામ૦
ખોલો ખોલો,...અંતરની આંટી, ભજે સદા ભગવાન૦—ટેક
રાધે રાધે રંટો! નિરંતર, છોડો સખ જંતર ને મંતર, (૨)
ખૌંસી ધર નટવર શ્રી ગીરધર, કરેં પુરન સખ કામ...ખોલો૦
યમુના તટ પેં ખૈન બજૈયા, મધુવન મેં ગૌ ધેન ચરૈયા, (૨)
જીસને કાલીનાગ નથૈયા, વાકો કરો પ્રણામ.....ખોલો૦
ધુતારો વો ચોર ડગારો, સખ સખીયન બન હુંટન હારો'(૨)
મખખન ખાવન વારો, ઉનકા લે લો પલપલ નામ...ખોલો૦
કૃષ્ણ કમલીયાં કાલીવાલો, ધ્યાન હૃદયમાં ઉનકા ધારો, (૨)
“પુંજરામ” કો ખ્યારો હાજર, રહે સદા સખ ઠામ,.....ખોલો૦

—:~:—

ભજન. ૪૭.

(રાગ-ઉપરનો)

ગાવો ગાવો, રધુનંદન.....લૈયા રંટો સિયાવર રામ.
આવો આવો, સખ સંતન લૈયા ભજે ભલા ભગવાન.....ટેક
આવો આવો, નામ ગબવો, છોડો જુઠ્ઠા જગસેં દાવો (૨)
જીવન જોગ જમાવો અવસર, આવ્યો અપને કામ...ગાવો૦

દશરથ નંદન, ગર્વ કે ગંજન, અંધ કે અંજન, મુનિમનમંજન, (૨)
 ઉનકો કરલો. રંજન સાધુ, કહો સિયાવર રામ.....ગાવો૦
 તાત બચન તનમન ધન કરકે, બંજ સિધાયે બનકુલ ધરકે, (૨)
 લંબા કરહો કરકે ઇનકો ખ્યારે, કરો પ્રભુભ...ગાવો... ૦
 રૂષિમુનિ ગણ કે કૃષ્ટ નિવારે, સિવરી ઔર અહલ્યા તારે, (૨)
 અપને કો ઉધારે વોહી, અબ મત હારે હામ.....ગાવો૦
 સાગર પર સેતુ બનવાઈ, કપી કટક સબ સંગ સિધાઈ, (૨)
 જીસને જુધ જમાઈ અસુરસે, કીયો પુરન સબ કામ...ગાવો૦
 રાવનકો દશ શીશ કટાઈ, બિલિસનકો લંકા દિલ્વાઈ, (૨)
 વો રઘુવરકો ધાઈ ધાઈ, કરો વંદન “પુજરામ”.....ગાવો૦

—:~:—

ભજન ૪૮.

(રાગ-જીણી જીણી તે મોરલી વાગે છે.)

બચો બચો રે, જુઠડા નહિ બોલું....(૨)
 બળભદ્ર ના બંધવ નહિ બોલું....(૨)
 સુભદ્રા ના વિરા નહિ બોલું. (૨)
 દેવકીજી ના બચા કહાન.....જુઠડા.....(બચો)
 જસોદા ના રમાડયા નહિ બોલું,...(૨)
 સંધાના સ્વામી નહિ બોલું,...(૨)
 પેલી કુબજના મોંઘા મહેમાન...જુઠડા૦...(બચો૦)

તમે ગોપીયોનાં ચિર હુંટયાંતાં...(૨)
 અમે પરાણે ત્યાંથી છુટયાંતાં...(૨)
 હવે બોલીયે શું ભગવાન....જુઠડા૦...(બચો૦)
 નાથ નારી બનીને નાચ્યાતા...(૨)
 વળી બળીને બારણે બાચ્યાતા...(૨)
 તમે એવાં કર્યાં તોફાન...જુઠડા૦...(બચો૦)
 તમે સેના સાડ નાવિક ચ્યાતા...(૨)
 રોહીદાસના કુન્ડે કેમ ચ્યાતા...(૨)
 માર ખાધો મોહન ગયું માન...જુઠડા૦ બચો૦)
 મહાર થઈને નાણું ભરી આવ્યા...(૨)
 કહો કયાંથી એ કંથા લઈ આવ્યા....(૨)
 પેલા દામા માટે ભગવાન...જુઠડા૦(બચો૦)
 તમે કુંભાર થઈ ટપલા ટીપ્યા...(૨)
 ગ્રહયા ચાકડે તે દિન બહુ ફિપ્યા,..(૨)
 ભુલ્યો ગોરો ભગત બધું ભાન...જુઠડા૦(બચો૦)
 તમે ભરવાડ થઈ ભેળા બેઠા...(૨)
 ઘેંશ રોટલા ખુબ ખાધા એંઠા...(૨)
 થયો નરસઈયો પણ ગુલતાન...જુઠડા ૦ (બચો૦)
 વળી માધવદાસ માં મંન મોઢ્યાં...(૨)
 દુરગંધ મય રોગ પણ નવ બેયા....(૨)
 થયા માતા સ્વરૂપ ભગવાન...જુઠડા ૦ (બચો૦)
 આમ અવગુણ કેટલા ઉચરીયે....(૨)
 હવે હદ થઈ બહુ લાજ મરીયે...(૨)
 કર્યા “પુજારી” જીવજન... જુઠડા૦...(બચો૦)

ભજન. ૪૯.

રાગ—(બહેની...ગઈતી હું દશરથના દરબારમાં)

સૈંયર, ચાલોને જઈયે ગોકુળ ગામમાં, (૨)

પ્રગટ્યા, પુરણ પુરૂષોત્તમ જુગજીવન રે—આનંદરસ ઉલટ્યો—ટેક

ધન્ય, ચૌદ ભુવનને અજવાળીયાં, (૨)

હરખ્યાં, દેશ વિદેશે નરનેનાર રે...આનંદ રસ૦...

મારા, પ્રીયતમ પ્રભુજી પધારીયા. (૨)

નિરખી, નેત્ર થયાં છે પરસન્ન રે...આનંદ રસ૦...

દ્વારે, વિધ વિધ વાજીત્રો વાગીયાં, (૨)

ગાજે, ભેરી ભોંગળના ઘેરા નાદ રે...આનંદ રસ૦...

સખી, કુલના તકીયા ને કુલની ગાદીયો. (૨)

એના, પારણીયે કુલડાં બહુ વેરાય રે...આનંદરસ૦...

હું તો, ભાન ભુલી ને ભમતી ચોકમાં. (૨)

મારાં, ચિતડાંને ચોર્યાં એને આજ રે...આનંદ રસ૦...

એવા વાલમજી વૃજમાં પધારીયા. (૨,)

મારાં, મોહ્યાં છે મોહન સાથે મન રે.....આનંદ રસ૦...

જ્ઞાલા, શરણે પડેલાંને સંભાળજો. (૨,)

“પુંજરામ” ની અરજી ધરજો ઉરે.....આનંદ રસ....

ભજન, ૫૦

રાગ—(કૃષ્ણ કમળ મુખ નીરખવા...ચાલો શ્રી)

કંચન યાગ્ર કંકુ ભર્યા, બહાલાને વધાવા...જમ્યે રે,
અખિલ ગુલાલ ઉડાવીયે, ગુણુતો ગોવિંદજીના...ગમ્યે રે. ૧
શ્રાવણ વદ રૂડી અષ્ટમી, ગોકુળીયે નંદ તણા...દ્વારે રે.
સુંદરિશ્યામ પ્રગટ થયા, બહાલાને વધાવીયે જમ અત્યારે રે. ૨
ધન્ય રે દિવસ મ્હારે આજનો, બહાલોજી વૃજ વસવા...આવ્યા રે
ગોપીયો સર્વે ટાળે વળી, મોહન માનુની ને મન ભાવ્યા રે. ૩
ગજરાને હાર ગુલાબનાં, ગુંથીને લાવી છે...ગોપી રે
બહાલાને બહાલે પહેરાવીયા, રહ્યા છે કંક વીષે બહુ ઓપી રે ૪
નંદ જશોદા હરખ ભર્યા, બહાલાનાં વારણીયાં...લે છે રે,
દ્વારે ભયક ઘણા આવંતા, આશિષ અંતરની...દે છે રે. ૫
સેવક ઉભા આંખી કરે, ગાજે ગોવાળોના...બાળો રે,
આનંદ ઓચ્છવ ઉજવે, ઢોલ મૃદંગ ગાજે ઘડીયાળો રે. ૬
ઝડીયે ને તડીયે તાટી પડે, ગરબે સૌ સુંદરીયો...ગાયે રે,
બહાલાએ વૈકુંઠ વસાવીયું, હૈયામાં હરખ અતિથય થાયે રે. ૭
મંગળ મત્રો ઉચ્ચારતા, બ્રાહ્મણો વેદ ભણુંતા આવે રે
થેલી ખની સરવે સુંદરી, મેવાતો વિધવિધના...લાવે રે. ૮
રૂપિમુનિ સહુ આવીયા, આવ્યા છે સ્વર્ગતણા....દેવારે,
ભોળા શંભુજી પધારીયા, ઇચ્છે છે દરશનને વળી સેવારે. ૯
શંભુ જશોદા ને વિનવે, મૈયા કનૈયા ને...લાવો રે,
આશ અંતરમાં છે એટલી, દર્શન કુંવર કેરાં કરાવો રે. ૧૦

વળતાં જશેદાજી બોલીયાં, સાંભળે જંગલના...ભોગી રે,
 બાળક મારે તો બહીમરે; આપ છે સર્પ આલ્પવલ્લુના...ભોગી રે ૧૧
 શિવજી ભોળા પછી બોલીયા, એ તો છે દેવાધિનો....દેવરે,
 વિશ્વ સકળ એ ને કારણે, તલસે છે કરવા માટે એની સેવરે, ૧૨
 ધન્ય છે લાગ્ય ભૂમી તણા, પ્રગટયા છે પોતે પુરણ પરી બ્રહ્મરે,
 કાળ જેને ભેઠ ધૂજતો, એનો તો કોઈ બાણે નહિ મર્મ રે ૧૩
 માટે લાવો માતા લાલને, દર્શન વિના વ્યાકુળ અમે થઈએ રે.
 પ્રેમ પુજનને પુરું કરી, સુખેથી સરવે સદનમાં...જઈએ રે, ૧૪
 જશેદાવચન સુણી સંચર્યા, કંચનના પારણીયે જઈ ભેથું રે,
 વામ અંગુઠો ધાવી રહ્યા, લાલને નિરખીને મનડું મોહ્યું રે, ૧૫
 લીધા ઉછંગમાં હેત શું, શંકરના સન્મુખ લાલને લાગ્યાં રે,
 શંભુએ સ્નેહે ઝાંખી કરી, તાન્ડવ નૃત્ય કરી મન લાગ્યા રે. ૧૬
 સ્તુતિ કરી ભોળા શિવજી, પુજન પરીબ્રહ્મનું...કીધું રે,
 ચરણ પાખાળીને પ્રેમથી, પાન ચરણામૃતનું...લીધું રે. ૧૭
 શંકરે ક્ષંપ વગાડીયો, બ્રહ્માન્ડે શબ્દ થયો બહુ ભારીરે,
 દ્રષ્ટિએ દ્રષ્ટિ મળી જતાં, હસીયા છે નટવર ગીરીવર ધારીરે. ૧૮
 માતાજી લાલને લઈ ગયાં, કૈલાશે શંકર તુર્ત સિધાવ્યા રે,
 દાસ “પુંજી રામે” પ્રેમથી, નાથને શબ્દ મોતીડે વધાવ્યા રે. ૧૯
 કૃષ્ણ જન્મ પદ પાવન, શીખે સુણે કે સુખે કોઈ ગાયે રે,
 પાપ પ્રલય થશે તોહનાં, નર નારી વૈકુંઠમાં...જાયે રે. ૨૦

ભજન, ૫૧.

(શ્રાગ—સલીલ છંદ)

પરમ ઓ પ્રભુ, શરણુ આપજો,
હૃદય કુંજમાં, નાથ સ્થાપજો.....૧

કઠણ કાળ છે, આ કળી તણે,
ધિરજ નવ રહે, શોક જ્યાં ધણો...૨

ત્રિવિધ તાપથી, તું બચાવજો,
શરણુ સંતનું, તું અપાવજો.....૩

સબળ શુદ્ધતા, બાપ આપજો,
તિમિર લન તાણું, કૃષ્ણ કાપજો.....૪

અભય પદ હરિ, આપનાર તું,
જીવન નાવડું, તારનાર તું.....૫

અગમ પંથના, સંતજો મળે,
ત્રિવિધ દેહના, તાપ તો ટળે.....૬

અપર પંખીડું, આવીને અડચું,
પરમ પ્રેમના, પીંજરે પડચું.....૭

નહિ નડે તને, ના ઉડાડજે,
શરણુ બારણું, તું ઉઘાડજે.....૮

કર અહી પ્રભુ, કંટ કાપજો,
મમદીલે સદા, શાન્તિ સ્થાપજો.....૯

જગતની રૂઠે, સકળ સંપતિ,
પણ રૂઠીશમાં, નાથ તું રતી.....૧૦

વરદ હસ્તને, મુસ્તકે ધરી,
 જનમ મર્ણ,નાં દુઃખ લે હરી.....૧૧
 અરજ એટલી, “પુજરામ”ની,
 કર કૃપા હવે મુજ વિરામની.....૧૨

—:૦:—

ભજન, ૫૨.

રાગ.....(હોરી)

હોશામળો ભકત ભોવન આયો...ટેક
 ભોવન આયો ત્રિભોવન આયો.....હો શામળો ૦
 ભકત કે કારણ એ જગમાંહી, રૂપ અનંત ધરાયો,
 હારે લાલા રૂપ અનંત ધરાયો,
 ધ્રુવ પ્રહલાદ મીરાં નરસૈયો, (૨)
 ઉનકો અવિચળ કહાયો, ભકતનું મનકો બહુ લાયો...હો ૦
 કાલ્પન શુકલ પૂર્ણિમા કે દિન પેં અગ્નિ અધિક ચેતાયો,
 હારે લાલા અગ્નિ અધિક ચેતાયો,
 ભકત પ્રહલાદ જલાવન કારન, (૨)
 ઐસો બિચાર ઠરાયો, સબજન મન શોક છવાયો...હો ૦
 હિરણ્યકશ દહિતકી જ્હેન હોળીકા, ભકત ઉછંગ ધરાયો
 હારે લાલા ભકત ઉછંગ ધરાયો,
 ખેઠી અગ્નિમેં જલાયો પવન સમ, (૨)
 ભકત કે આંચ ન આયો, હોળીકા વો ખાખ બનાયો...હો ૦

ઉઠી પ્રભાત ચલે સખ સર્જન સંત સજીવન આયો,
હારે લાલા સંત સજીવન આયો,
આનંદ ઓચ્છવ ભકતો કરત હ, (૨)
દહિતોએ ધૂળ ઉડાયો, હોળીકાનો શોક છવાયો...હો ૦
કોઈ ઉપાય મીલો ન દહિતકો, લોહકો સ્થંભ ઘિખાયો,
હારે લાલા લોહકો સ્થંભ ઘિખાયો,
ભકત પ્રહલાદજી બાથે પડ્યો જળ, (૨)
ચડડડ સ્થંભ ચિરાયો, દુરીજન બહોત ડરાયો...હો ૦
નરસિંહ રૂપ ધરી પ્રભુ આયે, દેવ દુહંભિ બળયો,
હાં રે લાલા દેવ દુહંભિ બળયો,
દહિત હિરણ્યકેા લીન્હો ઉછંગે, (૨)
નખસેં હૃદય ચિરાયો, પ્રહલાદકો બાથ લિડાયો...હો શામળો ૦
કહત દાસ “પુંજરામ” તિહારો પ્રેમઘેતો ગુન ગાયો
હારે લાલા પ્રેમઘેતો ગુન ગાયો,
સખ અપરાધકો માફ કીજે પ્રભુ, (૨)
આપકો પાર ન પાયો, બોજત કંહિ હાથ ન આયો...હો શામળો ૦

સાજન. ૪૩.

(રાગ-ઉપરનો)

હો જશોદા, સુત ખેલત હોરી.....ટક૦

ખેલત હોરી, ખેલાવત હોરી...હો જશોદા સુતજ
સખ સખીયનસેં ખેલન આયે, રંગમેં મોહે ઝખોરી,
હારે લાલા રંગમેં મોહે ઝખોરી,

લાજ શરમ સખ છોર દિયો હૈ,...(૨)

મોહન બાંહ્ય મરોરી, કરત ઐસી કાહે નહોરી...હો જશોદા૦
ખિન્દા ખીનકી કુંજ ગલીનમેં, રસીયાણ રાસ મચોરી,
હાં રે લાલા રસીયાણ રાસ મચોરી,

જ્વાલ બાલ સખ ખેલન આયે,...(૨)

નટવર નાચ નચોરી, સોહે રાધે કૃષ્ણકી ભેરી... હો જશોદા૦
બુમના કું તીરપેં વો ધેનુ ચરાવત, બંસી બબલત ભોરી,
હાં રે લાલા બંસી બબલત ભોરી,

જ્વાલનીયેં મહી બેચન બલત...(૨)

લુટત પ્રિય કીશોરી, કરત બનમેં બરભેરી...હો જશોદા૦
ગોકુલકી ગલીયન બિચ ભોરી, મોહન મટકી ઢોરી,
હાં રે લાલા મોહન મટકી ઢોરી,

નક્ટ હોકર કહાન કનૈયા,...(૨)

શીરકી ગગરીયાં ફેરી, ફારી ભોરી નવરંગ ચોરી...હો જશોદા૦
આજ આયો મેરે મંદીર મોહન કુશર કીચ મચોરી,
હાં રે લાલા કુશર કીચ મચોરી,

મારત રંગ ભરી પીચકારી,...(૧)
 ડારી ચુંદરીયા ભિંભેરી, બડો ઉતપાત ભયેરી...હોજશોદા●
 અખિલ ગુલાલ ઉડાવત કુંમ કુંમ, ભર ભર લાવત ઝોરી,
 હારે લાલા ભરભર લાવત ઝોરી,
 પર મંદીરપે તૌફાન મચાવત,...(૨)
 તેરી મતિ કહાના થોરી, સુનેંગી જો મૈયાહી મોરી...હોજશોદા●
 બાંધ પકર કર તુમ આર હમકો, લેધંગે એ લોક લઠોરી,
 હારે લાલા લેધંગે એ લોક લઠોરી,
 “પુંજરામ” કહે પ્રીયતમ અખતો,...(૨)
 કુછ મનમેં સમજોરી, તજો યે તુફાન ફી ટોરી,...હોજશોદા●

—o—

ભાજન. ૫૪

(શ્રીનાગ દમણ)

રામ—(ભમરીયા કુવાને કાંઠે.)

જુમને મહારાણીને કાંઠે રે, લોલ, (૨)—ટક.
 કૃષ્ણ રમે ગેહી દડો હાથ જો.....જુમને●
 ગાયો ગેહી છે લીલા ઘાસમાં રે લોલ, (૨)
 ટાંજો મન્યાં ગોવાળોનાં બાળજો...જુમને●... ૧
 અલખેલા કહાન દડો ખેલતા રે લોલ, (૧)
 દાવ ઝીલે ગોપીકાના બાળજો...જુમને●... ૨
 શરતો કરે છે કાળા કહાનજી રે લોલ, (૨)
 જોનો દડો જુમનાજીમાં જાય જો...જુમને●... ૩

- તેને દડુલો પડે લાવવો રે લોલ, (૨)
 નાખનારો ભેડું લેવા જાય જો...જીમને૦... ૪
- દડુલો આવે છે સામો વેગમાં રે લોલ, (૨)
 રીસ કરી ગેડી દિધી શ્યામ જો...જીમને૦... ૫
- દડુલો પડ્યો છે કાળા નીરમાં રે લોલ, (૨)
 જ્યાં વસે પ્રચંડ કાળી નાગજો...જીમને૦.....૬
- ગોપ બાળ હસી લે છે તાળીયો રે લોલ, (૨)
 નાખનારો કૃષ્ણ લેવા જાયજો....જીમને૦..... ૭
- કૃષ્ણે કછોટા વાળ્યા કહેડના રે લોલ, (૨)
 ચડી ગયા કદમ કેરી ડાળજો...જીમને૦..... ૮
- હરહર શંભુની કરે ગર્જના રે લોલ, (૨)
 કુદી પડ્યા ઉંડા ધડા માંહ જો...જીમને૦..... ૯
- કાળાં પાણી તે વિષથી ભર્યાં રે લોલ, (૨)
 ત્રાહ્ય ત્રાહ્ય કરે ગોપી બાળજો...જીમને૦.....૧૦
- રોતા ગોવાળ ઘરે આવી રે લોલ, (૨)
 જશોદા માતાને કહી વાતજો...જીમને.....૧૧
- માતા સુણીને ધરણી ઢળ્યાં રે લોલ. (૨)
 હાય મહારો કૃષ્ણ નાતું બાળજો....જીમને૦...૧૨
- કહાનજી પધાર્યા છે પાતાળમાં રે લોલ, (૨)
 નાગણીએ નિરખ્યા નંદ લાલજો....જીમને૦...૧૩
- અલ્યાકોનો તું બાળ ક્યાંથી આવીયો રે લોલ, (૨)
 કેમ તારો આવી ખુટ્યો કાળ જો...જીમને૦...૧૪

નંદ ખાવાનો હું છું ખેટડો રે લોલ, (૨)
 મથુરા પુરીનો હું ગોવાળ જો.....જુમને૦...૧૫
 જગાડ નારી તારા નાથને રે લોલ, (૨)
 મારો દડો લાવ્ય અલી નાર જો....જુમને૦...૧૬
 અહીંથી તું જાને અલ્યા ખાળુડારે લોલ, (૨)
 કાળી નાગ કરશે તારો કાળજો.....જુમને૦...૧૭
 તારા નાગને નાથીને કબજે કડું રે લોલ, (૨)
 ગર્વ તો ઉતાડું તેનો આજ જો.....જુમને૦...૧૮
 એટલામાં કાળી નાગ ફડફડ્યો રે લોલ, (૨)
 રીસ કરી નાખી વીષ જવાળજો.....જુમને૦...૧૯
 કાનજી થયા શરીરે શામળા રે લોલ, (૨)
 દોષ કરી નાગ ઉપર ધાયજો.....જુમને૦...૨૦
 બન્ને બળીયા તે બથોબથ થયા રે લોલ, (૨)
 આંટા ભિડયા નાગે દશ ખાર જો...જુમને૦...૨૧
 કૃષ્ણજી કુલ્યા છે રૂડા ફાલથી રે લોલ, (૨)
 નાગતણા બંધ છુટી જાય જો.....જુમને૦...૨૨
 કૃષ્ણજીએ નાથ્યો કાળી નાગને રે લોલ, (૨)
 નાગણીઓ બહુ કરે વિલાપ જો.....જુમને૦...૨૩
 સૌભાગ્ય આપો મારા નાથજી રે લોલ (૨)
 મોતીડે વધાવું જાણ્યા આપજો...જુમને૦...૨૪
 મથુરામાં શોક તો છવાઈ ગયો રે લોલ, (૨)
 ધાવતાં વિસારી મુક્યાં ખાળજો...જુમને૦...૨૫

ગાયોએ વાહ્યાં વિસારીયાં રે લોલ, (૨)
 સ્વાસ લઈ જીભાજીએ નય જો...જીભને૦...૨૬
 રડતાં જશોદા માતા આવીયાં રે લોલ, (૨)
 સાથે રૂબે નય નર નાર જો...જીભને૦...૨૭
 માતા મરવા ને માટે પરવર્યાં રે લોલ, (૨)
 કૃષ્ણજી પાતાળે વિણા વાય જો...જીભને૦...૨૮
 માતાએ શબ્દ જ્યારે સાંભળ્યો રે લોલ (૨)
 જીવતો મારો કૃષ્ણ ક્યાંથી હોય જો...જીભને૦...૨૯
 પ્રભુ પાણી ઉપર પધારીયા રે લોલ, (૨)
 નાગ ઉપર નંદલાલ સ્વાર જો....જીભને૦...૩૦
 આવીને ભેટયા સહુ સાથને રે લોલ,...(૨)
 વૃજમાં થયો જયજયકાર જો.....જીભને૦...૩૧
 યોગણીસેં નેવું સંવંત સાલમાં રે લોલ,...(૨)
 યોકાદસી શુકલ ને અશાડજો૦...જીભને૦...૩૨
 નાગદમણ ગાય શિખે સાંભળે રે લોલ,...(૨)
 “પુંજરામ” મોક્ષ તેનો થાય જો...જીભને૦...૩૩

બહાલા સંતોને વિદાય.

સજન. પપ

રાગ—(દીકરી. સાસુજીને માતા કહી બોલાવજ્યો રે૦)

સંતો, બહાલા સંતો, બહેલા બહેલા આવજ્યો રે૦

સંતો, પ્રેમી પંખી નિશદિન જોશે વાટ રે, હો—

—બહાલા સંતો આવજ્યો રે૦...ટેક૦

સંતો, અમારા આ રસ્તે પગરણ માંડજ્યો રે. (ર)

સંતો, દેવા અમને ભક્તિ કેરાં દાન રે, હો...બહાલા સંતો ૦

સંતો, બહાલેશ સંતોને સાથે લાવજ્યો રે... (ર)

સંતો, લેવા દેવા લાખેણા આ લલાવ રે, હો...બહાલા સંતો ૦

સંતો, પ્રેમા મૃતની પત્રિકા મોકલાવજ્યો રે... (ર)

સંતો, વચના મૃતનાં પ્રીતે કરશું પાનરે, હો...બહાલા સંતો ૦

સંતો, સૌ સંતોને વંદન મારા આપ જ્યોરે, (ર)

સંતો, કહે જ્યો મારી જહેજ્યોને પ્રણામરે, હો....બહાલા સંતો ૦

સંતો, કર્મ યોગ ના યોગો જઘ મોકલાવ જ્યોરે, (ર)

સંતો, નિત્ય નિયમનાં દેજ્યો અમને દાનરે, હો...બહાલા સંતો ૦

સંતો, ભાવ ભરેલો ભક્તિ રસ રેલાવજ્યો રે... (ર)

સંતો, મારે મંદીર આવે એની લહેરરે, હો....બહાલા સંતો ૦

સંતો, જ્ઞાના મૃતના મેવા જઘ મોકલાવજ્યો રે.... (ર)

સંતો, સમજણની મોકલજે સાથે જ્ઞાનરે, હો...બહાલા સંતો ૦

સંતો, બ્રહ્મદેશનો મુક્તિ રસ મોકલાવજ્યોરે... (ર)

સંતો શરણુ માગે પ્રેમી “પુંજરામ”રે, હો....બહાલા સંતો ૦

ભજન, ૫૬.

(ધુન્ય—પહેલી)

રાગ,—(વનમાં પણ માયા વળગેરે સુખ રહ્યું છે સમજાણમાં)
 જય કૃષ્ણ કનૈયા કમળા પતિ...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી રાધે૦
 જય ખલક ખુબિ ખેવટીયારામ...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય ગીરધર ગોવિંદ ગોપીનાથ...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય ઘટઘટ વસિયા છો ધનશ્યામ...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય અંગાત્મક અંગદ અંગાર...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય ચત્રુભુજ ચૈતન ચિત્ત ચોર...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય છત્રપતિ છોગાળા છેલ...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય ભુગદીશ બદ્ધવ ભુગલ કિશોર...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય તત્ત્વમસિ ત્રિકમ ત્રિપુરાર...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય થનગન થન થેઈ રમીયા રામ...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય દામોદર દિન બંધુ દયાળ...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય ધરણીધર ધનવંતર ધામ...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય નટવર નારાયણ નરસિંહ...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય પુરશોત્તમ પરમેશ્વર પ્રભુ...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય ફરસી ફેરણ ફરસુરામ...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય બૌંસીધર બિહારીલાલ...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય ભુધર ભક્તિ વશ ભગવાન...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦

જય મોહન મચ્છા રૂપ મોરાર....રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય યાદવ યોગી યુગલ કિશોર...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય રણછોડ રાઘવ રાધેશ્યામ...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય લટકાળા લક્ષ્મિવરદાલ...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય વિરાટ વામન વિકૃલનાથ...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય શિવ શામળીયા શેષ સ્વરૂપ...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય પટદળ પટ દર્શન પટ શાસ્ત્ર...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય સદ્ગુરૂ સરજન સુદિર સ્થામ...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય હૈંસ સ્વરૂપ હરિહર ભગવાન...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય બળવંત બળહળતા બળ રામ...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય ક્ષેત્ર ક્ષમા ક્ષેત્રજ સ્વરૂપ...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય જ્ઞાતા જ્ઞાને જ્ઞેય થનાર...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય અચ્યુત આપ અનંત અનામ...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય આનંદ મુર્તિ આપોઆપ...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય ઇશ્વર ઇષ્ટ તું ઇન્દ્રા ધાર...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય ઉદ્ધિ ઉધારણુ ઉમીયા પતિ...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય રૂપાળા રમણુમ રણુહાર....રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય શ્રીજી શ્રીરંગજી શ્રીનાથ...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય જીવણુ બદવ જુગલ કિશોર...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય ઓમકારેશ્વર ઓમ્ ઓમ્કાર...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦
 જય “પુંજરામ”રહો બાવન બહાર...રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદા.૦ હરી૦

ભજન, ૫૭.

(ધુન્ય—ખીજી)

(સગ—(જેને મુખડે ગોવિંદ ગોપાલા, તેને શું કરશે,)

જય કૃષ્ણ કૃષ્ણ કહો કૃષ્ણ હરે, જય મુરલીધર નટવર પ્યારે....(૨)

જય મુરલીધર નટવર પ્યારે, જય કૃષ્ણ કૃષ્ણ કહો કૃષ્ણ હરે...ટેક૦

રાધાજીર ગીરધર ફણીધરપે, તુમ ખેલત થનગન થન પ્યારે... (૨)

તુમ ખેલત થનગન થન પ્યારે, રાધાવર ગીરધર ફણીધરપે...જય૦

જય યમુના તટ બટ પનઘટ પે, બૈાંસી રટ બાજ રહી પ્યારે... (૨)

બૈાંસી રટ બાજ રહી પ્યારે, જય યમુના તટ બટ પનઘટપે...જય૦

ભજ ગોવિંદ ભજ ગોપાલ, જય ગોપીન જન મન કો પાલ, ... (૨)

જય ગોપીન જન મનકો પાલ, કહો પુન્નરામ જય ગોપાલ...જય૦

—*—

ભજન, ૫૮.

(ધુન્ય ત્રીજી)... (રાગ—ઉપરનો)

જય દેવકી ઉર અવતાર લીયો, ચંદ્રકુળ વૃજ ચંદ્ર વિહાર કીયો... (૨)

ચંદ્રકુળ વૃજ ચંદ્ર વિહાર કીયો, જયદેવકી ઉર અવતાર લીયો...ટેક

જય રાધે શ્યામ ઉદ્ધાર દીયો, રટવા હર નામ સદાય લીયો... (૨)

રટવા હર નામ સદાય લીયો, જય રાધે શ્યામ ઉદ્ધાર દીયો...જય૦

બૈાંસીધર બાલ મુકુન્દ હરિ, કેશવ માધવ કહો કૃષ્ણ ફરી.... (૨)

કેશવ માધવ કહો કૃષ્ણ ફરી, બૈાંસીધર બાલ મુકુન્દ હરિ...જય૦

ગીરધર નટવર વર કો વરીયો મુંદિર મન મોહન સાંવરીયો... (૨)

મુંદિર મન મોહન સાંવરીયો “મુંજી” નટવર વરકો વરીયો...જય૦

—*—

ભજન, પદ.

(ધુન્ય થોથી.) રાગ-ઉપરનો.)

સિયારામ સિયારામ સિયારામ સિયારામ,—

—સિયારામ તમામ ચરાચર હો...(૨)

સિયારામ તમામ ચરાચર હો,...(૨)

...સિયારામ સિયારામ સિયારામ સિયારામ....ટેક

રઘુનાથ દયાળ કૃપાળ હરિ, સાગરપેં પત્થર પાજ કરી૦...(૨)

સાગરપેં પત્થર પાજ કરી,...(૨)

...રઘુનાથ દયાળ કૃપાળ હરી૦...સિયારામ૦

પ્રભુ ભૂતળ ભારત જન્મધરી, સુર સ્થાય કરી ભૂમિ ભાર હરી...(૨)

સુર સ્થાય કરી ભૂમિ ભાર હરી,...(૨)

...પ્રભુ ભૂતળ ભારત જન્મ ધરી૦...સિયારામ૦

જયરામ અનામન ધામન હો, રઘુનાથ પ્રણામ હજારન હો૦...(૨)

રઘુનાથ પ્રણામ હજારન હો,...(૨)

...“પુંજરામ” અનામન ધામન હો૦...સિયારામ૦

ભજન ૬૦

(ધુન્ય પાંચમી) રાગ—ઉપરનો.)

હરિઃઓમ્ હરિઃઓમ્ હરિઃઓમ્ હરિઃઓમ્.....

—હરિઃઓમ્ ત્રિગુણાત્મક વંદન હો....(૨)

હરિઃઓમ્ ત્રિગુણાત્મક વંદન હો,...(૨)

...હરિઃઓમ્ હરિઃઓમ્ હરિઃઓમ્ હરિઃઓમ્ ટેક૦-

એ અકાર મકાર ઉકાર વિષે,...(૨)

—ઓમ્ કાર ત્રિગુણાકાર દિસે....(૨)

ઓમ્ કાર ત્રિગુણાકાર દિસે,...(૨)

—એ અકાર મકાર ઉકાર વિષે....હરિઃઓમ્ ૦

અંકાર સત્વે બ્રહ્મા બસીયા,...(૨)

—મંકાર રજવે વિષ્ણુ વસીયા.....(૨)

મંકાર રજવે વિષ્ણુ વસીયા,...(૨)

—અંકાર સત્વે બ્રહ્મા બસીયા....હરિઃઓમ્ ૦

ઉકાર તમો ગુણ શિવ મુર્તિ,...(૨)

—ત્રિગુણાત્મક ઘટઘટમાં સ્ફુર્તિ.....(૨)

“પુણરામ” સકલ જગમાં સ્ફુર્તિ,...(૨)

...ઉકાર તમો ગુણ શિવ મુર્તિ....હરિ ઓમ્ ૦

સાજન, ૬૧.

(ધુન્ય છટ્ટી) (રાગ—ઉપરનો)

ઓંમકારપેં શુન્ય અલ્પ વસીયો,.....

—ત્રિવિકાર તણ અદ્ધર ખસીયોં...(૨)

ત્રિવિકાર તણ અદ્ધર ખસીયો,...(૨)

...ઓંમકારપેં શુન્ય અલ્પ વસીયો...ટેકં

શુન્ય બ્રહ્મ ત્રિગુણ બિચમૈં માયા,

—પડી અર્ધ માત્રા અનુલવ પાયાં...(૨)

પડી અર્ધ માત્રા અનુલવ પાયાં...(૨)

...શુન્ય બ્રહ્મ ત્રિગુણ બિચમૈં માયાં...ઓંમકારં

વો આગેં જાવત રોકત હૈં,

—કચ્ચા જન સબકોં ટોકત હૈંં...(૨)

કચ્ચા જન સબકોં ટોકત હૈંં,...(૨)

...વો આગેં જાવત રોકત હૈંં...ઓંમકારં

જીવરામ હો બ્રહ્મ ગુરૂ બચ્ચા,

—આગેં પહોંચત સબ જન સચ્ચા...(૨)

આગેં પહોંચત સબ જન સચ્ચા,...(૨)

...“પુંજીરામ” હો બ્રહ્મ ગુરૂ બચ્ચાં...ઓંમકારં

ભજન, ૬૨.

(ધુન્ય સાતમી)—રાગ—ઉપરનો

સચ્ચિદાનંદમ્ આનંદમ્, પરમાનંદમ્ મહદાનંદમ્...(૨)
 પરમાનંદમ્ મહદાનંદમ્, (૨)સચ્ચિદાનંદમ્ આનંદમ્...ટેક૦
 રાધાવર હો સીતાવર હો, ઉમીયાવર હો લક્ષ્મિવર હો...(૨)
 ઉમીયાવર હો લક્ષ્મિવર હો, (૨)રાધાવર હો સિતાવર હો...સ૦
 પુર્ણાનંદમ્ નિત્યાનંદમ્, અસ આનંદમ્ અસ આનંદમ્...(૨)
 અસ આનંદમ્ અસ આનંદમ્, (૨) પૂર્ણાનંદમ્ નિત્યાનંદમ્...સ૦
 આત્માનંદમ્ સ્વાત્માનંદમ્, જીવન પદ્મપદ્મ પરમાનંદમ્ (૨)
 “પુન્જ” પદ્મપદ્મ પરમાનંદમ્, (૨)આત્માનંદમ્ સ્વાત્માનંદમ્...સ૦

—:~:—

ભજન, ૬૩.

(ધુન્ય આઠમી) રાગ—ઉપરનો.

શિવચોંમ્ શિવચોંમ્ શિવચોંમ્ શિવચોંમ્—
 હરિ:ચોંમ્ હરિ:ચોંમ્ હરિ જયશંભુ...(૨)
 હરિ: ચોંમ્ હરિ: ચોંમ્ હરિ: જયશંભુ...(૨)
શિવચોંમ્ શિવચોંમ્ શિવચોંમ્ શિવચોંમ્...ટેક૦
 વાધામ્બર ધર ભસ્માન્ડિત વર,—
 —હરશંકર ભૂષણ વિષધર ધર.....(૨)
 હરશંકર ભૂષણ વિષધર ધર.....(૨)
 ...વાધામ્બર ધર ભસ્માન્ડિતવર...શિવચોંમ્૦

શિશ ગંગાધર ઇશ ઉમીયાવર,—

—ત્રિલોચન ત્રિદલ ત્રીપુરા હર.....(૨)

ત્રિલોચન ત્રિદલ ત્રીપુરા હર,...(૨)

....શિશ ગંગાધર ઇશ ઉમીયાવર...શિવ ઓમ્

અર્ધાંગે ઉમીયાધર શંકર,—

—કહો, સખ સંતો શિવહર શિવહર...(૨)

કહો “પુંજરામ” શિવહર શિવહર...(૨)

...અર્ધાંગે ઉમીયાધર શંકર....શિવઓમ્

—:~:—

ભજન, ૬૪.

(ધુન્ય નવમી)—રાગ ઉપરનો)

ગુરુઓમ્ ગુરુઓમ્ ગુરુઓમ્ ગુરુઓમ્,...

—જય સદ્ગુરુ પરમાત્મને નમઃ(૨)

જય સદ્ગુરુ પરમાત્મને નમ...(૨)

...ગુરુઓમ્ ગુરુઓમ્ ગુરુઓમ્ ગુરુઓમ્...ટેક

પરબ્રહ્માન્વિત નિત્યાનંદિત,—

—ત્રિગુણાતિત તત્ત્વમસિ લક્ષિત.....(૨)

ત્રિગુણા તિત તત્ત્વમસિ લક્ષિત,...(૨)

...પરબ્રહ્માન્વિત નિત્યાનંદિત...ગુરુ ઓમ્

નિર્લેપન નભવત દ્વંદ્વાલિત,—

—કૈવલ્યં જ્ઞાન સ્વરૂપ અચલીત.....(૨)

કૈવલ્યં જ્ઞાન સ્વરૂપ અચલીત,...(૨)

...નિલેપિન નભવત દ્વંદ્વા તિત...ગુરૂ ઓંમ

નિર્મલ સાક્ષિ નિત્યં ઐક્યં,—

—ભાવા તિત જીવન જગદિશં.....(૨)

ભાવા તિત “પુન્જ” જગદિશં,...(૨)

...નિર્મલ સાક્ષિ નિત્યં ઐક્યં...ગુરૂ ઓંમ

—*—

ભજન, ૬૫.

ધુન (દસમી) રાગ—ઉપરનો

શિવોઽહં શિવોઽહં શિવોઽહં શિવોઽહં,—

—ૐ તદૃપ તત્ત્વમસિ સોહં (૨)

ૐ તદૃપ તત્ત્વમસિ સોહં,.....(૨)

....શિવોઽહં શિવોઽહં શિવોઽહં શિવોઽહં....ટેક૦

વોઽહં વોઽહં તત્તઽહં તત્તઽહં,—

—પરમાનંદિત સો નિત્યોઽહં....(૨)

પરમાનંદિત સો નિત્યોઽહં,.....(૨)

.....વોઽહં વોઽહં તત્તઽહં તત્તઽહં—શિવોઽહં

અં બ્રહ્મોઽહં મં વિષ્ણોહં,

—ૐ શૈવોઽહં તત્ત સત્યોઽહં....(૨)

ૐ શૈવોઽહં તત્ત સત્યોઽહં,.....(૨)

....અં બ્રહ્મોઽહં મં વિષ્ણોઽહં....શિવોઽહં૦

ઐક્યં નિત્યં સત્યં ઓઽહં,—

—મોઽહં સોઽહં સોઽહં મોઽહં....(૨)

મોઽહં સોઽહં સોઽહં મોઽહં.....(૨)

....ઐક્યં નિત્યં “પુનઃ” ઓઽહં—શિવોઽહં૦

—:~:—

ભજન, ૬૬,

રાગ.—(મને ભક્તિના મારગે જાવા દીધો.)

આજે એકાદશી વૃત્ત આદરીયે, (૨)

આજે આનંદથી અતિ ઉર ભરીયે, (૨)

આજે ભગવદ્ ભજન વિષે ભળીયે, (૨)

આજે પંચ વિષય વિષ પરહરીયે, (૨)...આજે૦

(સાખી)

એકાદશીના અર્થનો, અંતર અનુભવ આણીયે, ।

સૌ શબ્દના સુક્ષ્મ મનનથી, સત્ય વસ્તુ જાણીયે. ॥

આજે સત્ય સ્વાનુભવ સિદ્ધ કરીયે, (૨)

આજે જીવન જ્યોતિ પ્રગટ કરીયે....આજે૦

હસ ઇન્દ્રિયો નિજ દેહની, જીણી નજરથી જાણીયે, ।

મન મુખ્ય છે અગીયારમું, એકાદશી ઉર આણીયે, ॥

આજે તેની વિગત કરી વિચરીયે, (૨)

આજે શમ દમ સાધન સજ્જ કરીયે...આજે૦

નેત્ર શ્રોત્ર ત્વચા અને, વળી ઘ્રાણુ રસના બે મળી, ।

એ પાંચ જ્ઞાનેન્દ્રીય તણા, વસમા વિષય પાંચે વળી. ॥

આજે રસ રૂપ ગંધને પર હરીયે, (૨)

આજે સ્પર્શ કુશઙ્ગ તણુ ફરીયે...આજે૦

વાક્ય પાણી પાય ત્રણ, મળ ત્યાગ શિશ્ર ઉપસ્થ બે, ।

એ પાંચ ક્રમેન્દ્રીય થકી, વૃત્તિ વીરામે વાળીએ. ॥

આજે દેહ દશા દીલ નવ ધરીયે, (૨)

આજે આત્મ સ્વરૂપે અચળ ઠરીયે...આજે૦

દસ ઇન્દ્રીયો વીગતે કહી, તે અશ્વરૂપ એંધાણુ જ્યો, ।

મન મહારથી છે મદ ભર્યો તે સારથથી રૂપ જાણુજ્યો. ॥

આજે દેહનો રથ નવ જોતરીયે, (૨)

આજે વિષમ વાટે ના વીચરીયે...આજે૦

સુરવિર સંતો જે સ્થળે, હરિ નામ ધ્વન કિર્તન કરે, ।

તે સ્થાનમાં સ્નેહે સિધાવો, પાપ પુર્વેનાં ટળે. ॥

આજે વૃત્તિ એવા વૃત્તમાં ધરીયે, (૨)

આજે સુક્ષ્મ ફલ પ્રાપ્ત કરીયે,....આજે૦

લૌકીક અલૌકીક અર્થને, એ અર્પનારૂં વૃત્ત છે, ।

આત્મિક અને દૈહિક અર્થ સમર્પણું અમૃત છે. ॥

આજે જાત્રણ રજની ભજન કરીયે (૨)

“પુંજરામ”ની સેવા સફળ કરીયે,....આજે૦

ભજન-૬૭.

રાગ—(વનરાવનનોરે ચંદ્ર....મારે રૂદીયે વરયો છે.)
 બહાલા સૌ સંતો, અમને ચરણોમાં રાખજો.....(૨)
 અપરાધી છોડાં ના, ધરશે નવ દોષઃ મહારા.....
હૈયાના હાર જીવન જ્યોતિના ભાણુ છોઃ—ટેકઃ
 સમરણ ભૂમિ પર નિરમય ફરતા વિર સંતો....(૨)
 ભૂતાન્તર ગત ભકતોના, શુરા સરદાર,... ...મહારાઃ
 નિષ્કામિ બખ્તર પહેરી, પડપુરીને છેતર્યા...(૨)
 એકાન્તિક આયુધ્ય ધારી, કપાળ્યો કાળ.....મહારાઃ
 ભકિતના રથમાં બેસી, કુરૂક્ષેત્રે ધુમતા,...(૨)
 ખેવટીયા સુહિરવર મહી, માંખણના ચોર...મહારાઃ
 ધિરજ ધનુષને, સત્ય શરના સંધાનથી,...(૨)
 કામ ક્રોધાદી કૌરવ, જીત્યા જંગળ.....મહારાઃ
 મુકિતની વિજય માળા, ધરતા ઓ પારથો,...(૨)
 પ્રેમી પ્રીય પંથે વસજો, “પુનજી”ના રામ.....મહારાઃ

ભજન, ૬૮.

રાગ—(મન માન કહ્યા અખ મેરા...)
 અકળિત માયા.....મન ત્હારી...(૨)—ટેકઃ
 હો મન તું શિદ્ધ ભલમાં ભમતું,...(૨)
 પલપલ દેત વિસારીઃ.....અકળિતઃ

ક્રુધાતુરતે અન્ન મળે પણ,...(૨)
 ગવે ભૂખ સહે ભારી૦.....અકળીત૦
 ભમે, ભિખારી ભિખ માગવા,...(૨)
 વાલ મળે નહિ વારી.....અકળીત૦
 બુદ્ધિ હીણ ને જ્ઞાન દિયો પણ,...(૨)
 ગુરૂ વિણ નહિ અધિકારી૦.....અકળિત૦
 કુપાત્ર જનને અકકલ દેતાં,...(૨)
 ભય ઉપજે છે ભારી.....અકળિત૦
 , “પુંજરામ” કહે મૂરખ મનને,...(૨)
 શિખ ન લાગે સારી.....અકળિત૦

—:~:—

ભજન, ૬૯.

રાગ—(જીવતું શીઘ્રને ચિંતા કરે કૃષ્ણુને)

સાચી સેવા કરો, હવે હો મન, સાચી સેવા કરો...ટેક...
 તમે વિકૃલ વરને વરો.....હવે હોમન.....સાચી૦
 અખિલ જગત ભરપૂર ભર્યું પણ, સંતની સાથે કરો...(૨)
 સમજીને શરણાગત થઈને,.....(૨)
 અમર ભાતું ભરો...હવે હો૦... ..સાચી૦
 નિત્ય અનિત્યનો ન્યાય કરીને, તત્વ વિચારે વળો...(૨)
 સર્વ શ્વાસ જીવન ધન લઈને, ...(૨)
 મિથ્યામાં શિદ્ધ મરો...હવે હો૦.... ..સાચી૦

ઇશ્વર વસ્તુ શું છે? ક્યાં છે? પુછવા પથે પળો...(૨)
 પુરા મળે કોઈ બ્રહ્મનિષ્ઠ તો, ...(૨)
 જલદી જઈને મળો...હવે હોંસાચીં
 ઉપલક લક્ષિત કામ ન આવે, કૃષ્ણ વચન ઉર ધરો.....(૨)
 જ્ઞાને પરી સમાપ્ત શબ્દનું, ...(૨)
 મનન કરી તમે તરો...હવે હોંસાચીં
 પ્રગટ વશ્યો ઘટઘટમાં ખ્યારો, તનમન ધન ત્યાં ધરો...(૨)
 પરમાર્થે કટીબદ્ધ બનીને,.....(૨)
 આત્મ સેવા ઉર ભરો...હવે હોંસાચી
 સત્ય અસત્યનો સાર વિચારી, જન્મ સફળ સિદ્ધ કરો.....(૨)
 “પુંજરામ” એ પરમ પ્રભુને,...(૨)
 ચરણે મુસ્તક ધરો...હવે હોં મનંસાચી

—:~:—

ભજન, ૭૦

(રાગ. ગજલ)

જીવાની બળવી લઈને, પ્રભુને યાદ તું કરજે.
 જવું છે દુર મુસાફીર. અમર ભાતું વિરા ભરજે.....૧
 હોતો તું માતની કુંજમાં, પ્રભુને કોલ દિધોતો.
 પ્રભુએ બળવી તુજને, જનમ સંસારે દિધોતો.....૨
 મનુષ્ય અવતાર મળવો તે, અરે દુર્લાભ છે દેવોને.
 મણી પારસ ચડયો હાથે, સદા શ્રી કૃષ્ણ સેવોને.....૩

જગત દિન ચારના સુખમાં, ભૂતો નહિ નિજ કારણને.
હજારો વર્ષનું સુધરે, સમરતાં શ્રી નારાયણને.....૪
પ્રભુ સેવાને સાચવતાં, તળાયા તેત્રે સુધનવા.
કરીતે ભકિત શીર સાટે, અરે ઓ આગસુ મનવા.....૫
અમરીષ જન રાજવિ જેવા, કરે, નીચ હાથે હરિ સેવા.
પ્રભુ ત્યાં વિંઝણા વાથે, અરે ત્રિલોકના દેવા.....૬
પ્રભુથી પ્રીત પ્રગટે તો, છબિતો સહેજમાં આવે.
દાસ “પુંજરામ” પરગટ એ, પ્રભુના ગુણ નિત્ય ગાયે.....૭

—:~:—

ભજન, ૭૧.

રાગ—(કુણ કુણ જોવા ગ્યુંતું રે...જીવરામભઈ બંદલા)
ભમણામાં શું? ભૂલ્યો રે,...માયાના લોભી.—ટેક
કંકડ યઇને કુલ્યો રે,...માયાના લોભી૦
પરમાર્થે પરવરજો, જીવડા, કંઈક વિચારે વળજો રે૦...માયાના.
અમુલ્ય અવસર આવ્યો રે,...માયાના૦
મમતા મોહ ધરાવ્યો રે,...માયાના૦
સતસંગત કંઈ કરજો, જીવડા, ભવનું ભાથું ભરજો રે૦...માયાના.
સ્વાર્થે શિદ રમો છો રે,...માયાના૦
ભૂતમાં દેહ દમો છો રે...માયાના૦
આનંદ ઉરમાં ધરજો, જીવડા, કંઈક કમાણી કરજો રે૦...માયાના.

નારીમાં મન મોહ્યું રે...માયાનાં
 પંચ વિષયમાં ખોયું રે...માયાનાં
 પાછું પણ નવ જોયું, જીવડા, કાઝળથી મુખ ધોયું રે૦...માયાના.
 કોણે મહોત ભૂલાવ્યું રે...માયાનાં
 આજ કાલ ઓ આવ્યું રે...માયાનાં
 સરવે ધન પરભાઈ, જીવડા, કાંઈ નથી ત્યાં તાઈ રે૦...માયાનાં
 જીવનાં જોખમ થાશે રે...માયાનાં
 પાઈ રહે નહિ પાસે રે...માયાનાં
 સર્વે લુટી લેશે, જીવડા, પલમાં કુંકી દેશે રે૦...માયાનાં
 હીતને માટે કહું છું રે...માયાનાં
 સત્ય શિખામણુ દઉં છું રે...માયાનાં
 “પુંજરામ”ની અરજી, જીવડા, પછી તમારી મરજી રે૦...માયાના

—:૦:—

ભજન. ૭૨.

(રાગ—ઉપરનો)

ધર્મ ધ્યાન કંઈ ધરજો રે...માયાવિ મનવા૦—ટેક
 પ્રભુનાં દરશન કરજો રે,.....માયાવિ મનવા૦
 ટેલ ગરીબની કરજો, બહાલા, પરદુઃખ દિલમાં ધરજો રે૦ માયાવિ૦
 પુન્યદાન કંઈ કરીયે રે,.....માયાવિ મનવા૦
 માન મોટમ નવ ધરી રે,.....માયાવિ મનવા૦
 સદ્ગુરૂ શરણે રહેજો. બહાલા, માંત્ર લક્ષમાં લેજો રે૦ માયાવિ૦

દુનિયાથી નવ ડરીયેરે,.....માયાવિ મનવા૦
 ભગવદ્ ભક્તિ કરીયેરે,.....માયાવિ મનવા૦
 સંતની સાથે કરીયે, બહાલા, હિંમત દિલમાં ધરીયેરે૦માયાવિ૦
 સમજો તો બહુ સાફ રે.....માયાવિ મનવા૦
 જગ કંથેરનું બળું રે,.....માયાવિ મનવા૦
 ખોલો અંતર તાળું, બહાલા, તુરત થશે અજવાળું રે૦માયાવિ૦
 “પુંજરામ” કહે સાચું રે,.....માયાવિ મનવા૦
 સમજણ વિણ સૌ કાચુ રે,.....માયાવિ મનવા૦
 સેવા સમજી કહુ છું, બહાલા, સંત ચરણમાં રહું છું રે૦ માયાવિ૦

—:~:—

ભજન, ૭૩.

(રાગ—ઉપરનો)

પ્રગટ પ્રભુને પરખો રે,...બૂલેલા ભમરા૦
 આત્મસ્વરૂપમાં હરખોરે....બૂલેલા ભમરા૦
 જગને મિથ્યા બોલો, વીરલા ભક્તિ રસ ઉર આણો રે....બૂલેલા૦
 મનુષ્ય લહાવો લકષ્યેરે....બૂલેલા૦.....
 હીરલો પરખી જમ્યેરે...બૂલેલા૦
 માયા મમતા તજ્યે, વિરલા ભગવદ્ ભુષણ સજ્યે રે...બૂલેલા૦
 દુનિયા દુઃખનો દરીયોરે...બૂલેલા૦
 મોહ મુમતનો ભરીયોરે...બૂલેલા૦
 પલ પલ દુઃખડાં દેશે, વીરલા, આયુષ લુટી લેશેરે....બૂલેલા૦

સ્વાર્થિ સુતને દારારે....ભુલેલાં
 વિષય ભુજંગી ભારારે....ભુલેલાં
 સગાં સખંધી લુટે વિરલા, કુટુંબ સરવે કુટેરે....ભુલેલાં
 દુનિયા દુઃખનું જાણું રે...ભુલેલાં
 સુખ જરી નવ ભાણું રે...ભુલેલાં
 ભ્રમણામાં ભટકાશે, વીરલા, આગળ જઈ અટકાશે...ભુલેલાં
 ગરીબ ઘણાં છે દુઃખીયારે,....ભુલેલાં
 ધનવંતો નહિ સુખીયારે—ભુલેલાં
 પુત્ર વતી નહી સુખી, વીરલા, વંઝા પણ બહુ દુઃખીરે...ભુલેલાં
 રંક દીસે બહુ દુઃખમારે...ભુલેલાં
 રાજા પણ નહી સુખમારે....ભુલેલાં
 સંસારી નહી સુખીયા, વિરલા, ત્યાગી પણ બહુ દુઃખીયારે...ભુલેલાં
 માટે મમતા મૂકે રે...ભુલેલાં
 ભગવદ રસ નવ ચુકે રે...ભુલેલાં
 “પુંજરામ” વીનવે છે, વીરલા, સમજણથી સુખ રહે છે રે ભુલેલાં

હાજન, ૭૪.

(રાગ—ઉપરનો.)

સાચાં સુખને સમજો રે,.....હરિ જળના હંસા—ટેક
 સમજણમાં જઈ રમજો રે,.....હરિ જળના હંસા
 સદ્ગુરુ શરણે જઈયે, બંધવ, સુખદુઃખ મનમાં સહીયેરે...હરિ
 મિથ્યામાં શું વળગ્યારે,.....હરિ જળના
 ત્રિવિધ તાપમાં સળગ્યારે,.....હરિ જળના
 ત્રણાને નવ ત્યાગી, બંધવ, મૃત્યુ લીધું માગીરે...હરિ
 સંતોને જઈ સાધો રે,.....હરિ જળના
 અસલ પ્રભુ આરાધો રે,.....હરિ જળના
 ધર્મ સનાતન ધરીયે, બંધવ, પ્રવાહને પરહરીયેરે...હરિ
 ગુરૂમાં શ્રદ્ધા રાખોરે,.....હરિ જળના
 પરમ અભય રસ ચાખોરે,.....હરિ જળના
 બંધન મિથ્યા તોડો, બંધવ, મુક્તિમાં મન જોડોરે...હરિ
 આત્મજ્ઞાનમાં રહેજોરે,.....હરિ જળના
 અખંડ આનંદ લેજોરે,.....હરિ જળના
 “પુંજરામ”ની સેવા બંધવ, સજ્જનને મન મેવારે....હરિ

ભજન, ૭૫

(રાગ—ઉપરનો)

જ્ઞાન વિના નહિ મુક્તિ રે.....ભગવદના ભકતો—ટેક
 ગુરના ઘરમાં જુક્તિ રે,...ભગવદના ભકતો૦
 શોધે છુટકો કરજો,—સંતો,—ભવસાગરને તરજો રે...ભગવદ૦
 મુક્તિ લિક્ષા માગો રે.....ભગવદ૦
 વિદ્યાર્થી થઈ વાગો રે.....ભગવદ૦
 ઘણાં તીરથમાં ફરીયે સંતો. પુણ્ય થાય તો ઠરીયે રે...ભગવદ૦
 દત્તાત્રિ એ સાધ્યું રે.....ભગવદ૦
 આત્મજ્ઞાન આરાધ્યું રે.....ભગવદ૦
 ચોવીસ ગુરુધર ફરીયા, ત્યારે, સ્થિર થઈને ઠરીયા રે...ભગવદ૦
 મુક્તિ લિક્ષા મોંઘી રે.....ભગવદ૦
 ઢળી પડ્યા જીવ ઢોંગી રે.....ભગવદ૦
 પૂરણ સદગુરુ મળશે, સંતો, પ્રગટ જ્યોત જળહળશે રે...ભગવદ૦
 ચેતન થઈને ચેતો રે.....ભગવદ૦
 ઉરમાં કંઈ ઉતરે તો રે.....ભગવદ૦
 “પુંજરામ” એમ કહેછે, સંતો, છેવટનું સુખ એછે રે...ભગવદ૦

ભજન, ૭૬.

રાગ—(છીટીબટીગૌવારે...ચરાનેવાલે કહાનજી.)

હરીકો સુમરલે રે, સમજ મન સાજના.(૨)—ટેક.

સમજ મન સાજના, સમજ મન સાજના.....(હરી૦)

તુમમેરા લાઈ, મનવા તુમ હો કસાઈ...હાં તુમ૦(૨)

તુમ દુઃખ દાઈરે...ભલાઈ ભગવદ્ લાવના....(હરી૦)

તેરી કુટોવો મનવા, તુંહી તું સુધારલે,...હાં તુંહી૦(૨)

હમકો ઉદ્ધાર લે રે,...ભગવદ્ભક્તિ ઉર લાવના....(હરી૦)

હો મન મુરખ તું, માયાસે ભાગજી,...હાં માયા૦(૨)

ધૃત્વરસે લાગ જા રે,...સત્સંગતમેં નિત્ય જાવના....(હરી૦)

તેરી મહોબતસેં મનવા, લાખખો લુટાણા,...હાં લાખખો૦(૨)

સંતો છુટાણા રે....બાહીરસેં સિતર આવના....(હરી.)

અયમન મેરા તેરી, તૃષ્ણા કો છોડ દે,...હાં ત્રષ્ણા૦(૨)

રામસેં દીલ જોડ દે રે,...અંતરમુર્તિ પ્રગટાવના....(હરી૦)

“પુંજરામ” કહેતે અબતો, મુજકો તું છોડદે. ...હાં મુજ૦(૨)

બંધનકો તોડ દે રે, સદ્ગુરુકા શુજન ગાવના...(હરી૦)

ભજન, ૭૭.

રાગ-(ઉંઘ આવે છે કેમ અભાગીયા.)

વિરા આવોને નિત્ય સતસંગમાં,...(૨)
 ગુણ ગોવિંદના ગાવોને ઉમંગમાં,...(૨)
 શિદ કુટ્યા ફેગટ માયા ફંદમાં રે.....ભજ રામને૦
 અલ્યા ભગોને સુરજ ઉદય થયા,...(૨)
 થયા ખપોર છતાં શું? ઉંઘી રહ્યા,...(૨)
 માથે મોતના ડંકા વાગી રહ્યા રે.....ભજ રામને૦
 ઘણા જનને વખત બધો વહી ગયો,...(૨)
 છતાં અલખેલી ઉંઘમાં ઉંઘી રહ્યા,...(૨)
 જીવડા જન્માળો મિથ્યામાં ખપી ગયો રે.....ભજ રામને૦
 આ તો સ્વપ્નું આવ્યું છે તને ઉંઘમાં,...(૨)
 તેની લહેરોને સાચી સમજીશ માં,...(૨)
 આપે લક્ષ ચોરાસીએ ભવિષ્યમાં રે.....ભજ રામને૦
 પૈસા પેદા કરીને ભાથુ શુ? ભર્યું,...(૨)
 આજે ખાધું ને કાલે ખાલી કર્યું,...(૨)
 તેમાં તારૂં ટાંપુ તો કાંઈ ના વળ્યું રે.....ભજ રામને૦
 અલ્યા પચ્ચિસ વરસ પાણી થયાં,...(૨)
 કદિ દસ કે વીસ ખાકી રહ્યાં,...(૨)
 કાળ આવે તો આજે પુરાં થઈ ગયાં રે.....ભજ રામને૦
 મુડી મુકીને ખાલી થઈને જશે,...(૨)
 માથે દેવાના દાટ વાળી જશે,...(૨)
 પછી પાછળ પોકે રેવા ખેસશે રે.....ભજ રામને૦

માટે બહાલા વિચારો તમે મનમાં...(૨)

પ્રભુ વસે છે સઘળા ભવનમાં...(૨)

“પુંજરામ” સદા છે નિજનંદમાં રે.....ભજ રામને૦

—૦ :: ૦—

ભજન, ૭૮.

રાગ—(લીલુડા વાંસની વાંસળીરે... આડા મારગે વાગતી જાય.)

અવતાર આવ્યો કે, આવશે રે,...આડા મારગે કેમ જવાય૦

સ્વર્ગના દેવોએ પુછીયું રે,...જીવો કેવું કમાવાને જાય...૧

નથીરે કમાંણા જીવો કશું રે...એ તો ધરનું ગુમાવાને જાય૦

લક્ષ ચોરાશી ફરી વળ્યો રે,...ત્હોએ ભક્તિમાં ભાવ ન થાય...૨

શિવરાજ કેરો બેટડો રે,...જીવો નરકે પડવાને જાય૦

મનનો મસ્તાનો માને નહી રે,... માયા મોહ વીધે ભટકાય...૩

ક્રોધ રૂપી સિંહ ગાજતો રે,...કામ હાથી ઘણો મલકાય૦

ક્રોધ તાણી બાંધ્યો કાળજે રે,...બાંધ્યો કામ રંગેરંગ માંય...૪

ક્રોધને નિરેતારી કિર્તિયો રે,...પાપી કામને પુન્યની વેલ૦

બાઈ બાઈને બાલી કર્યો રે,...ત્હોય મનના મુમત હવે મેલ....૫

લોભને મોહ મિત્રો કર્યા રે,...તારી શાખા તણા સરદાર૦

દુનીયામાં દેવાળું પુકીયું રે,...તેનો ધિકક પડ્યો અવતાર...૬

વિશ્વ વિભુક્ષમા આપશે રે,...હજી પુરો પસ્તાવો જો થાય૦

દાસ “પુંજરામ” વિનવે રે,...આતો જાગે તે જીવતો જાય...૭

ભજન, ૭૯.

રાગ—(ઈસ તનકી કોણુ બડાઈ.)

પ્રેમ પુરણુ વીના, ભકતી ન ભાવે,.....ભકતી ન ભાવે૦
ઈંધ હઠીલી આગળ આવે.....પ્રેમ પુરણુ વીના—ટેક૦

ગરમ ધરી કદી આવે ભજનમાં,...(૨)
જીવ ભમે સુત વિત્ત સદનમાં,.....પ્રેમ પુરણુ૦...

ભજન સમય પાણુ નજર નઠારી,...(૨)
દ્રષ્ટિ ફરે દશદીશ વીકારી.....પ્રેમ પુરણુ૦...

ભજન વિષે વૃત્તિ સ્થિર ન રાખે,...(૨)
હરીરસ મુરખ કયાંથી એ ચાખે.....પ્રેમ પુરણુ૦...

આવી ભજનમાં જો અવળો ચાલે,...(૨)
પુન્ય ગચું પાણુ પાતક ધાલે,.....પ્રેમ પુરણુ૦...

કંઠ દુઃખે કિર્તન કરવામાં,...(૨)
ચિત્ત ફરે ચતુરા રમરવામાં.....પ્રેમ પુરણુ૦....

પ્રેમ વીના પ્રભુ કદી નવ પામે,...(૨)
શીખ સુણી “પુંજરામ” વીરામે.....પ્રેમ પુરણુ૦...

ભજન ૮૦.

(રાગ—ત્રિભુવન પતિ તારનાર,—)

નામના.....છે નાશવાન, તેમાં શું? મરે મથી...(૨)—ટેક,
 તેમાં શું મરે મથી મન, સત્ય કીર્તિ કંઈ નથી...(નામના૦)
 નામનાં ની કામના, કદી પુરી થતી નથી...(૨)
 કર્મે લખી ગર્ભપીડા, તે ટળી જતી નથી....(નામના૦)
 દ્વૈત ભાવ દ્વૈત દ્રષ્ટિ,...નામથી જતી નથી...(૨)
 અદ્વૈત વીના આપણી, ઓળખાણુ તો થતી નથી...(નામના૦)
 નામના કરો કરોડ, વાસના વધ્યે જતી...(૨)
 વાસનાના ત્યાગ વીના, દિનતા થતી નથી...(નામના૦)
 દિનતાનાં દાન વીના, તત્ત્વ તો જડતું નથી...(૨)
 તત્ત્વજ્ઞાન ભાન વીના, તિમિર તો ટળતું નથી...(નામના૦)
 તિમિર તણા નાશ વીના, સ્વરૂપ કંઈ જડતું નથી...(૨)
 “પુંજરામ” જ્ઞાન વીના, ભાન કંઈ થતું નથી...(નામના૦)

—:૦;—

ભજન, ૮૧.

(રાગ—ગજલ.)

કળજુગ આઝ્યે કારમો, દુનિયા દગા કરતી ફરે.
 પાખંડીયો પુંખય છે, સર્જન સદા ભૂખથી મરે.....૧
 પ્રેમી ગયા નેમી ગયા, સુરવિર ક્ષત્રી સૌ ગયા,
 મરદો મટી મુરખા બની, સહુ પેટ પોષણમાં રહ્યા.....૨

ધર્મો ગયા કર્મો ગયાં, વળી વાદ વિવાદ વધી ગયા,
 સત્ય પણ શોધે જડેના, વિકટ વાટે સહુ વહ્યા.....૩
 સતિયો તો સંતાતી કરે, વેશ્યા વળી મોઝે કરે,
 પતિવ્રતપણું કોઈ ના ધરે, નિજ ધર્મ વિધવા વિસરે.....૪
 નિજ આત્મને જાણે નહી, પર આત્મા અળખામણો,
 પરમાત્મા ક્યાંથી જડે, આવ્યો પ્રભાવ કળી તણો.....૫
 રાજ્યોં તણું રોષણ વળે, રૈયતનું પોષણ ના કરે,
 ના ઇષથી જરીયે ડરે, કાળા કરમને આદરે.....૬
 કોઈ સત્ય વક્તા સંતની, કોઈ શિખ શ્રાવણે નવ ધરે,
 સાત્વિક સનાતન ધર્મ છોડી, અન્ય પંથે સંચરે.....૭
 ઓ વીભુ કરજે દયા, આ દાસ “પુંજી” પાળજે,
 ભક્તિની પણ શક્તિ નથી, દુનિયાનાં દુઃખો ટાળજે.....૮

—:~:—

ભજન, ૮૨.

રાગ—(વીરાજી મારા સમજણની વાત તો છે ન્યારી.)

ત્યારે તને હરી ભજ્યાની રીત આવડી૦ (૨)
 રે....ત્યારે તને પ્રભુ ભજ્યાની રીત્યો આવડી૦ (૨)——ટંક૦
 પુત્રમરે, પરીવાર ટળે, કે ભલે માથે તુટી પડે આભડી, (૨)
 ભગવદ્ ઇચ્છાનું ભોંગળું ચઢાવી...(૨)
 ખેડશો અગમં જળે નાવડી રે,... ..ત્યારે૦
 મોટા કહે,કોઈ ખોટા ગણીને કહે,..કંગાલની પાસે નથી કાવડી,(૨)
 માન મુકીને જ્યારે માથું નમાવશો...(૨)
 અમશો કડવાશ ભરી વાતડી રે,... ..ત્યારે૦

રાજા બનો, ભલે તારા બનો, ભલે રાંધી ખાવા ન મળે રાધડી, (૨)
 રાજી રાજી થઈને રહેશે ઉમંગમાં...(૨)
 વળશે વૈકુંઠ કેરી વાટડી રે... ..ત્યારે
 ગંગા ગયા, ભલે નંગા થયા, ભલે આવો આલમ બધી આથડી, (૨)
 ચંગા થયા વીના ચાલે નહિ જરીયે...(૨)
 રામજીના નામે વીતે રાતડી રે... ..ત્યારે
 દરશનકરો, ભલે તરપણ કરો, ભલે ભોગવી ભવિષ્ય બધી આપડી, (૨)
 દીનતાનાં દાનજે દીધાં હશે તો...(૨)
 તરશે તુરત તારી નાવડી રે... ..ત્યારે
 મરજી કાયા, ભલે ગરજી ગાયા, ભલે વાજીંત્ર વિદ્યા આવડી...(૨)
 પ્રેમ સાગરમાં પડતું મૂકો તો....(૨)
 ટળશે આ ગર્ભની તલાવડી રે... ..ત્યારે
 સંતો મળ્યા, કદી પ્રંથો મળ્યા, છતાં આતમ ની આગખાણ ના પડી.
 “પુજીરામ” જે પ્રભુને પીંડમાં પીછાણશે...(૨)
 તો ધન્ય જીવ્યું ને ધન્ય માવડી રે... ..ત્યારે

—:~:—

ભજન, ૮૩.

(રાગ- મરણી બમે છે માથે...રામજી.)

મનને માન્યું સુખ દુઃખ તે, મનને જઈને લાગે રામજી.—ટક.
 સુષુપ્તિવત મુજ સત્ય સ્વરૂપમાં... ..(૨)
 હરનિષ જ્યોતિ જાગેરે.. ...મનને માન્યું

મનને સાઈં, મનને ખોટું, મનને માફું લાગે રામજી, (૨)
 રાજી થઈ જો શામળીયાનું, (૨) તો ભવ દુઃખડાં ભાગેરે...મનને
 મનને રાજી, મનને રાણી, મનને બાણી વાગે રામજી, (૨)
 મન દીસે માંકડલા જેવું (૨) વાત કરતાં વાગે રે...મનને
 મનને માઈં, મનને તાઈં, મનડું રોજ રડાવે રામજી, (૨)
 મનને વીવાહ, મનને વરશી, (૨) મન ગીતો ગવરાવે રે....મનને
 મનને નાનું, મનને મોટું, મનને બહુ પ્રીય લાગે રામજી, (૨)
 મન મારી ચકચુર કરે તો, (૨) તર્તીતિમિરને ત્યાગે રે...મનને
 મનને કાયા, મનને માયા, મન મનગમતું માગે રામજી, (૨)
 સમજાવીને સાત કરે તો, (૨) મન મોહનમાં લાગે રે...મનને
 મન બંધાવે, મન છોડાવે, મન મુક્તિ પણ આપે રામજી, (૨)
 “પુંજીરામ” કહે મનવશ કરતાં, પાપ પુર્વના ત્યાગે રે...મનને

—:૦:—

બારાખડી

ભજન, ૮૪.

રાગ—(કક્કા કર અદ્વૈતેનો સંગ...હૃદય કમળમાં.)

કક્કા કર્મ પ્રથમ છે પ્રેમ, બખબા ખોટા ટાળો બહેમ...૧
 ગચ્છા ગરબુ થઈને ગળે, તો ઘઘા ઘટમાં ગોવિંદ મળે...૨

અંગા અંગ ગુરુને આપ, ચચ્યા ચિત્ત ચેતનમાં સ્થાપ...૩
 છછછા છળબળ મૂકી દે, જજજા જગને આંખી લે...૪
 ઝઝઝા ઝાઝ કરો નિજ નામ, ટટટા ટેક તણું છે કામ...૫
 ઠઠઠા ઠામ ઠરીને ખેસ, ડડડા ડહાપણ નવ કર લેશ...૬
 ઢઢઢા ઢાલ વિચારની ધરો, હણા અસંલવ સત્વર હણો...૭
 તત્તા તત્વ ધરો તલવાર, થથથા થોથાં વાદ વિસાર...૮
 દદદા દીલ દેવળમાં ખોજ, ધધધા ધદ નવ શીરપર ખોજ...૯
 નન્ના નિશ્ચય એકજ થયો, પપ્પા પોતે પોતામાં રહ્યો....૧૦
 ફફફા ફુટ્યા ફેગટ ફંદ, બબ્બા બિજ બાબ્યાં બળવંત...૧૧
 ભભભા ભય ભાગ્યો ભોરંગ, મમ્મમા મળ્યો મુકતોનો સંગ....૧૨
 ચચ્યા યોગ યોગીનો થયો, રરરા રોમ રોમે જઈ રહ્યો...૧૩
 લલલા લક્ષ પ્રકાશે ગયો, વવ્વા વહુ મટી સાસુ થયો...૧૪
 શશશા શુન્ય શેરીમાં નાદ, ષષ્ષા ષડ ચક્રો પર સ્વાદ....૧૫
 સસ્સા સહેજે સહુ સુખ મળ્યાં, હયા હું પદ તું પદમાં ભળ્યાં...૧૬
 અળ અળગો દ્વેતોથી થયો, ક્ષ ક્ષેત્રે અક્ષરમાં ગયો...૧૭
 જ્ઞાતા જ્ઞાનને જ્ઞેયનો ત્યાગ, તેથી પામ્યો પરમ વિરાગ...૧૮
 અ અક્ષર અનહદમાં થયો, આ આનંદ અમ અંતર રહ્યો....૧૯
 ઇ ઇયળને વાળ્યો ડંખ, ભ્રમર થઈને પ્રગટી પંખ....૨૦
 ઉ ઊંડી સમજણની વાત, સમજે કોઈ વિરલા સાક્ષાત...૨૧
 ઝ ઝપ નામ ગુણોથી પાર, શ્રીવર સોહપદ નીરધાર...૨૨

જી જીવન મૂકતોનું કામ, જીવ દશામાં નહિ વિશ્રામ...૨૩
 ઓમકારે માયા વિસ્તાર, “પુંજરામ” રહો બાવન ખડાર...૨૪
 મન્નાનદે કડ્ડણ કરી, અવીચણ વાણી અકથ ઉચારી...૨૫
 વાંચી વિચારી અનુભવ કરે, બ્રહ્મ સ્વ રૂપ થઈ બ્રહ્મમાં ભળે...૨૬

—:~:—

ભજન, ૮૫.

રાગ—(જીવ તું શીદને ચિંતા કરે કૃષ્ણને)

અભિમાન શિદ ધરો,...અલ્પ જીવ અભિમાન શિદ ધરો.
 તમે શિદ પલપલ સંશય કરો, અલ્પ જીવ અભિમાન શિદ ધરો—ટેક.

જ્ઞાની જન કોઈ જ્ઞાન દીયે તો, અવગુણ શીદ ઉર ભરો, (૨)
 સમજણ દઈ કોઈ સમજાવે તો, (૨) શામાટે રીસ કરો...અલ્પ૦
 શાન્તિ આપે સંત પુરૂષ તો, ક્રોધ કેમ બહુ કરો, (૨)
 ભગવદ્ ભકતો ભલું કરે ત્યાં, (૨) બડબડવા શિદ ફરો...અલ્પ૦
 સત્ય પુરૂષ કોઈ સત્ય કહેતો, અગ્નિમાં શિદ બળો, (૨)
 મુક્ત કરે કોઈ મુક્ત જનો પણ, (૨) બંધનમાં શિદ ભળો...અલ્પ૦
 સુગરીયે શિખામણ આપી, મરકટ માળો કરો, (૨)
 સુંદર શોભો માણસ જેવા, (૨) શિદને ટાઢે મરો...અલ્પ૦
 સુગરીની શિખામણ સુણી, વાંદર દાઝે બળ્યો, (૨)
 જઈ સુગરીની લાગી છાપરી, (૨) એ લક્ષણ પરહરો...અલ્પ૦
 તત્ત્વવેત્તા કોઈ માર્ગ બતાવે, અવળા પગ કેમ ભરો, (૨)
 બ્રહ્મનિષ્ઠને મારો મેણાં, (૨) પામર થઈ શિદ ફરો...અલ્પ૦

વૃથા ગયો અવતાર મુરખ જીવ, પશુ દશામાં ફર્યો, (૨)
 મિથ્યા જનની ભારે મારી, કંઈક વિચારે વળો...અલ્પ
 સંત પુરૂષનો સંગ ગમ્યો નહિ, ફાવે ત્યાં જઈ ફરો... (૨)
 “પુંજસમ” કહે પુર્વ યોગનું... (૨) સંચિત પુરણ કરો... અલ્પ

—૦—

ભજન, ૮૬.

(રાગ—માથા ઉપર મોત ભમે છે.)

મુરખને શિખામણ દેતાં, થાશે તનની હાની રે
 બાણી બેઠને કહ્યું વિચારી, ના બનશો બેસાની રે... મુરખ
 મહામણી મોંઘા શબ્દો, નવ નાખો સાગર પાણી રે
 મુરખજન મહા જ્ઞાન સુણે તો, બમણા બને ગુમાની રે... મુરખ
 દ્વેત દ્વેષમાં બળનારાને, આનંદ રસમાં ગ્લાની રે
 ગર્ધવને સાકર ખવરાવત, તરત દેહ પડવાની રે... મુરખ
 પાપી તરશે, પલક એકમાં, ખોટ એક ફટકાની રે
 મિથ્યાવાદિ મુરખ જગતમાં, કદિ તરે નહિ માની રે... મુરખ
 પશુ અને પંખી પણ તરીયાં, પત્થર તરીયા પાણી રે
 પડ્યો પૃથ્વીમાં પારો થઈને, મુરખ ડુબે અભિમાની રે... મુરખ
 વેશ્યા વસતી કસઈ કારમો, તર્યા હરિને બાણી રે
 જળચર સ્થળચર સર્વે તરીયા, તરે નહિ અભિમાની રે... મુરખ
 મુરખ મુમતમાં મરી જશે પણ, સમજે નહિ શિખ છાની રે
 અમ્મર પુરૂષ ઉપદેશ કરે પણ, પત્થર ઉપર પાણી રે... મુરખ

મુરખ જનના ગુરૂ થવાથી, પતિજ ઘટે પોતાની રે૦
 કુંદનને પણ કથીર ઠરાવે, આશિષ વૃથા જવાની રે...મુરખ૦
 સમજીને ચેતો સજ્જન સહુ, મુરખજન દુઃખ દાની રે૦
 કોક દિવસ કરડે મહા વિષધર, બક્ષિસ દે બદલાની રે....મુરખ૦
 મુરખને ઓળખજો કે, જે, મિથ્યામાં મસ્તાની રે૦
 જ્ઞાન વિના પણ ગરજે ઝાઝુ, તે મુરખ અભિમાનીરે...મુરખ૦
 નથી અનુભવ જરી જાતનો, પ્રવાહમાં ગુફતાની રે૦
 “પુંભરામ” બ્રહ્માને ત્યાં પણ, નથી દવા મુરખાની રે...મુરખ૦

ભજન, ૮૭.

(રાગ-ઉપરનો)

ઉત્તમ કુળમાં જન્મ થયો પણ, આત્મ તત્ત્વ નવ જાણ્યું રે૦
 મનુષ્ય છતાં પણ પશુ સ્વરૂપે, જગમાં જીવન માણ્યું રે....ઉત્તમ૦
 સુવર્ણકારે સોનું ન જાણ્યું, પિત્તળવત પરમાણ્યું રે૦
 ઝવેરીને ઝવેરાત મળ્યું પણ, પત્થર રૂપ પીછાણ્યું રે...ઉત્તમ૦
 શિલાટ થઈને શિલ્પ ન જાણ્યું, આરસ કામ ન આણ્યું રે,
 ભક્ત બન્યો પણ ભક્તિ ન જાણી, આત્મસ્વરૂપ ન જાણ્યું રે...ઉ૦
 કવિ થયો પણ આત્મ તત્ત્વનું, સુક્ષ્મ કાવ્ય ન આણ્યું રે,
 વૈદ થયો પણ રોગ ન પરખ્યો, વન કટી સત્ત્વ અજાણ્યું રે...ઉ૦
 શાસ્ત્ર પુરાણો સર્વ ભણ્યા પણ, સુક્ષ્મ સાર ન જોયો રે,
 તત્ત્વ સાર નવ સમજાણો તો, ફેગટ મનખો ખોયો રે...ઉ૦

વેદ ભણ્યા પણ ભેદ ન ભાગ્યો, ભગવદ્ રૂપ નવ પરખ્યું રે,
 રત્નાગરમાં વાસ વસ્યો પણ, તલાવડે મન હરખ્યું રે...ઉં
 આકાશે અભિમાન નગારાં, કોઈનું કહેણ ન માન્યું રે,
 પરમ વસ્તુ અંતરમાં છે પણ, સદ્ગુરૂ વિણ સહુ છાનું રે...ઉં
 ઉત્તમ થઈને બ્રહ્મતત્વને, રસાતાળમાં ઘાડ્યું રે,
 ઘણુંખરૂં કળબુગનું કારણ આવું કૌતુક યાડ્યું રે...ઉં
 સત્ય સનાતન ધર્મ તજીને, પર ધર્મે જઈ બલ્યા રે,
 પાપી પેટને કારણ માનવ સ્વધર્મ તજતાં ડુલ્યા રે...ઉં
 અસલ બનો આત્મનુ યો બંધુ, છે બ્રહ્મતત્વ તમારું રે,
 આત્મ નિષ્ઠતા ઉત્તમની છે, સમજણમાં સુખ સારું રે...ઉં
 બ્રહ્મ તત્વ અબજોનું નાણું, અવર વિષય ધન શાનું રે,
 સ્વધર્મ શિદ્ધ ધન કારણ છોડો, કોઈ નહિ ઉગરવાનું રે...ઉં
 બ્રહ્મ નિષ્ઠ ઉત્તમ સંતોને,...માત પિતા મુજ બાણું રે,
 “પુણરામ” કહે સત્ય શબ્દથી, જાય અલૌકિક ટાણું રે...ઉં

ભજન, ૮૮.

(રાગ—મૈકર રહી રસ્તા સાફ, રામ મેરે ઘર કબ આવેંગે)

તુજે મીલા સંતકા સંગ,
રંગ તેરા કબ પલટાવેંગે...રંગ તેરાં (તુજેં) ટેક—
 તુને દેહ મનુષ્યકી ધારી, કયાં તેરેમે અવગુન ભારી,...(ર)
 ગુરૂ જ્ઞાન બિના દુઃખીઆરી, દશા તેરી કબ મીટ જાવેંગે....તુજેં

કયૈં જગમેં જોર જમાયા, બડે ખાન પાન ખૂબ ખાયા.....(૨)

તોભી વિષય રાગ ન મીટાયા, તેરા મન કબ સમજાવેંગે....તુજે૦

તુમે કર્મ કીયા બહુ ભારી, તોભી ભકત છાપ નહિ ધારી,...(૨)

હુઈ મુમત અદ્વે અધારી, અસલ કુટીયા કબ પાવેંગે...તુજે૦

તું મુકિત ઘાટપેં આયા, તેરા ભાગ્ય મનુષ્ય તન પાયા,...(૨)

તેરી સુફલ બનાદેં કાયા, અમ્મરતા ફીર કબ પાવેંગે...તુજે૦

તુંમે ખાતસેં ખાત ચલાયા, નહિ તત્વ જ્ઞાન સમજાયા,...(૨)

મહા મંત્ર બીના દુઃખ પાયા, સંશય તુજે બહોત સતાવેંગે...તુજે૦

નહિ પુરાણ અર્થ પીછાન્યો, ઐર શાસ્ત્ર સાર નવ જાણ્યો, (૨)

પઢ્યો વેદ ભેદ નહિ નાણ્યો, ધર્મકા મર્મ ગુમાવેંગે...તુજે૦

નહિ નિત્ય અનિત્યકો પેખ્યો, તેરા ખુદ સ્વરૂપ નવ દેખ્યો, (૨)

તુને મિથ્યા મેં મુખ લેખ્યો, આશાતુજે બહોત સતાવેંગે...તુજે૦

તુંને સંત સમા લલકારી, ગઈ સારી રેન ઉજારી (૨)

સમજનસેં શાંન્તિ નહિ ધારી, સમજ બિન સમય ગુમાવેંગે...તુજે૦

સખ ઠોર અમીરસ પીના, નહિ દોષ અવરકો દિના, (૨)

સિયારામ રીઝે રસભિના, ભજન અયસા કબ પાવેંગે...તુંજે૦

હોઈ સિંહ નિંદભર સોયા, અખ ચેત જીવન સખ ખોયા (૨)

“પુંજસમ” શાંન્ત નહિ હોયા, અજ્ઞ દર્શન કબ પાવેંગે...તુંજે૦

ભજન. ૮૯.

(રાગ—રઘુનાથ લાજ રખ મેરી,)

ભજ રામ નામ તુંહી ભજ લે.—ટેક૦

એ જુગમેં જીવન હય થૌરા, (૨)

કુચ્છ કમાઈ કરલેં.....તું કુચ્છ—ભજરામ નામ૦

અગમ પંથ જાના હૈ મુસાફીર, (૨)

ભક્તિ લાથુ ભરલેં.....તું ભક્તિ—ભજરામ નામ૦

પુન્ય પાપ ઐર હાની લાભકા. (૨)

ટોટલ તાબ કરલેં.....તું ટોટલ—ભજ રામ નામ૦

શામળીયાકી ખોજ કરન કો, (૨)

સખ જગ મંદિર ફીરલેં.....તું સખ—ભજરામ નામ૦

ફીરત ફીરત મંદિર ફીર આગેં, (૨)

તિરથ સેવન કરલેં.....તું તિરથ—ભજરામ નામ૦

તિરથમે હરિ નાહિ મીલેં તો, (૨)

સંત સમાગમ કરલેં.....તું સંત—ભજરામ નામ૦

સંત સંગત કર તત્વ મનન કર (૨)

સદ ગુરૂ શરણાંધરલેં.....તું સદ ગુરૂ—ભજરામ નામ૦

સદ ગુરૂ શરણાં અમૃત ઝરણાં, (૨)

પાન બ્રહ્મ રસ કરલેં.....તું પાન—ભજરામ નામ૦

“પુન્નરામ” કહે સદ ગુરૂ ચરણે, (૨)

અંતર ખુલ્લાં કરલેં.....(૨) તું અંતર૦...ભજરામ નામ૦

ભજન, ૯૦.

રાગ—(મિં તો હરિગુન ગાવત નાયુંગી.)

દેખી અબ સબ દુનિયા મતલબકી...(૨)—ટેક.

મતલબકી સબ મતલબકી.....દેખી૦

મતલબે યારી કરત જગ સારી...(૨)

મોહ ભરી દુનિયા અબકી.....દેખી૦

મતલબે ભાઈ સગાઈ દુખદાઈ...(૨)

આખિર સ્વાસ્થ હૈ સબકી.....દેખી૦

મતલબે કાકા મામા બાળ ગુથવાઈ...(૨)

સાચી ના સગાઈ કોઈ અપનેકી.....દેખી૦

સુત ઔર દુત ને દુહીતા મતલબકે...(૨)

સબ જનકી સોખત કબકી.....દેખી૦

તરીયા સાસરીયા સગાઈ કહો કબકી....(૨)

મંદગી જમાઈકી જણાઈ તબકી.....દેખી૦

સંત સગાઈ સ્વાસ્થ બિન જગમેં....(૨)

સેવા કરત ઇસ સબ જગકી.....દેખી૦

“પુંજરામ” કહે પ્યારે બિરાદર...(૨)

તરના તો મરના ડબકી.....દેખી૦

ભજન ૯૧.

(રાગ—આશાવરી)

કરલે કુચ્છ લલાઈ, મુસાફીર, ... કરલે કુચ્છ લલાઈ-ટેક

મરના હૈ નર મર જાયેંગે, (ર)

ભાતું ભરલે ભાઈ મુસાફીર૦...કરલે૦

યે જુગમે જીવન હય થૈરા, (ર)

કરલે શુદ્ધ કમાઈ... .. મુસાફીર૦...કરલે૦

કહાંસે આયા કૌને ખુલાયા; (ર)

દેખ મનન મન લાઈ ... મુસાફીર૦...કરલે૦

મૃગજલ વત હૈ જગડી માયા, (ર)

કાહે પડત લપટાઈ મુસાફીર૦...કરલે૦

આનંદ મુરતિ ખોજ પીયારે, (ર)

ગુરૂગમ અખલે પાઈ મુસાફીર૦...કરલે૦

રાખ ભડંસો રાધાવરકો, (ર)

વિકટ ધાટ મત જાઈ.... .. મુસાફીર૦ ...કરલે૦

“પુંજીરામ” કહે મોકુક મનને...(ર)

પાસ ચલે નહિ પાઈ... .. મુસાફીર૦...કરલે૦

ભજન, ૯૨.

રાગ (નાગર વેલીયો રોયાચ, તારા,)

હાથે કરીને હળવી થાય,...મારી ગરવી આ ગૂજરાત—ટેક૦

સહુની લક્ષ્મિ લુંટઈ જાય,...મારી ગરવી આ ગુજરાત.

હાં સંપ વિના સહુ ચાલે, વળી મોજમઝામાં મ્હા...લે,...(૨)

પણ પાછળ પ્રજાળી જાય,...મારી ગરવી૦...હાથે૦

કોઈ પશુ જીવનમાં રહે છે, કોઈ પુર પ્રવાહે વહે...છે,...(૨)

અભિમાને બહુ અથડાય,...મારી ગરવી૦...હાથે૦

છે કુટુમ્બ કલેશો ભારે, ભાઈ ભાઈમાં વૈર વધા...રે...(૨)

કદી લડતાં મૃત્યુ થાય,...મારી ગરવી૦...હાથે૦

સહુકુસંપ ઘરઘર ઘાલે, કોરટમાં કળ્યા ચા....લે...(૨)

મુદતમાં ધકકા ખાય,...મારી ગરવી૦...હાથે૦

આવક દસ રૂપીયા નાવે, પણ પંદર વિસ ઉડા....વે....(૨)

ઘરની મિલકત વેચાઈ જાય,...મારી ગરવી૦...હાથે૦

કંઈ ધ્યાન હૃદયમાં ધારી, કરો સંપ સદા સુખકા...રી...(૨)

મમજાણથી શાંતિ થાય,...મારી ગરવી૦...હાથે૦

ભગવદ ભક્તિ ઉર ધારો, પરમાર્થે વૃત્તિ વા...જો....(૨)

“પુંજરામ” વખત વહી જાય,...મારી ગરવી૦...હાથે૦ કરીને

ભજન, ૯૩.

રાગ—(આંસુડાં ઉંનાં હમારાં...લુછનારા ફર હો.)

શોભે નહિ સુવર્ણના, શણગાર અંગે ઓપતા.

શોભે નહિ માણેક મોતી, હાર હીરે શોભતા—ટેક

શોભે નહિ મીલો કે મહેલો, મોટરો શોભે નહિ,...(૨)—ટેક

એ ફરનીચર પણ શોભતું ના જો જીવનમાં મૂર્ખતા,...શોભે૦

શોભે ન હાથી ઝુલતા, શોભે ન રાજ્યો કુલતા,...(૨)

એ હુકમ તો પણ શોભતી ના, જો જીવનમાં મૂર્ખતા...શોભે૦

શોભે નહિ તેલો કુલેલો બાલ અત્તર ટપકતા,...(૨)

એ ચાદે વિદ્યા શોભતીના, જો જીવનમાં મૂર્ખતા...શોભે૦

શોભે નહિ લાજખોપતિ, કોટીપતિ અજ્ઞે હતા,...(૨)

પંડીતપણું પણ શોભતું ના, જો જીવનમાં મુર્ખતા...શોભે૦

શોભે ન રંભા તુલ્ય રમણી, પદ્મણી ગતિ હંમતા...(૨)

બસ એક શોજ એજ વાણી, સત્ય પ્રિય મધૂરતા,...શોભે૦

શોભે ફકીરી સત્યની, કંઈ જો જીવન પરમાર્થતા...(૨)

“પુંજરામ” કંઈ ભગવંત ભક્તિ. શોભતી કંઈ સહનતા...શોભે૦

ભજન. ૯૪

રાગ—(ભક્તિ વડે વશ થાય રમાપતિ.)

છોડે નહિ સજ્જનાઈ, સજ્જન નર, છોડેનહિ સજ્જનાઈ—ટેક૦

સકળ જગત પ્રતિકુળ બને પણુ,...(૨)

મુકે નહિ મનુષાઈ૦... ... સજ્જન૦ ...છોડે૦

દુરીજન જન પલપલ પજવે પણુ,...(૨)

છોડે નહિ સહનાઈ૦... ... સજ્જન૦છોડે૦

સ્નેહ વિના જેમ જીવન આપે,...(૨)

શિતાળ પવન સુખદાઈ૦..... સજ્જન૦ ...છોડે૦

વૈર વિના અગ્નિ પણુ બાળે,...(૨)

મુળ સ્વભાવ ન બાઈ૦... ... સજ્જન૦ ...છોડે૦

રાગ નથી પણુ બાગ બગીચા,...(૨)

દેત સુગંધ સુહાઈ૦... સજ્જન૦ ...છોડે૦

લશણ દુંગરી દેશ નહિ પણુ,...(૨)

ઘટ્પલિત્તર ગંધાઈ૦... ... સજ્જન૦ ...છોડે૦

સંત મુનિજન દુરીજન ને પણુ,...(૨)

આપે શિખ સમજાઈ૦... સજ્જન૦ ...છોડે૦

ભાગ્ય કઠોર દુરીજન કેરું,...(૨)

સમજે નહિ એ ભલાઈ૦ ... સજ્જન૦ ...છોડે૦

હરીજન બહુ સજ્જન ને પજવે,...(૨)
 સહે સજ્જન સુખ દાઈ૦... સજ્જન૦ ...છોડે૦
 “પુંજરામ” સજ્જન થઈ જગમાં,...(૨)
 કરે ભજન ને ભલાઈ૦... સજ્જન૦ ...છોડે૦

—:~:—

ભજન. ૯૫.

રાગ-ઉપરનો.

કોઈ મનુષ્ય અવતાર, જગતમાં, કોઈ મનુષ્ય અવતાર-ટેક૦

અખિલ જગત ભરપૂર ભર્યું પણ, (૨)
 સુનો સકળ સૌંસાર.....જગતમાં૦...કોઈ૦
 નરતન દેહ ધર્યો પણ મનવા, (૨)
 મનુષ થતાં બહુ વાર.....જગતમાં૦....કોઈ૦
 મનુષ્ય દિસે પણ વિધવિધ કરમે, (૨)
 વિવિધ દીસે નરનાર.....જગતમાં૦....કોઈ૦
 પ્રથમ દશા પામર જનની છે, (૨)
 બીજી પુણુ બહેવાર.....જગતમાં૦...કોઈ૦
 ત્રીજી દશા જીવ લોક અવિદ્યા, (૨)
 ચોથો મનુષ્ય અવતાર.....જગતમાં૦...કોઈ૦
 પાંચમી આત્મ દશા બહુ દુર્લભ, (૨)
 છઠ્ઠી પરમ હંસ પાર.....જગતમાં૦...કોઈ૦

પામર જન જડ પથર થઈને, (૨)
 ભરે ભૂમિ પર ભાર.....જગતમાં૦...કોઈ૦
 પશુ સ્વાર્થ પરવશ રહે નિષ દિન, (૨)
 દ્વેશ થકી બળનાર.....જગતમાં૦...કોઈ૦
 જીવ દશા મમ પદ અભિમાની (૨)
 પ્રવાહ પંથે જનાર.....જગતમાં૦...કોઈ૦
 મનુષ્ય દશા નીજ સત્ય તજે નહિ, (૨)
 તત્વ શોધન કરનાર.....જગતમાં૦...કોઈ૦
 આત્મ દશા નિર્લેપન જગથી, (૨)
 નિર્વિકલ્પ રમનાર.....જગતમાં૦...કોઈ૦
 પરમહાંસ તુર્યાતિત થઈને, (૨)
 વાયુ વત વસનાર જગતમાં૦...કોઈ૦
 મનુષ્ય થઈ મન નવ જીત્યું તો, (૨)
 મિથ્યા ગયો અવતાર જગતમાં૦...કોઈ૦
 “પુંજરામ” આ વિકટ જગતથી, (૨)
 કોઈ વિરલા તરનાર.....જગતમાં૦...કોઈ૦

—:૦;—

ભજન, ૯૬.

(રાગ—ગોકુળ બહેલા પધારજ્યોરે.)

સમરણ કરીયે સદ્ગુરુ દેવનાં રે...૨૬ ૦
 જાગો જાગો વખત વહી જાય,...(૨).... ...સમરણ૦
 જીવ તું કયાંથી આવ્યો ને તારે કયાં જવું રે...(૨)
 કોણે તને મોકલ્યો ભવ રણમાંહ્ય...(૨).... ...સમરણ૦

ખપ કરી ખેવટીયાને ખોળજે રે,...(૨)
 નાવ તારૂં પ્રદ્ધ વતન વહી જાય,...(૨).... ...સમરણુ૦
 મુસાફર ભૂમણાની જળમાં ભુલો પડ્યો રે,...(૨)
 લુટારા લાખખો તને લુટી જાય...(૨)... ...સમરણુ૦
 જીવ તું સદગુરૂ શરણ સ્વિકારજે રે,...(૨)
 ખેલજે સંતોના સાથમાં સદાય....(૨)... ...સમરણુ૦
 જીવ તારી ખુદ્ધિના ભેદને ભાગજે રે,...(૨)
 રાખજે ગરજ ગુરૂ ચર્ણુમાંજ....(૨)... ...સમરણુ૦
 જીવડા જ્ઞાન્તિ તજે તો ભય ભાગશે રે,...(૨)
 આવશે મૂળ સ્વરૂપનું જ્ઞાન...(૨)...સમરણુ૦
 જ્ઞાનથી ભાન થશે પ્રદ્ધાન્ડનું રે,...(૨)
 મળશે મુક્તિનું ધામ અવિનાશ...(૨).... ...સમરણુ૦
 “પુંજીરામ” પ્રેમી જનોને વિનવે રે,...(૨)
 પલ પલ લાખખોની લુટક જાય...(૨)...સમરણુ૦

—:૦:—

ભજન, ૯૭.

(પતિવૃત્ત)

(રાગ-બહેન બહેન મારે શામળીયો વર રૂડો.)

હો બહેન, બહેન, મારે આજનો દિવસ આનંદનો....ટેક૦
 આજનો દિવસ આનંદનો, પતિવૃત્ત ધર્મ પરમ નિબનંદનો...હો૦
 પતિદેવ બણો એક રામ જેવા,...(૨)

તેથી શ્રેષ્ઠ નથી ત્રિલોકમાં દેવા,... (૨)

ધન્ય માનુની કરી લ્યો સ્વામી સેવા...હો બહેન, બહેન૦

સાસુ સસરા મારે સ્વર્ગના સમાના,...(૨)

દીયર જેઠ બાણું ગોપ મથુરાના,...(૨)

મારાં નણુંદલ ત્રિવેણી તીર્થ માન્યાં...હો અહેન, અહેન૦

મારે વડિલ વર્ગ સર્વ દેવ દેવી,...(૨)

એજ વાત સત્ય સિદ્ધ કરી લેવી,...(૨)

મોક્ષ મેળવીયે સર્વ સાથ સેવી....હો અહેન, અહેન૦

ભલે પતિ હોય રોગી કે રૂપાળો,...(૨)

ભલે આંધળો લુલો કે વર્ણ કાળો,...(૨)

પુરણ પ્રેમ ધરી એજ પતિ પાળો....હો અહેન અહેન૦

પતિ વૃત્તપણે ત્રણ દેવ ખોળ્યા,... (૨)

અનસુયાએ નિજ પારણે હીંચોળ્યા, (૨)

અભિમાન મહા દેવીયોનાં રોળ્યાં,—હો અહેન અહેન૦

સર્વ બહેનો મળી લક્ષ એજ લેજો,...(૨)

કટુ શબ્દ કદી કોઈને ન કહેજો,(૨)

“પુંજરામ”ને આશિષ નિત્ય દેજો,...હો અહેન અહેન૦

—:~:—

ભજન, ૯૮.

રાગ—(મારી...નાડ તમારે હાથ હરિ સંભાળજો રે૦)

ન્યારી, સંતોની ભાષાને જગમાં બાણુજો રે,૦—ટેક

ખ્યારી, વાત વિચારી શાન્તિ મનમાં માણુજો રે...ન્યારી૦

મીઠા બોલ ઝરે જે સુખથી, સત્ય વચન ઉચરે જે સુખથી,...(૨)

છોડાવે જગ દુઃખથી, સંત પીછાણુજો રે...ન્યારી૦

પલપલ છે જે પરહીતકારી, સમજણ સમજાવે બહુ સારી...(૨)
 સદાય શાન્તિ ધારી, ભક્ત પ્રમાણુજો રે...ન્યારી૦
 રોશ નહિ રૂઢીયે ધરનારા, સદાય વરસે અમૃતધારા....(૨)
 આનંદ રસ ભરનારા, હરિજન આણુજો રે....ન્યારી૦
 મોહ વેશ કૂદીયે નવ કરતા, સદાય જીવન સાદુ ધરતા....(૨)
 વાયુ વત વિચરતા, વિર વંખાણુજો રે....ન્યારી૦
 હાસ્ય વદન મુખ શબ્દ રસાળા, ભર્યા હૃદયમાં પ્રેમ ઉછાળા....(૨)
 સુંદર સંત રૂપાળા, એ એંધાણુજો રે....ન્યારી૦
 નિષ્કામી સૌજન હીતકારી, સમાનવૃત્તિ મુઘજો ધારી....(૨)
 ભક્તિના વહેપારી, એ નિર્માણુજો રે....ન્યારી૦
 નજર સદા નીરમળ રઢીયાળી, બાળક ચેષ્ટા રમત રસાળી...(૨)
 વર્તન શુદ્ધિવાળી, બુદ્ધિ નાણુજો રે....ન્યારી૦
 ભેદ રહિત ભક્તિ ઉર આણી, તત્વ જ્ઞાન લીધું છે બાણી....(૨)
 એ એંધાણી “પુંજરામ” પરમાણુજ્યો રે....ન્યારી૦

—:૦:—

ભજન, ૯૯.

રાગ-(ગઝલ)

એકડે એક તું કહેજે, સ્વરૂપના ધ્યાનમાં રહેજે,
 ગરણુ એકાન્તનું લેજે, પ્રગટ પ્રભુ પ્રેમથી જોજે ૧
 બગડે બેય તું કહેજે, સદાશ્રી કૃષ્ણ મય રહેજે,
 હરી હરી ગોખતો રહેજે, લઘુતા લોકમાં લેજે ૨

- ત્રગડે ત્રણ તું કહેજે, દીનો પર રહેમથી રહેજે,
હૃદય પુર પ્રેમથી વહેજે, સરવમાં શામળો જો જો ૩
- ચાંગડે ચાર તું કહેજે, જીવનની જ્યોતિને જોજે,
તિમીરતાઈ તુરત ખોજે, અહોનિષ પ્રેમથી રોજે ૪
- પાંચડે પાંચ તું કહેજે, મળેલા દુઃખને રહેજે,
શરણ ગુરૂદેવનું લેજે, ન કોઈને કદુ વચન કહેજે, ૫
- છગડે છય તું કહેજે, સદા આનંદમાં રહેજે,
મળેલા લાલ ને લેજે, મુરખ ને માન બહુ દેજે ૬
- સાતડે સાત તું કહેજે, સંતોષી સર્વદા રહેજે,
ક્રમજનનવત સદા રહેજે, જગત જળ ઝાંઝવો જોજે ૭
- આઠડે આઠ તું કહેજે, ન કોઈને દોષ કંઈ દે જો,
નજર અંતર કરી રહેજે, પરમ જ્યોતિ જરૂર જોજે ૮
- નવડે નવ તું કહેજે, સદા સત સંગમાં રહેજે,
મુમત ધર માનને ખોજે, હરી ગુણ ગાન તું ગાજે ૯
- દસ તું દિન થઈ કહેજે, સુરતમાં શ્રીહરી લેજે,
“પુન્ન” પરપ્રહ્મને જોજે, સદા તદ્રુપ થઈ સોજે ૧૦

ભજન, ૧૦૦,

રાગ—(જેને મુખડે ગોવિંદ ગોપાલાં)

કરવું નથી કાર્ય કશું જરીયે—આરોપ ધરે શિદ્ધ ઇશ્વરને ?
 છે ઇશ્વર સાક્ષિ સર્વેમાં, જળમાં સ્થળમાં જડ ચેતનમાં,
 તેની ઓળખથીજ અનુસરીયેં—આરોપં—કરવુંં
 તું કર્તા ઇશ્વરને કહે છે, અપ કર્મ કરી અળગો રહે છે,
 પણ તે ત્યાં ચાલે નહિ જરીયેં—આરોપં—કરવુંં
 તે કર્તા પદ્મથી ન્યારો છે, એ દ્રષ્ટા રૂપ રહેનારો છે,
 કરતા પંચક કબજે કરીયેં—આરોપં—કરવુંં
 સમજણુ વિણ શાન્તિ નહિ આવે, ભલે વિધવિધ વસ્તુ અજમાવે,
 નીજ અનુભવ લઈડગલાં ભરીયેં—આરોપં—કરવુંં
 જે કર્તા તે ભોકતા થાએ, જ્યાંથી આવ્યું તે ત્યાં જાએ,
 “પુંજીરામ”ની અરજ હરે ધરીયેં—આરોપં—કરવુંં

—:~:—

ભજન, ૧૦૧.

રાગ—(વનમાં પણ માયા વળગેરે, મુખ રહ્યું છે સમજણુમાં.)

ભલે પરગટ પડછો આપોરે,...દુર્ગુણીયાં ગુણ નહિ જાણેં
 ભલે રોગ હૃદયનો કાપો રે,...દુર્ગુણીયાં ગુણ નહિ જાણેં
 ભલે જ્ઞાને ગીત ગવરાવો રે,... ...દુર્ગુણીયાં
 ભલે સમજણુ દઈ સમજાવો રે,... ...દુર્ગુણીયાં
 ભલે જળ સાટે દુધ દઈયે રે,... ...દુર્ગુણીયાં

ભલે કરગરી કરગરી કહીયે રે,...દુર્ગુણીયાં
ભલે ગાયું તેનું ગમ્યે રે,...દુર્ગુણીયાં
ભલે ચોખ્ખા ચિત્તથી ચહીયે રે,...દુર્ગુણીયાં
ભલે સાચી વસ્તુ અરપા રે,...દુર્ગુણીયાં
તન મન ધન સર્વ સમર્પો રે,...દુર્ગુણીયાં
ભલે ભજન વિષે ભવ ગાળે રે,...દુર્ગુણીયાં
ત્યાં પણ અવગુણ એ ભાળે રે,...દુર્ગુણીયાં
ભલે સંત મળે સા સાચા રે,....દુર્ગુણીયાં
રહે વિષના જેવી વાચા રે,...દુર્ગુણીયાં
ભલે અમૃત કોઈ જન દેશે રે,...દુર્ગુણીયાં
વિષ ત્યાંથી જોડારી લેશે રે,...દુર્ગુણીયાં
ભલે પુસ્તક પલ પલ વાંચે રે,...દુર્ગુણીયાં
તેને બ્રહ્મા પણ નવ પહોંચે રે,...દુર્ગુણીયાં
અજ્ઞાની પણ ઝટ તરશે રે,...દુર્ગુણીયાં
મુમતી મસ્તાની મરશે રે,...દુર્ગુણીયાં
“પુણરામ” કહે છે સાચું રે,....દુર્ગુણીયાં
સમજણ વિણ સર્વે કાચુ રે,....દુર્ગુણીયાં

ભજન, ૧૦૨.

રાગ- (એક વખત વિકૂલ વર ચાલ્યા.) સુદામાપુરી
 જન્મ થયો મૃત્યુના માટે, આવ્યો પણ તે જીવાને,
 જગ ભાષ્યું પણ ભુલવા માટે, સંતો ચાલો સમજીને ૧
 જોયું સર્વે સર્વે જાવા માટે, પ્રીત કરી પસ્તાવાને,
 લખ કર્યું વિધોના માટે, સંતો ચાલો સમજીને... ૨
 ઘર માંડ્યું ઘર ખોંવા માટે, ઘર ખોયું ઘર જોવાને.
 પ્રગટ્યું પ્રલય થાવા માટે, સંતો ચાલો સમજીને... ૩
 હુશ્યો ખુબ રડવાને માટે, રડ્યો છતાં પણ હસવાને,
 ખીલ્યો પણ કરમાવા માટે, સંતો ચાલો સમજીને... ૪
 ચડ્યો જરૂર પડવાને માટે, પડ્યો ભક્તે પણ ચડવાને,
 સ્નેહ થશે પણ છુટવા માટે, સંતો ચાલો સમજીને... ૫
 મિત્રી થઈ શત્રુતા માટે, બહેર થયું પણ બહાલપને,
 કટુ વચન અમૃતના માટે, “પુનજી” ચાલો સમજીને... ૬

—:❀:—

ભજન, ૧૦૩.

(રાગ ઉપરનો.)

ભોગ ભોગવ્યા રોગજ માટે, રોગ થયો પણ જીવાને,
 ઉંઝ્યો પણ આથમવા માટે, સજ્જન સમજો શબ્દોને... ૧
 દુઃખ પડ્યું પણ સુખના માટે, સુખ મળ્યું દુઃખ થાવાને,
 અતિ સકળ ઓછપના માટે, સજ્જન સમજો શબ્દોને... ૨

હુષ થયો ચિંતાને માટે, શોક થયો સુખ થાવાને,
સમદ્રષ્ટિ છે સુખના માટે, સજ્જન સમજે શબ્દોને...૪

પાપ કર્યું ભોગવવા માટે, પુન્ય કર્યું ફળ મળવાને,
ફળ માગ્યું ફળ ખોવા માટે, સજ્જન સમજે શબ્દોને...૪

અવગુણ આઠ્યો ગુણના માટે, ગુણ મળ્યો અતુલવવાને,
પકડ્યું પણ મુકવાને માટે, સજ્જન સમજે શબ્દોને....૫

ભણ્યું પણ ભુલવાને માટે, ભુલ્યા પણ કંઈ ખુલવાને,
ખુલ્યું સર્વે ડુલવા માટે, “પુંજી” સમજે શબ્દોને...૬

—:—

ભજન, ૧૦૪.

(રાગ-ઉપરનો.)

મોટપ થઈ છોટપના માટે, છોટપ થઈ પણ મોટપને,
રૂપ મળ્યું કદ્રુપતા માટે, બહાલા વિર વિચારોને...૧

નફો થયો નુકશાની માટે, ખાદ પડી કંઈ લાભજને,
લાભ ખાદ સૌ સમજણ માટે, બહાલા વિર વિચારોને...૨

મહેલ કર્યો પણ પડવા માટે, ઘાટ ઘડ્યા પણ ગળવાને,
ભાખ્યું પણ ભ્રમણાને માટે, બહાલા વિર વિચારોને...૩

રાગ કર્યો પણ રોવા માટે, દ્રેપ કર્યો દ્રપાવાને,
નિંદો છે નિંદાવા માટે, બહાલા વિર વિચારોને...૪

પુત્ર થયો પીતા બનવાને, વહુ થઈ સાસુ થાવાને,
શિષ્ય થયો સદગુરુ ગુણ માટે, બહાલા વિર વિચારોને...૫

પ્રભુતા થઈ લઘુતાને માટે, લઘુતા થઈ પણ પ્રભુતાને,
માગ્યું પણ તે ત્યાજ્યા માટે, “પુંજી” વિર વિચારોને...૬

—•—

ભજન, ૧૦૫

(રાગ-ઉપરનો.)

દિવસ ઉગ્યો રાત્રીના માટે, રાત પડી દીન થાવાને,
 નાશ થયું ઉદ્ભવવા માટે, સમશામાં સા સમજોને...૧
 રાય થયો સેવક બનવાને, રંક થયો કંઈ રણવાને,
 દેવ થયો માન્નવ થાવાને, સમશામાં સૌ સમજોને...૨
 કર્મ કર્યું બંધાવા માટે, બંધાયા પણ છુટવાને,
 જ્ઞાન ગૃહ્યું સમજણના માટે, સમશામાં સૌ સમજોને....૩
 જીવ થયો શિવ થાવા માટે, શિવ ઘટો ઘટ રમવાને,
 સમજણ છે શાન્તિના માટે, સમશામાં સા સમજોને...૪
 શાન્તિ છે મુક્તિના માટે, મુક્તિ બુદ્ધિ મુની જનને,
 સત્ય અસત્ય બુદ્ધ કરી બાણો, સમશામાં સા સમજોને...૫
 ઉલટ ગયા તે માર્ગે પહોંચ્યા, માર્ગ ગયા નર મરવાને,
 “પુંજરામ” કહે હીતના માટે, સમશામાં સૌ સમજોને...૬

— — ૦ — —

ભજન, ૧૦૬.

(રાગ—ભાવનો ભોગીરે હો, મારો બહાલો.)

આજ અમે આવ્યા રે હો શરણે,... ... (૨-ટેક
 મુખ લાગ્યું સંતોના ચરણે ૦આજ ૦
 ભાવની ભેટયો રે હો લાવ્યા...(૨)
 ભુખ્યાં ભાવલાં દોડી દોડી આવ્યાં ૦... ...આજ ૦

ભિડયો ભાગો રે હો ભવની,...(૨)

આગ ખુઝાવો અંતર દવની૦... ...આજ૦

સંતો શરણે રે હો લેજો,...(૨)

હરિ મળે એટલી આશિષ દેજો૦આજ૦

“પુંજી રામ”ની રે હો અરજી,...(૨)

પછી પ્રભુની જેવી મરજી૦આજ૦

—:~:—

ભજન, ૧૦૭

રાગ—(બીજાને દોષ નવ દઈયે, હો હરીજનો બીજાને.)

દોષ નથી કોઈનો લગાર...

...બધું વેરઝેર જીભમાં ભરેભું જરૂર છે-ટેક૦

ભાઈ ભાઈની સગાઈ સહેજમાં તળવે,—(૨)

ઠાગ ઠામ કલેશ તાણુ દાર...બધું વેર૦....દોષ૦

પીતાથી મર્ણુ સુધી પુત્ર તજે બોલવું,—(૨)

ધિકક પડયા વાણીના વિકાર...બધું વેર૦....દોષ૦

પતિને પત્નિ ધિક્કારે છે જીભથી,—(૨)

સ્વામી તજે સર્વ આ સંસાર...બધું વેર૦....દોષ૦

સાસુ વહુ માતાને પુત્રી સમાન છતાં,—(૨)

સામ સામી પડે પાડા ખાર...બધું વેર૦....દોષ૦

વેવાઈએ પરસ્પર સ્નેહ અંધ આંધીયા,—(૨)

તોય કરે શ્વાન ના બહેવાર...અંધુ વેર૦...દોષ૦

અમૃતને ઝેર અંધુ જીભમાં જરૂર છે,—(૨)

“પુંજરામ” પ્રેમ સત્ય સાર...અંધુ વેર૦...દોષ૦

—:~:—

ભજન, ૧૦૮.

(રાગ—ઉપરનો)

દોષ નથી જીવનો જરાય...

....અધું વિશ્વવશ પ્રેમથી જરૂર થઈ જાય છે—ટેક૦

મિત્ર થઈ મિત્ર તણું શીષ છેદવા કરે,—(૨)

એ બધાય જીભના અંગાર...અધું વિશ્વ૦...દોષ૦

કુટુંબમાં કલેશ થાય જીભના પ્રતાપથી,—(૨)

કોરટથી થાય છે ખુવાર...અધું વિશ્વ૦...દોષ૦

શેઠને સુનીમ વિના ઘડીયે ના ગોઠતુ,—(૨)

જીભડી કરાવે હદ પર...અધું વિશ્વ૦...દોષ૦

જીભની મીઠાશથી આ વિશ્વ વશ થાય છે,—(૨)

શબ્દમાંજ શત્રુઓ હુબર...અધું વિશ્વ૦...દોષ૦

વિષને પીયુષ બેય જીભમાં જણાય છે, (૨)

કર્મ પ્રમાણેજ અધિકાર...અધું વિશ્વ૦...દોષ૦

મૌન વૃત્તિને વિશેષ ક્ષમ્ય ભાવના અમેત,—(૨)

“પુંજરામ” સ્વર્ગ આ સંસાર...અધું વિશ્વ૦...દોષ૦

—:~:—

લગ્ન, ૧૦૯

રાગ—(રૂઝે ગરબે રમે છે દેવી અંખીકાળે.)

મારે સંસાર સાસરામાં જીતવું રે લોલ,—ટેક૦
હું તો કોનું સ્વરૂપ ચિત્ત ચિંતવું રે લોલ૦...મારે૦
મારું પ્યારું પીયર બ્રહ્મ લોકમાં ॥ રે લોલ...(૨)
મને મોકલી પીતાએ પરદેશમાં રે લોલ૦...મારે૦
મારો પ્યારો પીતા પરીબ્રહ્મ છે રે લોલ૦...(૨)
મારી માતાનું મુક્તિ બાઈ નામું છે રે લોલ૦...મારે૦
મને મોકલી ભક્તિનું ઘર માંડવા રે લોલ૦...(૨)
હવે સંતોના સંગ શિદ્ધ છાંડવા રે લોલ૦...મારે૦
મારો નાથ મને કેમ જડતા નથી રે લોલ૦(૨)
મારી થેકડી કરે છે સહુ સ્વારથી રે લોલ૦...મારે૦
મારો નાથ સગુણ બ્રહ્મ ઠામ ઠામ છે રે લોલ૦...(૨)
એનું સચ્ચિદાનંદ એવું નામ છે રે લોલ૦....મારે૦
કોઈ ગોત્ર ગુરૂ જો મળે મોસાળીયા રે લોલ૦...(૨)
પુછુ નાવત્રીયો નાથ ક્યાંઈ ભાળીયા રે લોલ૦...મારે૦
હું તો હારીને આવી અંતર આંગણે રે લોલ૦...(૨)
મળ્યા મંદ હસી નાથ મને તે સ્થળે રે લોલ૦...મારે૦
મારા ગુરૂજીએ હસ્ત મેળાવો કુર્યો રે લોલ૦....(૨)
“પુંજરામ” પીયરીયાંનો પત્તો ત્યાં મળ્યો રે લોલ૦...મારે૦

ભજન, ૧૧૦.

(રાગ.—ગજલ)

કહે બુદ્ધિ બાઈ પ્રાણ પતિ સાંભળો રે લોલ—ટેક૦
 તમે માયાના મોહ વિષે ના ભળો રે લોલ૦...કહે૦
 વહુ થઈને આવી છું વહુ લાવવા રે લોલ, (ર)
 મારે એના લાખેણા લાવ૦ ચાખવા રે લોલ૦...કહે૦
 જેમ દીકરો જરૂર આપ થાય છે રે લોલ, (ર)
 મારી એળે ઉંમર વહી જાય છે રે લોલ૦...કહે૦
 કોઈ ભાગ્યંત જીવ શિવ થઈ શકેરે લોલ, (ર)
 શિષ્ય સુર વિર ગુરૂપદે જઈ શકે રે લોલ૦....કહે૦
 મને તાણી જાય માર્ગ વાદીયો ઘણા રે લોલ, (ર)
 કરી થાકી પરમ્મર્મ સાથે મંત્રણા રે લોલ૦...કહે૦
 તોય જ્ઞાન રૂપી પુત્ર પ્રગટયો નથી રે લોલ, (ર)
 મારી અંતરની પીડ ક્યાં કહું કથી રે લોલ૦...કહે૦
 મારે જ્ઞાન રૂપી પુત્ર પરણાવવો રે લોલ, (ર)
 શાન્તિ વહુનો મધુર રસ માણવો રે લોલ૦...કહે૦
 મારે સંતોષ પ્રપુત્રને રમાડવો રે લોલ, (ર)
 મારે કામ ક્રોધ લોભ મોહ કહાડવો રે લોલ૦...કહે૦
 મારી આશ આ નિરાશમાં નીમઈ જશે રે લોલ, (ર)
 મળે ગોત્ર ગુરૂ ત્યારે સુખ થઈ જશે રે લોલ૦...કહે૦
 નાથ ગોત્ર ગુરૂ બ્રહ્મનિષ્ઠ લાવજો રે લોલ, (ર)
 પુંજરામનો સદેશ સજાવજો રે લોલ૦.....કહે૦

ભાજન, ૧૧૧.

રાગ—(હંસા ચેતને રે, આંચો અવસર એળે જાય.)

અજી હું કોણ છું રે...મારો ભેદ મને કોઈ કહેજો
ભાઈ હું કોણ છું રે...મારું સત્ય સ્વરૂપ મને કહેજો...ટેક
કોઈ કહે છે માનવ મુજને, નામ રૂપ આધારે,...(૨)
જ્ઞાતિ ગૃહસ્થાશ્રમ આરોપે,..(૨) પુરૂષ કહે બહેવારે...અજી હું
નર કહે મુજને દેહ દ્રષ્ટિએ, દેહ દીસે મમ નારી,...(૨)
નાશવંત પરપંચ પ્રકૃતિ, (૨) કાયા માયા ધારી...અજી
કોઈ કહે છે ભક્ત હોમોને, કોઈ કોઈ કહે છે જ્ઞાની,...(૨)
કોઈ કહે બધું ભરમ થયું પણ, (૨) હજી બડો તોફાની....અજી
કોઈ કહે આત્મા કોઈ કહે મહાત્મા, કોઈ કહે છે ઘર ઘાડ્યું,...(૨)
કોઈ કહે મારાં બાળ બગાડ્યાં, (૨) ચોકેર એવું ચાડ્યું...અજી
કોઈ કહે મુજને ચોર હરામી. બેવકુફ બદનામી,...(૨)
કોઈ કહે જય ગુરૂ હમારા, (૨) હૃદય કમળના ધામી...અજી
કોઈ કહે તું બડા રંડવા, રાસ રમે રાંડો માં,...(૨)
કોઈ કહે જય પ્રભુ હમારા, (૨) શરણે લઈ છાંડો માં...અજી
કોઈ પુષ્પો પરિધાન કરાવે, આરતીયે અજવાળે,...(૨)
કોઈ કોઈ ગાળો ગજબ ગજાવે,(૨) જગત ચડ્યું છે કાળે...અજી
કોઈ દીન પુરૂષ કોઈ દીન નારી, કોઈ જન યોગી દેખે,...(૨)
કોઈ દીન ગૃહસ્થાશ્રમ બહેવારી, (૨) કોઈ જન જારી લેખે...અજી
કોઈ દીન પ્રાદાણુ કોઈ દીન ક્ષત્રી, કોઈ દીન વશ્ય વેપારી,...(૨)
કોઈ દીન સેવા તન મન ધન ધનથી,(૨) શુદ્ધ થઈ સંભાળી..અજી

કોઈ દીન દિવ્યાંખર ધર દાતા, કોઈ દીન કંથા ધારી,...(૨)
 કોઈ દીન જમતો ઘણા હસ્તથી(૨)કોઈ કોઈ દીન ભુખમારી..અભ૦
 કોઈદીન લાખખોમાં ઉપદેશક, કોઈદીન જીવ લઈનાઠો,...(૨)
 કોઈદીન હજારો જીવ પોષ્યા, (૨) વિધવિધ ભજવ્યા પાઠો...અભ૦
 કોઈદીન સર્વાધાર સહસ્ત્રે, માન્ધાતા થઈ મ્હાલું,...(૨)
 કોઈ દીન વસ્ત્ર રહીત વન ભટક્યો(૨) જળ પીવા નહિ પાલું..અભ૦
 કોઈદીન સ્વામી કોઈદીન સેવક, કોઈદીન જીવ થઈજાચ્યો,...(૨)
 કોઈ દીન શિવ થઈસદા શમ્યો પણુ(૨)નિષ્કામી થઈનાચ્યો..અભ૦
 એ રીતે વિધવિધ વાક્યોથી, વિશ્વ પુજન વિલસે છે,...(૨)
 “પુંજરામ” શબ્દા તિત થઈને,(૨) દ્રષ્ટા રહી દીલ દે છે...અભ૦

—:~:—

(પતિવ્રતા બારાખડી)

ભજન, ૧૧૨

(રાગ-સાખી પડવે પુરણ પ્રીત, ઘટમટ ભૂલીરે.)

સાખી કકકા કુમાર્ગ તજીયે, સુખ સૌ થાયેરે,
 પતિ ચણે રાખો ચિત્ત, મુકિત થાયે રે... ૧
 સાખી ખખખા ખાસ વિચાર, પતિનીજ દેવા રે,
 તન મન ધન ચણે દઈ, કરો નિત્ય સેવા રે... ૨
 સાખી ગગ્ગા ગોવિન્દ જેવા, પતિને જાણો રે,
 શિક્ષણ અખળાનું એજ, સુખ સૌ માણોરે... ૩
 સાખી ઘઘઘા ઘડપણ આવે, રૂપ રંગ ટળશેરે,
 પતિ ચણે રાખો ચિત્ત, સેવક સુર ખનશેરે... ૪

સખી અંગાઅંગ અબળાનું, શુભ સચવાશેરે,
 તે ધન્ય અબળા અવતાર, શરણુ સુર ચ્હાશેરે... ૫
 સખી ચચ્યા ચોખ્ખુ ચિત્ત, પતિવૃત પાળેરે,
 એ ધર્મ સતિ સાક્ષાત સા દુઃખ ટાળેરે... ૬
 સખી છછછા છળને છોડ વડિલ હરખાયેરે,
 પતિ પરમ પ્રભુ સાક્ષાત, વેદ મુખ ગાયેરે... ૭
 સખી જજજા જાણુ પતિ, વિણુ સા જન બંધવરે,
 જો સત્ય શિયળ સચવાય, ફળે ચતુરાર્થવરે.... ૮
 સખી જઝઝા ઝુકીયે પતિ, પદરજ ની માંહ્યેરે,
 ધન્ય જન્મ સુધાર્યો બહેન, પ્રભુ ગ્રહેં બાંહ્યેરે... ૯
 સખી ટટ્ટા ટેક પતિ આજ્ઞા, નવ ભૂલીયેરે,
 જો એ નિશ્ચય થઈ જાય, કદી નવ ડુલીયેરે... ૧૦
 સખી ઠઠા ઠગથી ચેતો, નવ લલચઈયેરે,
 જો દામ્ભિકજન ગુરૂ હોય, તોય દુર થઈયેરે... ૧૧
 સખી ડડા ડહાપણથી દુરીજનને તણ્યેરે,
 પતિ આજ્ઞા વિણુ વૃતધર્મ, કદી નવ સળ્યેરે... ૧૨
 સખી ઢઢા ઢોંગ પતિ, પુજન વિણુ સર્વેરે,
 સા ધર્મ કર્મ તે વિણુ, ગુમાવ્યાં ગર્વે રે... ૧૩
 સખી હણુ હણાય નહિ કોઈ, જીવ જંત જીણા રે
 ચુલો ચકકર પાણીયાર, છડણુ સાવરણા રે... ૧૪
 સખી તત્તા તત્વ વિચાર, પતિ ગુણ ગઈયે રે,
 કહે વેદ શાસ્ત્ર પતિ સેવી, સ્વર્ગે જઈયે રે... ૧૫

- સખી થથ્થા સ્થિર મનથી, સતિ પતિ પતિ કરીયે રે,
કુળ મર્યાદા સચવાય, ભાગ્ય ઉચ્ચરીયે રે...૧૬
- સખી દદા દિનને દાન, દરરોજ દઇયે રે,
સૌ આત્મ સ્વરૂપ સમજી, પોષણ કરી ખઇયે રે...૧૭
- સખી ધધ્ધા ધર્મ જરૂર, સુખ પતિ સુખમાં રે,
પતિ દુઃખમાં તે ધિક્ક સુખ, સ્વર્ગ સુખ દુઃખમાં રે...૧૮
- સખી નન્ના નાથને નિત્ય, જમાડી જમીયે રે,
પતિ દેવ પ્રભુ સાક્ષાત, ચરણે રમીયે રે...૧૯
- સખી પપ્પા પતિ નિજ દેવ, પુજન નિત્ય કરીયે રે,
ઘણી સતિયો ગંધ ભવપાર, પતિથી તરીયે રે...૨૦
- સખી ફફફ ફળ શુભ પતિ, સ્તુતિમાં મળશે રે,
પ્રદા વિષ્ણુ મહાદેવ, પતિમાં ભળશે રે...૨૧
- સખી ખખખા ખાધ કરો, પતિવ્રત વિચારી રે,
સાંભળીયે સતિ ચરિત્ર, પરસ્પર નારી રે...૨૨
- સખી ભભભા ભારત ધર્મ, પ્રભુ એમ કહે છે રે,
સતિ પતિ વિષ્ણુ મમ ગુણુગાય, ભુટ્ટી મટકે છે...૨૩
- સખી મમ્મા માન મુમત, પતિ પાત્ર ન ધરીયે રે,
ગા ચરણ ભર્યા જગ તુલ્ય, જગત જગ તરીયે રે...૨૪
- સખી ચચ્ચા ચત્ર શત મુખે, જે ફળ થાયે રે,
તેથી સહસ્ર ઘણું ફળ પતિ, ધ્યાન ઉર લાવે રે...૨૫
- સખી રરરા રામ કહે, લક્ષ્મણ સુખ વિરા રે,
હું સતિના વશ થઈ રહું, જરૂર ગુણુ ધિરા રે...૨૬

સખી લલ્લા લક્ષ્મિ રૂપ, પતિવૃતા નારી રે,
 પતિને સમજે ભગવાન, ધન્ય બલીહારી રે...૨૭
 સખી વબ્બા વચન પતિનાં, કડવાં સહિયે રે,
 નવ શબ્દ ઉચરીએ એક, વિરૂદ્ધ નવ રહીયે રે...૨૮
 સખી શશ્શા શબ્દ પવિત્ર, મીઠા સુખ કહીયે રે,
 સાસુ સસરા ને સેવી, સુખીયાં થાયે રે...૨૯
 સખી પબ્બા પડ શત્રુને, ઉર નવ આણે રે,
 નિઃજ નાથને ચરણે નિત્ય, અચળ સુખ માણે રે...૩૦
 સખી સસ્સા સમય વહી જાય, સીતા સંભાળે રે,
 અવિચળ સુખ આપે માત, વચન તેહ પાળે રે...૩૧
 સખી હ હડા હરિહર રૂપ, પતિને નમજે રે,
 શમ દમ દશ લક્ષણ ધરી, સ્વામીને ગમ જો રે....૩૨
 સખી અળ અળખો સંસાર, દુઃખ મય ભાળું રે,
 નવ કરીયે મોહ લગાર, વિખનું જાળું રે.....૩૩
 સખી અક્ષા હુદ્ર પ્રપંચ, વિરૂદ્ધ વેદોથી રે,
 તે માર્ગ તજે તત્કાળ, બર્યા બેદોથી રે...૩૪
 સખી આજ્ઞા જ્ઞાન વડે, અંતર અજવાળે રે,
 પતિ મુર્તિ હૃદય પધરાવી, ધર્મ સંભાળે રે...૩૫
 સખી અ અનુભવનો સાર, સમજી જાયે રે,
 સતિ ધર્મ પતિ શણગાર, ધરી ને રહીયે રે...૩૬
 સખી આ આનંદની વાત, સમજણ સાચી રે,
 પતિ પ્રભુ સ્વરૂપ સાક્ષાત, રહીયે રાચી રે.....૩૭

સખી ઈ ઈચ્છા આભુષણની, નવ કરીયે રે,
કોઈ મોહ પામે નરનાર, એમ નવ ફરીયે રે,....૩૮

સખી ઉ ઉકેલ પડે તો, સા સુખ માણે રે,
ગાવામાં મન ભટકાય, તે શું જાણે રે...૩૯

સખી રૂ રૂપનું નહિ કામ, સમજણ સાચી રે,
વરતનથી રીઝે રામ, રમીયે રાચી રે.....૪૦

સખી શ્રી શ્રીપદ છો આપ, શક્તિ-દેવીરે,
પતિ શ્રીવર બ્રહ્મ સ્વરૂપ, સમજણ લેવીરે...૪૧

સખી જી જીતવો સંસાર, સત્ય વચનથીરે
તજો મોહ જગત જાંબળ, તન મન ધનથીરે....૪૨

સખી ઓંમ અક્ષર ઓંમકાર, સર્વેશ્વર છેરે,
નિજ પતિ હૃદય મોહનર, નિત્ય રહે છેરે...૪૩

સખી બહેનો મારી આજ, અરજ ઉર લેજ્યોરે,
કહે પ્રેમી “પુંજરામ,” આશિષ દેજ્યોરે...૪૪

અથ : છપ્પા પારંભ

શ્રીમંતોને સ્વભાન

(૧૧૩)

ધન મદનો પરતાપ, દેખતે અંધ બનાવે;
 ધન મદનો પરતાપ, મિત્ર ને શત્રુ મનાવે,
 ધન મદનો પરતાપ, ભજનમાં લબ્યા લાવે,
 ધન મદનો પરતાપ, શરમ છોટા નવ આવે,
 ધન મદના પરતાપથી જખ મારી જન બાય છે,
 કહે દાસ “પુંજરામ,” વ્યાજમાં મૂડી પણ ખોવાય છે...૧

(૧૧૪)

ધન મદનો પરતાપ, સંતને મેણાં મારે,
 ધન મદનો પરતાપ, જીભને જરી ન વારે,
 ધન મદનો પરતાપ, સંતને સમજે અંધા,
 ધન મદનો પરતાપ, કરે આણુ ઘટતા ધંધા,
 ધન મદના પરતાપથી સદ્સંત ઓળખાતા નથી,
 કહે દાસ “પુંજરામ” પ્રભુની પણ તેને પરવા નથી...૨

(૧૧૫)

ધન મદનો પરતાપ, અછત કોઈની નવ બાણે,
 ધન મદનો પરતાપ, ગરીબને ખોલે બાણે,

ધન મદનો પરતાપ, સગાંનો રનેહ તબવે,
 ધન મદનો પરતાપ, ખુશામતીયા બહુ ભાવે,
 ધન મદના પરતાપથી, સાચા જન ધકકા ખાય છે,
 કહે દાસ “પુંજરામ ” છેવટે માલ મશાણે બાય છે...૩

ભજન, ૧૧૬.

ધન મદનો પરતાપ, સંતની શેવા છુટે,
 ધન મદનો પરતાપ, પાપીયા લક્ષ્મિ લુટે,
 ધન મદનો પરતાપ, સર્વને હલકા બાણે,
 ધન મદનો પરતાપ, વકિલ વેષાજ વખાણે,
 ધન મદનો પરતાપ, માનવ જીંદગી રોળાય છે,
 કહે દાસ “ પુંજરામ”, સમય સોનેરી ચાલ્યો બાય છે...૪

(૧૧૭)

ધનવંતાને ધન્ય, લક્ષ્મિની લંહેર ન આવે,
 ધનવંતાને ધન્ય, કેંઈ અભિમાની નાવે,
 ધનવંતાને ધન્ય, મૃત્યુને નજરે નાણે,
 ધનવંતાને ધન્ય, હજારોનાં દુઃખ બાણે,
 ધનવંતાને ધન્ય છે, જે કૃષ્ણ નામ કમાય છે,
 કહે દાસ ‘પુંજરામ’એ, વિર દેવ દેહ ગણાય છે...૫

સત્તાધિશોને સાવચેતી.

(૧૧૮)

સત્તાનો અભિમાન, હુપદની હોળી સળગે,
 સત્તાનો અભિમાન, વાત કરતામાં વળગે,

સત્તાનો અભિમાન નફ્ટ થઈ લગ્યા લોપે,
સત્તાનો અભિમાન, કુટીલ બોલે બહુ કોપે,
સત્તાના અભિમાનથી બહુ ગરીબ પર ઘુઘવાય છે,
કહેદાસ “પુંજરામ,” પદે પદે પાતક તાળું થાય છે....૬

(૧૧૯)

સત્તાનો અભિમાન...વચન કોઈનું નવ લાગે,
સત્તાનો અભિમાન...ક્રોધ પદ પદમાં બાજે
સત્તાનો અભિમાન...કામના રગ રગ વ્યાપે,
સત્તાનો અભિમાન...જગત અપયશ બહુ આપે,
સત્તાના અભિમાનથી...ગુરૂ દેવને ગણતો નથી
કહેદાસ “પુંજરામ,” સ્વર્ગમાં સુખ એ લાગતો નથી...૭

(૧૨૦)

સત્તાનો અભિમાન પ્રભુની ભક્તિ બૂંદે
સત્તાનો અભિમાન જીવન સહુ મિથ્યા કુલે
સત્તાનો અભિમાન જ્ઞાન શ્રવણે નવ ભાવે
સત્તાનો અભિમાન શિખામણુ કામ ન આવે
સત્તાના અભિમાનથી બહુ બાણુવું રહી જાય છે
કહેદાસ “પુંજરામ,” અલૌકિક આયુષ મિથ્યા થાય છે....૮

(૧૨૧)

સત્તાનો અભિમાન, કદી જીવ લાવ ન છુટે,
સત્તાનો અભિમાન, સ્વાસ મિથ્યામાં ખૂટે,
સત્તાનો અભિમાન, નમન કરતાં અકડાયે,
સત્તાનો અભિમાન, જરૂર જમપુર પકડાયે,

સત્તાના અભિમાનથી, જે શ્વાન વત રંખડી રહ્યો,
કહે દાસ “પુંજરામ” એ અખળે મણુ અપયશ લઈ ગયો...૬

મોહભરી આજની દુનિયા.

(૧૨૨)

બની મોહમાં અંધ, ઉજ્જડ જગ સરવે બાણે,
બની મોહમાં અંધ, વિષયને બહુજ વખાણે,
બની મોહમાં અંધ લાજ મરબદા મેલી
બની મોહમાં અંધ ભરી બહુ પાપે થેલી
મોહે ભર્યા એ માનવિ જનની જરૂર લજવાય છે,
કહે દાસ “પુંજરામ” ઇકોતેર પેઢી નરકે બાય છે....૧૦

(૧૨૩)

બની મોહમાં અંધ....કામ ત્રણામાં તાખ્યો...
બની મોહમાં અંધ...હૃદયમાં શત્રુ સ્થાખ્યો
બની મોહમાં અંધ,....વિષય પાંચે બહુ પાળ્યા,
બની મોહમાં અંધ...દાટ અધરમના વાળ્યા,
મોહકજન આ જગતમાં, બતે જરૂર વિષ ખાય છે,
કહે દાસ “પુંજરામ” શોખમાં સત્યાનાશી થાય છે...૧૧

(૧૨૪)

બની મોહમાં અંધ, ખરચ ખોટું બહુ ફીધું,
બની મોહમાં અંધ, અધમ ધન લુટી લીધું,
બની મોહમાં અંધ, બુઠું જગમાં બહુ ખોલ્યો,
બની મોહમાં અંધ, નરકનો રસ્તો ખોલ્યો,

બની મોહમાં અંધ રત્ન, માત્રવ પણુ ખર થઈબય છે,
કહે દાસ “પુંજરામ” અરેરે અસલ સમય વહી બય છે...૧૨.

(૧૨૫)

બની મોહમાં અંધ, જગતમાં કંઈ નવ બાણ્યું,
બની મોહમાં અંધ, સુખ મિથ્યામાં માણ્યું,
બની મોહમાં અંધ, મૂઝિતનો માર્ગ ન જોયો,
બની મોહમાં અંધ લાલ લાખેણો ખોયો
મોહ ખરેખર આંધળો, શત્રુ સરવનો થાય છે,
કહે દાસ “પુંજરામ” મનુષ્યો મોહમાં મરી બય છે....૧૩

—:૦:—

અથ: કવિત પ્રારંભ.

બ્રહ્મનિષ્ઠ બ્રાહ્મણોની ભુમિકાને ભુખ છે.

(૧૨૬)

બ્રાહ્મણથી બ્રહ્મતણે ભેદ શું અબાણ્યો રહે !
બ્રાહ્મણનું નામ ધરી બ્રહ્મને પીછાણીયેં
બ્રાહ્મણનો જન્મ ધરી બ્રહ્મજ્ઞાન બાણી લીયો
બ્રાહ્મણનું બ્રહ્મ સુત્ર સત્ય કરી બાણીયેં
બ્રાહ્મણની બ્રહ્મ દશા બ્રાહ્મણે સંભાળ્યા પછી,
બ્રાહ્મણનું સત્ય સ્વાધિષ્ઠાન ઉર આણીયેં
બ્રાહ્મણ થઈને ભેદ વેદનો ભે બાણ્યો નહિ,
“પુંજરામ” કહે બ્રહ્માનંદ ક્યાંથી બાણીયેં..... ૧

(૧૨૭)

બ્રહ્મજ્ઞાન જાણ્યા વિના બ્રાહ્મણ થવાય નહિ
 બ્રહ્મદશા નથી માટે અહંકાર વાધે છે
 બ્રહ્મતત્વ જાણ્યા વિના વેદમાં શું ? વાદ કરો
 બ્રહ્મબોધ વિના શું ? વિવાદે તાર સાંધે છે
 બ્રહ્મભાવ નથી છતાં ગુરુઓના વેષ ધર્યા,
 બ્રહ્મતત્વ નથી તેથી અનિત્ય આરાધે છે
 બ્રહ્મનિષ્ઠા જાણીને જો જ્ઞાણા રૂપે નાથયા તો
 “પુંજરામ” કહે દાન ગ્રહી દેવું બાંધે છે..... ૨

(૧૨૮)

બ્રાહ્મણમાં જન્મ થયો તાંચ શાસ્ત્ર ગુરુ કહે
 બ્રહ્મસુત્ર ધર્યું ત્યાંથી દ્વિજ તો ગણાય છે
 ભણવાના યોગે કદિ કારી જઈ વેદ ભણ્યા
 ત્યાર પછી વિપ્રદશા ભોગવી ભણાય છે
 બ્રાહ્મણની ત્રણે દશા આટલી ખીજના હાથે
 ચોથું બ્રહ્મ જાણવું તે આપથી જણાય છે
 બ્રાહ્મણમાં બ્રહ્મતત્વ બ્રહ્મ દશા આવે ત્યારે
 “પુંજરામ” ભદ્રેવો એ ગુરુઓ ગણાય છે... ૩

(૧૨૯)

બ્રાહ્મણ અપેય પાન ધર્મના નિમિત્ત ગણે...
 બ્રાહ્મણના બાળકોમાં ભૂલ થતી જાય છે...
 બ્રાહ્મણ દેખે છે લોકો પુત્રિતણું પાણી તળે...
 બ્રાહ્મણોમાં અતિ કન્યા વિક્રય કરાય છે... ૪

બ્રાહ્મણના બાળકોએ ગુરૂઓનાં ધામ તબ્યાં
બ્રાહ્મણના પુત્રો તેથી અલણ પીડાય છે...૦
બ્રાહ્મણનો જન્મ ધરી સ્વધર્મને ભુલી ગયા
“પુંજરામ” એથી લોકો પાપમાં પ્રેરાય છે...૪

(૧૩૦)

બ્રાહ્મણોએ શુદ્ધ સનાતન ધર્મ તજ દીધો...’
બ્રાહ્મણો ત્રિપુન્ડ્ર તજ પર ધર્મ પાળે છે...
બ્રાહ્મણોની વેદીકાઓ અખંડ પ્રદિપ્ત હણી,
બ્રાહ્મણોના દ્વારે આજે દ્રેષ અગ્નિ ભારે છે...૦
બ્રાહ્મણોના નેત્રમાં જે અમૃત ભરેલું હતું...
બ્રાહ્મણોના એજ નેત્રો ઝેર આજે ધારે છે
બ્રાહ્મણો હતા જે મુક્ત સિંહના સમાન મૂની...’
“પુંજરામ” આજે વાડા અજના વધારે છે...૫

(૧૩૧)

બ્રાહ્મણોને ભૂલ્યા ભાળી કાળજી કોરાય માર્ગ
બ્રાહ્મણોને ભૂલ્યા ભાળી દિલડુ ફૂલાય છે...
બ્રાહ્મણોને ભૂલ્યા ભાળી હૃદય રડે છે માર્ગ...
બ્રાહ્મણોને ભૂલ્યા ભાળી ધોરી ધર્મ જાય છે
બ્રાહ્મણોને ભૂલ્યા ભાળી પૃથિવને કંપારી છૂટે
બ્રાહ્મણોને ભૂલ્યા ભાળી વૃષ્ટિ વંડી જાય છે
બ્રાહ્મણોને ભૂલ્યા ભાળી ત્રણે વર્ણો ભૂલીભમે
“પુંજરામ” બ્રાહ્મણોને કોણ સદ્ધ થાય છે.... ૬

(૧૩૨)

અસલ જે બ્રાહ્મણો તે બ્રહ્મ જ્ઞાન સાધી શકે
 અસલ જે બ્રાહ્મણો તે બ્રહ્મને પીછાણે છે
 અસલ જે બ્રાહ્મણો તે સત્ય શોધ લાવી શકે
 અસલ જે બ્રાહ્મણો તે બોધ આપી બાણે છે
 અસલ જે બ્રાહ્મણો તે નિત્યા નિત્ય નોંખાકરી
 અસલ જે બ્રાહ્મણો તે તત્વે તાર આણે છે
 અસલ જે બ્રાહ્મણો તે ગુરૂ ગાદી પ્રાપ્ત કરી
 “પુંજરામ” કરોડોને તારવા તે તાણે છે.... ૭

(૧૩૩)

અભિમાની હુંપદમાં કહેણ કોઈનું ન માન્યું
 અભિમાની હુંપદમાં બોળાતું તો બય છે
 અભિમાની હુંપદમાં પાછું વળી જોયું નહિં
 અભિમાની હુંપદમાં હુંપદ કમાય છે...
 અભિમાની હુંપદમાં ખરાનેય બોલું કીધું
 અભિમાની હુંપદમાં છુપી હોળી થાય છે....
 અભિમાની હુંપદમાં નજરે દેખાય છતાં
 “પુંજરામ” પાપાગ્નિ તો ઉડોજ ગુસાય છે.... ૮

(૧૩૪)

અસલ જે ભૂદેવો તે માથાના મુગટ મારા
 અસલ જે ભૂદેવો તે મારા માત તાત છે
 અસલ જે ભૂદેવો તે કાળબની કોર ગણું
 અસલ ભૂદેવો મારા ગુરૂઓ સાક્ષાત છે.

અસલ જે ભુદેવો તે તન મન ધન મારા
અસલ ભુદેવો મારા પુન્ય શ્રી પ્રખ્યાત છે
અસલ જે ભુદેવો તે પરીબ્રહ્મ ઇષ્ટ મારા
“પુંજરામ” બ્રહ્મનિષ્ઠ ભુદેવો વિખ્યાત છે..... ૯

વિષ્ણુ સ્વરૂપ પ્રાથ્વ પાલક ક્ષત્રીયોની જરૂર છે,

— કવિત —

(૧૩૫)

ક્ષત્રિ થઈ શુદ્ધ સનાતની સત્ય ભૂલી ગયા
ક્ષત્રિ થઈ કેમ? પૂર્વ ભાન આ ભૂલાય છે...?
ક્ષત્રિ થઈ વાડોનાં ક્ષાત્ર વટ ક્યાં છુપાવ્યું,
ક્ષાત્ર થઈ કેમ? અધા ધૂમ ચાલ્યું નય છે....?
ક્ષત્રિ થઈ શ્રષ્ટિનો તું નાત શું? છુપાઈ રહ્યો
ક્ષત્રિ થઈ કેમ? વ્યાલી પ્રજા આ પીડાય છે...?
ક્ષત્રિ થઈ દયા તારી દરીયે ડુબાઈ ગઈ,
“પુંજરામ” ક્ષત્રિ વિના દુનિયા રીખાય છે.....૯

(૧૩૬)

ક્ષત્રિ વિના ખ્યારી પ્રજા રાત દિન રોતી રહે,
ક્ષત્રિ વિના સતિ નારી લાજથી લુટાય છે...૦
ક્ષત્રિ વિના ચોરી ચોરો બ્રાહ્મણોના દ્વારે કરે
ક્ષત્રિ વિના ગાય માતા કરોડો કપાય છે....૦
ક્ષત્રિ વિના હાય હાય પ્રજામાં પોકાર પડે
ક્ષત્રિ વિના ત્રાહ્ય ત્રાહ્ય શબ્દ સંભળાય છે...૦

ક્ષત્રિ વિના સાહ્ય કરે કોણુ લાહ્ય લાગી ઉઠી
 “પુંજરામ” કહે વિરો કેમ ? ઉઘી જાય છે.....૧૦

(૧૩૭)

ક્ષત્રિ તત્ત્વ શુદ્ધ રૂદ્ર શંકર સ્વરૂપ છતાં,
 ક્ષત્રિ તત્ત્વ કેમ ? આજે ભારે ભલ ખાય છે ૦
 ક્ષત્રિ તત્ત્વ ભૂદેવોથી અકય ચોત પ્રાત હતું,
 ક્ષત્રિ તત્ત્વ આજે તેર તાંસળીમાં જાય છે ૦
 ક્ષત્રિ તત્ત્વ ત્રણે વર્ણ પાળનાર વિર હતું,
 ક્ષત્રિ તત્ત્વ ધિર વિર ધાક ક્યાં ધરાય છે ૦
 ક્ષત્રિ તત્ત્વ સિંહ નામ ધામ સિંહણોથી ભર્યાં,
 “પુંજરામ” “શુર વિરો” શાને શરમાય છે ? ૦.....૧૧

(૧૩૮)

ક્ષત્રિયોના નામે પાપી કડડ થરાડી ઉઠે,
 ક્ષત્રિયોના નામે આજે લાંચીયા પુંજાય છે. ૦
 ક્ષત્રિયોના નામે સાચા સંતો ઘણા સુખી હતા,
 ક્ષત્રિયોના નામે આજે પાપીઓ પોસાય છે ૦
 ક્ષત્રિયોના નામે સનાતન ધર્મ ધોરી હતો,
 ક્ષત્રિયોના નામે ધર્મ કર્વતે બહેરાય છે..૦
 ક્ષત્રિયોના નામે રૂપિ મૂનિયો નિશ્ચિંત હતા,
 “પુંજરામ” આજે આજીવિકાઓ લુંટાય છે ૦....૧૨

(વૈશ્યોને સનાતની શુદ્ધિ માટે સાવચેતી)

(૧૩૯)

વૈશ્યે ધર્યા વેષ જ્યારે દેશ ભાન ભૂલી ગયા,
 વૈશ્યે ધર્યા વેષ જ્યારે ધર્મ લિન્ન લિન્ન થયા...૦
 વૈશ્યે ધર્યા વેષ જ્યારે સનાતની શુદ્ધ ગઈ,
 વૈશ્યે ધર્યા વેષ મતિ વેદથી વિરૂદ્ધ થઈ....૦
 વૈશ્યે ધર્યા વેષ કરી ખેડુતોએ ખેતી બંધ,
 વૈશ્યે ધર્યા વેષ મળ્યા ગુરુઓ અંધાને અંધ...૦
 વૈશ્યે ધર્યા વેષ જ્યારે બિજ બદલાઈ ગયાં...૦
 “પુંજરામ” આજ વશ્યો મોહમાંજ મરી ગયાં... ૧૩

(૧૪૦)

વૈશ્યોનો શું વાંક જ્યારે ગ્રાહ્યો ભણાવે નહિ,
 વૈશ્યોનો શું વાંક બ્રહ્મ મુત્ર જો ધરાવે નહિ...૦
 વૈશ્યોનો શું વાંક જ્યારે ગ્રાહ્યો ત્રિપુન્દ્ર તજે,
 વૈશ્યોનો શું વાંક કુવામાંથી નિર આવે નહિ...૦
 વૈશ્યોનો શું વાંક ક્ષત્રિ ભક્ષવા જ્યાં ખેતી ગયા,
 વૈશ્યોનો શું વાંક પાળનાર જ્યારે પાળે નહિ....૦
 વૈશ્યોનો શું વાંક તાત લાજ હુંટવામાં ભળ્યો,
 “પુંજરામ”—શું ? કરે ચોક્કર અગ્નિ વિંટી વળ્યો... ૧૪

શુદ્રોમાં ફેરફારી

(૧૪૧)

શુદ્રો તણ પાપ હવે પ્રભુથી પીછાણુ કરે,
 શુદ્રો તણ પાપ ભાવે હરિ ગુણ ગાય છે....૦
 શુદ્રો તણ પાપ કરે સેવા સત્ય સ્વધર્મથી,
 શુદ્રો તણ પાપ ભુંડા ભક્ષથી નસાય છે...૦
 શુદ્રો તણ પાપ ત્રણે વર્ણની મર્યાદા ધરે,
 શુદ્રો તણ પાપ મનુરીનું અન્ન ખાય છે...૦
 શુદ્રો તણ પાપ આપ બાપ તણા બોલ પાળે,
 “પુંજરામ” શુદ્રો હવે શુદ્ધ થતા જાય છે... ૧૫

પ્રથિવ નીર્મિજ તો નથીજ.

(૧૪૨)

હજારોમાં કોઈ કોઈ ભુદેવો દેખાઈ રહ્યા,
 હજારોમાં કોઈ કોઈ પ્રહ્મને પીછાણે છે...૦
 હજારોમાં કોઈ કોઈ ક્ષત્રિ-વિરો ઝુકી રહ્યા,
 હજારોમાં કોઈ ધર્મ કાજ અસિ તાણે છે....૦
 હજારોમાં કોઈ વૈશ્ય સ્વધર્મમાં શોભી રહ્યા,
 હજારોમાં કોઈ ગીતા તત્વને પ્રમાણે છે...૦
 હજારોમાં કોઈ શુદ્રો કુપથે કુટાય પણ,
 “પુંજરામ” સાચો ધર્મ શુદ્રો હવે જાણે છે.... ૧૬

(વિશ્વના મુળરૂપ સતિત્વમાં ભૂલ)

(૧૪૩)

જગતની જનેતા જે ભૂમિકા સમાન નારી...,
 વિશ્વને વધારનારી ભારી ભૂદયો ખાય છે...૦
 પતિ પ્રભુ પાસે છતાં પતિવ્રત પડ્યું મૂકી...,
 મતિ અતિ ઉંધી કરી ભુલી ભટકાય છે...૦
 શાસ્ત્રને પુરાણવેદ પતિનેજ પ્રભુ કહે...,
 છતાં તેની સ્ત્રિયોને પતિજ ક્યાં જરાય છે...૦
 બાળાઓને ઉપદેશ શાંખના અપાય માટે...,
 “પુંજરામ” આસુરી સમાજ થાતો જાય છે...૦૧૭

(૧૪૪)

(વિધવાઓની દુર્દશા)

વિધવા છે સન્યાસિ સમાન બ્રહ્મચારી યોગી...,
 વિધવા જરૂર પુણ્ય જગની ગણાય છે...૦
 વિધવાની વડીલોને કેશ દરકાર નથી...,
 વિધવાનું ચિત્ત વિત્ત વિકારોમાં જાય છે...૦
 વિધવાને સત્ય બોધ નિત્ય સમજાવ્યા વિના...,
 વિધવા ભૂલીને અનાચારમાં ફસાય છે...૦
 વિધવા જરૂર છે સાક્ષાત્ પુદ્ગલ યોગીરાજ...,
 “પુંજરામ” તોય તેનો ભૂખેમરો થાય છે...૦૧૮

(લેખકની પ્રાર્થના)

(૧૪૫)

વેર નથી ઝેર નથી રાગદ્વેશ લેશ નથી....,
 ખરેખર આપનો હું કદુ બોલો બાળ છું...,
 દેશની સંભાળ જોઈ જાળ બાળ ઉરે ઉઠી...૦
 માટે આત્મ સેવા આપશ્રીની કરનાર છું...,
 નથીલેવું નથી દેવું નથી અભિમાન ઉરે...૦
 નથી માન મોટપ તમારો ગુનેગાર છું,....,
 ગુણ દોષ માફ ચહું તત્વ સાર તમારો છે...૦
 “પુંજરામ” છોડે “તમે તાત” હું લાચાર છું...૨૦

ધતિ શિવમ્.

अथःश्री संक्षिप्त—रामायण प्रारंभ.

(राग—कवित ०)

(१४६)

रघुकुलनंदवृंद, ... देवन सहित धरी, ...

जन्म रामचंद्र भार, भूमिको डरायों हैं.

दशरथको कंद, ... दौशत्यालुको सुनंद,

सोहे रेन राजचंद्र, जैसे तारें मैं डरायों हैं.

जैसे हि कृपाण, ... प्रतिपाण गौ आह्वयको,

काणको हि काण क्षण, दुष्ट पे डरायों हैं.

“पुंलुराम” देवको दयाण, मेरो प्रान प्यारो,

जैसे अवतार भूमि, भारतपे आयों ह. ॥ १ ॥

(१४७)

कामल किशोरबाल, ... ब्रह्मटीविशाल बाल,

भारी पैराय साव, ... भारमें धरायों हैं.

तल राज काज साज, ... तिवृ त्याग धरी आज,

अकान्तमे जय भडो, आसन जमायों हैं.

छुटको अनिष्ट कीयो, ... अहनिष्ट वशिष्टल,

छुटको सुमगल अह, ... ज्ञानही सुनवायों हैं.

“पुंलुराम” जैसे मेरो, ... प्रानप्यारो रघुनाथ,

पीतालुकी सभाभिय, प्रेम धरी आयों हैं. ॥ २ ॥

(૧૪૮)

પધારે કૌશીકરાજ, ...યસકો વિધાનકાજ, ...

દુષ્ટકો સમાજ કષ્ટ, ભારી પડવાયો છે.

દશરથકો રાજતાજ, ધરી દાઝ મહારાજ,

યુદ્ધ કાજ આજ, ...રામ લક્ષ્મન ભેજાયો છે.

જંગલમેં જાઈ ધાઈ, ...દુષ્ટકો હણાઈ સાઈ,

યસકી રક્ષાઈ ભાઈ, દોનું કરવાયો છે,

હજારન મુનિનકી, આશિષ શિષ ધારી, બ્રહ્માન્ડનકો ઈશ,

“પુંજરામન”કો ભાયો છે..... ॥૩ ॥

(૧૪૯)

જનકપુરકો પેગામ,સ્વયંવરકો હં કામ, ...

રામ લક્ષ્મનકો નામ, ...દુત પત્ર પાઠવાયો છે.

મુનિનકે સંગ ચલે, ...રામને ભુજંગઅંગ,

કોમલ કિશોર ઢંગ, ...રષિ બાળ દાયો હ.

મિથીલાપૂરીમેં જાય, ...સળકી પહુચાન પાય,

ધાય ધાય મુનિનકો, ...શિશહી નમાયો છે.

“પુંજરામ” હી પ્રસન્ન મનં બોલે વચન્ન ધન્ન,

સિયામેં લગન્ન મુનિ, મુખસેં કહાયો હ..... ॥ ૪ ॥

(૧૫૦)

સ્વયંવર મોઝાર ઠાર, ...ઠાર હી અપાર રાય,

બઠે ઠઠાર જોબડો ઝોકવાયો હ.

રષિયન કી લાર લાર, દોનું કુમાર બૈઠે,

ધનુષ અપાર ભાર, સભામં રખવાયોં હૈં.

પન્ન તો કઠન્ન હ, ઉઠાવન ધનુષનકો,

ગર્વાન સેં રાવન, હીલાવન કો આયોં હૈં.

“પુંજરામ” કરબળ ભારી, વિશ્વ ધિશ રિશધારી,

ઉઠાયો ધનુષ પડયો, પાપીન...અંપાયોં હૈં... ॥ ૫ ॥

(૧૫૧)

કોઉ નાહી ઉઠયો ફીર, રૂઠયો જનકરાય દુટયો,

ગાળ ગાંભિર ક્ષત્રિ, બચ્યો કો છુપાયોં હૈં

પેશકો મબજ ગયો, ભયો રોષ ભુજંગનકો,

ખડો ભયો રામજને, ખડોતહીં સુમબયોં હૈં.

મિથાજકો નનનિર, મુનિનકો નામી શિર,

ધિર રઘુવિર ધિર, ધિર ચલી આયોં હૈં.

“પુંજરામ” રઘુરાઈ, વાંમ અંશુળો દબાઈ,

ધનુષ ઉઠાઈ દોનું, ખંડહી બનાયોં હૈં.... ॥ ૬ ॥

(૧૫૨)

દેવ હુંદુલિ બન્નયોં, ભાયોં દિલ જનકરાય,

ધાયોં પહચાન પાયો, રામસેં મીલબયોં હૈં.

રૂમઝૂમ રૂમઝૂમ કી ચાલ, કરમે કુંમકુંમ કી થાલ,

સિધાજી પુષ્પન કી માલ, રામકો પહનાયોં હૈં.

પત્ર લીખવાઈ જાઈ, સમાચાર પહોંચવાઈ,
અયોધ્યાસે માઈ ભાઈ, મિથીલામે આયોં હૈં.

“પુંજીરામ” ધામ ધામ, રૌશની રચાઈ ભાઈ,
ચારોં કો મિથીલામે, પ્રેમસે પરનાયોં હૈં....॥ ૭ ॥

(૧૫૩)

સમસ્ત મુનિયોં તટસ્થ, હસ્ત લગ્ન કીયો સ્વસ્થ,
જોડી સિયારામ ચુસ્ત, પ્રેમ વ્યવસ્થાયોં હૈં.

દાન દીયો છત્ર સાજ, રાજ તાજ ફોજ પાજ,
હાથી રથવાજ આજ, પ્રેમસે દિલ્વાયોં હૈં.

પરસ્પર પ્રેમકો, ભરાટહી વિરાટ વાટ,
બાટ બાટકો મીલાટ, અશ્રુહી વહવાયોં હૈં.

બરાયહી વિદાય જાય ધાય ધાય પાય પૈરેં,
“પુંજીરામ” પ્યારો મેરો અયોધ્યામ આયોં હૈં... ॥૮॥

(૧૫૪)

રામજી કી ટેક દેખ, દશરથકો ભયોંનેક,
રાજ્યાભિષેકનકી, ત્યારી કરવાયોં હૈં.

લેખનકો લેખ ઔર, વિધીકો વિવેક ઔર,
દેવનકો કળકાજ, કળી ભેજવાયોં હૈં.

મંથરાસેં મીલ જાયો, કૈકેઈકે ઉર આયોં,
દશરથજીસેં દોનું વચન્ન મંગવાયોં હૈં.

રામજીકો વન્ન, રાજ્યાસન્ન ભર્યંનજીકો,
“પુંજી” રાજન તન, મુર્છા પડવાયોં હૈં....॥ ૯ ॥

(૧૫૫)

પીતાળકો બચન, કરી તન મન ધન,
 સિયા સંગ લછમન, ખ્યારો બન મં સિધાયોં હૈ.
 અવધ વિહારી ભારી, કળ્તકારી નરનારી,
 પ્રજા વિરહારીકો, વિયોગસેં ઝુલવાયોં હૈ.
 વિકટહી વાટઘાટ, સરયુ ભરાટ નિર,
 તિરપાર હો નવિર, ગુહ્યક ખુલવાયોં હૈ.
 “પુલ્હરામ” ચરન પખાન, સ્નાન પાન લીયોં,
 ધન્યવાન ગુહ્યક, વિમાન પહુચવાયોં હૈ....૧૦૯

(૧૫૬)

જંગલમેં જાઈ ધાઈ, રૂષિયોંકી પર્ણકુટી છુટી, છુટી પાવનાઈ,
 ત્રેમલાઈ મુનીયોંકો જહોતહી રીઝાયોં હૈ.
 સ્થાન સ્થાન તિર્થસ્નાન, પાયકે પુરી પહચાન
 જ્ઞાનધરી રામગિયા રાનમૈં ધમાયોં હૈ.
 શિષ આક દુધ ધારી જટા ઝુટબંધ મારી,
 ભૂમિ કંટવારી મેં શરીર સોસવાયોં હૈ.
 જનક દુલાહી ધન્ય ધારી ધિર “પુલ્હરામ”.
 લછમન સહિત, ખ્યારોં પંચવટી આયોં હૈ....૧૧૦

(૧૫૭)

ભરથ દો ભાઈજાઈ, અયોધ્યા સુની દીખાઈ,
 જ્ઞાનપાઈ માતકો, ધિષ્ઠાર ધુતકાયોં હૈ.

ભરી નેત્ર નિર વિર, ગાળ્યોં ગંભિર કિર,
શિરછત્ર તણુ ધાઈ પંચવટી આયોં હૈં.

રાજકો સમાજકાજ, રાજને અવાજ દીયો
ભરથ શપથ્ય રામ, દુહાઈ લખાયોં હૈં.

“પુંજી” મીલ લાઈલાઈ સુમબઈ કિન્હો વિદાઈ,
ભરથ બઈજંગલ તપાસન જમાયોં હૈં... ॥૧૨॥

(૧૫૮)

પંચવટી કુટીયા બનાઈ, છાઈ લાઈ લાઈ,
વત્ર કટી બાઈ જુઈ, બાગ તો બનાયોં હૈં.

વેશ ખુદ બાળ વેશ, બેશ એશ યોગીરાજ,
લેશ ના કલેશ ફલ, કાજ બંન બધોં હૈં.

કામનાકી જંખ ડંખ, દેવનકો કાજ સુર,
પંખ ખંખ જંગલ, ભુજંગ દેખ ભાષોં હૈં.

વૃતધારી બ્રહ્મચારી, ધારી નારી કષ્ટકારી,
“પુંજીરામ” વારિ નાક, કાનતો કટાયોં હૈં... ॥ ૧૩ ॥

(૧૫૯)

રાવન કી બહેન રેન, દેન સમાચાર ગઈ,
સુતો વિર ભિર કહી, ધિરકોં જગાયોં હૈં.

હાલને હવાલ અસુ રાલ લાલ નેત્ર કરી,
લંકેશ મારીચ મૂમ, તર્ત બેજવાયોં હૈં.

પંચવટી મૃગામોહી, કંચવટી કાયા ભેઈ,
 સિયાજીને મૃગ ચર્મ, અંબર મંગાચોં હૈં.
 “પુંજરામ” સતિકામ, બાનકો કીયો સંધાન,
 બઈ રાન રામજીને, મૃગલોં હણવાયોં હૈં...॥૧૪॥

(૧૬૦)

કપટી લંકેશ વેષ, બેશએશ યોગી બની,
 ભેર કરી સોર ઘોર, રામકોં ગળયોં હૈં.
 વિર પરી ભિર ધિર, રાજવિકી કિર સુની,
 સિયા ઉપદેશ પેશ પેશ, ભેજવાયોં હૈં.
 ખંખ કુટીયાસે લંક રાજહી મહંત બની.
 માત હરિ ચિડીયા, સમાન બાજ ધાયોં હૈં.
 “પુંજરામ” બિચમેં પ્રચંડ અંડ પક્ષિરાજ,
 ધારી યુદ્ધ મારી લંકરાજ પાર જાયોં હૈં...॥૧૫॥

(૧૬૧)

હોનું વિર આઈઘાઈ કુટીયા સુની દીખાઈ,
 હાઈસિયા રઘુરાઈ મુખ પુકરાયોં હૈં.
 લેનખોજ કાજ રાજ હોનું યુવરાજ ચલં
 પાપી ન કોં નામ ઠામ ઠામસેં ઉડાયોં હૈં.
 મુનિયોંકે દેતધિર વિરકિર કિર કીર
 સિવરીકી કુટીયાંખેં બેર ખુબ ખાયોં હૈં.

અહુલ્યા ઉદ્ધારી ધન્ધ ગૌમત કી નારી
 “પુંજરામ” વારી વારી ખ્યારો કિશકીંધામેં આયોં હૈં... ॥૧૬॥

(૧૬૨)

વારીનકો રાજતાજ કપીન કો કાજ બડો
 ભારી સમાજ આજ સોહનોં રચવાયોં હૈં.
 અંગદ નર નીર ઔર ગંભીર વિર ધીર ભલૈં
 સુગ્રિવ હનુમંતહી બલવંત પીર ધાયોં હૈં.
 રામસેં જમાયોં યુદ્ધ ભૂલ ગયોં શુદ્ધ બુદ્ધ
 ખ્યારેં કોં પહુચાન ચરનશિષ તોં નમાયોં હૈં.
 વારીનકોં નાશ કીયો સુગ્રિવકોં રાજ દીયો
 “પુંજરામ” રશીમુખ રેશની રચવાયોં હૈં... ॥ ૧૭ ॥

(૧૬૩)

સિયાજીકી ખેજ કાજ રાજ રઘુવિર આજ
 અંજનીકોં તંન હનુમંન ભેજવાયોં હૈં.
 લંકામેં જાઈ ધાઈ રાડતોં પડવાઈ આઈ
 અશોકમેં માઈકોં પ્રણામહી કહાયોં હૈં.
 માતાકોં કષ્ટ દેખ સ્પષ્ટ સમાચાર કહી
 ધીરજ ધરવાઈ જાય લંકકો હીલાયોં હૈં.
 “પુંજરામ” ગુનગાઈ લંકા જલાઈ આઈ
 સિયાજીકી શોધ લાઈ રામકોં કહાયોં હૈં... ॥ ૧૮ ॥

(૧૬૪)

ગાઝેં ગંભિર ઘોર કુરેં કપી સોર જોર

પક્ષહી અઢાર ભાર ફૈંજકોં ચડાયોં હૈ.

સમુદ્ર કોંદર્પ હરી પત્થરસેં પાજ કરી

વાન્નરકોં સેન્ય રામેં લંકામેં પહુંચાયોં હૈ.

સમુદ્રકી પાર જાઈ અંગદકોં ભેજવાઈ

લંકરાયકોં મનાઈ જહોત હી બુઝાયોં હૈ.

“પુંજરામ” કહે જાકો દીંન ફર્યોં શીખ કેસી

અંગદસેં યુદ્ધકોં પેગામ પાઠવાયોં હૈ.....॥૧૬॥

(૧૬૫)

અકતરાજ બીલિસન તજ્યોંલંક દશાશન

રઘુનાથ ચરનોંમેં શરન કાજ આયોં હૈ.

ફીર ભારી ભિર સન કટક ગંભિર લાયોં

ઘંદ્રજીત સાથ પેશ યુદ્ધ તો જમાયોં હૈ.

કોમલ કિશોર વિર લછમન ગંભિર ધિર

છુટે તિર મેઘનાદ...ત્રાસ પુકરાયોં હૈ.

“પુંજરામ” કહે ફીર કોપ કીયોં ઘંદ્રજીતેં

મારી સોંગ પેશકોં મુર્છિતહી બનવાયોં હૈ..... ॥ ૨૦ ॥

(૧૬૬)

અઢારભાર હાહાકાર પડયોં સૈનમેં પોકર

ભારી ખેદ રામજીકોં ઉર હોઈ જાયોં હૈ.

સુદ્ધેષુ વધદિકી બતાઈ સંજીવન બુદ્ધી,
 લેવનકોં કાજ વિર હનુમંત ધાયોં હૈં.
 આકાશે વહાય જય દ્રોણાયણ લાય રહેં.
 ભરથનકોં ખાન લગ્યોં રામ પુકરાયોં હૈં.
 ભરથનકોં મીલ સમાચાર લીન “પુંજરામ”
 હનુમંત ગીરી લેઈ લંક ચલી આયોં હૈં.... ॥ ૨૧ ॥

(૧૬૭)

બુદ્ધીકોં પ્રચાર, દુટી સેનકોં જગાર દીયો
 રોશ કરી પેશ ધનુ ટંકાર ગજયોં હૈં.
 કરકે ભારી કીકીયારી કાલ જૈસે। ખાનધારી
 પલક મૈં પાપી ઇન્દ્રજીતકોં ઉડાયોં હૈં.
 ખુદ દશાશન ચડી કરી દંત કડાકડી
 લાયોં સૈન ભડાભડી યુદ્ધ કાજ આયોં હૈં.
 “પુંજરામ” કહે વાકોં દશરથ કુમાર કાળ
 કચ્છ ભિડયોં રામ ધનુખાન કો ધરાયોં હૈં.— ॥ ૨૨ ॥

(૧૬૮)

યુદ્ધ કે જમાય કીનોં અસુરાલ ત્રાહ્ય ત્રાહ્ય
 અનંતહી અસુરભૂર નાશ તોં કરાયોં હૈં.
 પાયોં દશાનન ખ્યાલ હુવોં સૈન પાયમાલ
 પ્રાનકોં બચાવન નાદાન ભાગ જાયોં હૈં.

મદદ મંગાયો કુંભકર્ણકોં જગાયો
 આયોં યુદ્ધ કાજ રામૈં ઉનકોં ભી ખપાયોં હૈં.
 “પુંજી” કહે કોઉના, ઉપાય મીલો લંકરાય
 પાતાલમેં જાઈ મહીરાવન ખુલાયા હૈં.

(૧૬૯)

રૈન ઘનંધાર ચૌર લેનકાજ રાનભૂમિ,
 કુદી કોટ ચૌરી દોન લાઇકી કર જાયાં હૈં.
 ભયોં ભારી સાર ભાર અવધ કિશૌર ખીના
 શૌધકાજ સંત હનુમંત હી સિધાયોં હૈં.
 પાતાલમેં જાઈ ધાઇ લંકની પટકાઈ માર્છ,
 ખની લંકાનો તું ભોગ ભક્ષવા ગુસાયોં હૈં.
 લાયોં અસુરાલ જાલ કરવનકોં લાલ કાલ
 “પુંજીરામ” પ્રગટયોં પીર પાપીન પટકાયોં હૈં...॥ ૨૪ ॥

((૧૭૦))

અહી મહીકોં માર દીયોં દોન ભાઈસ્કંધ લીયોં
 વિર કપીરાજ ગાજ પૃથિવ પેં આયોં હૈં.
 દાન્વસેં યુદ્ધ કીયોં રાવનકોં માર દીયોં
 દેવદુદ્ધલિ ખજાયોં કળ્ટકોં મિટાયોં હૈં.
 પેશ પુત્રિ સુલોચનકોં સહગમન કરવાય બાદ
 લંકકી પચંડ ગાદી બિભીસન બૈઠાયોં હૈં.

કહે “પુંજરામ” સ્તુતિ ઉચરી મદોદરી
બિલિસનકોં સતિ રામ આજ્ઞાસેં સોંપવાયોં હૈં. ...॥૨૫॥

(૧૭૧)

લીનૌ શુદ્ધ બુદ્ધ ભુલી, જનકી વિશુદ્ધ કાજ,
અગ્નિ પરિક્ષા મૈં સતિ, સ્નાનન કરવાયોં હૈં.
સલિ કપીનકોં કટક, મૃતકકોં જીવાયકર,
આપ આપકે હી ધામ, પ્રેમસેં પહુંચવાયોં હૈં.
જમ્બુવાન નલ નીલ, અંગદ સુગ્રિવ મીલ,
બિલીસન સહિત સંઘ, સંગમૈં સિધાયોં હૈં.
“પુંજરામ” કહે ખ્યારેં પુષ્પક વૈમાન ઐઠ
સિયા સંગ સલિ સાથ અયોધ્યામૈં આયોં હૈં. ...॥ ૨૬ ॥

(૧૭૨)

ભયોં પ્રેમ અશ્રુપાત માતબ્રાત સલિ સાથ
અયોધ્યા નરનારી સિયારામકોં વધાયોં હૈં.
બ્રહ્મનિષ્ઠ વશિષ્ઠજી ઇષ્ટિતો ઉચ્ચાર કીનોં
અયોધ્યાકોં તાજ રાજ રામકોં ધરાયોં હૈં.
ભલોં રામ રાજ કાજ ગરીબકોં નિવાજ આજ
ખ્યારી પ્રજાકોં ભારી સુખ પહુંચ વાયોં હૈં
“પુંજરામ”કોં કૃપાળ ધન્ય હોં અનાથ પાળ
ભૂમિ ભાર હરિ દેવ દુઃખસે છુડવાયોં હૈં.... ॥ ૨૭ ॥

(૧૭૩)

રાજ્યરીતી નિતી કાજ ધોળીનકોં અવાજ ધરી
ગર્ભવતિ સતિ તજ બંન ભેજવાયોં હૈ.

વાલ્મિક મુનિકોં ધામ પાઈ સતિ બિસરામ
સુની સુની જંગલકોં કબ્જ બહોત પાયોં હૈ.

આજ લવ કુશ નામ પ્રગટ ભયેં મુનિ ધામ
અસ્ત્ર શસ્ત્ર વિદ્યા મુનિ ઉનીકોં પઢાયોં હૈ.

“પુંજરામ” યજ્ઞ કાજ વાજ રાજ રામજીકોં
આયોં લવરાજ વિર ધાયોં બંધવાયોં હું....॥ ૨૮ ॥

(૧૭૪)

યોદ્ધા અપાર યુદ્ધ શુદ્ધ બુદ્ધ હોંશિયાર
બહાર ધાર લવ કુશ તૈયાર હોઈ આયોં હૈ.

ભરથન છત્રુહન ઔર લછમનજી હાર ગયેં
ત્રાસ દેખ રામજીકોં તાર પહુંચવાયોં હૈ.

મુદ્ધ રઘુનાથ ભાથ ધનુંધાર આપ આયેં
યુદ્ધમેં પહુચાન પીતા પુત્રહી મીલ જાયોં હૈ.

ભયો ધન્ય ધન્ય સૈન્ય, વહ્યો નૈન્ય નિર ફીર
“પુંજરામ” રામસિયા અયોધ્યામેં આયો હૈ. ॥ ૨૯ ॥

(૧૭૫)

બલવંત સંત હી મહંતા નંત ખંતથી લખંત
શ્રીમંતકો અંતના પરંત કોઈ પાયોં હૈં.

સાગર અપાર બાળ મતિહી લગાર લીયો
માર રસ્ય દિધાં બાત દુકં મૈં સમાયોં હૈં.

નહિ કાવ્ય કાવ્ય ગાવ્ય, પીંગળ પ્રમાણુ નાવ્ય
માત્ર લાવ્ય પ્રેમ ભાવ્ય અગ્ર મૈ ઠરાયોં હૈં.

“પુંજરામ?” નામ નાશ કામ તો અનામનકો
ધામનકો ધામ સાર રામ મં સમાયોં હૈં. ॥ ૩૦ ॥

ઈતિ શિવમ્ ઓમ્ શાન્તિઃ શાન્તિઃ શાન્તિઃ

રામાયણુ સમાપ્ત.

ઓંમ્ શ્રી હરિઃ ઓંમ્

અથ: તત્વજ્ઞાન પ્રકાશ.

(શ્રી સદ્ગુરુ સ્તુતિ.)

ભજન, ૧૭૬.

રાગ—(જવાની રાતે રીસાઇને બેઠા)

ગુરુ હમારા, શરણુ તમારું, સદાય ઇચ્છું. પ્યારા પ્રભુજી.

તમે હમારા, અમે તમારા, ... (૨)

તમે જીવનના તારા પ્રભુજી—ટેક

સમસ્ત વિશ્વ તમારી આસ્તિ,....અમોને જાગી જીવનની મસ્તિ, (૨)

મધૂરી મૂર્તિ સદાય હસ્તિ, ... (૨)

હૃદયમાં અમૃત ધારા પ્રભુજી—ગુરુ.

સ્વયં પ્રકાશી, સકળ જીવનમાં, સ્વતંત્ર સત્તા, સમસ્ત જનમાં (૨)

અખંડ ગુંજન હમારા મનમાં, ... (૨)

અલખનિરંજન ન્યારા પ્રભુજી—ગુરુ

અગમ અગોચર, અકળ અનામી, અદ્ય આત્મન, અનંતનામી. (૨)

અખિલ જગતમાં, અચળ વિરામી, ... (૨)

જીવન્ના ચેતન હારા પ્રભુજી—ગુરુ

અનિરવચનિય, અમાપ મુર્તિ, ચરણમાં ચોંટી. હમારી સુર્તિ, (૨)

પ્રણવથી પ્રસરી, સોહની સ્પુર્તિ... (૨)

આનંદ રસ ભરનારા, પ્રભુજી—ગુરુ

અજર અમર ઓ, અખેલખેલી, અજબ તમારી કૃતિ રચેલી, (૨)
હવે અમારા તમે છો ખેલી,...(૨)

ઓ “પુન્નશમ”ના ખ્યારા પ્રભુજી-ગુરૂં

—:૦;—

ભજન, ૧૭૭.

(રાગ—ધૌળ)

ગુરૂની ચાવી શામાં ફરે સાંભળો,.....(૨)
જેના હૃદયનાં તાળાં તૈયાર...સેવા કરો સંતની—ટેક
જેણે શ્રવણ કર્યાં બહુ સ્નેહથી,.....(૨)
જેને વિચારમાં લીધી વાત.....સેવા કરો ગુરૂં
જેણે પ્રેમ ધરીને રે પાળીયાં,.....(૨)
જેણે વિવેક રાખ્યો પ્રધાન.....સેવા કરો ગુરૂં
જેણે નિત્ય અનિત્ય નોંખાં કર્યાં,.....(૨)
જેને વેદ સુપડાં છે હાથ.....સેવા કરો ગુરૂં
જેને દેવ બુદ્ધિ બિજ બાળીયાં,.....(૨)
જેને એકો આહુ બહુ શ્યામ.....સેવા કરો ગુરૂં
સંત આગળવા બહુ દોહલા,.....(૨)
જેની બ્રહ્મ દશા સંગ ત્યાગ.....સેવા કરો ગુરૂં
જેને એકાન્તમાં હે આસન કર્યાં,.....(૨)
શોધી સદ્ગુરૂં કેરી એ સાત.....સેવા કરો ગુરૂં

તેનું કાર્ય કારણ તે ટળી ગયું,.....(૨)

“પુંજરામ” તે જીવ શિવ થાય.....સેવા કરોં ગુરૂં

—:~:—

ભજન, ૧૭૮.

રાગ,—(સજની ટાણું આવ્યું છે ભવજળ તરવાનું.)

જીરે, આનંદ વ્યાપ્યો મારા અંગમાં,....(૨)

પ્રગટયાં, કોટી જનમનાં મારે પુન્યરે-વધાવો સદ્ગુરૂ દેવનો-ટંક

ગુરૂએ વચનામૃત કેરાં બિજ વાવીયાં,...(૨)

મહાઈં, હરખે ભરાણું જોને મંનરે,.....વધાવોં....જીરેં

ધન્ય, ધન્ય દિવસ ઉજ્યો આજનો,...(૨)

પામ્યો, આત્મ સ્વરૂપી અવિચળ ધનરે.....વધાવોં...જીરેં

પ્રહ્લાનંદ સાગરમાં હવે ઝીલશું,...(૨)

કરીશું, પ્રેમેથી પ્રીતી રસનાં પાનરે.....વધાવોં....જીરેં

સરવે સંતોને દઢશું નિતનિત નોતરાં,...(૨)

લઢશું લાખેણા લહાવા થઈ પરસનરે.....વધાવોં...જીરેં

એના, સ્વાદને મુંગા રહી વખાણશું,...(૨)

“પુંજરામ” જીવતરને ધન્ય ધન્યરે.....વધાવોં....જીરેં

—:~:—

ભજન, ૧૭૮

રાગ—(અંખેમા ગરખે રમવા આવો જો.)

આજ મારે આવ્યો આનંદનો દહાડો જો, (૨)
 ગુરૂજી પધાર્યા લાલ...હો અલખેલાં—ટેક
 લાવ્યા લાવ્યા પ્રેમ તણી પરસાદી જો, (૨)
 ભાગ્ય શાળી જમજો લાલ...હો અલખેલાં...આજં
 સાથે લાવ્યા વિવેક વૈરાગ્યના વાધા જો, (૨)
 ખેડેરી ઓઢી ફરજો લાલ...હો અલખેલાં...આજં
 સાથે લાવ્યા શાન્તિ પરમ સુખ કારી જો (૨)
 શાન્તિ ને સ્વિકારો લાલ...હો અલખેલાં...આજં
 ગુરૂએ મને વિજયની માળા પહેરાવી જો, (૨)
 જીવદશા ટાળી લાલ...હો અલખેલાં...આજં
 આપી મને દયા ધરમની ઢાલ્યો જો, (૨)
 નિરલય બનાવ્યો લાલ...હો અલખેલાં...આજં
 કોલ મોહ શત્રુને સ્થાનમાં સમાવ્યા જો, (૨)
 લક્ષ્યાણુ સાંધ્યું લાલ...હો અલખેલાં...આજં
 દેશજીતી સોહું શેરીમાં આવ્યા જો, (૨)
 સ્વ સ્વરૂપ પામ્યા લાલ...હો અલખેલાં...આજં
 ગુરૂ એ મ્હારે મુઠીયે મ્હોરો બહેંચી જો, (૨)
 “પુંજરામ” પામ્યો લાલ...હો અલખેલાં...આજં

ભજન, ૧૮૦.

રાગ—(મુને દે દરશન ગિરધારીરે.)

તેરી ભેટ ભઈ સો ઠીક ભયા૦....(૨)...ટેક૦
 માનત હું મેરે શીર પરકા,...(૨)
 બોજ બડા એક ઉતર ગયા.....તેરી૦
 તાપ ત્રિવિધ યહ સખ જગ ભરકા,...(૨)
 સંશય મમ સખ દુર ગયા૦.....તેરી૦
 કરો કાજ પરમાર્થ જીવન ભર,...(૨)
 દિન ગરીબ પર કરકે દયા૦.....તેરી૦
 મુળ મંત્ર ઐર બ્રહ્મ સ્વરૂપકા,...(૨)
 સત્ય લક્ષ ઉર આય ગયા૦...તેરી૦
 દેહ દ્રવ્ય મિથ્યા રૂપ ગુણકા,...(૨)
 “પુણરામ” અભિમાન ગયા૦...તેરી૦

—:~:—

ભજન. ૧૮૧.

રાગ—ઉપરનો.

મયકૌન કહાંસે આયા હરિ....(૨)—ટેક.
 લાયા હું પણ દેખત નાહિ,...(૨)
 કહોજી ક્યસે છુપાયા હરિ.....મય૦
 કૌન હમારા માત પિતા હૈ,...(૨)
 કાને દુધ પીલાયા હરિ.....મય૦

બહોત ભયે ગરબડ જગ ભરકા,...(૨)
 મુજકો નહિ સુમઝાયા હરિ.....મયં
 કૌનહી પૃથ્વિ કૌનહી પાની,...(૨)
 કૈસે આકાશ બનાયા હરિ,.....મયં
 વાયુ તેજ યહ પંચ તત્વકા,...(૨)
 કીસને દેહ બનાયા હરિ.....મયં
 કયા કારણમેં આયા જાયા,...(૨)
 સમજ બીના દુઃખ પાયા હરિ.....મયં
 “પુંજરામ” જબ ખોજ ચુકા તબ,...(૨)
 ગુરને જ્ઞાન બતાયા હરિ.....મયં

—:~:—

ભજન, ૧૮૨.

રાગ—(કાણ કોણુ જોવા ગ્યુંતું રે, અક્ષલબા બહેની)
 આવો આપણુ મળીયે રે,.....હો સ્નેહી સંતો—ટ્રેક
 પ્રદ્ધ સ્વરૂપમાં ભળીયે રે,.....હો સ્નેહી સંતો
 અનુભવ વિણુ અંધારૂ, સર્જન, સમજણુ વિણુ જગ ખાડું રે..(હો)
 સદ્ગુર શીર પર ધરીયે રે,.....હો સ્નેહી સંતો
 પ્રદ્ધ નિષ્ઠને વરીયે રે,.....હો સ્નેહી
 પ્રવાહમાં નવભળીયે, સર્જન, ત્યાંથી પાછા વળીયે રે..(હો સ્નેહી)
 કળીયુગના ગુરૂ કેવા રે.....હો સ્નેહી સંતો
 બેઠા લક્ષ્મિ લેવા રે,.....હો સ્નેહી
 આત્મા નવ ઓળખાવે, સર્જન, સાચું નવ સમજાવે રે..(હો સ્નેહી)

જગમાં અવળું ચાલ્યું રે,.....હો સ્નેહી૦
 તત્વજ્ઞાન નવ આલ્યું રે,.....હો સ્નેહી૦
 ઘણા પ્રભુને પુજ્યા, સર્જન, કુસુંપ સૌને સુજ્યા રે...(હો સ્નેહી)
 ભોળું ભારત ભાળ્યું રે,.....હો સ્નેહી૦
 મૂકિતનું ઘર ટાળ્યું રે,.....હો સ્નેહી૦
 પ્રવાહમાં પરવાયું, સર્જન, સુખ સર્વનું બાળ્યું રે...(હો સ્નેહી)
 સદ્ગુરૂ જ્યારે મળશે રે,.....હો સ્નેહી૦
 ત્યારે ત્રણ્ણા ટળશે રે,.....હો સ્નેહી૦
 દિલમાં પ્રભુને જોશે, સર્જન, પાપ પુર્વનાં ખોશે રે...(હો સ્નેહી)
 આત્માને નવ બાળ્યો રે,.....હો સ્નેહી૦
 અદ્ભુત ભેદ અબાળ્યો રે,.....હો સ્નેહી૦
 સત્ય સ્વરૂપ ક્યાં ખોયું, સર્જન, બહિર જગતને જોયું રે...(હો સ્નેહી)
 ભેદ તબ્બે તો જડશે રે,.....હો સ્નેહી૦
 ખોળ્યે બખરે પડશે રે,.....હો સ્નેહી૦
 “પુંજરામ” વિનવે છે, સર્જન, સદ્ગુરૂ વચને કહે છે રે...(હો સ્નેહી)

—૦ :: ૦—

અંતર પ્રવાસનું દિગ દર્શન ભાગ ૧ લો.

ભજન, ૧૮૩

રાગ—ઉપરનો.

અલખ નિરંજન નિરખ્યારે...દિલના દેવળમાં૦—૨૬૦
 અંતરમારાં હરખ્યાં રે...દિલના દેવળમાં૦
 સદ્ગુરૂએ સમબાળ્યું, ત્યારે, જ્ઞાનહૃદયમાં આબ્યું રે (દિલના)

જગત બધું મેં જોયું રે.....દિલનાં
તત્વ વિચારી વલોયું રે.....દિલનાં
સાચું સુખ સંભાળ્યું, ત્યારે, મનને પાછું વાળ્યું રે (દિલનાં)

માર્ગ મનોહર જડીયો રે.....દિલનાં
પ્રપંચ ભાગી પડીયો રે.....દિલનાં
જીવ દશા ગઈ છુટી, ત્યારે, માયિક ત્રણા તુટી રે (દિલનાં)

પંચ ભુતને પરખ્યારે... ..દિલનાં
પચ્ચિસને જોઈ હરખ્યારે... ..દિલનાં
મનબુધિને બાણ્યાં, ત્યારે, અનુભવ ચક્ષુ આણ્યાં રે (દિલનાં)

ચિત્ત માયાને ચુક્યું રે... ..દિલનાં
અહંકાર પદ મૂક્યું રે... ..દિલનાં
ઓંમકારે જઈ અડીયો, ત્યારે, સોહં શબ્દ ગગડીયો રે(દિલનાં)

ચૌદ ભુવનને ભાળ્યાં રે.....દિલનાં
સદગુરૂને સંભાળ્યા રે... ..દિલનાં
મુકિત માર્ગ બતાવ્યો, ત્યારે, નિજ ઘરમાં હું આવ્યોરે(દિલનાં)

જન્મ મરણ ભય ટળીયોરે.... ..દિલનાં
મનનો માન્યો મળીયો રે... ..દિલનાં
“પુંજરામ” રસ લુટે, ત્યારે, આગળ વાણી ખુટે રે (દિલનાં)

અંતર પ્રવાસનું દીગદર્શન. ભા. ૨ જો.

ભજન. ૧૮૪.

રાગ—(કાણુ કોણુ જોવા ચ્યુંતુરે, ઓ મનભઈ બંદલા)

માયા ડાકણુ મોટી રે,...દિલના દેવળમાં.
 રગ રગમાં જઈ ચોટી રે,...દિલના દેવળમાં...ટેક.
 અંતરમાં સંભાળ્યું ત્યારે, નૌતમ નજરે ભાળ્યું રે...દિલના--
 પ્રચંડ નાર ભયંકર રે,...દિલનાં
 ઉલિ એક ડીઘંબર રે,...દિલનાં
 સ્વર્ગે મુસ્તક વાળે, ત્યારે, પગ દીઠા પાતાળે રે...દિલનાં
 મુજને ગળવા આવી રે,...દિલનાં
 સહસ્ત્ર કર લંબાવી રે,...દિલનાં
 જ્ઞાનાગ્નિ પ્રગટાવી, ત્યારે, ગુરૂ શબ્દે પ્રજ્ઞાવાવી રે...દિલનાં
 આગળ પંથ ચલાવ્યો રે,...દિલનાં
 સુક્ષ્મ....દ્વારે આવ્યો રે,...દિલનાં
 ગહન ગુફાને ભાળી, ત્યારે, સંભાળ્યા વનમાળી રે...દિલનાં
 માર્ગ દબાવ્યો રોકી રે,...દિલનાં
 અકુળાણુ જોઈ ચોકી રે,...દિલનાં
 વિશાળ દેહ પ્રસારી, ત્યારે, ખેડી નાગણુ કાળીરે...દિલનાં
 સદ્ગુરૂને આરાધ્યા રે,...દિલનાં
 પ્રાણુ અપાનો સાધ્યા રે,...દિલનાં
 વિદ્યુત અગ્નિ આવી, ત્યારે, સર્પણુને પ્રજ્ઞાવાવીરે....દિલનાં

વિકટ વાટે વળીયા રે....દિલનાં
 ગહન માર્ગમાં ભળીયા રે,...દિલનાં
 ઘોર તિમિર ત્યાં આવ્યું ત્યારે લક્ષ તેજ પ્રગટાવ્યું રે...દિલનાં
 આગળ અદ્ભુત જોયું રે,...દિલનાં
 મન માર્ગ ત્યાં મોહ્યું રે....દિલનાં
 આદ્ય શક્તિને નિરખ્યાં ત્યારે પ્રેમ કરીને પરખ્યાં રે...દિલનાં
 પરમ માતને પુજ્યાં રે...દિલનાં
 બાળ ઉપર તે ખુઝ્યાં રે...દિલનાં
 અરજ કરીને ભાવ્યો ત્યારે બ્રહ્મ માર્ગ દર્શાવ્યો રે...દિલનાં
 તે માર્ગ ઉતરીયા રે...દિલનાં
 પ્રકાશ બહુ જગહળીયા રે...દિલનાં
 ખુદ પોતે ખોવાણો ત્યારે જ્યોતિર્માજ સમાણો રે...દિલનાં
 આગળ વાણી ખુટ રે...દિલનાં
 ત્યાં સૃષ્ટિ સહુ છુટ રે...દિલનાં
 “પુંજરામ” રસ લુટ ત્યારે અરવે બંધન છુટ રે...દિલનાં

અંતર પ્રવાસનું દિગ્દર્શન ભાગ ૩ જો.

ભજન ૧૮૫.

(રાગ—ઉપરનો)

પરમ પ્રભુ ભળીયારે,....અંતર અજવાળે.—ટૅક૦
 ભાગ્ય પુર્વનાં ભળીયારે,...અંતર અજવાળે૦
 સદ્ગુરુ શરણે વળીયા, ત્યારે તિમિર હમારાં યળીયારે. (અંતર)
 નિત્ય અનિત્ય પ્રમાણ્યુરે,...અંતર૦
 જડ ચૈતનને જાણ્યુરે,...અંતર૦
 માયાથી મન તાણ્યું, ત્યારે મહાપદનું સુખ માણ્યુરે. (અંતર)
 માયા સાગર ડહોંળ્યો રે,...અંતર૦
 એક બ્રહ્મને ખોળ્યો રે,...અંતર૦
 સંશય સરવે રોળ્યો ત્યારે, અધર મેડ તોળ્યો રે. (અંતર)
 દ્વૈત બુદ્ધિને પરખી રે,...અંતર૦
 સમજણ થઈ ગઈ સરખી રે,...અંતર૦
 જીવ શિવ ભેદો ટાળ્યા, ત્યારે, પુરણ બ્રહ્મને ભાળ્યારે (અંતર)
 ત્રિપુટીયો સહુ ટાળી રે,...અંતર૦
 દેહ દશાને બાળી રે,...અંતર૦
 ત્રણ ગુણને પરહરીયા, ત્યારે અમ્મર વરને વરીયારે. (અંતર)
 ચાર દેહને ચુકયા રે,...અંતર૦
 આશ્રમ વાણી મુકયાં રે,....અંતર૦
 ચાર અવસ્થા છોડી, ત્યારે, સુરતા સુન્યમાં જોડીરે. (અંતર)

પંચભુત પરમાણ્યા રે, ...અંતર૦
 પંચક સહુ પીછાણ્યા રે, ...અંતર૦
 કોષાતિત થઈ હસિયો, ત્યારે, ચૈાદ ભૂવનમાં વસિયોરે (અંતર)
 પ્રપંચથી પરવાર્યો રે, ...અંતર૦
 ગયો પચ્ચિસ પરભાર્યો રે, ...અંતર૦
 બ્યારે જગતે ટાળ્યો, ત્યારે, બ્રહ્મ સ્વરૂપમાં ભાળ્યોરે. (અંતર)
 કંઈ નહિ ત્યાં ખોવાણો રે, ...અંતર૦
 અનુભવથી એ બાણો રે, ...અંતર૦
 જ્ઞાની સદ્ગુરૂ મળસે, ત્યારે સંશય સૌના ટળશેરે. (અંતર)
 એ પદ કેમજ કહીયે રે, ...અંતર૦
 અદબદ સમજી રહીયે રે, ...અંતર૦
 “પુંજરામ” નહિ વાણી, ત્યારે સંત રહ્યા છે બાણીરે. (અંતર)

—:~:—

ખાલાવો છો બીજને તો ! જોનારાને જડશે કેમ ?

ભજન, ૧૮૬.

રાગ—(ચાહો અગર ન ચાહો.)

જોવા જીગરને ચાહો, જોનાર કેમ જોશે.—ટેક૦
 માલુમ ન હોકે નાહો, કહેનાર કોને કહેશે.
 તત્ત્વો વિષે જડેલો, પંચ કોષથી મઢેલો...(૨)
 માયા વિષે પડેલો, જોનાર કેમ જોશે.....જોવા૦
 સર્વાંગ જે તમારે, તેવું બધું હમારે...(૨)
 ખામી નથી લગારે, જોનાર કેમ જોશે.....જોવા૦

નહિ માપથી મપાવું, નહિ દૃષ્ટિએ દિખાવું....(૨)
 નહિ, તોલમાં હું આવું, જોનાર કેમ જોશે.....જોવા૦
 હું દેહથી અવર છું, મન બુદ્ધિથી હું પર છું,...(૨)
 હું સર્વમાં સભર છું, જોનાર કેમ જોશે.....જોવા૦
 હું પંચ કોષ તિત છું ત્રણ ગુણથી રહિત છું,...(૨)
 સહુ વિશ્વને વિદિત છું, જોનાર કેમ જોશે,.....જોવા૦
 હું પ્રકૃતિથી પર છું, બાહિર અને સિતર છું,...(૨)
 “પુંજરામ”માં અમર છું, જોનાર કેમ જોશે.....જોવા૦

—:~:—

ભજન, ૧૮૭

રાગ—(કાલીંગડો. કૃતિ બહુ ઉંચી બહુ ઉંચી.)
 બહુ ધુંચવણી, ધુંચવણી, (૨).....ટેક
 આતમ અનુભવની ઉંચવણી.....બહુ ધુંચવણી (૨)
 બહુ જાળ પાથરી જગમાં (૨) માયાની દોરી પગમાં, (૨)
 ગભરામણ થઈ રગ રગમાં, મનમાં મુંઝવણી મુંઝવણી...(બહુ)
 તનમનથી જન સહુ તાવે (૨) જેમ ફાવે તેમ અજમાવે, (૨)
 સહુ સ્વાર્થ સાધવા આવે, ચોકિબ ચુસવણી ચુસવણી...(બહુ)
 ક્યારે મુકિત પદ મળશે (૨) ત્રણ તાપ કહો કેમ ટળશે, (૨)
 બધું બંધન ક્યારે બળશે, કરમે કુચવણી કુચવણી...(બહુ)
 જગમિથ્યા મૃગજળ આશા(૨) તનમનના તાલ તમાસા (૨)
 ટપ તુટી પડશે શ્વાસા, ખટખટ ખુંચવણી ખુંચવણી....(બહુ)

મનને બુધ્ધિબાઈ કહે છે (૨) શું દુઃખ હોમોને દે છે (૨)
 તું ઇન્દ્રિય વશ થઈ રહે છે, એ નહિ રચવણી રચવણી...(બહુ)
 અબળાથી અળગા રહેજો (૨) વિષયોથી વેગળા વહેજો (૨)
 “પુંજરામ” લક્ષમાં લેજો, સમજણ સુચવણી સુચવણી...(બહુ)

—:—:૦:—:—:

અધ્યાત્મિક વસંત પંચમી.

ભજન, ૧૮૮.

રાગ—હોરી. (હો શામળો મત મારો પીયકારી.)

હો શ્યામ કાયામે રાસ રચ્યોરી—ટેક.
 રાસ રચ્યોરી વિલાસ રચ્યોરી.....હો શ્યામ૦
 દેહ નગરકી કુન્જ ગલીનમે, અચરજ ધુમ મચ્યોરી (હિરીલાલા)
 સુરતા રાધા ઔર આત્મ કનૈયો...(૨)
 હો ગઈ જુગલ જોરી, દેખત મોહ પ્રેમ ભયોરી...હો શ્યામ૦
 જ્ઞાન વિવેક વિચાર વેરાજ્યકી, હો ગઈ જ્વાલકી ટોરી (હિરીલાલા)
 જ્વાલનીયો સખ વૃત્તિયો આઈ...(૨)
 શીરપર ગાગર ગોરી, ચતુરંગી ચાલ ચંકોરી...હો શ્યામ૦
 વાસનાકો જળ પુરન ભરીયો, માયિક પ્રિજકી છોરી (હિરીલાલા)
 ત્રણકો અંગ આભૂષણ ધરીયો...(૨)
 મોહકી ચિરન ચોરી, ખડી સખ ગોપીયાંગોરી....હો શ્યામ૦
 આઈ ચડયો વહાં આત્મ કનૈયો, પ્રેમકી ખંસી બજોરી (હિરીલાલા)

હુંટત હુંટત સખ સખીયનકી....(૨)
શીરકી ગગરીયાં ઢોરી, પ્રપંચકી ગાગર ફેરી...(હો શ્યામ૦
મોહકા ચિર હુંટાઈ લીયો જખ' ધરલીધ પ્રેમ પટોરી (હિરી૦)

ત્રણા શૃંગાર ઉતાર લીયો જખ...(૨)
ધારી ભકિત ભર ચોરી, બની ગઈ કૃષ્ણ કીશોરી...હો શ્યામ૦
વૃત્તિ સખી સખ પાય પ્રણામી, સ્તુતિ કરે કર જોરી (હિરીલાલા)

પ્રેમકો રાસ રચાવો કનૈયા...(૨)
રાત રહી અખ થોરી, હુંડત મેરો જન્મ ગયોરી ...હો શ્યામ૦
આતુર બચન સુની ગોપીયનકા, નાથ પ્રસન્ન ભયોરી (હિરીલાલા)

એક ગોપી ઐર એક કનૈયો...(૨)
રગ રગ રાસ રચ્યોરી, ભયો અગ્નિનંદ બઝોરી...હો શ્યામ૦
ક્ષમા દયા દિનતા સમતા સખ, સાજ મીલાવત ગોરી (હિરીલાલા)

શાન્તિ હી બિચબિચ તાલ મીલાવત...(૨)
અનહદ સુર ગયોરી, લગી મતિ અક્ષયે મોરી...હો શ્યામ
એસો કનૈયો રમે ઘટ ભિતર, પુરૂષ પ્રકૃતિ જોરી (હિરીલાલા)

“પુંજરામ” કો પ્યોરો નિબનંદ....(૨)
છુપી કરેં દિલ ચોરી, પામર જનકી મતિ થોરી...હો શ્યામ૦

શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા.

ભજન, ૧૮૯.

રાગ—ઉપર પ્રમાણે.

હો સાંવરે, દિલમેં યુદ્ધ મચાયો...(૨)...ટેક...
 યુદ્ધ મચાયો સંગ્રામ મચાયો...હો. સાંવરે૦...
 દેહ દેવળમાં અજબ તમાસા, કૈસી ધમાલ લગાયો, (હિરીલાલા)
 દેખી દેખી મોહે અચરજ આયો...(૨)
 ચૌદ બ્રહ્માંડ સમાયો દેખનંકો મૈં ભિતર છુપાયો...હોં સાંવરે.
 સતસંગ રૂપી પાન્ડુ રાજાઐર, ભકિતહી કુન્તા કહાયો (હિરીલાલા)
 ધર્મસ્વરૂપ યુધિષ્ઠિર કહીયે...(૨)
 વૈરાગ્ય અર્જુન આયો વિવેકકો ભિમ ડરોયો...હો સાંવરે૦
 પટસંપત સાહદેવ મુહાવત મોક્ષેચ્છા નિકુળ ભાયો (હિરી લાલા)
 મુકિતહી દ્રૌપદિ સમતા સુભદ્રા...(૨)
 અમેમન્યુ હિમંગ આયો ધિરજ કો ધનુષ ધરાયો....હોં સાંવરે૦
 પાંડવ ઐન્યમેં પ્રેમ કાશી રાજા શ્રદ્ધા શીખંડી સન્તયો (હિરીલાલા)
 વિશ્વાસરૂપ વૈરાટ રાજા હેં...(૨)
 વિચાર દાપ્તદુમ્ન આયો કરુણા અજીત કહાયો...હો સાંવરે
 ક્ષમા સ્વરૂપ આત્યક્રી કહીયે અહિંસા યુયુધાન ધાયો (હિરીલાલા)
 અનુભવ મુર્તિ એ દ્રુપદ રાજા...(૨)
 અચૌર્ય ચેક્રીતાન ચહાયો પુરુષાર્થ પુરુજીત આયો....હો સાંવરે૦
 કલ્યાણ રૂપ કુન્તીમોજ કહીએ દ્રઢતાહી શૈળ્ય બઢાયો (હિરી લાલા.)

ઉત્તમૌજ પ્રહસ્યર્થ સ્વરૂપી ... (૨)

કર્મ યુધામન્યુ આયો સભિ ઐસો સન્ય સબયો...હોસાંવરે૦
કાયામેં ફીરમેં કૌરવ દેખ્યા જીસને એ જોર જમાયો...(હિરીલાલા)

અકૃતિ સબ રાજ્ય જમાકર... (૨)

અહંકાર દુષ્ટ ભરાયો દુર્યોધન બનકર આયો...હોસાંવરે૦
અંધ મોહ ધતરાષ્ટ્ર કહીજે બુધ્ધિહી સંજય ભાયો...(હિરીલાલા)

મન રૂપ દ્રોણચાર્ય મીલાહય... (૨)

કુમતિ કર્ણ કહાયો કૃપાચાર્ય કામ ભરાયો...હોસાંવરે૦
કંબુસતા સુત હય સોમદત્તકો ભુરીશ્રવાલય આયો...(હિરીલાલા)

અહંકાર દુર્યોધન રાજા... (૨)

કોલ વિકર્ણ લડાયો અશ્વસ્થામા અભિમાન આયો...હોસાંવરે૦
અંતઃકરણ વો ભિખ્મ પિતામહ કૌરવ કટક ચઢાયો (હિરીલાલા)

મનુષ્ય દશા રૂપ ધર્મ ભૂમિમેં... (૨)

અવિદ્યા કુરૂક્ષેત્ર કહાયો બડો ઉત્પાત મચાયો...હોસાંવરે૦
મોક્ષ સ્વરાજ્ય હસ્તિના પુરકો અહંકાર નેજ પડાયો (હિરીલાલા)

પ્રહ્લાનંદ નિજ રાજ્ય લેનેકો... (૨)

વરાચ અર્જુન આયો મનુષ્યતન રથહી જોડાયો...હોસાંવરે૦
દશ ઇન્દ્રિય ગણુ ઘોડા હી જોડ્યા હનુમંત હિંમત ધાયો (હિરીલાલા)

આત્મા શ્રીકૃષ્ણ ચલાવનં બેઠે... (૨)

હાથ લગામ ધરાયો મુકિત કો શાંખ બજાયો...હોસાંવરે૦
દેખત દેહ કુટુંબ સભિજન મોહ વેરાચ કો આયો...(હિરીલાલા)

મંદ પડયો અર્જુન વેરાચ વો... (૨)

કાહે ચે પાપ જમાયો ધિરજકો ધનુષ્ય તબાયો...હોસાંવરે૦
અઢાર અધ્યાયસે પ્રહ્લ જ્ઞાન ભર વૈરાચકો સુમબાયો...(હિરીલાલા)

આત્મ સ્વરૂપકી ખોજ કરાઈ...(૨)
 નિષ્કામ યોગ પદાયો અખંધ કો માર્ગ દીખાયો....હો સાંવરે
 જખકી હુવો વૈરાગ્ય સચેતન હિંમત ધનુષ્ય ધરાયો (હિરીલાલા)
 લક્ષકો ખાણ સંધાન કીયો કીર...(૨)
 તપરૂપ યુધ્ધ મચાયો કામના કો જુથ્થ હરાયો...હો સાંવરે
 બ્રહ્મ વિદ્યા રૂપ મંત્ર લણ્યો જખ ખાણ અસંખ્ય બનાયો.(હિરીલાલા)
 અનહદ નાદ સંધાન કીયો જખ ...(૨)
 ચૌદ બ્રહ્માન્ડ હીલાયો ખટ થતુકો શીર ઉડાડયો...હો સાંવરે
 દુર્યોધન અહંકાર હણીને વાસના સૈન્ય નસાયો,...(હિરીલાલા)
 મોક્ષકો રાજ્ય બ્રહ્માનંદ મીલ ગયો...(૨)
 જીવન મુકિત જમાયો ઐસો નિબનંદ ઉડાયો...હો સાંવરે
 કાયા નગરમે પાન્ડવ કૌરવ ઘર ઘર યુદ્ધ જમાયો...(હિરીલાલા)
 સંત શુરા જગ જીત ગયે હૈ...(૨)
 દુરીજન ગફલત ખાયો મિથ્યા સખ શ્વાસ ગમાયો...હો સાંવરે
 ઐસો બિચાર કીયો દિલ ભિતર બખરી બચન બહાયો....(હિરી)
 “પુંજરામ” કો પ્યારો કનૈયો...(૨)
 સખાદી અંતરમે સમાયો ઘાંઘટ યુદ્ધ જમાયો.....હો સાંવરે

ભજન, ૧૯૦.

રાગ— (અંગ અરપણ પ્રતાં રે, રે, રે, હો.)

પ્રહ્લસ્વરૂપ સદ્ગુરુજીરે રે રે હો શરણે આવ્યા સેવકોરે—ટેઠ

સાગરમાંની છોળો આવે છે ભારી ભારી (ર)

તેમાં પ્રભુ મતિ ના પહોંચેરે હુમારી.....(ર)

સદ્ગુરુ ચઢજો વારીરે રે રે હો...શરણે.....પ્રહ્લ૦

માયાની છાયા નીચે અવળાને સવળા કાંટા...(ર)

ઉપરથી ટપકે છે હડહડતા ઝેરી છાંટા...(ર)

તે રગ રગ માંહે ચોંટયારે રે રે હો.....શરણે.....પ્રહ્લ૦

સાગરના જીવો થાકે સાગરને અંખી અંખી (ર)

આ ત્રણુ નાગણુ સરવે, પ્રાણીના પગમાં ડાંખી (ર)

આ ગભરાયેલાં પંખીરે રે રે હો...શરણે.....પ્રહ્લ૦

ભવસાગરમાં અમને તરવાની નૌકા આપો (ર)

ખેવટીયા થઇને સ્વામિ અમ અવિચળ દ્રષ્ટિ સ્થાપો (ર)

આ “પુન્ન”ના વિલાપોરે રે રે હો...શરણે.....પ્રહ્લ૦

ભજન ૧૯૧

રાગ—(વનરા વનનોરે ચંદ્ર, મારે રૂઢીયે વશ્યો છે.)

સદ્ગુરના ધરની વાટયો અતિષય આકરી....(૨)

કરીયે ક્યાં આકરીને ધરીયે કેમ ધિર—

...ગુરુ અમને વિસારી વિરહી વાટે શિદ્ધ જાઓ છો—ટેક

ટોળા વધુટાં મૃગલાં રડવશે રાનમાં....(૨)

રહેશે બેલાનમાંને મળશે ક્યાં જ્ઞાન...ગુરુજી

મદમાતી માયા નાગણુ ડંખેજો દાઝમાં...(૨)

બહાલી ખુટ્ટીની વાડયો વેડી કેમ જાય...ગુરુજી

ઓશીકા કેરી હુંકે શુન્યમાં સમાણી...(૨)

જંગલમાં જાણી જોઈને મેલ્યાં મા આપ....ગુરુજી

નિર વિનાની નદીયો રેતીથી બાળશે...(૨)

તરશ્યો કોણુ ટાળશે ને ધરશું કેમ ધિર....ગુરુજી

અમેરે જંગલના જોગી જંગલમાં આવશું...(૨)

જંગલમાં લાગે મંગલ મંગલ રૂપ આપ...ગુરુજી

મીઠા જળની માછલીયો, સાગરને શું કરે...(૨)

ઝુરીને મરશે સારસ બીજું શું થાય.....ગુરુજી

અરુણ ઉર ધારી અમને અંતરમાં રાખશો...(૨)

બાળક “પુનુ”ને દેજો, ધારણુ ધિર.....ગુરુજી

ભાજન, ૧૯૨.

રાગ—(મારે સાસરીયે જઈને, કેળે એટલડું).

હાં રે માઈં મનડું મટકલું, ચિતડું ચટકલું,
શી રીતે નાથ ને ઉપાસીયેં

હાં રે પડે પલમાં વટકલું, રજમાં ગજબલું,
ક્યાં જઈને રોગ આ તપાસીયે....ટેકં

વિજળી ઝબકે તો કેમ આલીયે, આલીયે...(૨)
અંતરની પીડ કેને આલીયે, આલીયે...(૨)
બુદ્ધિના ભાનથી, શુદ્ધિની સાનથી...(૨)
મનને મારીને મોળે મહાલીયેં.....હાં રે માઈં મનડુંં

સાગરનાં નિર કહો કેમ કરી તોલીયે...(૨)
મુખડા વિના તે કેમ ખોલીયે ખોલીયે...(૨)
હો બહાલા ભાઈયો હો બહેનો બાઈયો...(૨)
હેઠાં બેસીને આંટી ખોલીયેં.....હાં રે માઈં મનડુંં

પાંખો નથી ને કેમ ઉડીયે ઉડીયે...(૨)
ખીળું નથી ત્યાં કેને મુંડીયે મુંડીયે...(૨)
મનડામાં માપ છે બુદ્ધિમાં બાપ છે...(૨)
પુછી પુરાને પત્તો કહાડીયેં.....હાં રે માઈં મનડુંં

મનવાને કેમ કરી મારીયે મારીયે.....(૨)
સ્તો ભૂલે તો કેમ વારીયે વારીયે...(૨)
આંટી છે આકરી, કરવાની આકરી...(૨)
“પુંજરામ” પ્રશ્ન હવે સારીયેં.....હાં રે માઈં મનડુંં

ભજન. ૧૯૩

રાગ—(દરશન કરતો દહાડી દહાડીરે દિલના દેવળમાં)

ધ્યારા પ્રભુને કોઈ જઈ કહેજો રે...આટલો સંદેશો—ટક.
 સ્વપ્ને પણ સુખ અમને હવેથી ના આપજો રે (ર)
 દુનિયાનાં દુઃખ અમને દેજો રે... આટલો...ધ્યારાં
 માન સન્માન મ્હાર, લઈને લુંટાવજો રે...(ર)
 અમને અપમાન હરદમ રહેજો રે...આટલો...ધ્યારાં
 બહાલી વસ્તુઓ સરવે, બહાલાંને આપજો રે...(ર)
 અમને આપેલું લુંટી લેજો રે...આટલો...ધ્યારાં
 સર્વેને માગવું જે, મારે છે ત્યાગવું તે...(ર)
 માહું લાગે તો માફી દેજો રે...આટલો...ધ્યારાં
 પ્રેમીજન મસ્ત “પુંજરામ”ની વિનતીરે....(ર)
 મુક્તિની મસ્ત મનમાં બેઠેજો રે...આટલો....ધ્યારાં

—::*—

(૧૯૪)

રાગ—(ઉપરનો.)

અમર વર સોધી લીધો રહેલો રે...મુક્તિના માર્ગે...ટક.
 જ્યારે જોઈએ ત્યારે, એ રહે છે એવો રે...(ર)
 પહેલો મધ્યે ને વળી છેલ્લો રે...મુક્તિના...અમર
 સરવેથી ન્યારો થઈને સરવેમય થઈને રહે છે (ર)
 આંખો ફાડીને મેં દેખેલો રે...મુક્તિના....અમર

ચારેથી છને નિરખ્યાં, અઢારે અવલોકીયાંરે (૨)
 ખેડેરે થયા પછી સુણેલોરે.....મુકિતના૦...અમ્મર૦
 પઢી પઢી પંડિતોને, પુરાણી પોકારે ત્હોયે (૨)
 મુંગાના મુખથી વર્ણવેલોરે.....મુકિતના૦...અમ્મર૦
 પાનાને પુસ્તક જોઈને સંતોના અંથો સોઢ્યા (૨)
 કોરા કાગળમાં મેં વાંચેલોરે.....મુકિતના૦...અમ્મર૦
 છે છે ને નથી નથી, નથી અને છે છે તેમાં (૨)
 નથી નથી નથી ત્યાં ઉમેલો રે...મુકિતના૦...અમ્મર૦
 સર્વે પરતાપ મહારા, સદ્ગુરુ દેવનોરે (૨)
 સ્વાનુંલવ ઘરમાં જઈ શીખેલોરે.....મુકિતના૦...અમ્મર૦
 “પુંજી”ના રામ અમ્મર, આપંડી વસ્તુ અમ્મર (૨)
 તત્તપદ્મમાં ઐક્ય થઈ બેઠેલોરે.....મુકિતના૦...અમ્મર૦

—:~:—

ભજન, ૧૬૫.

રાગ—(ઉપરનો.)

ધ્યારા પરબ્રહ્મનો છે વાસોરે.....અંતર ગુફામાં—ટંક.
 એરે રસ્તાની વાટયો, અતિષય આકરી રે, (૨)
 જાનીને માર્ગ તેનો ભાશ્યોરે.....અંતર૦...ધ્યારા૦
 એરે ગુફામાં મારા, પ્રિયતમ પ્રાણુછેરે, (૨)
 ભોમીયા સંતોના સાથે જશ્યોરે...અંતર૦...ધ્યારા૦

એરે મારગમાં જતાં, પડવાનો ભયછે માટે, (૨)
 સંશય નાં બંધન બાળી ધાશેરે...અંતર૦....ધ્યાન૦
 “પુંજરામ” કહેછે બહાલા, વસમી માયાછે વચમાં, (૨)
 સદ્ગુરૂના શબ્દે છે ખુલાસોરે.....અંતર૦...ધ્યાન૦

—:~:—

ભજન, ૧૮૬.

(રાગ—ઉપરનો.)

જીવતાં મુક્તિ ભોગવતા કોઈરે...વિશ્વશાળામાં૦...—ટેક.
 બંધને મોક્ષજેને, છેક સમિપમાંરે....(૨)
 સમજ્યા દુનિયાને જોઈ જોઈરે....વિશ્વશાળામાં૦...જીવતાં૦
 હતુંને નહોતું તેમાં, છતું શું થાય એમાં,...(૨)
 શેકીને બિજ રહેછે જોઈરે...વિશ્વશાળામાં૦...જીવતાં૦
 ગુણથી અતિત અને, નિરગુણ શબ્દોથી ન્યારો...(૨)
 સઘળી ઇચ્છાઓ બેઠો જોઈરે...વિશ્વશાળામાં૦...જીવતાં૦
 નથી કોઈ ખ્યાડું અને, નથી કોઈ ખ્યાડું જેને...(૨)
 પરવા વિનાના હોઈ હોઈરે...વિશ્વશાળામાં૦...જીવતાં૦
 બંધદેખાય છતાં, મુક્તોથી મુક્ત જેવા....(૨)
 આત્મ નિશામાં રહેછે જોઈરે...વિશ્વશાળામાં૦...જીવતાં૦
 “પુંજરામ” કર્તા પદથી, ન્યારો થઈ કહેછે તહોયે...(૨)
 ભોક્તાજન કહેછે કર્તા વોહીરે...વિશ્વશાળામાં૦...જીવતાં૦

—:~:—

ભજન, ૧૯૭.

રાગ—(ઝીણી ઝીણી તે મોરલી વાગેછે)

ઝીણો ઝીણો તે અક્ષ નાદ આવેછે...(૨)—ટેક૦
 વાગે શુન્ય શિખર ગદ માંદ...અક્ષનાદ૦...ઝીણો૦
 મ્હારા ગુરૂએ ગોળીઓ મારીછે...(૨)
 વાગી વાગી કલેબ માંદ...અક્ષનાદ૦...ઝીણો૦
 જ્ઞાન ગોળી વાગીને પાપ વહી ચાલ્યાં...(૨)
 જઈ પહોંચ્યાં પરાની પાર...અક્ષનાદ૦...ઝીણો૦
 અમે પ્રાણ અપાન દોહન કીધાં...(૨)
 મળી એકવી હજાર છસો ફેજ...અક્ષનાદ૦...ઝીણો૦
 કોટકાંગરાં તુટ્યા ને નાગ દ્વાર ખોલ્યાં...(૨)
 મળ્યા ભોમિયા ચડ્યા નિજ નાવ...અક્ષનાદ૦...ઝીણો૦
 કાંઈ સુક્ષ્મણ શેરીયે અમે આંતાં,...(૨)
 શેરી સાંકડી ગુફા ધનધોર...અક્ષનાદ૦...ઝીણો૦
 અમે ઘાટ અઘાટ પર જઈ પહોંચ્યાં,...(૨)
 ઉચ્યા ભાનું હજારો ત્યાં...અક્ષનાદ૦...ઝીણો૦
 ભાન ભૂલ્યા ને નામ રૂપ ગુણ ખોયાં,...(૨)
 મળ્યા તેજમાં તેજ તદાકાર...અક્ષનાદ૦...ઝીણો૦
 પરિઅક્ષ ગુરૂ પ્રેરણાથી પ્રેમ વાઢ્યો,...(૨)
 સત્ય નામ જડ્યું ધામ “પુંજરામ”...અક્ષનાદ૦...ઝીણો૦

ભજન, ૧૯૮.

રાગ-(ટુંકીને ટચ્ચ મારી વાત.)

સહેલીને સદૃ હવે નાથ, વા...ટ આપની જડી છે.
 ગૌળી ગુફાને એ ઘાટ, ના....થ આપની મહુડી છે—ટકો
 સંશયને છેદ્યા પ્રપંચ પહાડ ભેદ્યા....(ર)
 વેંધ્યા આશાનાં ઉચાટ, વા...ટ આપનીં સહેલીં
 મૃગમંત્ર ખોળીને બ્રહ્મ ભસ્મ ચોળી,...(ર)
 ઝોળી ફકિરીની હાથ, વા...ટ આપનીં સહેલીં
 સત્યસાર જોયા મમત્વ માલ ખોયા,...(ર)
 ધોયા સંચિત પુર્વ કાટ, વા...ટ આપનીં સહેલીં
 કર્મોને સાધી ઉપાસના આરાધિ,...(ર)
 જ્ઞાન ગંગાજી ને ઘાટ, વા...ટ આપનીં સહેલીં
 ચોવિસે અવતારો અંતરમાં ઓળખ્યા,...(ર)
 સાંપડયું સ્વરૂપ સામ્રાટ, વા...ટ આપનીં સહેલીં
 શોગ મુકીને ચિર બદલ્યાં પીયરમાં,...(ર)
 માંડયું હવે હરિનામ હાટ, વા...ટ આપનીં સહેલીં
 કરતો અકરતો થઈ કરજો બળવતો,...(ર)
 “પુંજરામ” રમે પ્રેમ ઘાટ, વા....ટ આપનીં સહેલીં

ભજન, ૧૮૯

રાગ—(સીમડીયે કેમ, જશો વરરાબ)

અંતરમાંથી કેમ જશો અલબેલા રે...(૨)

અંતરનાં અજવાળાં, ખોવાઈ જશે રે...ટેક—

લક્ષ રે ચોરાશીનાં, ટળ્યા છે અંધારાં રે...(૨)
તે પાછાં પલ્લપલમાં ગુસઈ જશે રે.....અંતરમાં

બ્રમણના ભોગે હુંતો, બહુ રે કુટાણો બહાલા...(૨)
મોંઘો મનખો તે મહારો વહી જશે રે.....અંતરમાં

સદ્ગુરૂ દેવે મુજને, શરણે લીધો છે રે....(૨)
મનનું ધારેલું મનમાં રહી જશે રે.....અંતરમાં

મનમાન્યા સંતો સાથે, પ્રિત્યો મળી છે બહાલા....(૨)
રૂમઝૂમતી વાડીએ વિખરઈ જશે રે.....અંતરમાં

મુકિતની ભુકિત મુજને, જીવતાં મળી છે માટે...(૨)
બ્રહ્મ રસની ખ્યાલીએ ઢોળાઈ જશે રે.....અંતરમાં

સર્વેથી ન્યારો થઈને, સર્વેમય રહું છું તહોએ...(૨)
નિષ્કામી સેવા કંઈ કંઈ રહી જશે રે.....અંતરમાં

હરદમનો તરપત હું તો, સ્વાને નહિ બળ્યો તહોએ....(૨)
ઘર પર તેડ્યો તો કંઈ કંઈ ખઈ જશે રે.....અંતરમાં

પોતેપોતાની સત્તા, સરવેમાં છલકે તહોએ...(૨)
પ્રેમીજન મળતાં ઝટ રોવાઈ જશે રે.....અંતરમાં

કહેવાનું કરવાનું કે, લેવું દેવું નહિ કંઈ પણ....(૨)
પ્રેમી “પુંજી” પણ કંઈ કંઈ લઈજશે રે.....અંતરમાં

મોક્ષની સીડી.

ભજન, ૨૦૦.

(રાગ—સુદામા ચરિત્રનો)

અમ્મર દેશનો હું રહેવાસી, અમ્મરસેન હું રાજા છું,
 દસ ઘોડા રથને જોડીને, વનમાં રમવા આવ્યો છું... ૧
 સારથી મહારો હતો મહારથી, પશુ વનમાં રસ્તો ભૂલ્યો,
 મળ્યા નિશાચર કર્યા કસુંબા, ચઢી કેફ ચકચુર કુલ્યો.... ૨
 નિશાચરોમાં ભૂલ્યો વિષાચર, અવળા એશ્વોને હાંકે,
 ભાન ભૂલીને ભમતો ભયમાં, વનમાં ખૂબ ચડ્યો ચાકે.... ૩
 મટ્યો મહારથી બન્યો, બિચારો, પછડાતો રથ પથરમાં,
 ધરી બુદ્ધિની ફરી ફાંકે, વધી અવિદ્યા અટકળમાં... ૪
 નથી અનુભવ જરી જાતનો, કાન ભરી કળતર ઘાલ્યું
 ફરી ફરીને અશ્વો થાક્યા, નામ નિશાન ગયું ચાલ્યું... ૫
 મારગમાં છે માયા નગરી, મોહસેન રાજા રહેતો
 ત્રણા રાણી કરે કમાણી, કામ દિવાન લુટી લેતો... ૬
 રમણીક રસ્તે રથ હંકાર્યો, રંગ વિલાસે જઈ વસિયા
 આશા મહેલે કર્યો ઉતારો, પરવરતિ પરણી હસિયા... ૭
 અમ્મરસેન હું હતો નિરંજન, ભાનસાન સર્વે ભૂલ્યો
 દ્રષ્ટા વૃત્તિ ટળી હમારી, પામર થઈ દુઃખમાં ફૂલ્યો... ૮
 ગામ ભૂલ્યો હું કામ ભૂલ્યો હું, ધામ ભૂલ્યો મુજ મૈયરનું
 નામ નિશાન ન આવે નજરે, ભાન ભૂલ્યો મુજ અંતરનું... ૯

આશા ધરમાં મળી નિરાશા, પરવરતિ પોકો પાડે
 ગરબડતો ગ્રહસ્થાશ્રમ માંડયો, ધાડ પડી ઘોળે દહાડે...૧૦
 પરવરતિને પાંચ દિકરા, કામ ક્રોધને લોભાળ
 મોહ અને મદમાતો મત્સર, લક્ષણવંત મરૂં લાળ...૧૧
 દીકરી ત્રણ તોફાની પ્રગટી, આશા ત્રણાને ઈર્ષ્યા
 તેણે સહુથી વેર વધાર્યું, વિષ ભર્યાં ભોજન ખીરરયાં...૧૨
 લીલી વાડી લક્ષણવંતિ, દેષાગ્નિ ફરતો સળગે
 સ્વાન લીલામાં મુજને મૂકયો, મન મારૂં બળતું ભળકે—૧૩
 તે વાડીને પાણી પાવા, પ્રપંચની પાળ્યો બાંધી
 કુડ કપટનાં કુંડાં મૂક્યાં, દુઃખમય વેલ અતિ વાધી....૧૪
 અશાંન્તિના તો ઉડે કુંવારા, માયા નિર નસ નસ વ્યાપ્યું
 રોમરોમમાં વધી વેદના, કલેશ તણું થાણું સ્થાપ્યું...૧૫
 મહા દુઃખમાં મને હરિ સાંભળ્યા, એકાન્તે રડતો રહેતો
 મહા મુઝવણી મારા મનની, અન્ય કોઈને નવ કહેતો...૧૬
 નાવ ચડયું તોફાન તરંગે, ખેવટીયાની ખોળ કરૂં
 કોઈ ઉગારે કોઈ બચાવે, વિષનો સાગર કેમ તરૂં...૧૭
 માયા જળમાં જળચર પ્રાણી, પકડી પાતાળે ઘાલે
 મૂળ વસ્તુ વિણ બહુ મુંઝાતો, તરવા ત્રાપો કોણ આલે...૧૮
 મહા દુઃખમાં મને મળ્યા મારગી, પંથ ધર્મ નજરે ભાળ્યો
 અરજ કરી મેં ચુકિત વચનથી, સ્વાર્થ સુણી પાછો વાળ્યો...૧૯
 છળ બળથી સમજવા લાગ્યા, કંઠી બાંધતાં કામ થશે
 “ફી” લેવાશે અવર નામની, અન્ય માર્ગનું મૂળ જશે...૨૦

સાર જાણુવા શરણુ સ્વિકાર્યું, કર્મ કોટ કંઠી બાંધી
 અદ્ય માર્ગની મળી કમાણી, મુંમતમાં સુરતા સાંધી...૨૧
 ઘણા દિવસ અભ્યાસ કરાવ્યો, વાસ કરાવ્યો વાણીમાં
 શિવ ભૂલાવી જીવ મનાવ્યો, વર્ષ ગયાં સહુ પાણીમાં...૨૨
 પ્રેમ ધરી પેઢી માંડી પણ, સર્વશ્વાસની ખાદ પડી
 ચડ્યો ચાકડે પડ્યો વેગમાં, ત્યારે સત્યની શોધ જડી...૨૩
 મૂકત થવાને માર્ગ શોધતો, તત્વ તરશ મુજને લાગી
 ગિરી ગુફાને તડવર શોધ્યાં, બ્રહ્મ સ્વરૂપની ભૂખ જાગી...૨૪
 નિરાધારનો નાથ દયાળુ, સદ્ગુરૂને શોધી લાવ્યો
 બ્રહ્મ નિષ્ઠનું શરણુ સ્વિકાર્યું, મૂળમંત્ર મનમાં આવ્યો...૨૫
 શબ્દ સુણતાં બ્રમણાભાગી, અગમ નિગમ થયું અજવાળું
 સાર્વ લૌભની સત્તા આવી, મુજ સ્વરૂપ સધળે ભાળું...૨૬
 અમ્મર નાથ હું અસલ દેશનો, અમરજનોએ ઓળખાવ્યો
 સારથી મારો થયો મહારથી, મુળ વતન શોધી લાવ્યો...૨૭
 પરમપિતાનો અમ્મર પુત્ર હું, માત શાન્તિ સામાં આવ્યાં
 પૂર્ણપ્રેમથી લીધો વધાવી, એક મેક થઈ મન ભાવ્યાં....૨૮
 અમે મળ્યા અનહદ આનંદે, અસલ દેશ એ મારો છે
 સમજીને ચેતો સજ્જન સો, ત્યાં સહુનો છુટકારો છે...૨૯
 સરવે જનછો અમ્મર દેશના, માયાની મહા ઘાંટી છે
 સત્ય જાણુવા સદગુરૂ સોધો, અસલ વાતમાં આંટી છે...૩૦
 વાંચી વિચારી કરે અનુભવ, મનન અહોનિષ જે કરશે
 નિત્યા નિત્ય વિવેક વિચારી, ભવસાગર સહેજે તરશે...૩૧

પ્રેમ સમુદ્રે પ્રેમ તરંગે, પ્રેમ પીયુષ પ્રગટી આવ્યું
“ પુંજીરામ ”ના પરમ પ્રભુશ્રી, સદ્ગુરુ દેવે સમન્નવ્યું...૩૨

—:~:—

એતો ! હજારોમાં એકજ.

સજન ૨૦૧

રાગ—(ભિમપલાસી, તવહિંદકા ડંકા આલમમે)

કોઈ ભૂલ કબુલ કરવા વાળો, જગમાં જીવ જલદી મલતો નથી.
મૂળ વિકારને તજવા વાળો, દુનિયામાં વિર ઝટ જડતો નથી—ટક
કોઈ કર્મખિજને વાવે છે, કંઈ કામ વૃક્ષ પ્રગટાવે છે...(૨)
પણ તૃષ્ણાને તજવાવાળો, જગમાં જીવ જલદી...કોઈ
કોઈ વાત કરેછે ડહાપણની, કહેવાણી અનહદ સમજણની....(૨)
વાયુ વત વિચરવા વાળો, જગમાં જીવ જલદી...કોઈ
કોઈ ખિજ વાવે છે વિષવૈરી, ફળ ભોગવતા કડવાં ઝેરી,...(૨)
પણ પાછું વળી જોવાવાળો. જગમાં જીવ જલદી...કોઈ
કોઈ કર્મ કરે ત્રિકાલ તણાં, કોઈ યજ્ઞ રૂદ્ર અનુષ્ઠાન ઘણાં,...(૨)
પણ કરતા પદ તજવાવાળો, જગમાં જીવ જલદી...કોઈ
કોઈ સંસારે રસભસ રહે છે, ધન કારણ અધરમ ખડકે છે,...(૨)
પણ તૃપ્ત થઈ તરવા વાળો, જગમાં જીવ જલદી...કોઈ
કોઈ ભક્તિ કરે છે ભગવદ્દની, કરે વાત અલૌકિક પર હદની,...(૨)
પણ નિભત્મને ભજવાવાળો, જગમાં જીવ જલદી...કોઈ
કોઈ જ્ઞાની થઈ બહુ ડોલે છે, પંચીકૃત વાણી બોલે છે,...(૨)
સમ થઈ સંશય તજવાવાળો, જગમાં જીવ જલદી...કોઈ

કોઈ દ્રષ્ટા રૂપ દેખાડે છે, કોઈ સાક્ષિપદ સ્વર કહાડે છે,....(૨)
 વડવાનળ જળમાં વસનારો, જગમાં જીવ જલદી૦...કોઈ૦
 કોઈમાં કંઈકંઈપણ ધબધબતું, કોઈમાં કંઈપણ ઓછું વધતું,(૨)
 જીવતાં ગુરૂ મુખ મરવાવાળો, જગમાં જીવ જલદી૦...કોઈ૦
 અમે એવા જન શોધી લઈશું, ત્યાંસુધી અદબદમાં રહીશું (૨)
 પણ “પુંજરામ” એ નંદલાલો, જગમાં કંઈ જલદી૦...કોઈ૦

જગત્ ભગતનો અનાદીયોગ.

ભજન, ૨૦૨,

રાગ—સુદામા ચરિત્રનો

(એક વખત વિકૂલવર ચાલ્યા, ભાવ ભકત,)

બગડેલા નર ગબડેલા કોઈ-રગડેલા અહિં આવોને,
 જગત બધું સૌ સુધરેલું છે-લબડેલા અહિં આવોને...ટેક૦
 જગત બધું ભકતોને કહે છે-બગડેલા દુર થાઓને...(૨)
 બગડેલાની નાત હમારી-ભકતો કહે સહુ આવોને-બગડેલા૦
 નરસિંહ બગડ્યો મીરાંબગડી-અમને પણ બગડાવોને,....(૨)
 બગડેલા ને કષ્ટ પડ્યું તે-અમને કષ્ટ પડાવોને-બગડેલા૦
 ધ્રુવ પ્રહલાદ અનિપય બગડ્યા-એ અગ્નિ સળગાવોને...(૨)
 અમને ફેંકો પહાડ ઉપરથી-ગજપણથી ઘસડાવોને બગડેલા૦
 રોહીદાસ જે બગડી બેઠો-તેહ સમય ઉર ગાવોને...(૨)
 તુકારામ દામાજી નામો-પામ્યા તે દુઃખ લાવોને-બગડેલા૦

અહિં પ્રગટયો છે બ્રહ્મ હુતાશન-બગડેલા સહુ ન્હાવોને....(૨)
 બગડયું ગબડયું સર્વે સુધારી-અસલવતન વહીજાવોને-બગડેલાં
 જગના જીવો જગત સુધારો-અમને નિત્ય નચાવોને....(૨)
 સુધરેલાનું કામ નથી અહિં, ત્યાં રહી મોજ ઉડાવોને-બગડેલાં
 જગત ત્રાસથી જે કંટાળ્યા તેજ બગડવા આવોને...(૨)
 સર્વે રથળ ઘર વિપત્ત પડે તો-બધાં બગડવા આવોને-બગડેલાં
 સુધરેલાનું સરવસ બગડયું-બગડેલા કોઈ થાવોને...(૨)
 અસલ બગડવું હોય બરાબર શિય દક્ષણા લાવોને-બગડેલાં
 જગત કહે છે ભકત જનોને કંઈક સુધારે આવોને...(૨)
 નથી અમારે હવે સુધરવું-તમે બગડવા આવોને-બગડેલાં
 હવે અમારી આશા મૂકજો-સુધરવું સળગાવોને...(૨)
 બગડ્યા જેવું હોય કશું તો-ઝટપટ અહીં લઈ આવોને-બગડેલાં
 અમે બધા જગથી બગડેલા-ભલે તમે તગડાવોને...(૨)
 પણ પ્રભુ ઘરથી નહિ લબડેલા-ફાવે ત્યાં લઈ જાવોને-બગડેલા
 બગડેલા ઓ “પુંજરામ” હવે-બહુ જાણુને બગડાવોને....(૨)
 બગડ્યાને સુધર્યા સમજાણો-એજ બગડવા આવોને-બગડેલા

ભજન, ૨૦૩.

રાગ—(પરજીયો...રાજવી પોઢયારે સમશાનમાં)

આવ્યો આવ્યો મોસમ ફેરે લાગ રે રામ,—

—બહાલા સંતોને હવે સેવીયે.

..... —સંતો, ચાલોને એવા યોગમાં-ટેક

ખેલે શુરા સંત જ્યાં સંગ્રામરે, રામ,—

—એવાં શ્રવણેથી સંશય ટાળીયે-સંતો૦

મળે જીવન મુક્તિ ફેરા જોગ રે રામ,—

—એવા, ગુરૂના ચરણ જાલીયે-સંતો૦

સત્ય જ્યાં અણુભેદ એક પ્રેમ રે, રામ,—

—ત્યાં જઈ હૈયાની આંટી ખોલીયે-સંતો૦

ભાગે જ્યાં ભવાટવિના ભ્રમ રે, રામ,—

—એવા ભોજને કુધા ભાંગીયે-સંતો૦

વાગે દોલક મંજરા કિડતાલ રે, રામ,—

—ત્યાં જઈ, શ્રેષ્ઠકાર કરી નાચીયે-સંતો૦

છૂંટ મનો વાસનાના બંધ રે, રામ,—

—એવા, મિત્રાને માથું આલીયે-સંતો૦

થાય આત્મ તત્વ સાક્ષાત્કાર રે રામ,—

—“પુંજરામ” યોગ એવા સાધિયે-સંતો૦

સજન, ૨૦૪.

(રાગ—ઉપરનો)

મળ્યો મને મોક્ષ કેરો માર્ગ રે, ઓંમ લાગ્યો છે રનેહ રૂડા સંતનો,
... .. હાજી...એ તો રે જુના જુગનો-ટેક.

મળ્યા જીવન ઝાઝના નાવિક રે ઓંમ,—

—લાગ્યો ઉપદેશ ગુરૂદેવનો-હાજી

યોગી મળ્યા પ્રહ્લ નિષ્ઠ સંતરે ઓંમ,—

—સમજાવ્યો સાર જગત કંદનો-હાજી

દશમી ભકિતનાં દિધાં દાન રે ઓંમ,—

—અવસર આવ્યો હવે આનંદનો-હાજી

યોગ થતાં યગ્યો છે વિયોગ રે ઓંમ,—

—નિશો ચડ્યો છે નિજાનંદનો-હાજી

ખિન્દુમાં સમાયો આ સૌંચાર રે ઓંમ,—

—“પુંજીરામ” જીવતાં મુવો પંચનો-હાજી

મુક્ત પુરૂષોની જીવનમુક્તિ.

સજન, ૨૦૫

રાગ—(ગજલ ભૈરવી.)

ન ન્હાના પોના, ન ખાના પીના, ન લેના દેના, ન કહેના કિસીકો,
હમી અધારી, જગત્ ઉદાસી, ન હમકો છેડો, ખુલાસોં ધસીકો...૧

નહમ્ હૈ પામલ, અગર ન શાખા, નહમ્ દયાલુ, નહમ્ હૈ દાના (૨)

નહમ્ હૈ સાની, અગર ન ધ્યાની, ન મૈં હુ ભિક્ષુક સબલે કિસીકો..૨

ન હમકો લિખના ન હમકો પઢના ન હમકો ગાના ન તો બળના (૨)
 ન હમકો જાના, અગર ન આના, યે સબ તુકાના, બતાવેં કિસીકો...૩
 ન હમકો શ્રોતા, ન મ હું વકતા, ન મે હું કર્તા, અગર ન ભોક્તા (૨)
 ન લાયા પાયા, કલિ ગુમાયા, કાયમ હૈ મૌબુદ, ચહાલે જીસકો...૪
 નહમ ગુરૂ આર, નહમ હે ચેલા, નહમ અનેકો, નહમ અકેલા (૨)
 બેશક હમી હૈ, ખેલા અખેલા, પત્તા લગાલેં, પુછાઈ ઇષકો...૫
 ન હમકો પુજનીક નહમકો પુજક નહમકો સ્વામિ, નહમકો સેવક (૨)
 ન હમકો આવક, ન હમકો જાવક નકાકા સૌદા હમારી ખુશકો....૬
 ન હમકો નામી નહમ અનામી ન હમ પુરાઔર નહમમેં ખામી (૨)
 કાહે “પુંજી” કો કહેતું નામી અનામિ સ્વામી તું ધામી ધિશકો...૭

—૦ :: ૦—

ભજન. ૨૦૬.

રાગ—(જેને મુખડે ગોવિંદ ગોપાલા તેને શું કરશે.)

જીસ આનંદસે જગ દુઃખ વિસરે, વો આનંદ હૈ પ્રહ્માનંદકા—ટંક.
 વો આનંદ હૈ પ્રહ્માનંદકા, વો આનંદ હૈ પ્રહ્માનંદકા...જીસ૦
 જીસ જાપનકી ધૂન કમુ ન ટળે, વો જાપ મીલા અણુ જાપનકા (૨)
 વો જાપ મીલા અણુજાપનકા, વો જાપ મીલા અણુજાપનકા...જીસ૦
 જીસ જન્મનસેં ફીર જન્મ નહિ, ઉસે જન્મ લીયા બસ દેવનકા (૨)
 ઉસે જન્મ લીયા બસ દેવનકા, ઉસે જન્મ લીયા બસ દેવનકા...જીસ૦
 જીસ દર્શનસેં ક્ષણ દૂર નહિ, વો દરશન હૈ મન મોહનકા... (૨)
 વો દરશન હૈ મન મોહનકા, વો દરશન હૈ મન મોહનકા...જીસ૦

ઈસિ બાતનકી ઓળખાણુ પડે, ઉસ કારણુ શરણુ ગુરૂ ગમકા...(૨)
 ઉસ કારણુ શરણુ ગુરૂ ગમકા, ઉસ કારણુ શરણુ ગુરૂગમકા...જીસં
 કાજીસ સમજણુસેં મુકિત પાવે, વો સમજણુ જ્ઞાન અનુભવ...(૨)
 વો સમજણુ જ્ઞાન અનુભવકા, વો સમજણુ જ્ઞાન અનુભવકા...જીસં
 જીસ ભોજન સેં ભૂખ ભાંગી ગઈ, વો ભોજન હૈ સખસંતનકા (૨)
 વો ભોજન હ સખ સંતનકા, વો ભોજન હ સખ સંતનકા...જીસં
 “પુંજીરામ” પ્રણવસેં પાર ચલેાં, તખ રૂપ બનેાં સખ રૂપનકા (૨)
 જખરૂપ બનેાં સખ રૂપનકા, તખ ભૂપ બનેા સખ ભૂપનકા...જીસં

—:~:—

ભજન ૨૦૭

(રાગ-ગજલ)

આ મસ્તિ બ્રહ્માનંદની, આનંદની, આનંદની...ટેક૦
 એકજ હૃદયની વિનતી, આ મસ્તિને સાચી કરો...આ મસ્તિ૦
 આ મસ્તિ બહુ સંતે ગ્રહી, અનુભવ થયો મુજને સહી....(૨)
 કપટી હૃદયમાં નવ રહી, આ મસ્તિને સાચી કરો...આ મસ્તિ૦
 આ સંત સોખત લાજતી, મુજ દાજ અંતર દાજતી...(૨)
 બુદ્ધિ હરામી ના જતી, આ મસ્તિને સાચી કારો...આ મસ્તિ૦
 સહુ સંતની શેવા કરી, અનુભવને અંતરમાં ધરી....(૨)
 ફૂટેવ મનની પરહરી, આ મસ્તિને સાચી કરો...આ મસ્તિ૦
 આ અરજી “પુંજીરામની”, છે સર્વ સમયે કામની....(૨)
 હરદમ અમર આરામની, આ મસ્તિને સાચી કરો...આ મસ્તિ૦

—:~:—

એકતારાનાં ભજનો.

ભજન, ૨૦૮.

રાગ—(શુન્ય શિખર ગઢ ઘેરી ધન લાગી.)

ગુણાતિત ગુરુ ગણપતિ દાતા, તારાં પરથમ પુજન થાતાં હેજી.

તારા દરશનથી દુઃખ જતાં...ગણપતિ દાતા૦

તારી લાંબી સુંદ સુખ શાતા...ગણપતિ દાતા૦

કોઈ અમ્મર જનોને ઓળખાતા..... હેજી—ટેક

શુદ્ધ બુદ્ધ નારી થઈ નિજ્યારી, ચામ્મર છત્ર ધરાતા હેજી (૨)

શિવ શક્તિકા જુગ જુગ જોડા (૨) શિવ શક્તિકા રે હાં...૦

જુક્તિકા જોગ મિલાતા...ગણપતિ૦...તારા૦

ત્રિશુળ ધાર પર મુક્ત માળ લઈ, નિજનંદ ગુણ ગાતા હેજી (૨)

પ્રેમ કમંડળ અમૃત ભરીયાં (૨) પ્રેમ કમંડળ હાં...૦

પુરાં મળે ત્યાં પાતા...ગણપતિ૦...તારા૦

પવન મુશક વાહન પર સ્વારી, નકળંગ નેજા ધારી હેજી (૨)

બ્રહ્મા વિષ્ણુ મહેશના સ્વામિ (૨) બ્રહ્મા વિષ્ણુ રે હાં...૦

રૂપિ મુનિ તુજ ગુણ ગાતા...ગણપતિ૦...તારા૦

શબ્દ સિંધુરના ચડે રંગ રાતા, ભાવના તેલે ભિંજતા હેજી (૨)

પ્રિત કરી કોઈ સમરે પરથમ (૨) પ્રિત કરી રે કોઈ હાં...૦

ત્યાં રૂમઝૂમ કરી જતા...ગણપતિ૦...તારા૦

અસલ અમલ આનંદનો મુગટ, કરૂણા કુન્ડળ ધરતા હેજી (૨)

ત્રણ ગુણનું ત્રિપુન્દ્ર કરીને (૨) ત્રણ ગુણનું રે હાં...૦

ચિત્તાનાં ચંદન ચ્હાતા...ગણપતિ૦...તારા૦

અવધટ વાટે અમિરસ સરવર, નિત્ય નિત્ય ત્યાં જઈ ન્હાતા હેજી, (૨)
 એ સરવરનાં લક્ષ કમળની, (૨) એ સરવરનાં રે હાં.....
 માળા પહેરી મકલાતા,....ગણપતિ૦...તારા૦
 ચાર વેદની ભેદ ભૂજમાં, અભેદી આયુધ ધરતા હેજી, (૨)
 મહા પદ કેરા મોદીક લઈને, (૨) મહા પદ કેરા રે હાં,...
 ગુરૂધર પર ગમ ખાતા,....ગણપતિ૦...તારા૦
 અદબદ કક્ષની અંગ ધરીને,...સમજણુ ધોતી ધરતા,....હેજી(૨)
 અગમ ચાખડીને અલખ પાવડી, (૨) અગમ ચાખડી રે હાં...
 ત્રિલોકમાં વિચરાતા,....ગણપતિ૦...તારા૦
 પરા પારને બાવન બારા, શુન મુન ધન્યના ધ્યાતા...હેજી (૨)
 “પુંજરામ” એ ધ્યાન ધ્યેયથી,...(૨) પુંજરામ એ રે હાં,...
 ન્યારા નાથ કા નાતા,....ગણપતિ૦...તારા૦

—:૦:—

ભજન, ૨૦૯.

(રાગ...શુન્ય શિખર ગઢ ઘેરી ધૂન લાગી સંતો સુરતા.)

દેખોદેખોરી એક અચરજ નિરખ્યા,...શંશય જગ ભરમાયા હોજી
 ભલાભલારે નર ભલા પડ્યારે ભાઈ (૨) ભલા ભલારે નરહાં...
 કોઈ વિરલા ધર પાયા,... મેરા સદ્ગુરૂ સંશય૦...ભલા૦
 ભોગી લુંટાયા અને ભોગી કુટાયા,....ચોકમેં ચાક ચડાયા...હોજી
 જ્ઞાની ધ્યાની પણ ઘણા ફસાયા, (૨) જ્ઞાની ધ્યાની પણ હાં...
 ખાંખમાં ખાખ મીલાયા,...મેરા સદ્ગુરૂ સંશય૦...ભલા૦

ઘાટ અઘાટ તજી ઉભો એક હૈંસલોને, ચોફેર નજર ઠેરાયા...હોજી
 કોઈ બળે દવમાં ને કોઈ બળે ભવમાં, (૨) કોઈ બળે દવમાં રે હાં...
 પ્રિત કરીને પસ્તાયા, ...મેરા સદ્ગુરૂ સંશય૦...ભલા૦
 ભોગી ભોગ તજી બન બન ભટકે, અમરત હાથ ન આયા...હોજી
 સન્યાસિને સખ જુગ માંગ્યા, (૨) સન્યાસિને રે હાં...
 બેરાગી બહુ દુઃખ પાયા, ...મેરા સદ્ગુરૂ સંશય૦...ભલા
 “પુંજરામ” જીવ કર્મ કરત પણ, તૃણા ખૂબ તપાયા...હોજી
 હોમ હવન જપ તપમાં ન નિરખ્યા, (૨) હોમ હવનમાં રે હાં...
 અસલ અમલ નહિ આયા, ...મેરા સદ્ગુરૂ સંશય૦...ભલા

—:~:—

ભજન, ૨૧૦.

(રાગ-ઉપરનો.)

દેખો દેખો રે હરિ, સખ ઘટ ખેલે..પરગટ નટ પરખાયા હોજી૦ટક૦
 જ્ઞાન વિનારે નર ભવભવ ભટકત, ...જ્ઞાન વિનારે હાં, (૨)
 ગુરૂ વિણુ ગમ નહિ પાયા, ..મેરા સંતો ભાઈ...પરગટ૦...દેખો૦
 ઉપાસંકો બહુ ગરજી રહ્યા પણ, મુગ બિજ હાથ ન આયા હોજી,
 પોથે ને થોથે પંડિત થાક્યા, ...પોથે ને થોથે રે હાં, (૨)
 વાદમાં વખત ગુમાયા...મેરા સંતો ભાઈ...પરગટ૦...દેખો૦
 દ્વત વાદીયો ભક્તિ કરત પણ, મનગતિ ભંગ ન પાયા હોજી,
 પ્રવાહ પુરથી પાછા વળ્યા નહિ...પ્રવાહ પુરથી રે હાં, (૨)
 સાજમાં સાજ મિલાયા...મેરા સંતોભાઈ...પરગટ૦....દેખો૦

જ્ઞાની સમાણી વાણી વહે પણ, પ્રાણી નવ પરખાયા હોજી,
 નકળાંક ને તું કલંકિત કહે છે,...નકલંકને રે હાં. (૨)
 વિકારી સંગ વટાયા....મેરા સંતો ભાઈ....પરગટ૦...દેખો૦
 મોજ મંજરા ઝાંઝ ઝપાટા, તંબુરે તાર મિલાયા હોજી,
 એકતારાથી તાર નવ સાંધ્યો ભાઈ....એક તારાથી રે હાં, (૨)
 નિજારી નવ યોગખાયા...મેરા સંતો ભાઈ...પરગટ૦...દેખો૦
 નિલેપન તું હતો નિરંજન, લેપન ક્યાંથી લાયા હોજી,
 બ્રહ્મ વિલાસ વિષે જગ ભાશ્યું....બ્રહ્મ વિલાસ રે હાં, (૨)
 સાહ્યો ક્યાં સંતાયા...મેરા સંતો ભાઈ...પરગટ૦...દેખો૦
 અગમ અચળ ઘર કોઈ નર પહોંચ્યા, પરમ અભયપદ પાયા હોજી,
 કર્તા ભોક્તા સાક્ષિ સ્વરૂપથી....કર્તા ભોક્તા રે હાં. (૨)
 અલગ અમર પદ પાયા...મેરા સંતો ભાઈ....પરગટ૦...દેખો૦
 અલખ ગુરૂજની લખ નવ જાણી તો, વાણીમાં રેન ગુમાયા હોજી,
 “પુંજરામ” કહે પ્રપંચ જગતમાં....પુંજરામ કહે હાં, (૨)
 ઘર ઘર આગ ધિખાયા....મેરા સંતો ભાઈ....પરગટ૦...દેખો૦

—:૦:—

ભજન, ૨૧૧.

(રાગ—તુમ બોલો મેરી રસના, હરિહરિ.)

તુમ બોલો મેરે મનવા....સોહં...સોહં ... (૨)—ટક૦
 દેખો દેખો મેરી સુરતા...ઓહં...ઓહં (૨)
 સત સંગત મૈં પ્રેમ બદાયો... ... (૨)
 નિષદ્દિન કહુતા...કોહં...કોહં (૨)... ...તુમ૦

પ્રેમ પીછે બઢી બિરહ બેઠના(૨)
 છુપક રેન દિન....રોહં,...રોહં (૨)... ..તુમ૦
 વન વન નલ જલ હુંઢન લાગે(૨)
 તલસતી અભિયાં જોહં...જોહં (૨)... ..તુમ૦
 કોઈ મુસાફીર કોઈ પંથીક પ્રિય(૨)
 મૂળ વતન પંથ...દોહં...દોહં (૨).... ..તુમ૦
 નવધાસે દશમી કી સમજબીન... ..(૨)
 દ્વેતદશા રહી મોહં...મોહં (૨)... ..તુમ૦
 દ્વતદશામેં સ્વરૂપ ભૂલાયો(૨)
 મુકિતકી બુકિત...જોહં...જોહં (૨)... ..તુમ૦
 સંત ચરન સેવા ખુબ કિન્હી(૨)
 સદ્ગુરૂ ચરણે છોહં....છોહં (૨)... ..તુમ૦
 જ્ઞાન લાણુ જળ અંતર પ્રગટયો(૨)
 ભક્તિ અજળ બની તોહં...તોહં (૨)... ..તુમ૦
 પલમેં જગ પ્રલય કરી પ્રગટત(૨)
 “પુંજરામ” કહો ઓહં....ઓહં (૨)... ..તુમ૦

ભજન, ૨૧૨.

રાગ—(દિપો) દેખોરી એક અચરજ નિરખ્યા.)

શુન્ય શિખર ઘઠ ઘેરી ધુન્ય લાગી સંતો—

—સુરતા હુમારી જાગી હોજી—ટેક.

લાગી લાગીરે મારી લગનીરે લાગી (૨)...લાગી લાગીરે મારી હાં
ભવનીરે ભ્રમણા ભાગી મેરા સંતો ભાઈ...સુરતાં લાગીં
સદ્ગુરુજીએ જ્યારે કરુણારે કીધી ત્યારે,—

—તુરતજ દુરમતી ત્યાગી હોજીં

અણુણુ અણુણુ અનહદ દ્વારે (૨) અણુણુ અણુણુ...હાં
ઝીણી ઝીણી અલર વાગી મેરા સંતો ભાઈ...સુરતાં લાગીં
શુરાને પુરા જ્યારે સંતો મજ્યારે ત્યારે—

—ભજનોની ઝડીઓ લાગી હોજીં

તત્વ વિચારે જ્યારે અનુભવ આગ્યો ત્યારે (૨) તત્વ વિચારે હાં
જ્ઞાનની જ્યોતિ જાગી મેરા સંતો ભાઈ...સુરતાં લાગીં
સત્ય અસત્ય તણો સાર સમજાણો ત્યારે—

—અસલ બન્યો વૈરાગી હોજીં

બિન કંકનીએ અલખ કંકીરી સંતો (૨) બિન કંકનીયેરે હાં
મનથી લીધી માગી મેરા સંતો ભાઈ...સુરતાં લાગીં
બિન્દુ મધ્યે જ્યારે સિન્ધુ સમાયોં ત્યારે—

—દર્શાયા દેવ સુહાગી હોજીં

એકોંહં બહુ શ્યામ સ્વરૂપે ભાઈ (૨) એકોંહં બહુ હાં
ઘટ ઘટ જ્યોતિ જાગી, મેરા સંતો ભાઈ...સુરતાં લાગીં

આનંદ સાગર અમીરસ ભરીયા,—

—સંત પીવે સદલાગી, હોજી
સત્ ચિત્ત આનંદ ચતન...નિરખ્યા (૨) સત્ ચિત્ત આનંદ હાં
આતમ વર વરણાગી, મેરા સંતો ભાઈ...સુરતાં લાગી
તત્ત્વમસિ તદ્દરૂપ નિરંજન,—

—સભર ભર્યો સૌભાગી, હોજી
“પુંજરામ” એ પરમ પ્રભુને ભાઈ, (૨) પુંજરામ એ રે હાં
ઓળખી લીયોને ઝટ જાગી...મેરા સંતો ભાઈ...સુરતાં લાગી

—:૦;—

ભજન, ૨૧૩

રાગ—(ગુરૂજી, લગન કઠણ મેરે ભાઈ,)

સમજ બિન, હોવત ખોત હરાની,(૨)
હોવત ખોત હેરાની,...સમજ બિન હોવત ખોત હેરાની—ટંક
સમજ બિના નર, કર્મ કરે ઔર, અંતરમેં અભિમાની, (૨)
કર્તા પદકો, ભાર તજ્યા બિન,... ..(૨)
ભોક્તા પદકી કમાની... ..સમજ
નામ જપત ફીર, નામી ન જાનત, ભક્તિ વો વંઝા બખાની, (૨)
અંતર આતમ, તત્વ ચિન્યો નહિ,(૨)
કૈસે કહાવત જાની.... ..સમજ
એક કા ખેલ અનેક હુવા હય, સમજત નહિ જીવ જાની, (૨)
દૈત યુદ્ધિકા, વિધ વિધ અગડા,... ..(૨)
ભેદ દશા હુઃખ દાનીસમજ

जलमे जल नहि, स्थलमे स्थल नहि, नाम विकार निशानी (२)
 पंचतत्व परपंच जगतको, (२)
 ज्ञान भिना न पीछानी.समञ्ज०
 आहिर हुंढत, हाथ न आवै, अंतर भोज गुमानी. (२)
 अससठ तिरथ हुंढ लीया पणु, (२)
 सथ पथर और पानी...समञ्ज०
 सुथमे सुथ नहि, दुःथमै दुःथ नहि, बुला लमत है मस्तानी (२)
 सुथ वो दुःथ है, दुःथ वो सुथ है, ... (२)
 सत्य अथन कहुं आनी...समञ्ज०
 धंस जगमे बलल मनुष्यो, राज करै बल नानी, (२)
 धंस बलकी जथ जड जमै तो, (२)
 होवत पडाउ समानी...समञ्ज०
 बल बला जव, शिवको न जनत, शिवकी समञ्ज रही छानी (२)
 “पुंजराभ” परीपूछुं गुरभिन, (२)
 जवका जवही जमानी...समञ्ज०

(२१४) राग—(अंक वधत विठलवर आल्या.)

आनंद के घर गीत द्विदाने, अगम तिरथ पे आया हो—टेक.
 पुर्व पुन्यका पुंज प्रतापे, मानव देह कमाया हो... आनंद०
 आलपनो गमतमे भोयो अहोत धमाल मचाया हो; (२)
 आध जुवानी पाद द्विदानी, विषय विष जुथ आया हो... आनंद०
 लर जेवनमे लाल कमायो, पुत्र कलत्र सताया हो; (२)
 दुःथमय धंस वडेवार जगतमे, पलपल आग धिआया हो आनंद०
 कौन तुमारा देश असल घर, अव्वल से बल आया हो; (२)
 कौन तुमारा नाम निरञ्जन, क्या लेनेको आया हो.... आनंद०

કૌન સંગમેં કહાં જાના હૈ, કૌન હિસાબ જમાયા હો; (૨)
 “પુંજરામ” કહે ગુરૂબિન જગમે, ફેગટ જન્મ ગુમાયા હો...આનંદ૦
 (૨૧૫)રાગ—(શાણી સુરતારે, જઘને અમર પુરુષને વરજે.)
 હંસા ચેતજેરે, આંચો અવસર એળે જાય...(૨)
 નિજરૂપ ઓળખોરે, મોંઘો મનખો મિથ્યા થાધ—ટેક૦
 કેાણુ અને તું ક્યાંથી આંચો, તેનો કર વિચાર...(૨)
 ભવસાગરમાં ભૂલો પડ્યોતો...(૨)
 ફેગટ ફેરો જાય...હંસા ચેતજેરે૦
 એકજ વાતે ભૂલ પડી છે, ભૂલે ભૂલ કમાય...(૨)
 ભૂલ માટે સહુ પુસ્તક પોથી...(૨)
 ભૂલનું ઓસડ થાય...હંસા ચેતજેરે૦
 ભૂલની વાડી ભૂલની લાડી, ભૂલમાં જગ ભરમાય (૨)
 ભૂલ થવાથી જગ ભાશ્યું ...છે(૨)
 ભૂલનો રોગ ન જાય...હંસા ચેતજેરે૦
 ભૂલમાં નાવિક નાવ ચલાવે, તેમ તેમ ઉલટો જાય (૨)
 ભર દરીયે જે બહાણુ ગયું તો...(૨)
 અધવચ્ચ ઝોલાં ખાય...હંસા ચેતજેરે૦
 ભુલનો સા વહેવાર જગતનો, ભુલમાં જીવન જાય....(૨)
 મહા ભૂલનો જે ભેદ જડે તો...(૨)
 ઘટ્ટઘટ દિવા થાય...હંસા ચેતજે રે૦
 નાભુક ભૂલ નસ નસમાં વ્યાપી, અવળાં પાણી પાય. (૨)
 ભેદ ભૂલની વેલ વધારી...(૨)
 કડવાં કૂળ વેડાય...હંસા ચેતજે રે૦
 એ ભુલને નિર્મુળ બનાવા, સદ્ગુરૂ શરણે જાય. (૨)

જ્ઞાન હિમાળે હાડ ગળે તો...(૨)

જીવતાં મુકિત થાય...હંસા ચેતજે રે૦

એ મુકિતની જીકિત સાડ, નવધા ભકિત થાય. (૨)

કર્મ જ્ઞાન ને ઉપાસના એ...(૨)

સમજણ માંહિ સમાય...હંસા ચેતજેરે૦

ગુણાતિત ગુણ શુનમુન શબ્દો, અદબદમાં ઓળખાય. (૨)

“પુંજરામ” આ પુંજ પ્રભુની....(૨)

જીતે સો લઈ જાય....હંસા ચેતજે રે૦.....આવ્યો૦

વૈરાટ નારાયણનું પ્રગટ દર્શન.

(૨૧૬) રાગ—(કલ્યાણ.)

રગરગ દર્શન. ડગડગ દર્શન. પલપલ દર્શન. દર્શન દર્શન—ટેક૦

દર્શન મય જીવન હ માડું, પર્શન વર્તન અમૃત ધાડું (૨)

સખઘટ નટવટ દર્શન વર્શન.....(૨)

સ્પર્શન હર્ષન દર્શન કર્શન....રગ રગ૦

નવ પલ્લવ વિશ્વેશ્વર મમતન મમરસ પય્યેમૃત ઝળતન ઢળતન..(૨)

સર્જન શ્રીવર કષ્ટ વિસર્જન.....(૨)

રાધા વલ્લભ દર્શન કર્શન.....રગ રગ૦

જળસ્થળ દર્શન નભદળ દર્શન. વડવાનળ વાયુમય દર્શન...(૨)

ગર્જન સર્જન સખજન મમતન.....(૨)

રાસ બિહારી દર્શન કર્શન.....રગ રગ૦

અસ્થિ...મૈંસ ત્વચા નાડીયતન, રોમેરોમે, થનગન થનગન...(૨)

પંચવિકારે પૃથ્વિ વિસર્જન.....(૨)

લય ચિંત્વન કર દર્શન કર્શન.....રગ રગ૦

ગદ્ય પમિતાં શોભીત લાલન. મત્ર વિરામે પીન્ડન પાલન....(૨)

- પંચ વિકારે, વારી વિસર્જન.....(૨)
 અભેદભાવે દર્શન કર્શન.....રગ રગ૦
 ભ્રમ તરશ નિંદ્રા આલસપન, સુંદર કાન્તિમૂલોધન યોધન...(૨)
 પંચ વિકારે અગ્નિ વિસર્જન.....(૨)
 તત્ત્વ સ્વરૂપે પરગટ દર્શન.....રગ રગ૦
 ચલન વલન, ધાવન આકુચન, પ્રેમ પ્રસારણ, સિંચન મિંચન (૨)
 પંચ વિકારે વાયુ વીસર્જન.....(૨)
 તત્સત્ત્ત મહતત્ત વ્યાપક કર્શન.....રગ રગ૦
 કામ ક્રોધને શોક સમોહન, નર્ક નિવાસી ભય ભૂત દોહન (૨)
 પંચ વિકારે વ્યોમ વિસર્જન.....(૨)
 સતચિત્ત શુન્યે સ્પર્શન કર્શન.....રગ રગ૦
 સત્ત્વે રજ્જ્વે તમો પરત્વે, બ્રહ્મા વિષ્ણુ મહેશ શરત્વે (૨)
 ત્રિગુણ વિસારે તત્ત્વે ઐશ્વર્યારે.....(૨)
 વિશ્વ લિલામય દર્શન કર્શન.....રગ રગ૦
 મહદાત્મ્યે પ્રકૃતિ પ્રત્યે, ગત્વે, વિરત્વે શાન્તવન તત્ત્વે (૨)
 માયા ખેલ વિકાર વિરત્વે.....(૨)
 સતચિત્ત આનંદ દર્શન કર્શન.....રગરગ૦
 તુર્યાતિતં અપરિત મિતં, મહદાનંદિત પરમ પુનિતં (૨)
 “પુણ્ડરામ” પરમ, સુખનિત્યં.....(૨)
 પરબ્રહ્માન્વિત અવધૂત દર્શન.....રગ રગ૦

(૨૧૭) રાગ—(મેરી ગલી) આબરે શામળીયા.)

- આશી રચના તારી રે,...દિલના...દેવળમાં—ટક૦
 દિલના દેવળમાં મારા, મનના મંદિરમાં રે....આશી૦
 દિલના દેવળમાં હું તો, ભલી ભમુછું રે...(૨)

સંતોના શબ્દેથી સંભાળી,...દિલના દેવળમાં...આશીં
 દિલના દેવળમાં મારે, દસ દરવાજા... (૨)
 દરવાજે દરશાણી રખવાળી....દિલના દેવળમાં...આશીં
 બન્ને દરવાજા મારે, જળહળ જ્યોતનારે... (૨)
 જેણે સા સૃષ્ટિને અજવાળી...દિલના દેવળમાં...આશીં
 ત્રિજે ને ચોથે ગંગા, જુમનાળ વહેછેરે (૨)
 ઓહં સોહંની નદીયો ન્યાળી...દિલના દેવળમાં...આશીં
 પંચમ ષટ દ્વારે મારે, ઉત્તર દક્ષિણમારે (૨)
 વાગે બ્રહ્મનાદની રણકારી...દિલના દેવળમાં...આશીં
 સાતમો દરવાજો મારે, સર્વેથી મોટારે (૨)
 અત્રિસ નાયકમાં નાચે બાળી...દિલના દેવળમાં...આશીં
 આઠમોને નવમો આવ્યો, પુર્વ પશ્ચિમમારે (૨)
 ગંદી ગટરને ત્યાં ઉતારી...દિલના દેવળમાં...આશીં
 દશમે દરવાજે તું તો, જઈને વશ્યો છે બહાલા (૨)
 જળહળ જ્યોતિ ત્યાં અજવાળી...દિલના દેવળમાં...આશીં
 બેઉ કર બેડી દાસ, “પુંજરામ”કાંઈ છે બહાલા, (૨)
 ચાવી આપીને ખોલો બહારી,...દિલના દેવળમાં...આશીં

(૨૧૮) રાગ—(તને મળ્યો મનુષ્ય અવતાર, માંડ કરીને)...

આ અખિલ વિશ્વનો નાથ, નિરંજન જે છે, (૨)
 મમ પ્રાણ તણા આધાર, ઘંટા ઘટ તે છે. (૨)
 જડ ચેતન સરજનહાર, સમસ્થ એ છે, (૨)
 સહુ સંતોનો શિરતાજ, ચરાચર રહે છે. (૨)
 તે વશ્યો સદા મમ પાસ.....હેળ.....હેળ.....ટેકો
 માયાના પડછંદ પલે પલ, લેશ નહિ વિસરા...મ, (૨)

પંચભુતના પ્રપંચ ઝઘડા,...(૨)
 મારું નહિ ત્યાં કામ,...ખંધન દે છે....આ અખિલ૦
 ત્રિગુણાત્મક આ વિશ્વ નગરમાં, મૃગજળ મિથ્યા ભાસ, (૨)
 ગુણાતિત એ આત્મ નિવાસે,...(૨)
 હરદમ રહે હૃદલાસ,...અમ્મર એ છે....આ અખિલ૦
 ઈન્દ્રિય ગણ મનબુદ્ધિ ચિત્તને, કર્તાપિદ અહંકાર,...(૨)
 એક પદે યા હોમ કરીને,...(૨)
 મૂળ વતન સંભાળ,...ખરૂં ઘર એ છે,...આ અખિલ૦
 દ્વેષ બુદ્ધિએ દુઃખ નહિ ભાંગે, અદ્વૈતે ઓળખાય, (૨)
 નિત્ય અનિત્ય જુદું કરી જાણે,...(૨)
 તો ભવ ફેરે જાય,...સદ્ગુરુ કહે છે...આ અખિલ૦
 વાસ વસો એકાન્ત અગોચર, દ્રષ્ટા તિત અનામ (૨)
 “પુંજરામ” એ જીવન્ મુક્તને,...(૨)
 લાજખોવાર પ્રણામ,...હૃદય મમ કહે છે....આ અખિલ૦
 તત્વજ્ઞાનના નિભાડામાં દેહરૂપ વાસણની પરીપકવતા

(૨૧૯) રાગ—(જીવ તું...શિદ્ધને ચિંતા કરે,)

પકવ્યો પ્રેમે કરી, નિભાડો પકવ્યો પ્રેમે કરી૦
 કે અમને, અનુભવ અગ્નિ મળી,...નિભાડો—ટક૦
 ભ્રમણાના કાંટા કાપીને, થરો બદર બહુ કરી,...(૨)
 કરણીનાં વાસણ સુકવીને,...(૨)
 રંજ્યાં ભકિત ભરી,...નિભાડો...(કે અમને૦) પકવ્યો૦
 વિચાર પથરી લઈને દિન દિન, ઘાટ્યાં ઘટ ઘટ ફરી...(૨)
 પ્રેમ પ્રકાશે સુકવી લઈને...(૨)

ખડક્યાં ખુખિયો કરી...નિભાડો... (કે અમને૦) પકવ્યો૦
 ચાર વેદનાં મૂખ્ય નાળીયાં, કહાડ્યાં વચમાં વળી,...(૨)
 શમ દમનાં ઠીકરાં પાહુડીયાં,...(૨)
 દેતાં દુગ્ધા ટળી,...નિભાડો... (કે અમને૦) પકવ્યો૦
 દશ દ્વારે દશ બારાં મુકયાં, દશે દિશાએ ફરી,...(૨)
 “વેદ” નાળીયે સાંધણુ કીધાં...(૨)
 સળંગ શેરીયો કરી,...નિભાડો... (કે અમને૦) પકવ્યો૦
 પાખર પાહોટ પુર્વ કર્મની, ફરતા ફેરે ફરી,...(૨)
 જન્મ મરણનો જુહો દેતાં,...(૨)
 શાન્તિ મનને મળી,...નિભાડો... (કે અમને૦) પકવ્યો૦
 સાંસ્કારોતું જાણું ખાતર, દાખ્યું દાખણુ કરી,...(૨)
 પવન પડયા પછી જ્ઞાન સ્વરૂપી...(૨)
 ચોફેર અગ્નિ ભરી,...નિભાડો... (કે અમને૦) પકવ્યો૦
 અસલ નિભાડો પાક્યો પ્રિતે, શુન્યમાં સુરતા ભળી,...(૨)
 વાસનાતું જળ ખળી ગયું તો...(૨)
 વૃત્તિ પરહીત વળી,...નિભાડો... (કે અમને૦) પકવ્યો૦
 આત્મ સ્વરૂપનું બહાણું બહાતાં, ત્રિવિધ વેદના હરી,...(૨)
 પાહુડીયાં ઠીકરાં કાઢીને,...(૨)
 લીધા કણુંદા કરી,...નિભાડો... (કે અમને૦) પકવ્યો૦
 દગ્ધ કર્મ વાસણ ઉકેલી, ખખડાવ્યાં ખુબ ફરી...(૨)
 શબ્દ ગાજતો સોહં સનનન...(૨)
 ગયો વિશ્વવમાં ભળી...નિભાડો... (કે અમને૦) પકવ્યો૦
 પ્રેમ પકાવટ પુરી કરતાં, સંત ઘરાગી મળી...(૨)
 સત સંગતની પેઢી ઉપર...(૨)

રમતાં રોજી રળી...નિભાડો... (કે અમને) પકળ્યો
 લક્ષિત માર્ગનો સર્વ નિભાડો વાળ્યો વિગતે કરી... (૨)
 પાકેલી પરિપ્રહા વિભ્રતી... (૨)
 પ્રહા સ્વરૂપમાં ભળી...નિભાડો... (કે અમને) પકળ્યો
 એક વખત નિભાડો પકવત, જીવતાં મુક્તિ મળી... (૨)
 ફેર ફેર શિદને સળગાવું.... (૨)
 આશા ત્રણા ટળી...નિભાડો... (કે અમને) પકળ્યો
 સદ્ગુરુ મન્નાનંદ ચરણથી, સમજણ ભુક્તિ મળી... (૨)
 “પુંજીરામ” પરબપત થઈને.... (૨)
 વાસણ પકવે હરિ...નિભાડો... (કે અમને) પકળ્યો

સ્વપ્નવત્ જગત્.

(૨૨૦) (રાગ-ઉપરનો.)

જોઈને ભુક્તિ જડી, તમાસો જોઈને ભુક્તિ જડી—ટોકો
 જગત ઘર જોતાં ગમ્મત પડી...તમાસો...જોઈને
 સદ્ગુરુજીની પૂર્ણ કૃપાએ, સુરતા શિખર ચડી... (૨)
 દશે દિશાએ દ્રષ્ટિ ફેંકતાં (૨) પૂરણ પારખ પડી...તમાસો
 અસલ સિંહ બકરીને ધાવે ને, બકરી કુદા ચડી... (૨)
 થરથર થરથર શાદુલ કંપે, (૨) સ્થિર થાય નહિ ઘડી...તમાસો
 ખુદ વિધવા વંઝા નારીએ પતિ જણ્યો પ્રીત કરી.... (૨)
 જણુતરમાં જીવ જરી નથી પણ (૨) જગત નમે ફરી....ફરી તમાસો
 રાજાને રાણી ભરખી ગઈ કુંવરે રાણીને ગળી... (૨)
 કુંવર સહિત રાણીને ચિરી (૨) રાજા નિકળ્યો વળી...તમાસો
 ડોઝી દીકરાં સાથે પરાણ્યાં, પરાણે ચોરે ચડી... (૨)
 જગત બધું જાનયે આવ્યું (૨) પારખ કોઈને પડી...તમાસો

પુરુષ સુવાવડ પડદે પેંઠા ગર્ભ ઉદરમાં ભરી...(૨)
 સગર્ભવંત પતિને જોઈને, (૨) પત્નિ પાડતી ઝડી૦...તમાસો૦
 નિતનિત નવલું જણુતર આદ્યું, જગત લયું ભડભડી...(૨)
 જીંદગી ગઈ પણ સુવાવડ તો (૨) ખડી ખડી રે ભાઈ ખડી...તમાસો૦
 પાવૈયાના ગ્રહસ્થાશ્રમમાં, પશુ પ્રજા નિવડી....(૨)
 એ પરજા રાહુ સમ થઈને (૨) પ્રગટ રવિને નડી૦...તમાસો૦
 બિલ્લી લશ્કર લઈને દોડી, દિલ્લી લીધું લડી...(૨)
 શિઆળવું યુધ્ધે આંબ્યું છે (૨) સિંહ સ્વારીયે ચડી૦....તમાસો૦
 પૂર્વ દિશાથી સુક્ષ્મ પાંખી, આંબ્યું ખબર નવ પડી (૨)
 “પુંજરામ”એ ચાંચ પાંખ વિણ, (૨) ગયું સ્વપ્ન બધું ગળી.તમાસો.

આજકાલનું જગત સિનેમા.

(૨૨૧) (રાગ—ઉપરનો)

જુકિત અમને જડી, જીવનની જુકિત અમને જડી૦—ટેક૦
 જગતની ખરી ખબર હવે પડી૦...જીવનની૦
 પરમગુરુએ અંજન આંજ્યાં, દિવ્ય દ્રષ્ટિ ઉઘડી...(૨)
 આદ્ય જીવન અંતરમાં જોઈને (૨) અજબ ખૂમારી ચડી૦...જીવન૦
 સદ્ગુરુ શબ્દ દિપક કરમાં લઈ, વળ્યા અગમ વાટડી...(૨)
 અંતર ઘરમાં જઈને જોતાં (૨) પૂરણ પારખ પડી૦...જીવન૦
 જગત બધું મુડાવત ભાળ્યું, પ્રલય અગ્નિ ચડી૦...(૨)
 અગ્નિ મય થઈ કોઈ કોઈ ચતન (૨) રહ્યા કાળથી લડી૦...જીવન૦
 મુડદું જડ મુડદાને કહે મને, ફરી જણો માવડી...(૨)
 દ્રષ્ટા ચતન હસવા લાગ્યા (૨) અનુભવ પર્વત ચડી૦...જીવન૦
 સટપટ સિનેમાનું મુડદું, પલમાં જતું પડી...(૨)
 મારફ્ટ પડપિટ જોઈને, (૨) ખૂબ હશે ખડખડી૦...જીવન૦

વગર દીકીટનું પ્રગટ સિનેમા, મુડદા ફિલ્મ પડી...(૨)
 મશીનગાર મેનેજર ફેકે, (૨) ફેકસ ગગન ઘઢચડી૦...જીવન૦
 ફિલ્મ ફેકસ ચૈતન પાવરથી, ખલક ખેલવા ખડી...(૨)
 મુડદાનું આ અજબ સિનેમા, (૨) મોંજકરે ઘડી ઘડી૦...જીવન૦
 સદ્ગુરુનો પરવાનો લઈને, ચડયો શુન્ય દઈ હડી....(૨)
 “પુંજરામ”ને મેનેજરની, (૨) જૂની ઐક્યતા જડી૦...જીવન૦

આત્મ સ્વરૂપના ઉદ્ગારો

(૨૨૨) રાગ : (નમીયા સોઈ નરભારી, મારાસંતો.)
 ઓળખો પ્રિય પ્રાણી, આતમને ઓળખો પ્રિય પ્રાણી. હોજી (૨)
 તારી નવરંગી જાળ જીવંદગાની. આતમને ઓળખો પ્રાણી હોજી -ટેક.
 કોણ અને તું ક્યાંથી રે આંચો, એ સમજણ રહી છાની હોજી (૨)
 ક્યાં જવું તે ધર નવ ગોત્યું ભાઈ, (૨)
 હજી તું મનમાં મસ્તાની.....આતમને૦.....ઓળખો૦
 ક્યાંથી સ્પુરેને, કોણ કબુલે, કોણ વદે વેદ વાણી, હોજી-(૨)
 કોણ સુણે જ્યાં ગયો હંસડો (૨)
 નાવિક વિના ધુળ ધાણી૦.....આતમને૦ ઓળખો૦
 કોના દરશન કોના પુજન, કોના તાનમાં તાની, હોજી...(૨)
 સત્તાધિશ તું બન્યો બિચારો, (૨)
 દુનિયા જરૂર દિવાની૦.....આતમને૦ ઓળખો૦
 દ્રષ્ટા દ્રષ્ટિ ને દ્રષ્ટ સ્વરૂપમાં, સત્યા સત્ય લ્યો જાણી, હોજી....(૨)
 દ્રષ્ટા બિચારો શું કરે ભાઈ, (૨)
 ગુરૂ ગમ વિના ગુમાની૦.....આતમને૦ ઓળખો૦
 મહા કારણથી કારણ મુક્તમ, અદ્રવ્ય સૃષ્ટિ અજાણી હોજી...(૨)
 મચ્છી સાગરને શોધી રહી તો, (૨)

પુંજે પત્થર અને પાણી૦.....આતમને૦ ઓળખો૦
 વેદ વચનનું મનન કરી ને આ ભેદ ઉર દ્યો બાણી હોજી...(૨)
 મહા વાક્યના મર્મ વિના ભાઈ,(૨)
 અભેદી વસ્તુ અબાણી૦.....આતમને૦ ઓળખો૦
 વિશ્વ તણી વિદ્યાલયમાં રહી, ચૌદે વિદ્યા બાણી હોજી...(૨)
 પ્રજ્ઞ વિદ્યા જે ભણ્યા નહિ તો... ..(૨)
 “પુંજરામ” પાટી ઉપર પાણી૦....આતમને૦ ઓળખો૦

૨૨૩ (થાળ.)

(૨૨૩) રાગ—(આરોગો મહારાજરે, કાગણના રે કાગવા.)
 આરોગો મારા નાથરે...મારી પ્રેમ પ્રસાદી૦
 અલખેલા આતમ રામરે...મારી પ્રેમ પ્રસાદી૦...ટેક૦
 મીસરી મનોહર મેંતો મંગાવી...(૨)
 ટોપડું કીધું તૈયારરે...મારી પ્રેમ પ્રસાદી૦...આરોગો૦
 સુંદર દ્રાક્ષ સાકર છે છબિલા...(૨)
 કાળુ બદામોના થાળરે...મારી પ્રેમ પ્રસાદી૦....આરોગો૦
 મેવો ખાવાની છે ટેવ તમારે....(૨)
 લાડકવાયા હો લાલરે...મારી પ્રેમ પ્રસાદી૦...આરોગો૦
 ડાડમ બમકળ કેળાં ને કેરી...(૨)
 રસોઈ વિધ વિધ જાતરે...મારી પ્રેમ પ્રસાદી૦...આરોગો૦
 જીમનાના જળની ઝારી ભરી છે...(૨)
 પાન ખીડાં દ્યોજી હાથરે...મારી પ્રેમ પ્રસાદી૦...આરોગો૦
 પાન જમીને પલંગે પધારો...(૨)
 પંખો ફરે “પુંજરામરે”...મારી પ્રેમ પ્રસાદી૦....આરોગો૦

(૨૨૪) આરતિ.

જ્ય જ્ય બ્રહ્મ સ્વરૂપ, જ્ય સદ્ગુરુ સ્વામી૦...પ્રભુજ્ય૦

બ્યાપક વિશ્વ સકળમાં...(૨)

એક અચળ ધામી....જ્ય જ્ય જ્ય ગુરુદેવ...ટેક (૧)

નહિ જ્યાં દ્વેષ પ્રપંચ, નહિ કર્તા ભોક્તા...પ્રભુ નહિ૦

નહિ સ્વામિ નહિ સેવક....(૨)

અસિપદ અવલોકતા....જ્ય જ્ય જ્ય ગુરુદેવ૦.....(૨)

નહિ ત્રિગુણાત્મક માયા, નિરગુણ નિરખાયા...પ્રભુ નિરગુણ૦

ત્રિપુટીયો થી ન્યારા.....(૨)

અનુભવે ઓળખાયા...જ્ય જ્ય જ્ય ગુરુદેવ૦...(૩)

આશ્રમ દેહ અવસ્થા, ચારેથી ન્યારા...પ્રભુ ચારેથી૦

તો પણ પ્રગટ પ્રભુજી...(૨)

ઘટ ઘટ ગુરુ મહારા.....જ્ય જ્ય જ્ય ગુરુદેવ૦...(૪)

પંચીકૃતથી પાર, બાવનથી બહારા.....પ્રભુ બાવન૦

નિત્ય નિરંજન ન્યારા.....(૨)

તો પણ ગુરુ મહારા...જ્ય જ્ય જ્ય ગુરુદેવ૦....(૫)

૫૭ શાસ્ત્રોમાં છાના, પુરાણમાં પડે.....પ્રભુ પુરાણ,

વેદ વિષે સુક્ષ્મ શ્રદ્ધ.....(૨)

પ્રેમી જન પરમે.....જ્ય જ્ય જ્ય ગુરુદેવ૦.....(૬)

જ્ય ગુરુ જ્ઞાન સ્વરૂપ, સાને સમજાયા.....પ્રભુ સાને૦

“પુંજીરામ”નો પ્રિયતમ.....(૨)

સખ ઘર સંતાયા.....જ્ય જ્ય જ્ય ગુરુદેવ.....(૭)

અથ : મુક્તમાળ પ્રારંભ.

ભાગ ૧ લો.

(૨૨૫) (રાગ-દોહા૦)

પ્રથમ નમુ' પરી બ્રહ્મને, એજ ગુરૂ મમ દેવ,
 વ્યાપક ગુણુપતિ આતમા, આધ્ય શક્તિની સેવ...સિં ૧
 પરા પુર્વના યોગથી, કલ્પિત શૃષ્ટિ થાય,
 મંદ વાસના મોહથી, ચાર ખાણુ પ્રગટાય....સિં ૨
 યોગ થતાં આવૃણુ થયું, લીંગ નામ ધરી દેહ,
 શિવ મટીને જીવ થયો, બૃહ્યો નિજ રૂપ તેહ....સિં ૩
 ભૂલ ભૂલવણી દેશની, નાત જાત ધરી નામ,
 ઉછેર્યો અવિધ્યા વડે, ખાળક બૃહ્યો ગામ...સિં ૪
 સંસર્ગે સમજી પડ્યો, કરી કુટુંબે પ્રિત,
 મમતામાં ભૂલો પડ્યો, ઉલટી જગની રીત....સિં ૫
 વિષય વસાણું ખાઈને, બન્યો મસ્ત એજાન,
 કર્મ કોટ કીડલા કરી, ચડ્યો લોભ અભિમાન...સિં ૬
 મિથ્યા એમ મૃગ જગ સમુ, પ્રગટ થયું જગ બાણુ,
 પુર્વ પુન્યના યોગથી, કોઈ કોઈ સંત સુબાણુ...સિં ૭
 પ્રથમ પ્રેમ મુળમાં હશે, શ્રદ્ધા સત્ય વિશ્વાસ,
 સંગ સર્જીડ સર્જીન તણો, તો ટળશે જગત્રાસ...સિં ૮
 અતિ રોગ અવિદ્યા તણો, હોય ભલે મનમાંહ્ય,
 “પુજારામ” સતસંગથી, છુંદ નિશ્ચય ત્યાંય...સિં ૯
 સર્જીન કોને જાણવા, જે સદ્ગુરૂના ખાળ,
 શ્રવણ મનન કર્તાવ્યથી, જીવતાં જીવ્યો કાળ...સિં ૧૦

સદ્ગુરુ દુર્લભ દેવને, હોય હજારે એક,
 કાન પુકે કંઠી ધરે, ધર ધર ગુરુ અનેક...સિં ૧૧
 ગુરુ ઘણા છે કર્મથી, શોધ વિચાર વિવેક,
 મહા રાગે મુક્તિ કરે, એવા સદ્ગુરુ એક...સિં ૧૨
 દેહ ગુરુ વિદ્યા ગુરુ, કર્મ ગુરુ સંસ્કાર,
 કુળ ગુરુ બહેવારમાં, વેપારે નહિ પાર...સિં ૧૩
 તનના ગુરુ અનેક છે, મનના ગુરુ ન કોય
 જીવ મટાડી શિવ કરે, દુર્લભ સદ્ગુરુ સોય...સિં ૧૪
 અધિકારી કોઈ સંતજન, પરહીતમાં રમનાર,
 એવા સંત સમાગમે, “પુન્ન” પડીયે પાર...સિં ૧૫
 શ્રવણ કરી ષડ શાસ્ત્રનું, ભરે હૃદય ભંડાર,
 મનન કરે એકાન્તમાં, શોધે જડશે સાર...સિં ૧૬
 સંસારે શુરવિર રહે, સંત ચરણમાં દાસ,
 સદા મુમુક્ષુ માર્ગનો, પામે અવિચળ વાસ...સિં ૧૭
 કુળા ચાર ના કર્મમાં, નિત્યા નિત્ય વિચાર,
 સ્વધર્મરૂપ સેવા કરે, તો પામે કૃણ ચાર...સિં ૧૮
 મમતા મુકી દેહની, તજી જાતિ અભિમાન,
 ભિક્ષા માગો જ્ઞાનની, “પુન્ન” ગરીબ ધર જાન...સિં ૧૯
 નિત્ય કર્મ ઘોડે ચડી, ધરો ધર્મ હથીયાર,
 પ્રેમ ભક્તિ ભાદો ગૃહી, જીતો જગ જંજળ....સિં ૨૦
 ગૃહસ્થાશ્રમને નવ તજો, સજો સત્ય શણગાર,
 પ્રેમ ભક્તિને અનુભવી, ગ્રહો ગુરુનો હાથ....સિં ૨૧
 ગુરુ કરવા સ્હેલા નથી. નહિ બાળકનું કામ.
 વસિ વિચારી અનુભવી, પછી ભિડાવો હામ...સિં ૨૨

સદ્ગુરુ કોને કીજીયે, શ્રાત્રિય પરમ કૃપાળ,
 બ્રહ્મદશા ભરપૂર જ્યાં, ત્યાં જઈ શરણુ સ્વિકાર....સિં ૨૩
 ગુરુદેવ પરબ્રહ્મ છે, એજ અચળ વિશ્વાસ,
 જે ઉપદેશ મળ્યો તને, શ્વાસો શ્વાસ તપાસ...સિં ૨૪
 તન મન ધન ગુરુદેવનાં, સર્વ જગત જાનળ,
 ગુરુપદમાં અર્પણ ગણી, બધી કીકર તુજ ટાળ....સિં ૨૫
 લાભ ખાદ ગુરુદેવની, તારો પ્રેમ પગાર,
 રાગ ઈષ અળગા કરી, મૂળ ધર્મ સંભાળ...સિં ૨૬
 અંતર પ્રેમ ધરી સદા, ધર્મ સનાતન ધાર,
 સત્યા સત્ય વિવેકથી, પ્રગટ પ્રભુને લાજ્ય...સિં ૨૭
 માયામાં સુખ શું મળે, પલમાં નાશ થનાર,
 માયાપતિના ચરણમાં, આનંદ સુખ લંડાર....સિં ૨૮
 મોહ વિકાર વિષય થકી, ભર્યો સકળ સંસાર,
 ગુણ ગ્રાહક થઈ ઝીલવું, પ્રભુ ઉતારે પાર....સિં ૨૯
 જેવું થાવું તાહ્યરે, તેવું જગને જાણુ,
 અભ્યાસે તેવો થશે, “પુંજી” તુજ મન તાણુ...સિં ૩૦
 સ્વાર્થ ભર્યા સંસારમાં, પરમ રત્ન હરિ નામ,
 કળીયુગમાં કીર્તન થકી, મળે મોક્ષનો ધામ...સિં ૩૧
 ભક્તિ કરે ભગવંતની, ધરે હૃદયમાં ધ્યાન,
 સંત સમાગમ હરિકથા, નિતનિત રહે ગુલતાન...સિં ૩૨
 ભક્તિ રથના મોરચે, બની મહારથી બેશ,
 અશ્વો જ્ઞાન વરાગ બે, સજી શેઠ નિજ દેશ...સિં ૩૩
 પ્રાણી માત્ર પ્રભુ તણા, સર્વ ઘટો ઘટ રામ,
 જળ સ્થળ અગ્નિ પવનમાં, વ્યોમે સુંદર શ્યામ....સિં ૩૪

ભકિત ભગવદ્ પ્રેમની, નહિ પામરનું કામ,
 પ્રેમ ઉપર વૈભવ જલે, એક ઇશ્વરનુંજ નામ...સિં ૩૫
 નામે નામીશ્વર મળે, પ્રગટ દીસે સહુ ઠામ,
 નામે નામી ના જડ્યો, તો નહિ નામીનું નામ...સિં ૩૬
 સગુણ રામ દશરથ ધરે, નિર્ગુણ રામ તમામ,
 વ્યાપક એહં રામ હૈ, ન્યારા સોહં રાસ...સિં ૩૭
 ચાર રામ ગુરૂ મંત્રમે, “પુન્ન” પ્રાણ અપાન,
 એકાન્તે આસન કરી, શોધો સદ્ગુરૂ સાન...સિં...૩૮
 ભકિત કોને કીજીયે, થાય ગતિ મન ભંગ,
 લોકાવૃણથી નવ ડગે, નિત્ય સંતનકો સંગ...સિં ૩૯
 દુરગુણ સૌના દુર કરી, શોધી સદ્ગુણ ધાર,
 અંતર ભાતું બહુ થશે, ભર સદ્ગુણ ભંડાર....સિં ૪૦
 સદ્ગુણથી સદ્મતિ મળે, સદ્મતિથી સતસંગ,
 સતસંગે સદ્ગુરૂ મળે, સદ્ગુરૂએ શ્રીરંગ...સિં ૪૧
 હરિ હરિ સખ કોઈ કહે, કહી ન જાણે કોય,
 હરિ કહેતાં આંસુ વહે, “પુન્ન” પ્રગટ હરિ હોય...સિં ૪૨
 ભકિત કરે ભગવંતની, ને દુષ્પથી ભાગે દુર,
 શક્તિ વિણ ભકિત નથી, દુઃખમાં હરિ હનુર...સિં ૪૩
 દુઃખીયા સખ સુખીયા થયા, સુખીયા કષ્ટ કમાય,
 લાખખો સંતોં જે રહ્યા, તે સુખમાં નહિ થાય...સિં ૪૪
 મિથ્યા માયા જાળમાં, કદી ન ભાંગે ભૂખ,
 કલ્પ વૃક્ષ હરિ નામથી, જાય ભુખ કો દુઃખ...સિં ૪૫
 ભકિત એવી નવ કરો, લોકે લુટઈ જાય,
 જગત ઝહાઝ પભુપદ ધરો, તો નાવ નિશાને જાય...સિં ૪૬

બહેવારે વળગ્યો રહે; પરમારથમાં પ્રિત
 અંતર હરિ ચરણે વહે, એ સંતનકી રીત...સિં ૪૭
 માત્રવ સૃષ્ટિ બહુ છતાં, પડ્યો મનુષ્યનો કાળ,
 કોઈ પામર પશુજીવ ઘણા, દુર્લભ નર અવતાર...સિં ૪૮
 માત પીતા નિજ પુત્રના ભામીની ને ભરથાર,
 સદગુરુને શિષ્યો ગણે પ્રગટ પ્રભુ અવતાર....સિં ૪૯
 જે ઘેર તું વાસો વસે; ઘરે સોળ શણગાર;
 તે ઘેર બહુજન વસી ગયા. તારું નહિ તલભાર...સિં ૫૦
 માની જન આ જગતમાં; જ્ઞાની કદી ન થાય,
 દિનતાથી સંગ્રહ કરે ત્યાં સિદ્ધિ સહુ જાય...સિં ૫૧
 મુરખ તેને માનીએ, આપ ગણે હુશીયાર;
 ઉપદેશે અવળો વહે, તે મૂરખ સરદાર....સિં ૫૨
 ભકિત નવધા કિજીયે, લીજીયે સાનો સાર,
 લક્ષ્યાર્થે નવ ચુકીયે, “પુંજી” પામો પાર...સિં ૫૩
 અર્થ વિનાનું બોલવું, સમય વિના ઉચરાય,
 વણુ સમજે વાદે પડે, તો ભાર ભુપનો જાય...સિં ૫૪
 પંડિત ભૂલ્યો પાઠમાં, ચડ્યા વ્યોમ વિવાદ,
 અહંપણે અવળું થયું, ત્રોતા ચાખે સ્વાદ...સિં ૫૫
 કામ ન આવે વાલ પણ, કસ્તુરી મૃગ પાસ,
 તેમ વાણી વકતા તણી, પરને કરે પ્રકાશ...સિં ૫૬
 ભકિત એવી નવ કરે, વધો ન આગળ વામ,
 જેમજેમ સમજણ સાંપડે, આગળ કરે મુકામ...સિં ૫૭

નાશવંત વસ્તુ તણો, કદી ન કરવો કલેશ,
 મિથ્યા તે મિથ્યા થશે, એ ઉર ધરો ઉપદેશ...સિં ૫૮
 જગત બિચારું બાપડું, મિથ્યામાં મરનાર,
 સંત સુરા કોઈ વિરલા શિર, સાટે તરનાર...સિં ૫૯
 મરવું મરવું સહુ કહે, મરી ન જાણે કોય,
 “પુંજરામ” એસા મરો, ફરી ફરી મરવું ન હોય...સિં ૬૦

રાગ. ચાલુ, (તત્વ જ્ઞાન.) ભા: ૨ જો.

આજ સુધી તું ક્યાં હતો, કેમ ધર્યો અવતાર,
 ક્યાંથી કેઈ પેરે આવીયો, સજ્જન શોધ વિચાર....સિં ૬૧
 વેદાન્તે વાસો વસો, જોઈ શાસ્ત્રનો સાર,
 ભેદ ભર્યા સંસારને, પરખી પામો પાર...સિં ૬૨
 પંચ ભૂતની પુતળી, મિથ્યા દેહ જણાય,
 તે રૂપ તું કદીયે નથી, સમજણથી સુખ થાય...સિં ૬૩
 ઉંચ નિચ જડ દેહમાં, અજ્ઞાને અભિમાન,
 ચમાર વૃત્તિ તેહની, દેહ દ્રષ્ટિનુંજ ભાન...સિં ૬૪
 દેહ દ્રષ્ટિ દુખીયા કરે, ભરે શિરપર ભાર,
 આત્મ દ્રષ્ટિ સંતો તણી, નહિ જીત નહિ હાર...સિં ૬૫
 ઉપાસના નિજ આત્મની, ક્ષેત્ર ક્ષેત્ર મહાદેવ,
 પરમાર્થે પગલાં ભરી, “પુંજ” સજીયે સેવ....સિં ૬૬
 ભકિત શાળા મુકિતની, જુકિતથી જળવાય,
 નવે પગથીએ પગ ધરી, જ્ઞાન ગતિમાં જવાય...સિં ૬૭

જ્ઞાન ભાન કોઈ ભકતને, સમજે સાર અસાર,
 સત્યાસત્ય વિવેકનો, હરદમ હોય વિચાર...સિં ૬૮

શ્રવણ ક્ષેત્ર ગાડાં ભરી, હૃદય ખળે કર ખોળ,
 નિત્ય અનિત્ય બુદ્ધ કરી, અવિનાશી પદ બોલાર...સિં ૬૯

વસ્તુ માત્રના મુળનું, સત્ય સ્વરૂપ સમજાય,
 “પુનઃરામ” ત્રણ ગુણના, અનુભવથી દુઃખ જાય....સિં ૭૦

દ્રષ્ટિ દ્રષ્ય સ્વરૂપમાં, કલ્પિત સૃષ્ટિ જણાય,
 સ્વતઃ સિદ્ધ નિજ ભાવથી, પ્રગટી પ્રલય થાય...સિં. ૭૧

જન્મે તે ઇશ્વર નથી, છુટે તે નહિ પ્રેમ,
 મરનારો ચેતન નથી, પિત્તળ હોય ન હેમ...સિં ૭૨

વસ્તુ વિકાર ત્યજ થકી, સત્ય સ્વરૂપ સમજાય,
 ત્હારું રૂપ તપાસતાં, જન્મ મરણ ભય જાય...સિં ૭૩

દિન થવું છે દોહલું મન મરવું મુશ્કેલ,
 ત્વંપદ ધરવું સહેજ છે, તત્પદ છે નહિ સહેલ...સિં ૭૪

માન પણે અનુભવ દશા, પરિપકવ બહુ થાય,
 અન્ન ઉઘાડાં નવ ચઢે, ઢાંક્યાં સરસ બદાય...સિં ૭૫

મન સમજણ વિપરિત વડે, જીવ દશા નવ જાય,
 લય ચિંતન વિવેકથી, આપ સ્વરૂપ ઓળખાય...સિં ૭૬

અનુભવના પરિપાકથી, તત્ત્વે તાર સધાય,
 અવશેષીને અનુભવે, તો જીવતાં મુકિત થાય...સિં ૭૭

વાણી ત્રણ પ્રકારની, રોચક ને ભયકાર,
 યથાર્થ વાણી અનુભવી, સંત રમે સંસાર....સિં ૭૮

દિવ્ય નેત્ર સંતો તણાં, જોતાં બ્રહ્મ સ્વરૂપ,
 અવર જનોને નવ જડે, ભલે હોય મહા ભૂપ...સિં ૭૬
 કર્મ યોગ અનુભવ કરી, પછી ઉપાસક થાય,
 “પુન્ય” પ્રેમે પુણ્ય થઈ, જ્ઞાને શાન્તિ થાય...સિં ૮૦
 કર્મ તણી અદ્ભુત ગતિ, પુર્વા પૂર્વ પીછાણુ,
 સંચિત પ્રારબ્ધે વહે, સદા છુટો ક્રિયમાણુ...સિં ૮૧
 સંશય છેદી વાસના, વસે અગોચર વાસ,
 મન પાણુ જ્યાં પહોંચે નહિ, ત્યાં રહે હરીનો દાસ...સિં ૮૨
 રજની સખ સંતો તણી, દિવસે ડુબકી ખાય,
 જગ જેને જાણે નહિ, પાસે નવ પરખાય...સિં ૮૩
 એકાન્તે અનુભવ કરે, સુણે અનહદ નાદ,
 એત પ્રેત નિજ આત્મનો, સંત ઉડાવે સ્વાદ...સિં ૮૪
 સંકલ્પે શૃષ્ટિ રચી, અજ્ઞાને દરશાય,
 સંત સુહાગી શૃષ્ટિને, મન મારી “પી” જાય...સિં ૮૫
 મન્ન નથી માયા નથી, નથી પંચિકૃત દેહ,
 બ્રહ્મ બધે ભરપૂર ભર્યો, વરસે અમૃત મેહ...સિં ૮૬
 નહિ નાત નહિ જાતકં, નહિ નામ નહિ ગામ,
 અસલ અમલ આનંદનો, સખ ઘટનિરખો રામ....સિં ૮૭
 નહિ શત્રુ નહિ મિત્ર કે, નહિ માન અપમાન,
 નહિ નિંદા નહિ સેવના, સદા પ્રેમનાં પાન...સિં ૮૮
 સુખ દુઃખ સ્વપ્ને નથી, નહિ રાય નહિ રંક,
 દ્વૈત બુદ્ધિયે દેખતો, રજજુમાં ભોરંગ...સિં ૮૯

સિંહ છતાં સંસર્ગથી; ધર્મો અબ્બનો વેષ
 સિંહ સમાગમ જો મળે, જડશે આત્મ પ્રદેશ...સિં ૯૦.
 નહિ ગુરૂ નહિ શિષ્ય કે, નહિ પાપ નહિ પુન્ય,
 ગુણાતિ ત્યાં જઈ રહે, જ્યાં માયા પર શુન્ય...સિં ૯૧.
 ષટ શાસ્ત્રાના શબ્દને, પુરાણનો પડકાર,
 જીવને બંધ જરૂરના, એથી ઉતરે પાર....સિં ૯૨,
 મુક્ત આત્મનો મુક્ત છે; બંધના નહિ લગાર,
 મુક્તોને બંધન મુકે, તે નર હોય ગમાર...સિં ૯૩.
 શુન્ય મુન્યની ધુન્યમાં, એત પ્રેત લવલીન,
 દ્રષ્ટા દષ્ટિ દબ્યમાં, વ્યાપક લેપન હીન,...સિં ૯૪.
 વેદ તણા પણ ભેદની, સમજણ અનુભવ ધાય;
 તો આંટી આ અટપટી પલમાં ઉકલી જાય...સિં ૯૫,
 મુક્ત દશા કોઈ મુક્તની, બ્રહ્મનિષ્ઠ કોઈ સંત
 સહજ યોગ સંતસંગથી; આવે દુઃખનો અંત...સિં ૯૬,
 દુર્લભ બ્રહ્મદશા તણા, યોગ ભોગ સંજોગ:
 એળખવા દુર્લભ ઘણા; એવા સંત સુયોગ...સિં ૯૭.
 કરતાં પણ કરતો નથી, ખાતાં પણ નવ ખાય:
 ભોગવતાં બંધન નથી, કૃષ્ણ ગીતામાં ગાય,...સિં ૯૮.
 અહંબ્રહ્મ નિશ્ચય અને; અયમાત્મન “પુંજીરામ,”
 તત્વમસિ તારે રહો; પ્રજ્ઞાને સુવિરામ...સિં ૯૯.
 જીવતાં પણ જીવતો નથી, મરીને દે ઉપદેશ,
 પલમાં જગ પલય કરે, એ સંતનકો વેષ...સિં ૧૦૦

છે છે પણ તે નથી નથી, નથી નથી ત્યાં તયાર,
 સંકલ્પે કલ્પે છતાં એનો ‘એ’ રમનાર...સિં ૧૦૧
 નહિ સંકલ્પ વિકલ્પ જ્યાં, નહિ રૂપ ગુણ નહિ નામ,
 વાયવત્ વિચરે સદા, એજ મુક્તિકો ધામ...સિં ૧૦૨
 એંમકારે સમજી રહ્યો ત્રિગુણાતિત વિચાર,
 સોહંકારે જઈ ઈર્ષ્યો, સમજી સાર અસાર...સિં ૧૦૩
 કલેશ દેશ માયા તણો કાયાને લય ચાર,
 અલય દેશ આત્મા તણો, ત્યાં સદ્ગુરુ દરબાર... સિં ૧૦૪
 ભણ્યા અવિદ્યા જગતની, વિપરીત વસ્તુ જણાય,
 પ્રહ્લદેશમાં જો જવું ભણ્યું ભૂલે પહોંચાય... સિં ૧૦૫
 પ્રહ્લદેશના ભોમીયા, અલખ અનામી નામ;
 ત્યાં પુછી પુરા થવું, ભણ્યું ભૂલ્યાનું ગામ...સિં ૧૦૬
 નહિ રંગ નહિ ઢંગ કે, નહિ ત્યાગ નહિ ભોગ,
 ‘પુનજી’ રમતો એકલો, સંત કમળ જળ યોગ...સિં ૧૦૭
 પુછો પણ પાસે પડ્યો, ઓળખતાં બહુ દુર,
 અનુભવ ચક્ર ઉઘડતાં; પ્રહ્લ રૂપે ભર્યો ભરપૂર....સિં ૧૦૮
 પુરણ પ્રહ્લ પરપ્રહ્લમાં, પ્રહ્લ રૂપે સંસાર,
 અંકોહં બહુ શ્યામમાં, અનુભવીયા હુંશીયાર....સિં ૧૦૯
 દેવ પણ દુઃખ નહિ ટળે, અદ્વૈતે ઓળખાણ,
 કલ્પીને કલ્પે છતાં, વેગ ચડે બહુ બહાણ...સિં ૧૧૦
 વાણી રહિત વિચારને, મન ખુદ્દનો નાશ,
 અદબદ ધામ અલખ તણું, શાન્તિ પદ અવિનાશ...સિં ૧૧૧

જે જ્યાં જેવું જેમ છે, તે ત્યાં તેવું રાખ્ય,
કર્તા ભોકતા પદ તણ, તુરીયાતિત રસ ચાખ્ય...સિં ૧૧૨

દેહ તણા દ્રષ્ટા થઈ, સમભાવે સહુ દેખ,
અદ્વૈતામૃત પાનથી, માર્ય મૃત્યુ પર મેખ...સિં ૧૧૩

અજર અમર અવિનાશીનો, પુણ્યનંદ પગાર,
પરમાનંદે પ્રાપ્ત થઈ, સોહું શબ્દ ઉચ્ચાર...સિં ૧૧૪

અનુભવ દ્રઢ નિશ્ચય કરી, જ્ઞાન અગ્નિ પ્રગટાવ,
ગૃહસ્થાશ્રમ આનંદમાં, સઘળો શોક સમાવ...સિં ૧૧૫

નિજ ધર્મે સંશય તણ, ફરજ ધર્મ સંભાળ,
જીવિત મુવા તું મુક્ત થઈ, પ્રાપ્ત બગીચો પાળ... ૧૧૬

આવે તો પણ હર્ષ નહિ, જાતાં લેશ ન દુઃખ,
જ્યાં જેવું ત્યાં તે રૂપે, રહેવું મન હસમુખ...૧૧૭

વાંચ્યું પણ સમજ્યો નહિ, મિથ્યા થકોયું મુખ,
ઉર ઉતારી જોળખ્યું તો ધન્ય જનેતા કુખ...સિં ૧૧૮

ઈચ્છા અને ઈચ્છા વિના, પર ઈચ્છા નહિ કામ,
સહજ સ્વરૂપે પ્રગટીયું, મુક્ત માળ ધર્યું નામ...સિં ૧૧૯

મિથ્યા કાગળ કલમને, મિથ્યા હું લખનાર,
“પુંજરામ” પ્રેરક પ્રભુ, સત્ય સમજનો સાર....સિં ૧૨૦

“પુંજ” પ્રથમ એહી પત્નિ છે, રામનામ નિજ નાથ,
“પુંજ” પ્યારી રામની, લક્ષ્મી છે સાક્ષાત...સિયાવરં ૧૨૧

ગિતિ

સંવંત ઓગણી બાણું, પોશ પંચમી શુકલ ચંદ્ર વારે, ।
 સદ્ગુરુ દેવે ગુંથી, મુકતમાળને પુર્ણ કરી ત્યારે . ॥૧॥
 મુકત માળ ફેરવતાં મન્ન ભમે જો ભવાટવી વનમાં, ।
 મેળ હાથ નહિ આવે, સમજણુ જડશે નહિ શત યોજનમાં. ॥૨॥
 આ માળા મુકતોની, કંઠ કરી કોઈ ચાર માસ રાખે,
 વિજય કરી મૃત્યુનો, બ્રહ્મ સ્વરૂપનો સરસ સ્વાદ ચાખે. ॥૩॥

(મરાઠી સાખી.)

એક શતને એકવીશ મણકાની, અજળ અલૈકિક માળ,
 પ્રેમ ધરી કોઈ પાડ કરે તો, જખમારે જમ કાળા.
 મહા મુકિત થશે, જન્મ મરણનું સાલ જશે...મહા૦

મુકત માળ સમાપ્ત.

ભક્તિ નૌકામાં સંતોનું સાચું સાધન

વહાલા આત્મનો ? જ્યારે સાધન વિના અખિલ વિશ્વમાંનું કોઈપણ કાર્ય સિદ્ધ થઈ શકતું જ નથી, ત્યારે ભયંકર ધુમરીયો અને અનંત તરંગોવાળા આ અપાર સંસાર સમુદ્રને તરવા માટે શું? સત્ય અને દૃઢ સાધનાની જરૂર નથી !

સાધન વિના જ્યારે પાણી મળતું નથી, ભોજન પણ ખનતું નથી; ન્હાવામાં, ખાવામાં, સુવામાં, અને પહેરવા ઓઢવા વગેરે પ્રત્યેક કામ કરવામાં સાધનની જરૂર છે, મુસાફરી કરવામાં સાધનની જરૂર છે, અને એક હલકામાં હલકું કચરો વાળવા જેવું કામ કરવામાં પણ સાધનની જરૂર પડે છે, ત્યારે પોતાનો અંતર માર્ગ સાફ કરવા માટે સત્યરૂપ સાધનની શું ? જરૂર નથી ?

એક દેશથી બીજા દેશમાં જવા માટે સ્ટીમર આદિક સાધનની જરૂર છે, ધનની જરૂર છે, ગરમ કપડાંની જરૂર છે અને માર્ગમાંની અનંત અડચણો નિવારણ કરવા અનંત સાધનોની જરૂર પડે છે, ત્યારે લોકાલોકરૂપ લક્ષ ચોરાશી દેશોને વટાવીને આગળ પોતાના મુળ વતનરૂપ ભગવદ્ધામમાં જવા માટે સારામાં સારા અનેક દૃઢ સાધનની શું ? જરૂર નથી ?

પૃથ્વિ ખેડવામાં સાધન, કપાસ વાવવામાં સાધન, ઉત્પન્ન કરવામાં અને લણવામાં સાધન, રૂઠિ અને કપાસતું પ્રથક્કરણ કરવામાં સાધન પિંજણ કરવામાં સાધન, તેના તારો કરવામાં સાધન, કપડું વણવામાં સાધન, અને તેનાં વસ્ત્રો બનાવવામાં પણ સાધનની જરૂર પડે છે, અને ત્યારે જ એક વસ્ત્ર સરખું પણ આપ પહેરી શકો છો. એ રીતે આખાય આયુષનો વિચાર કરતાં સાધન વિના એક ક્ષણ પણ આપણું જીવન ટકી શકે એમ તો નથી જ.

આ દુનીયાના અનંત કારીગરોને પોતપોતાના અનંત કાર્યોની સિદ્ધિ માટે અનંતાનંત સાધનોની જરૂર પડે છે, તેમજ જેના વિનાતો ચાલીજ શકે ! એવા મિથ્યા મોજશોખના માટે પણ કરોડ સાધનોની જરૂર પડે છે, તો પછી જે વસ્તુમાં સર્વે વસ્તુઓના ભંડારે ભંડાર અને અનંતાનંત ખજાનોનાઓજ ભરી મુક્યા છે, એવા ભગવદ્ ધામને પ્રાપ્ત કરવા માટે બહાલા મુમુક્ષુઓને વિશ્વાસપાત્ર, અને હબરો રૂપિ મુનીયોએ કબુલ કરેલા સાચા સાધનની શું ? જરૂર નથી કે ?

રણભૂમિમાં ઉભેલા યુદ્ધવિરો સાધનરૂપ હથીયાર વિના તદ્દન નિર્બળ બનીને હારી જાય છે. વૈમાન લઈને આકાશમાં ગમન કરનારા વિમાનીયો પણ સાધનની પરીપૂર્ણ તૈયારી વિના સાગરમાં અગર પહાડોની ખીણોમાં પછડાઈને મરણને શરણ થાય છે, તો શું ? ભુલોક, ભુવલોક, સ્વલોક મહલોક, તપ લોક, અને સત્યલોક સુધીના વૈકુન્ઠ ધામને પ્રાપ્ત કરવા માટે, નિતીરૂપ સત્ય સાધન વિના ચાલશે કે ? આગળ જઈ શકાશે કે ?

માત્રવ જન્મ ધારણ કર્યા પછી અને છ માસની ઉમ્મર થયા પછી આ જગતના લોકનો ઉપાડેલો સર્વ બોલે જગતમાંજ મુકીને જવું પડશે. કારણ કે નથી તે જોયું છે, નથી તે ભાખ્યું છે, અને નથી તે માન્યું છે, વળી નથી તે સર્વ વસ્તુઓને હૃદયમાં સ્થાન આપ્યું છે. તે તમામ સંકલ્પોને શાન્ત કર્યા શિવાય અસત્યનો બોલે માથે ઉપાડીને સત્ય લોકમાં શું ? પહોંચી શકાશે કે ?

જે ભૂમિકા ઉપર મોટા બંગલાઓ ચણવા હોય છે, તે ભૂમિકાને બહુ દઢ કરવા માટે અનંત મશીનરી વડે સીમેન્ટના સ્થંભોને જમીનમાં ઉતારવા પડે છે, ત્યારે શું ? બહાલા મુમુક્ષુઓના માટે માટીના ભિંતડાઓ ઉપર પથ્થરની ધમારતો ચણી શકાશે કે ? નહિજ.

આપણા ઉદ્ધારને માટે આપણા દયાળુ રૂપિ મુનીયો અરણ્યનાં અનંત સંકટો વેઠીને અનંતાનંતની શોધ લાવીને અમુલ્ય વસ્તુઓનો સંગ્રહ કરી ઉપનિષદ રૂપ ખજાનાઓમાં ભરીને મુકી ગયા છે, તેમાં ભક્તિ માર્ગમાં પ્રયાણ કરનાર પ્રેમી જનો માટે જ્ઞાનનાં અતંરંગ ચતુષ્ટય સાધન, પણ બતાવતા ગયા છે. જેના આધારે આગળના ઘણાજ મુમુક્ષુઓ તે સાધન વડે જીવન મુક્તિ મેળવી પરમ પદની પ્રાપ્તિ કરી શક્યા છે. વર્તમાનમાં પણ પ્રભુ પ્રેમી પંખીડાં ઓને એવો લાલ મળે અને ભક્તિના આકાશમાં ઉંચે સુધી ઉડીને નીચે પછડાવું નજ થાય એટલા માટે આ “ભક્તિ નૌકા” રૂપ નાવને ચલાવવા માટે હલેસાં રૂપ આ સાધનને અત્રે નીચે મુજબ મુકવામાં આવે છે.

અથ: સ્પષ્ટિ કરણ પ્રારંભ

શ્રી વિચારસાગરમાં ખતાવેલાં

જ્ઞાનનાં અંતરંગ ચતુષ્ટય સાધનો

જ્ઞાનનાં ચાર સાધનોનાં નામ

(દોહા)

પ્રથમ વિવેક વૈરાગ્ય પૂની શમાદિષ્ટ સંપત્તિ !

કહી ચતુર્થ મુમુક્ષુતા એ ચવ સાધન શક્તિ ॥૧॥

૧ (વિવેક) ૨ (વૈરાગ્ય) ૩ (ષ્ટસંપત્તિ) ૪ (મુમુક્ષુતા)

વિવેક

(દોહા)

અવિનાશીઆત્મ અચળ જગ તાતે પ્રતિકુલ ॥૧॥

ઐસો જ્ઞાન વિવેક હ, સખ સાધનકો મુલ. ॥૨॥

ભાવાર્થ—મારો આત્મા છે એજ અવિનાશી પરબ્રહ્મ પરમાત્મા છે, અને દ્રષ્ટિથી જોઈ શકાય તે સર્વ જગત મિથ્યા અને નાશવંત છે; કારણ કે આત્મા કદી મરતો કે જન્મતો નથી. અને હું જેટલું જોઉં છું અને સાંભળું છું તે સર્વ જગત મિથ્યા છે એવી જે અચળ સમજણ તે સર્વ સાધ નોનું મુળ છે અને તે સત્ય, અસત્ય ને જુદું પાડનાર હોવાથી તેનુંજ નામ વિવેક છે એમ મહાન યોગી પુરૂષો કહે છે.

વૈરાગ્ય

(દોહા)

બ્રહ્મલોક લાં ભોગ જયું, ચંદ્ર સખન કો ત્યાગ

વેદ અર્થ જ્ઞાતા મુની, કહત તાહિ વૈરાગ ॥૩॥

ભાવાર્થ—મૃત્યુ લોકથી માંડીને બ્રહ્માના લોક પર્યંતના કલ્પિત અને નાશવંત વલ્લભોની કામનાનો જેને મન વચન અને કાયાથી તિરસ્કાર છે, તેને વેદવેત્તા મુનીજનો વૈરાગ્ય નામનું બીજું સાધન કહે છે.

૫૮ સંપત્તિ (દોહા)

શમ દમ શ્રદ્ધા તિસરી—સમાધાન ઉપરામ !
છટ્ટીતિતિક્ષા બનીયે—ભિન્ન ભિન્ન યહ નામ ॥૪॥

૫૮ સંપત્તિનાં નામ.

૧ (શમ) ૨ (દમ) ૩ (શ્રદ્ધા)
૪ (સમાધાન) ૫(ઉપરામ)૬ (તિતિક્ષા.)
શમ અને દમની સમજ

(દોહા)

મન વિષયન ત રોકનો—શમ તિહી કહત સુધિર ॥
ઇન્દ્રિય ગણ કો રોકનો—દમ ભાખત બુધ વિર ॥ ૫ ॥

ભાવાર્થ:—કોઈ પણ વિષયની ઇચ્છામાં દોરવાઈ, ગયેલાં મનને સમજણ રૂપ બળાત્કારથી પાછું વાળવું તેને ધિરજવાન પુરૂષો શમ નામની પહેલી સંપત્તિ કહે છે અને તે પ્રમાણે મનને પાછું વાળતાં પણ તે જ્યારે વળે નહિ તો ઇન્દ્રિયોના સમુદયને મનની પાછળ નહિ જવા દેવી જોઈએ કારણ કે ઇન્દ્રિયો વિનાનું પાંગળું મન ત્યાં જઈને કોઈપણ જાતનો અનર્થ કરી શકતું નથી, માટે આપો આપ તે પાછું આવે છે. એ રીતે ઇન્દ્રિયોનો નિરોધ કરવો તેને બુદ્ધિશાળી પુરૂષો દમ નામની બીજી સંપત્તિ કહે છે.

શ્રદ્ધા અને સમાધાન

(દોહા)

સત્ય વેદ ગુરુ વાક્ય હૈ શ્રદ્ધા અસ વિસવાસ ।

સમાધાન તાકુ કહત મન વિદ્વેષકો નાશ. ૧૧ ॥

ભાવાર્થ:—રોચક ભયાનક, અને યથાર્થ, એમ ત્રણ પ્રકારની વાણીનો સદ્ગુરુએ પ્રશંગ વશાત્ ઉપયોગ કરેલો છે. પરંતુ તેમાં વેદ ભગવાનનું તેમજ બ્રહ્મનિષ્ઠ સદ્ગુરુ પરમાત્માનું વચન યથાર્થ (ખરેખર) સત્ય છે અને વેદ વિરુદ્ધ બોલનારા કળીયુગના કપટી મનુષ્યોની વાણી અસત્ય છે એવો દૃઢ વિશ્વાસ રાખવો તેને તત્વજ્ઞાની ગુરુએ શ્રદ્ધા નામની ત્રીજી સંપત્તિ કહે છે.

હું કોણ છું, ક્યાંથી આવ્યો, અને ક્યાં જઈશ; આ જગત શું છે, હું શું કરું—ક્યાં જઈ, કોને ભણું અને કોને તણું વિગેરે સંશયોના સદ્ગુરુને પ્રશ્ન પુછી પોતાના મનનું આત્મામાં સમાધાન કરવું તેને બ્રહ્મવેત્તા ગુરુએ સમાધાન નામની ચોથી સંપત્તિ કહે છે.

ઉપરામ (ચોપાઇ)

સાધન સહિત કર્મ સખ ત્યાગે,

લખી વિષ સમ વિષયનૈ ભાગે ।

દ્રગ નારી લખી જૈ જીવ ગ્લાના

યહ લચ્છન ઉપરામ બખાના ॥૭॥

ભાવાર્થ:—આ ઉપરામ લક્ષણ જીવદશાનો ત્યાગ કરાવી આત્મ દશાને પ્રાપ્ત કરાવનાર છે માટે શાસ્ત્રમાં.

કરવાનાં કહેલાં કર્મો તેમજ તેના સાધનોમાંથી કર્તાપણાનો ભાગ ત્યાગ કરી તેનાથી આસક્તિ રહિત થવું. અને પરનારી સર્વ અનર્થનું મૂળ છે એમ સમજી તેના ઉપર ગ્લાની પામે, અને પોતાના આત્મામાં સંતુષ્ટ રહી ઉદાસીન વૃત્તિથી લક્ષ્યાર્થે તત્પર રહે તેને આત્મજ્ઞાની પુરૂષો ઉપરામ નામની પાંચમી સંપત્તિ કહે છે.

તિતિક્ષા (દોહા.)

આતપ સિત ક્ષુધા તૃષા ધનકેા સહન સ્વભાવ ।
તાહિ તિતિક્ષા કહત હૈ, કેા વિદ મુનિવર રાવ ॥૮॥

ભાવાર્થ—ઉપર કહેલા ઉપરામ લક્ષણમાં સુખ દુઃખને આવવાનો સરખો સ્વભાવ છે, માટે ટાઢ તાપ ભુખ તરશ માન અપમાન તેમજ અધ્યાત્મિક અધિભુત અને અધિદૈવ વિગેરે દુઃખો પ્રાપ્ત થાય તે પ્રસંગે પ્રસન્ન મનથી તેને સહન કરવાનો સ્વભાવ હોય તેને તિતિક્ષા નામની છઠ્ઠી સંપત્તિ છે એમ મહાન વિદ્વાન મુનિઓ કહે છે :—

શમાદિ ષટ સંપતિ કેા ભાખત સાધન એક ।
ધમ નવ નહિ સાધન મનૈ કિતું ચ્યારી સવિવેક ॥૯॥

ભાવાર્થ—ઉપર કહેલી શમ દમ વિગેરે છ સંપત્તિઓ મલી એકજ સાધન ગણાય છે, સંપત્તિનાં છ સાધન અને વિવેક વરાચ મુમુક્ષુતા એ ત્રણ એમ મલી નવ સાધન ગણવાં એ અવિવેક છે. માટે ષટ સંપત્તિ અને ઉપરનાં ત્રણ એમ ચતુષ્ટય સાધન સમજવાં તેને પાંડિતો વિવેક કહે છે.

મુમુક્ષુતા (દોહા)

બ્રહ્મ પ્રાપ્તિ અરૂ બંધકી. હાનિ મોક્ષકો રૂપ ।

તાકી ચાહ મુમુક્ષુતા, ભાખત મુનીવર ભુપ ॥૧૦॥

ભાવાર્થ—જગતમાં બ્રહ્મ એવું નામ મેં ઘણા સત્પુરૂષોના મુખથી સાંભળ્યું છે તે બ્રહ્મ તત્ત્વ શું છે ? ક્યાં છે ? અને કેવું છે ? તે જાણવા જેની તિમ્ર જીજ્ઞાસા થાય અને તેના આડે આવનારને શું ? બંધનો નડે છે, તે વિસ્તારપૂર્વક જાણી તે બંધનોથી છુટવા માટે આગ્રહપૂર્વક તેનું સંશોધન કરવું જોઈએ કારણ કે બંધનોથી મુક્ત થવું એજ મોક્ષનું સ્વરૂપ છે. એવું સમજવું તેને મુનિઓમાં પણ શ્રેષ્ઠ એવા બ્રહ્મ રૂપિઓ મુમુક્ષુતાના નામનું ચોથું સાધન કહે છે.—

(દોહા)

એ ચવ સાધન જ્ઞાન કે, શ્રવનાદીક ત્રય મેલી ।

તત્પદ ત્વંપદ અર્થકો સોધન અષ્ટમ ભેલી ॥૧૧॥

ભાવાર્થ—ઉપર કહેલાં વિવેક વૈરાગ્ય-ષટ્ સંપત્તિ-અને મુમુક્ષુતા-એ જ્ઞાનનાં મુખ્ય ચાર સાધનોને અનુક્રુણ બીજાં ચાર સાધનોના નામ નીચે મુજબ છે.

૧ (શ્રવણ) ૨ (મનન) ૩ (નિદધ્યાસન) અને ૩ (તત્પદ-ત્વંપદનું) શંશોધન) એ રીતે અષ્ટ સાધન ગણાય છે. એમ સાધનસંપન્ન પુરૂષો કહે છે.

શ્રવણ—જેને ઉપરનાં ચતુષ્ટય સાધનો પ્રાપ્ત થયાં હોય છે તેનેજ તત્ત્વજોધના શ્રવણનો અધિકાર છે માટે તેવા સાધન

સંપન્ન પુરૂષોએ પ્રદ્યુત્તમ સદગુરુ-વા સત્પુરૂષો દ્વારાએ વેદાન્તનું તત્ત્વજ્ઞાન શ્રવણ કરીને પોતાની તમામ શંકાઓનું સામાધાન કરવું તેને શ્રવણ નામનું પાંચમું સાધન સંત પુરૂષો કહે છે—

મનન—શ્રવણ વડે પ્રાપ્ત કરેલા અદ્વૈત આત્મોપદેશને વારંવાર યાદ કરી તેના ઉપર ઝીણામાં ઝીણો વિચાર કરી નાશી અને અવિનાશી વસ્તુ માત્રને જીદી પાડવા માટે અંતરમાં સંશોધન કરવું તેને વિચારવંત સત્પુરૂષો મનન નામનું છઠું સાધન કહે છે:—

નિદધાસ—ઉપરના છએ સાધનોમાંથી મેળવેલા તત્ત્વજ્ઞાન ધારણ કરી, લોક લબ્ધ્યાનો ત્યાગ કરી તેને પોતાના જીવન ચરિત્ર ઉપર અમલમાં મુકવું તેમજ દેહનો લોકનો અને આત્માનો વહેવાર ઓળખીને વિવેક વિચારને પ્રાધાન્ય રાખી વર્તવું તેને નિદધાસન નામનું સાતમું સાધન કહે છે:—

તત્પદ, ત્વપદનું શોધન.

વેદનું મહાવાક્ય તત્ત્વમસિ છે, તેનું આ શોધન છે.

ત-ત્-ત્વં—અસિ (ત-ત્ત્વમસિ) તત્ [તિ] ત્વં—(તુ) અસિ (છે) (તે તું છે.) તત્ એટલે પરબ્રહ્મ, પરમાત્મા અવિનાશી અવિકારી અખંડ. અનામી. સર્વવ્યાપી વિભુ—

ત્વં એટલે—તું ઘણાં યુગોના અજ્ઞાનથી અને પ્રવાહી લોકોના સંગથી ભુલો પડી જીવ દશાને પામેલો અને અજ્ઞાન

અધિકારથી પામર બનેલો તેમજ ભલમણામાં ભલો પડેલો જીવાત્મા.

અસિ એટલે—છે. તત્ અને ત્વં, એ બેની અકતાને દૃઢ કરનાર અસિપદ પોકાર કરી કહે છે, કે ઘણાં યુગોથી તું પરબ્રહ્મ પરમાત્માને શોધે છે, પરંતુ તે તું પોતેજ છે. (તે તું છે.) કારણ કે દેહ બંદીયો, મન, બુદ્ધિ, ચિત્ત અને અહંકાર પૃથ્વી જળ, તેજ, વાયુ અને આકાશ, ત્રણ ગુણો, અને પ્રકૃતિ તે તું નથી. તેમજ હાડ માંસ ત્વચા નાડી, અને રૂવાંડા તે તું નથી. તેમજ વીર્ય, લોહી, લાળ, મુત્ર અને પસીનો તે તું નથી. ભુખ, તરશ, આળસ, નિંદ્રા અને કાન્તિ તે તું નથી. ચલન વલન, ધાવન, પ્રસારણ અને આકુચન તે તું નથી. તેમજ કામ ક્રોધ, શોક, મોહ અને ભય તે તું નથી. તે તો બધા પંચ મહાંભુતનાં છે. અને તું તો તેને જાણનાર તેનાથી ન્યારો આત્મા છે. કારણ કે વસ્તુ અને જાણનાર જુદા હોવા જોઈએ. માટે તું તો તેનાથી ન્યારો તેને ચેતન આપનારો ચેતન્ય પરબ્રહ્મ પરમાત્મા તું પોતેજ છું એમ નિશ્ચયપૂર્વક જાણવું. તેને બ્રહ્મનિષ્ઠ પુરૂષો તત્પદ -ત્વંપદનું શંશોધન નામનું આઠમું સાધન કહે છે.

અંતરંગ

(દોહડા)

યહુ આઠ ઇ યજ્ઞાદિક બહીરંગ ।

અંતરંગ ધારૈ તજે બહીરંગન કો સંગ ॥ ૧૨ ॥

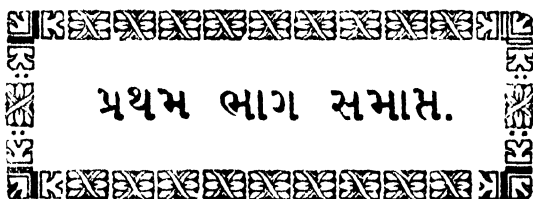
ભાવાર્થ—આ રીતે જ્ઞાનનાં અંતરંગ આઠ સાધનો છે. તેને ધારણ કરે બહીરંગ સાધનોમાંથી મમત્વનો ત્યાગ

કરે તો ચિંતામણી તુલ્ય મનુષ્ય દેહનું સાર્થક કરી જીવન મુક્તિનું પરમપદ જીવતાંજ મનુષ્ય ભોગવે છે. અને અંતે પર બ્રહ્મમાં સ્થિતી કરે છે. વળી સાધનસંપન્ન થયા વગરના ઘણા માણસો આગળ જઈને પાછળ પડ્યા છે. માટે આ સાધનોનું મનન કરી નિર્ભય બની પોતાનો માર્ગ સિદ્ધ કરે તો આ સેવા સફળ થઈ ગણાય એજ પ્રાર્થના.

ઇતિઓમ્ તતસત્.

સ શોધક અને પ્રયોજક આપનો સેવાભિલાષિ “પુંજરામ”

ઇતિ ભક્ત પુંજરામ વિરચિત

રચનાર

સરપદ્મ નિવાસી.

(ભક્ત ગોવિંદજી રામેશ્વર ત્રિવેદી.)

શ્રી

ભક્તિ નૌકા.

ભાગ ૨ જો.

પ્રકાશક :

માણુસા સતસંગ મંડળ

ૐ

શ્રી સદ્ગુરુ પરમાત્માને નમઃ

અથ : પ્રેમ લક્ષણા પ્રારંભ.

(શ્લોક)

અખંડ મંગલાકારં, વ્યાખ્યાનં ચેન ચરાચરમ્, ।
તત્પદં દર્શિતમ્ એત, તસ્મ શ્રી. ગુરુવે નમઃ ॥ ૧॥
બ્રહ્માનંદં પરમ સુખદં, કૈવલં જ્ઞાન મુર્તિમ્, ।
દ્વંદ્વાતિતં ગગન સદૃશં, તત્ત્વ મસ્યાદિ લક્ષણં. ॥ ૨॥
એકં નિત્યં વિમલ મયલં, સર્વધિ સાક્ષી ભૂતં, ।
ભાવાતિતં ત્રિગુણ રહીતં. સદ્ગુરુતમ નમામિ. ॥ ૩॥

(ગિતી)

સદ્ગુરુ સંતકૃપાથી, પ્રગટ્યાં સ્પુરણ પૂષ્પ હૃદય કુંજે, ।
અદ્વયબુધ્ધિ અનુસારે, અરપું છું એ વિશ્વ પદ્મમુખે. ॥

સ્તુતિ.

(ભુજંગી, છંદ,)

અહો નંદના નંદ આનંદ દાતા,
તું માતા તું તાતા તું બ્રાતા વિધાતા.
નમું નાથ હું હાથભેડી, દુઃખારો,
મને છે પ્રભુ એક આધાર તારો.....૧

નથી સાન કે ભાન અજ્ઞાન હું છું,
 દીનાનાથ ત્હારે ભરૂંસે રહું છું,
 સદા નાથ દેજે, તુ સારા વિચારો,
 મને છે પ્રભુ, એક આધાર ત્હારો.....૨

કુબુદ્ધિ નિવારી, સુબુદ્ધિ તું દેજે,
 ગણી દાસ ત્હારો, પ્રભુ પાસ લે જે,
 ભલ્યો હું ગ્રહી લે હરિ હાથ મ્હારો,
 મને છે પ્રભુ એક આધાર ત્હારો.....૩

રચ્યું વિશ્વને વિશ્વના સેવનારા,
 અસંખ્યો જીવોનાં રચ્યાં પીંડ ખ્યારા,
 કીધાં સુખનાં સાધનો તેં હજારો,
 મને છે પ્રભુ એક આધાર ત્હારો.....૪

કૃપાળુ કળાને કૃતિ સર્વ ત્હારી,
 કળી ના કળાએ પરિવ્રજ ભારી,
 ભલું કેમ હું નાથ એ ઉપકારો,
 મને છે પ્રભુ એક આધાર ત્હારો.....૫

ગુન્હેગાર હું છું ક્ષમા સ્વામિ દેજે,
 વૃથા બંધનોથી બચાવી તું—લેજે,
 તું છે દાસ “ગોવિંદ”નો પ્રાણીયારો,
 મને છે પ્રભુ એક આધાર ત્હારો.....૬

ભજન. (૧) (રાગ યમુના તણાં કિનારે.) ભૈરવી ઝઝલ

ડુબતી હમારી નૌકા તું તારજે કનૈયા...ટેક૦
ઝુરતાં વિયોગી ટહુકા ઉર ધારજે કનૈયા.

જગનાં દુઃખી તમાશા આશા મહીં નિરાશા,
ત્યાં કોણુ દે દિલ્લાસા કર ધારજે કનૈયા...ડુબતી૦

સ્વાર્થે ભરેલ સૃષ્ટિ વિરમી દયાની દ્રષ્ટિ,
મીઠી અમીની વૃષ્ટિ, વિરતારજે કનૈયા...ડુબતી૦

જગ જાગમાં ફસીને, મિથ્યા રહ્યા હસીને,
અમ-અંતરે વસીને, ઉપકારજે કનૈયા...ડુબતી૦

કળી કાળના પ્રભાવે, અહંભાવ-ના-સ્વભાવે....
દુઃખી દશા હુભાવે, શુભ ધારજે કનૈયા...ડુબતી૦

મમતા મુકે ન મનને, સંચુ ન ભક્તિ ધનને,
બળતા હમારા તનને તું ઠારજે કનૈયા...ડુબતી૦

મદ મોહનું વિકારી, દળ દે હવે વિદારી,
કુલ પાંખડી હમારી, સ્વિકારજે કનૈયા...ડુબતી૦

“ગોવિંદ” વનવિકટમાં, છે આશ ત્હારી રટમાં,
આવ્યો ચરણ નીકટમાં. ઉદ્ધારજે કનૈયા...ડુબતી૦

ભજન (૨)

(રાગ વણુઝારા)

અંસીધર કૃષ્ણ મુરારી, શુદ્ધ હ્યો ધનશ્યામ હમારી—ટેક
મંજરી બાળ ઉગાર્યા, ગજ બંધન નાથ વિદાર્યા,
દઈ મોક્ષ કર્યો સુખકારી,.....શુદ્ધ૦.....અંસી૦

પ્રહેલાદને ખુબ રીખાવી, તાતે સ્થાભે બાથ લીડાવી
 પ્રગટયા નરસિંહ રૂપધારી,.....શુદ્ધ૦.....ખંસી૦
 કૌરવની કુર સલામાં, પંચાળી વિકટ દશામાં,
 પુરી પટકુળ લાજ વધારી,.....શુદ્ધ૦.....ખંસી૦
 સત્ય નામ સુધન્વાએ ખોળ્યું તાતી કડામાં અંગ ઝખોળ્યું,
 દીધું તેજ ત્રિભુવન ઠારી,.....શુદ્ધ૦.....ખંસી૦
 નરસૈયાના કારજ સાર્યાં, ચંદ્રકાસના કબ્જ નિવાર્યાં,
 સેવા અમરિષની સ્વિકારી.....શુદ્ધ૦.....ખંસી૦
 સુદામાનું દળદર કાપ્યું, અવિચળ પદ ધ્રુવને આપ્યું,
 અહુદ્યાને નાથ ઉગારી.....શુદ્ધ૦.....ખંસી૦
 થયા સવરીના ખોરે રાજી, ખાધી લકત વીદુર ઘર લાજી,
 પ્રિતમને લકિત પ્રસારી.....શુદ્ધ૦.....ખંસી૦
 મીરાં પર રીસ કરીને, દીધું રાણાએ ઝેર ભરીને
 કીધું અમૃત કુંજબિહારી.....શુદ્ધ૦.....ખંસી૦
 પ્રભુ ગહન ગતિ છે તમારી, જ્યાં પહોંચે ન ખુદ્ધિ હમારી
 ઘણા લકતને લીધા તારી.....શુદ્ધ૦.....ખંસી૦
 “ગોવિંદ” તુજ ગુણનો ઘેઝો, ભવસાગર મધ્ય ડુબેલો
 ગ્રહી હાથ લ્યો નાથ ઉગારી.....શુદ્ધ૦.....ખંસી૦

—૦—

ભજન (૩)

(રાગ—મહાડ, તાલ દાદરો.)

મહારી બાંધ્ય ગ્રહો...કિરતાર રે, ખેડી ઉતારો ભવ પાર-ટેક૦

જળમાંહી સ્થળમાંહી, વાદળ દવનળમાંહી,—

—બળધર કળ તારી સોહાય,....(૨)

નિશ્ચય તન તપ ધારી, અંસીધર બલીહારી;
જાઉં વારી બદવરાય રે....મહારી.

ધરધરમાં સરવરમાં, સમુદરમાં તરવરમાં,
વ્યાપક છે ઘનશ્યામ,...(૨)

ભુચર વન નભચરનાં, સચરાચર જળચરનાં,
સ્હાયક છે સુખ ધામરે...મહારી.

પ્રાણોમાં ભાણોમાં વેદ પુરાણોમાં,
મહાણો ગુણુદાયક ઈશિ,...(૨)

બુદ્ધિબળ ખાણોમાં, શાસ્ત્ર નિર્માણોમાં,
જામી રહ્યા જુગદિશરે,...મહારી.

તારક ભયહારક છે, સુખના સંચારક છે,
ભક્તિ પ્રચારક છે તાત,...(૨)

મુક્તિ પદ ધારક છે, ખળદળ સંહારક છે,
હરિજન મન ઠારક છે નાથરે,...મહારી.

નટવર મનહર સ્વામી, ગિરધરવર સત્નામી,
નિષ્કામી નામુ ગુણુવાન,...(૨)

શુભકર અંતરજામી, દુઃખ હર સુંદર ધામી,
કરધરજો મુજપર ભગવાન રે,...મહારી.

દુશ્મન દળ ખાળી દઈ ભક્તિ રસ ઢાળી દઈ,
ખાળી ઘો ખાળકનાં પાપ,...(૨)

“ગોવિંદ” સંભાળી લઈ, ભવ બંધન ટાળી દઈ,
પાળી વનમાળી લ્યો આપ રે....મહારી

ભજન (૪) (રાગ—કાલી કમલી વાલે તુમપે.)

મોહન મુરલી વાલે...તુમપે લાખખો પ્રણામ. ૨-ટેક૦
દેવકી નંદન નામ તુમહારા, બાલાપનમેં કંસકો માહારા, (૨)

મીઠી બંસી વાલે... તુમપેં,... મોહન૦

મોર મુગટ શીર છત્ર ખીરાજે, ઠનન ઠનન ધુધરીયાં બાજે, (૨)

કાતીલ નયનો વાલે,... તુમપે,... મોહન૦

કુમકુમ ચંદન તિલક સુહાઈ, સુમનકી માલ ગલે લીપટાઈ, (૨)

પીલે પિતાંબર વાલે.... તુમપે૦... મોહન૦

કોટી સુરજ કા તેજ તુમહારા, સુર મુની ધરતે ધ્યાન તુમહારા (૨)

તીન લોક કો વાલે... તુમપે૦... મોહન૦

કાલન્દ્રી મેં-કુદ પડાયા, કાળી નાગકો તુમને નાથા,

ચશોમતી કે લાલે...તુમપે૦....મોહન.

ગૌરસ ફેર જળ મજખન ખાયા, માતા જશોદા મારને આયા,

મજખન છુપાને વાલે... તુમપે....મોહન૦

કાન પકડ કર તુમકો હીલાયા, બોલ કનૈયા કીતના ખાયા,

ખાત ઉડાને વાલે...તુમપે....મોહન.

દેખ લે મધ્યા કુછ નહિ ખાયા, મુખ બોલ બ્રહ્માંદ દિખાયા,

અચસં ભોલે બાલે...તુમપે.... મોહન.

દાનકં લીયે જંગ મચાયા, ગૌરધનજીકો તુમને ઉઠાયા,

રાસ રચાને વાલે... તુમપે....મોહન.

રાધાજી સં કર રકજોરા જ્વાલનીયોકા ગૌરસ ફેરા,

ધેનુ ચરાને વાલે... તુમપેં ...મોહન

આવ કનૈયા પાસ ખીકાઉં, મનરંજન કા ભજન સુનાઉં,
અચ્છી સુરત વાલે...તુમપે....મોહન.
હાથ ભેરકે “ગોવિંદ” બોલે તેરે ગુનમે સખબુગ ડોલે,
ભકતન કે રખવાલે... તુમપે મોહન.

—:—:—

ભજન (પ.) રાગ—(કાઠીઆવાડી રાસડાનો)
ગોકુલ જાઉં હરિને વારણે.... (૨)
મારે કાંઈ કહાન જોયાના કોડરે.... ગોકુલ જાઉં—ટેક.
ઘેરાં વાદળ ને ઘેરી વાદળી,...(૨)
ઘેરી કાંઈ રાત અંધારી ઘોરરે...ગોકુલ
ગાજે મેહુલો, ચમકે વિજળી... (૨)
બોલે કાંઈ વનમાં ઝીણા મોર રે... ગોકુલ
વચમાં ગંગા ચમુના ધુધવે... (૨)
અમારાં દિલ તણાંતાં જાય રે... ગોકુલ
ઉંડા પાણી અંધારી રાતડી.... (૨)
માછીડા હોડીતારી હાંકરે... ગોકુલ
લીલાવન વૃક્ષ લીલી વાડીઓ... (૨)
લીલી કાંઈ ગોકુળીયાની ભોમ રે... ગોકુલ
ઉંચા મંદીર હરિનાં શોભતાં... (૨)
શોભે કાંઈ સોનલા કેરાં દ્રાર રે... ગોકુલ
ગોકુળના લોક તમને વિનવું.... (૨)
મ્હારે કાંઈ કાન જોયાનાં કોડ રે... ગોકુલ

મણીએ મઢયા હરિના ઓરડા... (૨)
 હરિ મહારો હિંચકે ઝોલાં ખાયરે... ગોકુલ૦
 આળ્યા બહાલા તમારે આશરે... (૨)
 લળી લળી “ગોવિંદ” લાગે પાયરે... ગોકુલ૦

—:~:—

ભજન (૬) રાગ—(મહાડ. રાસડો. તાલ હીચ.)
 લીલુડા વાંસની વાંસળી રે; વાગી યમુનાને તીર,—વાગી૦(૨)
ચાલો ઝળ ઝીલવા સાહેલડી.—ટેક
 મીઠાં મીઠાં સુર જેના ગુજન ગંભીર.....ચાલો૦
 (અંતરે)

મોહી વૃજનાર મોહન મંત્રની મીઠાશમાં, (૨)
 નટવર નંદલાલ ઝુલે હૈડા હુલાસમાં, (૨)
 અંતર આતુર સખી આંખડી અધીર....ચાલો-લીલુડા૦
 (દાદરે)

ભાન ભુલી ગઈ, સાન ભુલી મહારી, શુદ્ધ કાનુડાની પાસ,
 લાજ મુકી, મરજદ મુકી, સખી સુનાં મુકયાં ઘરવાસ.
 મોહન મંગળકારી મનોહર, તાણી તાણી મારે તીર,
 જદવનંદન જદુભર્યો સખી, વિંધે હમારાં શરીર.
 (ચલતી)

મીઠી મોરલી રે, કુણા કાળજડાં ડેરે (૨)
 વેરણ વાંસળી રે, મારાં ચિતલડાં ચેરે. (૨)
 રંગના રસીયા, છેલ છબીલા અંતરના આરામ,

પરવશ ક્રીધા પ્રાણુ હુમારા, ગિરધારી ધનસ્થામ.

મીઠી મોરલી રે, કુણા કાળજડાં કોરે. (૨)

(હીંચ)

“ગોવિંદ”ના નાથ ટાળો, તનનાં તીમિર. ચાલો...લીલુડાં

—•—•—

ભજન (૭) રાગ—(વાગે છે રે વાગે છે, વનરાવન')

આવે છે રે આવે છે, ગાયો ચારી ગોવિંદ ઘેર આવે છે—ટેક.

સંગે બાલ ગોવાલ સોહાવે છે...ગાયો ચારીં

કાળી કાળી કામળી કાના ખંભે સોહાંતી, (૨)

હારે કાબા હાથમાં લાકડી નચાવે છે ...ગાયો ચારીં

વાંકા તારા જુલફા કાના દીસે રળીઆમણા, (૨)

હારે માથે મોરમુગટ સોહાવે છે...ગાયો ચારીં

પીળા પટકુળ પિતાંમ્બર બાબુ બંધ બેરખા, (૨)

હારે કાને કુંડળ હેમના ઝુલાવે છે...ગાયો ચારીં

ઘેરી ઘેરી આંખડીમાં જાડુની હેલીઓ, (૨)

હારે તેમાં અનંત તેજને, સમાવે છે...ગાયો ચારીં

મીઠું મીઠું મુખડુ મને લાગે છે ખ્યારૂં, (૨)

હારે ગળે માળા ગુંજાની શોભાવે છે...ગાયો ચારીં

યશોદાનો લાડકો લાલો છેલ છળીત્રો (૨)

હારે શ્યામ હાથી સમ ઝુલતો આવે છે...ગાયો ચારીં

મીઠી મીઠી મોરલી કાનો વાટે વગાડતો, (૨)

હારે પોતે ડાલે બ્રહ્માંડને ડાલાવે છે—ગાયો ચારીં

વડો રે ગોવાળીયો દીસે અલબેલો, (૨)
હારે બહાલો નાચે ગોવાળને નચાવે છે...ગાયો ચારી૦
માતા જસોદા ઉભાં બુવે છે વાટડી, (૨)
હારે પ્રેમધેણાં થઈ કાનને બોલાવે છે...ગાયો ચારી૦
ખમ્મા મારા કાનુડા ખમ્મા મારા બાલુડા, (૨)
હારે લઈ વારણા પુલડે વધાવે છે...ગાયો ચારી૦
કાલુકાલુ બોલતો કાન, બેઠો, મા,ની ગોદમાં, (૨)
હારે પેટી ગાયોને વાછરડાં ધાવે છે...ગાયો ચારી૦
દાસ “ગોવિંદ” કહે બેઉ કરનેડી,...(૨)
હારે શ્યામ ચરણોમાં શીશને ઝુકાવે છે...ગાયો ચારી૦

ભજન. (૮) રાગ—(ગોકુળ વહેલા પધારનેરે.)
આલમાં ઝીણી અબુકે વિજળી રે...(૨)
ઝીણાં અમર વરસે મેઘ...(૨)
વનમાં બહાલો વગાડે મીઠી મોરલી. રે...ટેક૦
નાદમાં ડોલે પ્રહ્લા ને ડોલે દેવતા રે...(૨)
ડોલે કાંઈ સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાળ...વનમાં૦
નાદમાં તરૂ ભૂમીને ડોલે ડુંગરા રે (૨)
ડોલે કાંઈ દશે દિશાનાં દિગપાળ...વનમાં૦
ડોલે સુર્ય શશીને ડોલે તારલા રે...(૨)
ડોલે કાંઈ ગાજંતો ધનરાજ—વનમાં૦
નાદમાં ડોલે વાયુ ને ડોલે વિજળી. રે (૨)
ડોલે કાંઈ ધગધગતા અંજાર—વનમાં૦

નાદમાં નદી સરોવર ડોલતારે—(૨)
 ડોલે કાંઈ સખ્તમુખી શેષ નાગ...વનમાં
 ડોલે પશુ પક્ષીને ડોલે વાંદરા... (૨)
 ડોલે કાંઈ સોળાંકો વનરાજ...વનમાં
 નાદમાં ધાતુ સુગંધ રસ ડોલતારે...(૨)
 ડોલે કાંઈ મીઠા સંગીત સુર તાલ...વનમાં
 નાદમાં સંત... વેરાગી ડોલતારે...(૨)
 ડોલે કાંઈ તપધારી મુનીરાજ...વનમાં
 નાદમાં ડોલે પુરુષ ડોલે નારીઓ... (૨)
 ડોલે કાંઈ પારણે જુલતાં બાળ...વનમાં
 ડોલે ગોકુળ મથુરા ડોલે કુંજ ગલીરે...(૨)
 ડોલે કાંઈ ભાનભુલી વૃજનાર...વનમાં
 ડોલે આછી કદમ કેરી છાંયડીરે...(૨)
 ડોલે કાંઈ યમુનાજીની પાળ....વનમાં
 દ્વાપર ત્રેતાને સતજુગ ડોલતારે...(૨)
 ડોલે કાંઈ હળહળતા કૃષ્ણીકાળ...વનમાં
 નાદમાં શિવ શક્તિ ગણ ડોલતારે....(૨)
 ડોલે કાંઈ ભૂત પિશાચ વૈતાળ....વનમાં
 તારી મોરલીમાં જગ મોહી રહ્યું... (૨)
 ડોલે કાંઈ ઐકારી પ્રહ્લાંડ...વનમાં
 રાધા ભર નિંદ્રામાં ડોલતીરે...(૨)
 ધીમે ધીમે ઉઘાડ્યાં દ્વાર... વનમાં

લીધી વાટ વૃન્દાવન કુંજનીરે...(૨)
 સુરમાં રસબસ જોડલું થાય...વનમાં૦
 રાધાને કૃષ્ણ ડોલે આહ્વાદમાંરે...(૨)
 હી સે કાંઈ ડાલંતું બ્રહ્માંડ...વનમાં૦
 મોરલી ગાય શીખે ને સાંભળેરે...(૨)
 તેનો વૈકુંઠ વાસો થાય... વનમાં૦
 અમને બહાલા તમારો આશરેરે...(૨)
 પ્રેમથી દાસ “ગોવિંદ” ગુણ ગાય...વનમાં૦

—o—

ભજન—(૯) (રાગ હરિ વેણુ વાય છે રે હો વનમાં)
 ચાલો રાસ રમવારે સાહેલડી—૦
 આવી રૂડી શરદ પુનમની રાતડી—(૨)
 મોરલી વાગી રે હો વનમાં— ટેક૦
 હું તો સુતીતી મહારા ભવનમા..... મોરલી૦
 અમને નયણે નિદ્રા નથી આવતી (૨)
 કંઈ કંઈ થાય છે રે હો મનમાં..... મોરલી૦
 સાસુ સુતી નણુંદ મહારી જાગે..... (૨)
 ચિતડું જાય છે રે હો વનમાં..... મોરલી૦
 કામણ કીધું કાનુડે મને ભારી..... (૨)
 તાલાવેલી થાય છે રે હો તનમાં..... મોરલી૦
 સરખી સાહેલડીનાં સંગમાં..... (૨)
 રમવા નીકળ્યાં રે હો વનમાં..... મોરલી૦

હસતી રમતી તાળીઓ આપે... (૨)
 ઝુલતી જાય છે રે હો વનમાં..... મોરલી૦
 કાનુડો બેઠો કદમ કેરી ડાળે... (૨)
 ગાધન ચરતું રે હો વનમાં..... મોરલી૦
 આલથી ચંદ્ર સુધા રસ રેલે... (૨)
 રાસ રસ રેલ્યો રે હો વનમાં..... મોરલી૦
 એક એક કાનુડો એક એક ગોપી... (૨)
 ફરતાં કુંદડી રે હો વનમાં..... મોરલી૦
 આલમાં દેવ સરવે જોવા આવીયાં... (૨)
 ધામ ધુમ જામી રે હો વનમાં..... મોરલી૦
 વનમાં તાલ મરદંગ રૂડાં વાગતાં... (૨)
 મોરલી ગાજે રે ત્રિભુવનમાં..... મોરલી૦
 ગોપી કૃષ્ણનાં જોડલાં શોભતાં... (૨)
 થનગન નાચે રે હો વનમાં..... મોરલી૦
 પ્રેમથી દાસ “ગોવિંદ” ગુણ ગાય છે... (૨)
 બહાલા વસજ્યો રે હો મનમાં..... મોરલી૦

—:૦:—

ભજન (૧૦) રાગ—(કાન હજુર શું મોરલીરે, ગોવાળી લાલ,)

મોહનવર કેવી રે કે; મોરલી જાગવી છે,
 તે સાંભળીને સરવે રે કે ગોપીઓ આવી છે...૧
 શામળીયા સુણજે રે, કે ગોપીઓ એમ કહે છે
 વાલમજીની વાંસડી રે કે, દુઃખડાં બહુ દે છે...૨

હું તો દળતીતી દરણુ રે ગોવાળીએ મન હેર્યાં
 હું તો શુદ્ધ બુદ્ધ વીસરી રે કે લોટમાં કણુ વેર્યાં...૩
 મેં તો ગાય તણા પગમાં રે વાછલડું જઈ બાધ્યું
 ગાવલડી દહોતાં રે; કે સ્વાનું એક લાધ્યું—૪
 જાણે નંદજીનો લાલો રે આવ્યો મ્હારે આંગણીએ
 સુનાં ઘર જાણી રે, કે પેઠો બારણીએ—૫
 માકલડાં લઈને રે, કે ઘરમાં દોડતો
 ગોરસ મહી લુટીને, મટુકડાં ફેડતો—૬
 અલબેલો ઉભો રે, ગોવાળના ટોળામાં
 હું તો અળકીને જાગી રે, દોહ્યું દુધ ખોળામાં...૭
 આ તે સ્વાનું કે સાચું રે, હું જોવાને લાગી
 ત્યાંતો યમુનાને કાંઠે રે, મધુરી વેણુ વાગી...૮
 ગોકુળીયા ગામમાં રે, કે ગોપીઓ ભાન ભૂલી
 એવી મોરલીમાં મોહીનીરે કે નાદમાં સહુ ફૂલી—૯
 વ્રજનારના વાલમે રે, કે દીલડા દોર્યાં છે
 “ગોવિંદજી”ના રસીયે રે, કાળજડાં દોર્યાં છે—૧૦

—:૦:—

ભજન (૧૧) રાગ—(રકત ટપકતી સો સો ઝોળી)

કમલ નયન આ કૃષ્ણ કન્યા, વાત જરા ઉર ધરજે (૨)
 સન્મુખ શ્યામા આવી ઉભી, મીઠી દ્રિષ્ટ કરજે—
 —મોહન મધુર વચનથી રે; સ્વાગત સ્નેહ તણા કરજે. ૧
 હૈયા સુની વૃજ વળીતાઓ, ભાન ભૂલી અહિં આવી (૨)

કામણુગારા બંસીનાદે, વીહવળ સહુને બનાવી—
 —સહુનાં મન હરનારી રે, બંસરી સુંદીર શ્યામ બળવી ર
 સહુથી પહેલી થઇને ઘેટી, લાજ શરમને મેટી. (૨)
 વર વરવા નટવર બંસીધર, આવી બહેલી બહેલી. —
 અમૃત રસ રેલીનેરે, કરો પ્રભુ આનંદની હેલી..... ૩
 ગોપગોપી જન દાસ તમારાં, દર્શનનાં અભિલાષી. (૨)
 રમતગમત કરી રાસ રમાડો, વૃન્દાવનનાં વાસી—
 ગોવિંદ વર અવિનાશીરે, રહો પ્રતિદિન હૃદય રાસી... ૪

—:૦:—

ભજન. (૧૨) રાગ—(મુખડાની માયા લાગી રે)

કાનુડાને જઈને કહેજો રે,...પોપટ ખ્યારાં
 શ્યામને સંદેશો દેજો રે,...પોપટ ખ્યારાં—ટંકાં
 સંભાળે છે વારે વારે,... આવીને યમુનાને આરે, (૨)
 માતા તારી આંસુ સારે રે,...પોપટ ખ્યારાં કાનુડાં
 મંદીર સુના માળ સુના,... ગાયોના ગોવાળ સુના, (૨)
 ગોકુળીયાનાં બાળ સુના રે,...પોપટ ખ્યારાં કાનુડાં
 નથી ગાયો દોહવા દેતી, મુખે તરણા નથી લેતી, (૨)
 નથી ખીલે બાંધી રહેતી રે,...પોપટ ખ્યારાં કાનુડાં
 વાછરડા ને વીલા ફરતાં, ચારો જરીયે નથી ચરતાં, (૨)
 કાના વિના ઝુરી મરતાં રે,... પોપટ ખ્યારાં કાનુડાં
 મથુરાથી બેસે વળજે,... બહાલા વચને પુરો પળજે, (૨)
 “ગોવિંદ” વર આવીને મળજેરે,...પોપટ ખ્યારાં કાનુડાં

—:૦:—

ભજન (૧૩) રાગ—(ઉપરનો)

કાનુડે તો ઘેલાં કીધાં રે, ઓધવ અમને.—ટેક૦

બહાલાએ વિસારી દીધારે, ઓધવ અમને૦

કુડી આશા દીધી કાને, રઝળતી મૂકીને રાને, (૨)
હવે તો સંભાળે શાનેરે, ઓધવ અમને૦... કાનુડે૦

રાત્યો જાયે જાગી જાગી, સુખલડાં તો દીધાં ત્યાગી, (૨)
માવાજની માયા લાગીરે, ઓધવ અમને૦... કાનુડે૦

દયા દીલમાં નથી જરીયે, ઝુરી ઝુરી અમે મરીએ, (૨)
ઠેલી મેલ્યાં દુઃખ દરીએ રે, ઓધવ અમને૦ કાનુડે૦

વિલાપે તો બહાણા વાયે, ઘડી ના ઘરમાં સુડાયે (૨)
ધંધો તો ખાવાને ધાયેરે, ઓધવ અમને૦... કાનુડે૦

પ્રીતો અમથી બાંધી ઠાલી, કીધી ત્યાં કુખજનને બહાલી (૨)
બહેતાં મેલ્યાં હાથે ઝાલીરે, ઓધવ અમને૦...કાનુડે૦

ગોવિંદજીનાં સ્વામી સાથે, લીધા તા કાલ હાથે હાથે, (૨)
નીરાશામાં મેલ્યાં નાથે રે,...ઓધવ અમને....કાનુડે૦

ભજન. (૧૪) રાગ.—(ઉપરનો.)

સાચી પ્રીતી બાંધી મેં તો રે,—કાનાને કહેજો૦ ટેક—
જીવન દોરી સાંધી મેં તો. રે,... કાનાને કહેજો૦

તમારી હું તમે મહારા, આંખલડીના મોંઘા તારા....(૨)
પ્રાણુથી અધિક ખ્યારા રે,...કાનાને કહેજો—સાચી૦

સંસારીની જુડી આશા, બાજીગરના બાંધ્યા પાસા (૨)
નીરાશાના ખેલો ખાસારે....કાનાને કહેજો—સાચી૦

રૂથે નહિ એ રીતી અમને, સંદેશો દેજે પ્રીતમને—(૨)
 સાચા સ્વામી માન્યા તમને રે,....કાનાને કહેજે—સાચીં
 આવી..ને..યમુનાને ઘાટે,....જેતી નીત મથુરાની વાટે—(૨)
 તલસાવો છો..શાને માટે રે,....કાનાને કહેજે—સાચીં
 ગોકુળીયામાં ઘેડી ફરતી, ખાવાને ધાયે છે ધરતી—(૨)
 આંખલડીમાં આંસુ ભરતી રે,....કાનાને કહેજે—સાચીં
 છાની વાતો દાખી હેયે, બહાલા કોની પાસે કહીએ—(૨)
 રોઈ રોઈને એસી રહીયે રે.....કાનાને કહેજે—સાચીં
 દયા મનમાં માવા લાંવા, પ્રીતી રસ પ્રેમેથી પાવો—(૨)
 “ગોવિંદજી”નાં સ્વામી આવો રે,....કાનાને કહેજે—સાચીં

—૦—

ભજન. (૧૫) રાગ—(હરિ વેણુ વાય છે રે હો વનમાં.)

જુમના ગ્યાંતા રે હો પાણી...(૨)—ટેક
 બહારે મહારે જાતાં મુજને જાણી....જુમના.
 ડગલે ડગલે રે હો બહારો...(૨)
 આવે એતો નક્કર નંદજીનો લાંત્રા...જુમના.
 આવતો દીઠો રે હો દાણી....(૨)
 બહારે મહારી નવરંગ ચુંદડી તારી....જુમના.
 શીદને રોકે છે હો કેડો...(૨)
 નાના નટવર છોડ મારો છેડો... જુમનાં
 આવો નહોતી જાણતી રે હો માવા... (૨)
 એઠો તું તો નંદજીની આખરૂં લૂંટાવા... જુમનાં

અળગો રહેજે રે હો કાના... (૨)
 તારા મેં તો જાણ્યા ચટુચલાં છાના.... જુમનાં
 અટપટ ખેડલું રે હો ફેડી... (૨)
 કાનુડો નાઠો વન્દાવન દોડી.... જુમનાં
 હાથ ઇંઢાણી રે હો લઈને.... (૨)
 ફરીયાદ કીધી જશોદા ને જઈને.... જુમનાં
 માતા કાળા કાનજી રે હો તમારા.... (૨)
 નીત નીત ફેડે છે ખેડલાં હમારાં.... જુમનાં
 ત્યાં તો ખીજી ગોપીઓ રેહો આવી.... (૨)
 કાને મહારાં માંખણ દીધાં છે લુટાવી.... જુમનાં
 ઘરમાં બાંધી રે હો આવ્યાં.... (૨)
 આપની પાસે ફરીયાદો લાવ્યાં.... જુમનાં
 જશોદાજી વળતાં રે હો કહે છે... (૨)
 કાનુડો તો આઠ પહોર મહારી પાસે રે છે.... જુમનાં
 જુઠી સહુ ગોપીયો રે હો જાણી... (૨)
 તેને તો મેં થાંભલે બાંધ્યો છે તાણી.... જુમનાં
 ગોપીઓ યે ઘરમાં રેહો જોયું.... (૨)
 સહુએ ડાપણ પોતાનું બોયું.... જુમનાં
 દાસ “ગોવિંદ” ના રે હો સ્વામી.... (૨)
 આવું આવું ખેલે છે અંતરયામી... જુમનાં

ભજન (૧૬) રાગ—(ઓધા આવડલાં કુડ નોતાં)

મીઠી મીઠી મોરલીઓ વાગે રે,....નાદમાં મન મોહ્યાં.

સુણી વિરહની વેદના બાગે રે.....નાદમાં મન મોહ્યાં.

મધરાતે મેહુલીઓ ગાજે રે,....નાદમાં

ચિત્ત ચોર્યાં વાલીડા વૃજરાજે રે.....નાદમાં

દીલ વિંધાણું મોહીનીનાં બાણે રે....નાદમાં

મારા કાળજાની વાત કાણુ બાણે રે...નાદમાં

રૂદે મોરલીનો નાદ રાચે રે...નાદમાં

હૈયું થનગન થનગન નાચે રે....નાદમાં

વર બહાલા વિકૃલ વનમાળી રે....નાદમાં

એક લાગી ત્રિકમશું તાળી રે...નાદમાં

હું તો શુદ્ધ પુદ્ગ દેહનું ભુલી રે...નાદમાં

કેદ ચડીયો ને આંખડી અખુલી રે...નાદમાં

નાથ હોલે બ્રહ્માંડને હોલાવે રે...નાદમાં

એવી ઝીણી ઝીણી વાંસળી બજાવે રે...નાદમાં

હવે હૈયું ના હાથમાં રહેશે રે....નાદમાં

લાક કહેવાનું હોય તે કહેશે રે....નાદમાં

વેણુ “ગોવિંદ”નો વાલમો વગાડે રે....નાદમાં

એ તો સુતેલા સંતને જગાડે રે...નાદમાં

ભજન (૧૭) રાગ—(ઉપરનો)

સખી કાનુડાની કામણુગારી રે....વનમાં વેણુ વાગી—ટેક
 વૃજ્ઞારીઓનાં મન હરનારી રે....વનમાં વેણુ વાગી
 ચાલો જોવાને જઈએ સાહેલી રે....વનમાં
 આજ આનંદની થાય હેલી રે....વનમાં
 ઓલ્યા ભરવાડે ભુરકી નાખી રે...વનમાં
 કાંઈ બાકી કાનુડે ન રાખીરે રે....વનમાં
 જળ ભરવાને ખેડલાં લીધાં રે...વનમાં
 મેંતો દુધલડાં ઢોળી દીધાં રે...વનમાં
 સખી સેથે કાજળીયાં સાર્યાં રે...વનમાં
 વળી સિંદુરને આંખમાં ઉતાર્યાં રે....વનમાં
 કીધી મેશ તણી ટીપકી ભાલે રે....વનમાં
 કરી કુમકુમની ટીલડી ગાલે રે...વનમાં
 અમે કંદોરા કોટમાં ભરાવ્યા રે...વનમાં
 વળી પગમાં તે ટુંપીયા ચડાવ્યા રે...વનમાં
 મેં તો પહેરી છે નાકમાં વાળી રે...વનમાં
 કાને નથણીને વળગાડી રે...વનમાં
 પહેર્યાં પગનાં આભુષણ હાથે રે...વનમાં
 હાથે ખેડલું ને ભાત લીધાં માથે રે...વનમાં
 મેં તો અવળું પહેર્યું છે પટોળું રે...વનમાં

પુરુષધરમાં વાછલડાંનું ટોળું રે...વનમાં
ભાત ઉપર ઇંઢાણી મેલી રે...વનમાં
કીધી મોહનની મોરલીએ ઘેલી રે...વનમાં
હું તો ઉભી...બજારે જાઉં ચાલી રે...વનમાં
લોક ઠકા કરે ને કહે છે કાલી રે...વનમાં
પ્રેમ ઘેલી હું ભાન ભૂલી મહારુ રે....વનમાં
પેલી વાંસળીને કેમ કરી વાડું રે...વનમાં
જઈ જાવ નંદને જમાડયા રે...વનમાં
રાસ “ગોવિંદ”નાં વાલમે રમાડયાં રે...વનમાં

—+—

ભજન (૧૮) (રાગ—ઉપરનો.)

કાન મારગડો મેલ ને હમારો રે... નીરલજ નંદલાલા ટેક
નથી ગુનો કીધો કાંઈ તારો રે... નીરલજ નંદલાલા
શીદ ઉમે ગોકુળીશાની વાંટ રે.... નીરલજ
અલ્યા દાડી દાડી કેમ તું તો ફાટે રે.... નીરલજ
કેમ ભૂલ્યો તું પુર્વ તણી કહાણી રે... નીરલજ
તું તો ક્યારનો થયો છે અલ્યા દાણી રે... નીરલજ
જેલ ખાને જનમ થયો ત્હારો રે... નીરલજ
તારો બાપ ડર્યો કુંસથી બિચારો રે... નીરલજ
તને ગોકુળીએ ઉચકી ને લાવ્યો રે... નીરલજ

નંદ બાવાએ લાડમાં લડાવ્યો રે... નીરલજઞ
 લઘુવયમાં તું ચેર થયો પાકો રે... નીરલજઞ
 ઘેર ઘેર તારા નામ તણી હાકો રે... નીરલજઞ
 નહોતો નંદ ઘેર ગાય તણે તોટો રે... નીરલજઞ
 મહી માખણ ખાઈને થયો મોટો રે... નીરલજઞ
 તેં તો ગોકુળમાં ગાવડી ચારી રે... નીરલજઞ
 રાજ્ય મળ્યું ત્હાય તું રહ્યો બિખારી રે... નીરલજઞ
 માસી પુતનાને કુડ કરી મારી રે... નીરલજઞ
 થયો કુબળના પ્રેમનો પુનરી રે... નીરલજઞ
 સગા મામાને છેતરીને માર્યો રે... નીરલજઞ
 શીશુપાળને પ્રપંચથી વિદ્યાર્યો રે... નીરલજઞ
 તારી વાંસળીએ વેર ઘણું વાળ્યાં રે... નીરલજઞ
 કંઈક ગોપીઓનાં કાળજડાં બાળ્યાં રે—નીરલજઞ
 આવા દાખલા તે કેટલા દહયે રે—નીરલજઞ
 હાસ “ગોવિંદ”ના શ્યામને શું કહીયે રે—નીરલજઞ

—૦—

ભજન ૧૯ (રાગ—જવાની રાતે રીસાઈને બેઠા)

ગજબકા જાદુ ભરા નયન મેં, મધુરી બંગ્લી વાલે કનૈયા-ટંક
 તિહારી સુરતી બસી રે, મનમેં, દુલહારે દીલ કે છાલે કનૈયા
 ન કોઈ મેરા ન મય કીસીકા, ન આશ રખતા હું કોઈકી મય (ર)
 મેરી નજરમેં બસા રહા હો, ગોવિંદ ગોકુલ વાલે કનૈયા-ગ૦

નમનમેં માયા પ્રપંચ છાયા, ન જાનું મેરા અગર પરાયા. (૨)
 મુજે તો તેરી લગી હૈ આશા, તુંહી જગત કે પાલે કનૈયા-ગ૦
 દીખા દે દર્શન અય પ્રાણુ ખ્યારે, દીવાના બનકે આયા હું દરપે(૨)
 તેરી કૃપાકા પીલાદે અમૃત, તુમી હો ભોલે ભાલે કનૈયા-ગ૦
 ચરન કમલમે ખુલાલે મુજકો, બના દે તેરા પરમ પુજારી-(૨)
 કરં મય હરદમ...તિહારીસેવા, “ગોવિંદ”કે મતવાલે કનૈયા-ગ૦

—•—

ભજન. (૨૦) (ભૈરવી તાલ ખંમટા.-)

શ્યામ સુંદર સુરતીયાં દીખાને લગે ૨,—ટેક૦
 દીલમેરા પરમ રસ પાને લગે...શ્યામ૦
 પ્રીતી નગરકી કુંજ ગલીમેં (૨)
 મોહન બંસરીયાં બજાને લગે...શ્યામ૦
 કોઈ નહીં સુનત કોઈ નહીં ગાવત (૨)
 અયસેં સંગીત કો સુનાને લગે...શ્યામ૦
 પુરાની પ્રીતકા વો નહિ બલત (૨)
 પલ પલ વો પ્રેમસે ખુલાને લગે...શ્યામ૦
 કોઈ નહીં આવત કોઈ નહિ જાવત (૨)
 અયસેં ડીકાને લગે જાને લગે....શ્યામ૦
 જહોત દીનસેં મીત્રો હૈબાલમ (૨)
 કયસેં છોડું અબતો આહને લગે....શ્યામ૦
 “ગોવિંદ”કો ખ્યારે માયાસેં ન્યારે (૨)
 હરદમ દર્શન દીખલાને લગે....શ્યામ૦

—+—

અથ: ઉપદેશ પ્રારંભ

ભજન. (૨૧) (રાગ—કેલૈયાનો.)

પ્રથમ વંદુ ગુણપતિને, શારદા લાગુ પાય,
એક નિરંજન નામ જપું જેથી વાણી વિમળ થાય,
કુબુદ્ધિ દુર નિવારે રે, સુબુદ્ધિનાં પંથ સુધારે.—૧

આંટીઘાંટીમાં જીવ ઘેરાયો, મોહ માયામાં ફસાઈ,
એક ચિત્તેથી, સાંભળો સંતો, સંસાર કેરી સગાઈ,
ધીરેથી ધ્યાનમાં લેજો રે, કંઈ દોષ હોય તો કહેજો.—૨

પ્રથમ જિંદુએ ગર્ભ રહે ત્યારે રક્ષા કરે જદુરાય;
પ્રસવ પહેલા પય સંચારે જનુનીના સ્થનમાંય
અમિરસ અદકાં મુકે રે; ચિતારો તો લેશ ન ચુકે—૩

હાથ કુટે વળી પગ પુટેને નાક નીશાની થાય;
દશમદ્વારે ને પંચ ઇન્દ્રિયે સ્થુલ શરીર બંધાય,
સુરત સોહામણી ધ્રીધી રે આહુતી પ્રાણુની દીધી—૪

પંચ મહાભૂત તત્વ તણી આ, બની રહી બધી કાય,
સ્થુલ સુક્ષ્મ જે ચૈતન્ય શક્તિથી, સંજીવ દેહ ગણાય
મળ્યો મળ મુત્રની સાથે રે, બળ્યો ત્રણ લોકના નાથ—૫

પુરા માસે પ્રસુતિ વેળાએ, જીવ પામે અતિ દુઃખ,
ખુબ મુઝાએ ના છુટકો થાએ, લેશ પડે નહિ સુખ,
હરિ વિષ્ણુ કોણ ઉગારે રે, માયા મુકી જગદાધારે—૬

બ્રહ્મ સ્વરૂપનું ભાન થયું ત્યારે, દીઠાં અનોધાં પ્રકાશ,
તેજમાંથી ચત્રુભુજ સ્વરૂપે, આવી ઉભા અવિનાશ
પુછે પ્રભુ કેમ છે પ્રાણી રે, મતિ તારી કેમ મુંઝાણી—૭
હાથ જોડી તવ બાળક બોલે, સાંભળો સુદીર શ્યામ ,
મુકિત કરો પ્રભુ છુટકો આપો નહિ ભૂલું તમ નામ,
હરિ મને હેતથી તારો રે, દુઃખ મારું દુર નીવારો.—૮

ખડખડ પ્રભુ હસવા લાગ્યા જુદું કહે છે જીવ,
બહાર ગયા પછી બદલી જશે, કોણ પ્રભુ કોણ શિવ,
કુડી કળજીગની માયા રે મોટા મોટા, કંઈક ફસાયા—૯
દયાનીધી ઉપકાર તમારો, હું કેમ ભૂલું ભગવાન,
મનુષ્ય દેહનું સાર્થક કરવા ધરું સદા તમ ધ્યાન,
પ્રભુજી આ કોલ છે છેલ્લો રે, મને અધવચ ના મેલો.—૧૦

દિન દશા જ્યારે બાળની દેખી, દયા કરી રઘુવીર,
પ્રસવ શક્તિ અરપી જનેતાને, ઘેયું^૧ ત્યાં ઘોર તિમિર
હરી શુદ્ધ સાનને ખુદ્ધિરે, બન્યો બાળ છેક અબુધિધ,—૧૧
દુનિયા કહે છે દીકરો આવ્યો, સાકર વેંચો સવાઈ
જન્મ્યા પછી જીવ ભૂલ્યો પ્રભુને, સંસાર જાળે ફસાઈ,
દીધો કોલ વિસારે મુકયોરે, આવ્યો અવસર એ ચુકયો—૧૨
બાળપણું તો ખેલમાં ખોયું ને, યુવામાં નારીનો સંગ,
જરાપણું જંજળમાં ચાલ્યું, ત્રહાય લાગ્યો નહિ રંગ
માથે મોંત બાજ લમે છે રે, સુષું તને શિદ ગમે છે—૧૩
આશા મહીં આખું આયુષ ખોયું જોયું ન જાગી લગાર

કાયા પડ્યા પછી કાંઈ ન થાશે, ચેતી લે મુંઢ ગમાર,
કહે “ગોવિંદ” વિચારી રે, જુડી આ જગની ચારી—૧૪

—૦—

ભજન ૨૨ રાગ—(રંગમેં કયસે હોરી ખેલું)

જે કોઈ સંત સમાગમ જાણે, તે તો પરમાનંદ પીછાણે
નહિ તો ભવસાગર ને ભાણે, ભૂખ્યા પેટે રહે અજાણે—ટેક
યોગી થઈને ભોગ ભોગવે, દીલાં ટપકાં તાણે—(૨)
નહિ યોગી કે નહિ સંસારી, અધવચ લટકે લહાણે—જે કોઈ
ઢોંગી થઈને ધુર્ત આદરે દુરબુદ્ધિ ઉર આણે—(૨)
જગદીશ્વરને જાણે નહિ ને, પાંડિત થાય પરાણે—જે કોઈ
સંધ્યા પુજા શાણે થઈને, નિત્ય કરે જગ જાણે—(૨)
ગૌમુખીમાં ગળક થાય પણ મનડું જાય મસાણે—જે કોઈ
મરકટને જેમ મળે માદળીયું, જઈ જોસે ટાચાણે—(૨)
કરડે ચાટે સ્વાદ મળે નહિ, નાખે નિર ઉંડાણે—જે કોઈ
સજ્જનને જેમ મળે હરિરસ, અમૃત સમે પ્રમાણે—(૨)
દુરીજન તેમાં સમજે નહિ, જેમ જળ રેડો જઈ ખડાણે—જે કોઈ
બાળક રીઝે રાચ રમકડે નૃપ રીઝે નજરાણે—(૨)
“ગોવિંદ” કે છે, ભુધર રીઝે, ભાવ ભકિતના ગાણે—જે કોઈ

—૦—

ભજન ૨૩—(રાગ ઉપરનો)

પાપી પ્રભુ રસ શું જાણે; મિથ્યા મમતમાં સુખ મહાણે,
એ તો ભવ તરવાને ટાણે; મીઠી માયાની ઉંઘ આણે—ટેક

પરનિંદામાં પ્રાણ પાથરે; આપ ગતિ નવ બાણે (૨)
 ભજન કરે પણ ભરમ ટળે નહિ; પડે નરકની ખાણે—પાપી
 બાગ બંગલા મહેલ બનાવે, નાચ કરાવે નાણે (૨)
 પરમારથમાં પાઈ ન આપે, ધુગ પડી શેઠાણે— પાપી
 કોડી કોડી સંચ કરીને, ધનવંતા થઈ મહાણે (૨)
 ઘોળે દહાડે ઘાડ પડે પછી મોં વાળે મોકાણે—પાપી
 બગ જીવડા ત્યાગ રાગને, શિદ નરકોરાં તાણે (૨)
 જર સ્થાવર જંગળ તળે, આખર જવું મસાણે—પાપી
 દીધું લીધું કંઈ ના કીધું, કામજ નામ પ્રમાણે (૨)
 ઓચિંતાના કાળ કોળીયે, ઠરી રહ્યા ઠેકાણે—પાપી
 ચેત ચેત રે મુંદ મુસાફિર, ભજમન સારંગપાણે (૨)
 કર જોડી “ગોવિંદ” કહે છે, ખોટી થા મા, થાણે—પાપી

—o—

ભજન ૨૪—[રાગ જમ દે નિત્ય ઝપાટા રે]
 માથે કાળ ભમે છે રે, મીઠી નિંદલડી ત્યાગો—ટેક
 સુવું શિદ ગમે છે રે, ઘેલાં ઘેન થકી જાગો
 આત્મ નિરક્ષણ માર્ગ તળે, શિદ અંધારે ભાગો [૨]
 અમૃત રસને અગગો મૂકી; વસમા વિષ નવ માગો—માથે
 મદ મત્સરમાં છેક છકીને દોસ્ત કર્યા બહુ રાગો (૨)
 ભજન વિહોણા દેહ તમારો છતાં ડૂંગડે નાગો—માથે
 દેહ વસ્ત્ર પર ઘણા પડ્યા છે; પાપ પેચનાં ડાઘો (૨)
 વિશુદ્ધ વરૂણ મય સંત સમુદર છેક નથી કંઈ આઘો—માથે

પાપ પુંજમાં દેહ દબાયો તહોય ન તજતા ચાગો (૨)
 મુવા પછી પણ મેળ ન મળશે શ્રાદ્ધ ન ખાશે કાગો—થાં
 મૃગજળ સ્વપ્ને મોહી રહ્યા શું આળસ બંધન ત્યાગો (૨)
 ભૂલ્યો ભવમાં કુલ્યો સમજો તુરત તુટશે ત્રાગો—માં
 આખર ધડીએ ઉભાં રહેશે. જમદુત લેવા લાગો (૨)
 “ગોવિંદના” સ્વામીને ભજતાં; જનમ મરણને ત્યાગો—માં

—૦—

ભજન ૨૫—(રાગ માલ લાવણી)

મન મોજ મજા મુકી દે, કાલે જવું છે મરી—ટંક૦
 જવું છે મરી જીવડા મતિ કાં ફરી...મન૦
 જનુનીની કુલે જીવડા; શરતો સ્વીકારી રે (૨)
 જનમ ધર્યો તેં હરિની, કૃપાએ કરી...મન૦
 કુલીને ફાલી જીવડા, ખીલી પુલવાડી તારી. (૨)
 કાળના અપાટે કુલડાં જશે તો ખરી....મન૦
 પરાઈ ત્રીયાના ફદે શિદને ફસાયો જીવડા (૨)
 ઘરમાં ઝુરે છે તારી, રોનારી ખરી... મન૦
 અજ્ઞાનના અંધારે, ભૂલ્યો શું ભમે છે જીવડા (૨)
 કુવામાં પડે છે કરમાં, દીવાને ધરી....મન૦
 માટીની મટકી તારી, પાકી ન પાકી જીવડા (૨)
 કુટી જશે પગમાં રહેશે, નહિ ઠીકરી....મન૦
 આશાને ત્રણુ તારી, શૈયામાં સુતી રહેશે (૨)
 થઈ ખાખ ગગને ચડશે, કાચા કુંપરી....મન૦

“ગોવિંદ”ના સ્વામીથી, સાચી પ્રીત બાંધી લે તું (૨)

રામ રસ પીલે ઘુટડા, ભરી 'તો ભરી...મન૦

—•—

ભજન ૨૬-(રાગ-કીધી મુને ઘેલી રે ઓધા)

મુકી દે ને માયા બંદા, છોડી દે ને છાયા બંદા,

કુડીયા કળજુગની જીવડા, છોડી દે ને છાયા રે.—ટેક૦

એ રે છાયામાં પ્રાણીજી, ડગેલે ને પગલે બહાલા, (૨)

ઝીણા ઝીણા ઝેરી કાંટા, ખુંચે દુઃખ દાચારે.—કુડીયા.

એ રે છાયામાં પ્રાણીજી, શરીરના શત્રુ બહાલા (૨)

બેઠા પાંચ પાપી તારી, ચુંસી જશે કાયા રે—કુડીયા.

એ રે છાયામાં પ્રાણીજી બેઠી બે ચુટેલો બહાલા (૨)

મોટા મોટા મુનીવર જેનાં કંદામાં ફસાચારે કુડીયા.

એ રે છાયામાં પ્રાણીજી દંભની દુકાનો બહાલા (૨)

અસતના પડીકા મળતાં વિના મૃદ્ય માયા રે—કુડીયા.

એ રે છાયામાં પ્રાણીજી બ્રાહ્મણને વાણીયા રે (૨)

અભક્ષને ભક્ષ માની કરે બ્રષ્ટ કાયા રે—કુડીયા.

એ રે છાયામાં પ્રાણીજી હીંસાની હવેલીઓ રે (૨)

દયા હીણ દીવાલો જેના પાપ રૂપી પાયા રે—કુડીયા.

એ રે છાયામાં પ્રાણીજી ભૂલી ના ભટકતો બહાલા (૨)

“ગોવિંદ”નો સ્વામી...સાચી જીઠી સહુ માયા રે—કુડીયા

—•—

ભજન ૨૭ (રાગ-હરિભજન વિના દુઃખ દરીયા)

હત ભાગી જીવડા, મોહ ભર્યા સંસાર વિષે અથડાઈ મરે-ટેક
ગુરૂ દેવ વિના મન મોક્ષનો માર્ગ મળે નહિ જ્ઞાન રહીત ફરે
જનમી જગમાં જીવ તેં શું કીધું; (૨)

હરિનું નથી નામ લગાર લીધું (૨)

લઈ ઝેર હળાહળ તેં પીધું રે...હત ભાગી

અભિમાન મહીં મસ્તાન થયો(૨)ગુલતાન સ્વમાન વિષે લટખે(૨)
છે આંખ છતાં કાં અંધ રહ્યો રે.... હતભાગી

કાયા તારી કંચન વરણી, (૨) મળ માંસ રૂધીર ભરી ખરણી (૨)
ખર આખર આગ પદે શરણી રે...હત ભાગી

તુજ અંગ. પતંગ રૂપે પ્રજળે(૨)ઝડપી ગ્રહી ગ્રાસ ઝરણે(૨)
મરતાં નહિ શાન્તિ વિરામ મળે રે... હત ભાગી

દિનરાત વિલાસ વિષે વિચરી(૨)મજવા ભગવંત ગયો વિસરી(૨)
જીભનારી જીવડા ભારે મરી રે...હતભાગી

ઉપકાર ભૂલી અપકારી નથા(૨)શઠ પાપ તણા અધિકારી ન થા,(૨)
મુરખ તુજ જીવન જાય વૃથા રે....હતભાગી

સમજી સતકર્મ સદા કરજે(૨)અચરાચરને ચિત્તમાં ધરજે (૨)
“ગોવિંદ” ગુણસાગરમાં તરજે રે...હતભાગી

—:૦:—

ભજન ૨૮ રાગ-(મહારા આસરીએ જઈને કહેજો)

તારા માથે છે પાપની ભારી,
તેં જ્ઞાન ક્યાં વિસારી, રે માન જીવ

જીવું છે કાલે એકલું—ટેક

નથી ગાયા ગોવિંદ ગિરધારી, મનુષ્ય દેહધારી,
રે માન જીવ જીવું છે કાલે એકલું

કંઈક મોટા મોટા રાજ્ય વાળા, (૨)

વળી લક્ષણવંતાને રૂપાળા, (૨)

ભર્યા મેલ્યા ભંડાર, છોડી ચાલ્યા સંસાર,
જીવ જીવું છે...હારે

વિર હાકે રણજંગને ગજવતા (૨)

લાજખે શત્રુનાં કાળજાં ધ્રુજવતાં (૨)

એવા જંગી બળવાન, કંઈક સૂતા શમશાન,
જીવ જીવું છે....હારે

જેના નામનાં નેજાં ફરકતાં, (૨)

કંઈક માનવંતા માન મૂકી ઝુકતા, (૨)

એવા શુરા સમ્રાટ, ગયા પર ભવની વાટ,
જીવ જીવું છે ...હારે

નિત્ય નવા નવા રંગ ધરનારા, (૨)

વળી અકકડ થઈ ફકકડ ફરનારા. (૨)

એવા છેલ્લે રહેલાણી; કંઈકે થયા ધુડધાણી
જીવ જીવું છે... હારે

ઘોડાગાડી કે મોટરમાં મહાલે, (૨)

દેશ પરદેશે પેઢીયો ચાલે (૨)

એવા લક્ષ્મિના લાલ, કાળે કીધા બે હાલ,
જીવ જીવું છે ... હારે

કોઇ પાંચે વિસે કે પચીસે, (૨)

કોઇ ઘડી એક પળની નીમીશે (૨)

વખત આવ્યે વહી જાય, લખ્યું મિથ્યા નવ થાય,

જીવ જીવું છે ... હારે

દાસ “ગોવિંદના” નાથને ભજી લે, (૨)

રામ નામના શસ્ત્રો સજી લે (૨)

તજી મિથ્યા વિચાર, ધાર સત્ય સદાચાર,

જીવ જીવું છે ...હારે

—o—

ભજન. ૨૯. રાગ—(બોલમાં બોલમાં બોલમાંરે.)

વારછે વારછે વારછે રે, જીવ, મુક્તિ મળવાને હજી વાર છે-ટેક.

તારા માથે સંતાપનો ભાર છે રે...જીવ મુક્તિ

સંતોની સોબત ગમતી નથી તને...(૨)

જીડાજન સાથે બહેવાર રે...જીવ મુક્તિ

ભણી ગણી ને તું તો પંડીત કહાવે...(૨)

મુખે ના રામનો ઉચ્ચાર છે રે....જીવ મુક્તિ

વાણીને વિદ્યા હોમ્યા હુતાશમાં...(૨)

મિથ્યા મદ માન ને હુંકાર છે રે....જીવ મુક્તિ

પાપી પ્રપંચી મનડું છે તારું...(૨)

જીવન મધ જીર ને જીગાર છે રે...જીવ મુક્તિ

અષ્ટ પ્રહર રહે રંગત વિલાસમાં...(૨)

સ્વાને ના સત્યનો વિચાર છે રે...જીવ મુક્તિ

કાળાં ધોળા-સ્વાર્થ માટે કર્યાં તેં...(૨)
 કાળજે પ્રજાળતા અંગાર છે રે....જીવ મુક્તિઠ
 નથી નવરાશ તને ભૂધર ભજવાની...(૨)
 એજે ગુમાવ્યો અવતાર છે રે...જીવ મુક્તિઠ
 દિલના દરબારને તેં હજી નથી ઓળખ્યા...(૨)
 સુનાં બળ બુદ્ધિનાં બજાર છે રે...જીવ મુક્તિઠ
 “ગોવિંદ” કહે છે હજી ચેતી લે જીવડા...(૨)
 માથે જમડા કેરો માર છે રે...જીવ મુક્તિઠ

—o—

ભજન ૩૦ (રાગ ઉપર પ્રમાણે)

ધારજે ધારજે ધારજે રે, નામ સાચું, શ્રી. રામજીનું ધારજે -ટેક.
 અંતરમાં જાળવી ઉતારજે રે...નામ....
 ખોટી સંગતથી અળગો રહીને...(૨)
 સંતોને સેવાથી ઠારજે રે...નામઠ
 વાણીમાં વાવજે વિષ્ણુના નામને...(૨)
 મિથ્યા બકવાદને વિસારજે રે...નામઠ
 કામ ક્રોધ કુડ કપટ, શત્રુ સમજીને...(૨)
 જુક્તિથી જાળવી મારજે રે...નામઠ
 વાસના વિલાસને લાસથી હટાવજે...(૨)
 જીંદગી સુવાસથી સુધારજે રે...નામઠ
 બુદ્ધિ બળ જ્ઞાન ખાસ ખંતથી ખીલાવજે...(૨)
 ભક્તિરસ ભાવના વધારજે રે...નામઠ

સ્થાન લેશ આપજે ન માન કે ગુમાનને...(૨)

સત્યશીલ શાન્તતા સ્વિકારજે રે...નામ૦

મમતા મૃગજળ મોહુમાયાની ઘંથીઓ...(૨)

ગુરુગમ જ્ઞાનથી વિદારજે રે...નામ૦

દાવાનળ પાપનાં આ સળગે સંસારમાં...(૨)

અડતાં તુજ અંગને ઉગારજે રે...નામ૦

અખંડ આનંદને અંતર પ્રગટાવી...(૨)

તુંહી તુંહી મંત્રને ઉચ્ચારજે રે...નામ૦

મોંઘો મનુષ્ય દેહ અણુમોલી જીવંગી...(૨)

“ગોવિંદ” ગુણ ગાનમાં ગુજારજે રે...નામ૦

—:૦:—

ભજન ૩૧ (રાગ. નાગર વેલીયો રોપાવ...)

તાડેં આયુષ એળે જાય, મનવા માયા મુકી દે —૨૬૦

માથે કાળ કડાકા થાય, મનવા માયા મુકી દે...

ભવસિંધુના તોફાને, ઉંડા જળદ ખંડના સ્થાને...(૨)

તાડેં નાવ ઝડોળાં ખાય, મનવા... તાડેં૦

છળ કપટ કદી નવ ત્યાગે, ભક્તિ કરતાં કાંટા વાગે....(૨)

કયાંથી મહેર પ્રભુની થાય, મનવા... તાડેં૦

દિનરાત રહી ઉમંગે; રમતો પરનારીના સંગે...(૨)

નારો પાપ ઘડો છલકાય, મનવા... તાડેં૦

મન ગમતાં ભોજન ભાવે, ગાદી તકીયા વીણુ ના ફાવે (૨)

નારો હાડ હરામી થાય, ...મનવા૦ ...તાડેં૦

જગમાં માનવંત થઈ મહાણે, ભક્તિ દાન દયા નવ બાણે (૨)
 તારી કિર્તિમાં મુક લાઘ્ય, ...મનવા૦ ...તાડં૦
 મસ્તી જીવાની ની જાય; માથે પ્રવેત નીમાળા થાય, (૨)
 મુખના માળા ઉજ્જડ થાય, ...મનવા૦ ...તાડં૦
 તું તો રાત દિવસ નહિ ઉઘે, છેલ્લી મરણ પથારી સુધે (૨)
 ફરતા જમડા ફેરા ખાય, ...મનવા૦ ...તાડં૦
 પણ ચાઘડીયાં અંકાય, સ્વાસો સ્વાસ ગતી બદલાય (૨)
 તન પીંજર ઝોલાં ખાય, ...મનવા૦ ...તાડં૦
 તારા સ્વજન મળ્યાં સહુ ટોળે, તાડં ચિત્ત ચડચું ચગડોળે (૨)
 આતમ દીપક આંખો થાય, ...મનવા૦તાડં
 જેવો જે સ્થિતીમાં આવે, તેવો સાથ વિના સિધાવે (૨)
 ખાલી ખોખું સળગી જાય, ...મનવા૦ ...તાડં૦
 “ગોવિંદ” જ્ઞાન હવે સાધી લે, ભાતું બ્રહ્મ રસનું બાંધી લે (૨)
 ભજ તું અલખ નિરંજન રાય, ...મનવા૦ ...તાડં૦

—:૦:—

ભજન ૩૨ (રાગ-પાવાતે ગઢથી ઉતર્યાં.)

મહારે આનંદનો દિન આજ, સુંદર શામળીયા—ટોક૦
 ભકતોના કરવા કાજ,મોહનજી મળીયા૦

બહાલા દેવના છો તમે દેવ,...(સુ)

હું તો ઇચ્છુ તમારી સેવ, ... મોહનજી૦

આજ અમૃત વરસે મેહ,...(સુ)

બહાલા તમથી લાગ્યો નેહ, ... મોહનજી૦

મન મંદીરીયે દીપ માળ,...(સું)
 પ્રગટાવું દિન દયાળ, ... મોહનજી૦
 દીસે સતસંગ સિંધુ રસાળ,...(સું)
 જેની વૈરાગે બાંધેલી પાળ, ... મોહનજી૦
 તેમાં સંત રૂપી કઈક નાવ,...(સું)
 ફરે છુટા છેડે ધરી ભાવ, ... મોહનજી૦
 પદ લકિતનો જેને આધાર,...(સું)
 જ્ઞાન વાયુનો તેમાં સંચાર, ... મોહનજી૦
 પદ બાંધ્યા શ્રદ્ધાને દોર, ...(સું)
 આત્મબળની ગાંઠો સળેર ... મોહનજી૦
 હસેલામાં વિવેક ને વિચાર ...(સું)
 સુકાની શ્રી કીરતા ર ... મોહનજી૦
 છે અટલ સિંધુને। રંગ(સું)
 સત્ય ધર્મના ઉછળે તરંગ ... મોહનજી૦
 એવો સતસંગ સિંધુ સપાટ ...(સું)
 સ્ત્રીધી અક્ષય ધામની વાટ મોહનજી૦
 એક નાવિક ને નાવડાં ... અનેક (સું)
 ત્રોય તારે રાખીને ટેકમોહનજી૦
 કદી શ્રદ્ધાનો દોર ત્રુટી જાય ... (સું)
 તેમાં નાવિકનો શું ઉપાયમોહનજી૦
 નાવ મુકી નાવિક ઉઠી જાય, ...(સું)
 બહાણ અધવચમાં અથડાયમોહનજી૦

માર્ગ મુકિતનાં દોહલ્યાં ધાર.... (સું)
 સખળ હોય તે ઉતરે પારમોહનજી૦
 તમે સાંભળો નરને નાર (સું)
 સદા રાખજો સારા વિચાર ...મોહનજી૦
 શ્રી અવિનાશી અચ્યુત, (સું)
 ભજે મન રાખી મજબુતમોહનજી૦
 એક સાચી શામળીયાની સ્હાય (સું)
 હાથ જોડી “ગોવિંદ” ગુણ ગાયમોહનજી૦

—:—

ભજન ૩૩

(રાગ હોરી ખેમટા તાલ)

માનને ગુમાની વાત થોડી

મસ્તાનીયા માનને ગુમાની વાત થોડી

ટૂંક૦

આરે સંસારીયાની જુઠી સગાઈ,

જુઠી છે જીંદગી કરોડી (૨)

સગા સખંધીઓ સ્વારથનાં લોભી, (૨)

પળમાં દેશે સ્નેહ તોડી...મસ્તાનીયા૦ માનને૦

કાયાની કુંજે માયાના પુલડાં,

મીઠી સુવાસ દે તું છોડી (૨)

ભોગી ભમરા ભાન ભૂલ્યો ભમે શું (૨)

આખરમાં છે દશા કફોડી ...મસ્તાનીયા૦ ...માનને૦

અંતરને આંગણે મહેકે કસ્તુરી,

દુર્ગાધે ભય શીદ દોડી, (૨)

વિષયની વેલીયે શાને વિંટાય છે, (૨)

પ્રભુજીથી ચીત્તને દે જોડી, મસ્તાનીયા૦

બચપણુ ગયું તેમ જાશે જુવાની,

થાશે મુછ દાઢડી ધોળી, (૨)

ધારેલી ધારણા રોજાશે રાખમાં (૨)

ઓચીંતી વાગશે ગોળી, મસ્તાનીયા૦

અંતરમાં જ્ઞાન રૂપ દીવડો જગાવી,

પરીબ્રહ્મ રૂપ લેતું ખોળી, (૨)

“ગોવિંદ” કહે છે હવે ચેતી લે મનવા, (૨)

કાયાની કાલ થશે હોળી, મસ્તાનીયા૦

—:૦:—

ભજન ૩૪

(રાગ. બ્રહ્મજમૂત રસ ભરવો)

જો ગજરા જ્ઞાન થકી ગુંથાય, તો ગુંથ્યાં કોઈ દિન ના કરમાય૦

સહેજે વસ્તુ આંપડતી રે, જો ગજરા જ્ઞાન થકી ગુંથાય —ટેક

પ્રથમ કુર્મને ઉપાસનાની, પરીપકવતા થાય (૨)

બ્રહ્મનિષ્ઠ સદ્ગુણને સેવી, તત્ત્વજ્ઞાન સમજાય,

ખોળી થાકે અંતર સાંઘ, જગતની નિવૃત્તી થઈ જાય

અનુભવ જ્યોતિ ઉદ્ભવતી રે,જો ગજરા૦

અંગ ઉમંગે રંગ જમાવી, સતસંગ જો સચવાય (૩)

ઝીણાંમાં ઝીણી વસ્તુનો, અનુભવ ત્યાં થઈ જાય,

હૃદયની આંટી ઉકલી જાય, સુખનો સાગર ત્યાં છલકાય,

અખંડીત એક વહેવૃત્તીરે,જો ગજરા૦

સંત સુકોમળ સ્નેહ ભરેલા, ભગવદ્ રૂપ ગણાય (૨)
 નિષ્કંટક જો સ્નેહ ખીછાવે, જન્મ મરણ મટી જાય,
 રેખા ભાવ્ય તણી પલટાય, “ગોવિંદ” મંગળ ગિતકું ગાય;
 ફરી નહિ ચોરાસી નડતી રે,જો ગજરાં

—:૦:—

ભજન રૂપ (રાગ. બનબરો)

સુણો વાત કહું હીતકારી,
 ધરો ધ્યાન શીખામણ સારી —ટેક૦

નગણાથી નેહ ન કરીયે (૨)

દુરીજન ધર પાય ન ધરીયે. (૨)

થશે ઉજવળ કિર્તિ નહારી,ધરો ધ્યાન૦ સુણો૦

સદા સત્ય વચન ઉચરીયે (૨)

અવગુણ સઘળા પરહરીયે (૨)

મતિ બ્રહ્મ ન કરશે તમારી.....ધરો ધ્યાન૦...સુણો૦

સંતોષ કદી નવ તણ્યે (૨)

શીલ શાન્તિ વિનયને સણ્યે (૨)

કરીયે વળી વાત વિચારી.....ધરો ધ્યાન૦સુણો૦

સુખમાં નહિ છલકી જવું (૨)

દુઃખમાં નહિ લેશ દુભાવું (૨)

ધિરજની કરવી ચારી.....ધરો ધ્યાન૦સુણો૦

અણ ઘટતું કાજ ન કરવું (૨)

પરમાર્થ પગલું ભરવું (૨)

થાવું પ્રિયકર પર ઉપકારી.....ધરો ધ્યાન૦ ...સુણો૦

સત સંગે સદા જઈ ભળીયે (૨)

હરિ ભજન થકી નહિ ચળીયે (૨)

શુભ સાર ગ્રહો ગુણકારી.....ધરો ધ્યાન૦ ...સુભો૦

ઘટઘટમાં વ્યાપક જે છે (૨)

સાચાંનો રહાયક તે છે, (૨)

“ગોવિંદની” અરજ સ્વિકારી.....ધરો ધ્યાન૦સુભો૦

—:૦:—

ભજન ૩૬ (રાગ—દેખો સખી ઝેલીરીયો)

મરવું છે એક દીન યારો, હરનામ તમે શાને ભૂલો છો ટેક૦
અણુચિંત્યો આવશે ઠગારો, હરનામ તમે શાને ભૂલો છો—

(સાખી) દાટયાં ધન ધરણી રહે, પડયાં રહે ધરખાર,
આંગણીયે રેાતી રહે, જોખનવંતી નાર.

હારે તમે ખાંધો નવ પાપ તણો ભારો....હરનામ...મરવું.

(સાખી) આપત જનતો આવશે, સ્મશાન સુધી સાથ.

દેહ ચિતા બળતા સુધી, છેવટનો સંગાથ,
હારે પછી ઉઘડશે નર્ક તણા દ્વારો, ...હરનામ૦...મરવું૦

(સાખી) આખર જીવું એકલું, સાથે પુન્ય ને પાપ,

માલીકના દરખારમાં, મળશે હક ઇન્સાફ.

હારે ફરી આવશે ચોરાસીનો વારો, ...હરનામ૦...મરવું૦

(સાખી) સમજી સત કર્મે સદા, વળજે બહાલા વિર,

મોંઘો અવસર વહી જશે, જેમ ખાણે છુટયું તીર.

હારે સત્ય સચ્ચિદાનંદ એક ધારો...હરનામ૦...મરવું૦

(સાખી) સત્ય વચન સમતાપણું, સદ્વર્તન સુવિવેક,
સંત સમાગમ લખી, અવિચળ રાખો ટેક૦
હારે બહાલા અણુમોલી જીંદગી સુધારો...હરનામ...મરવું૦

(સાખી) સદ્ગુરુનું શરણું ગ્રહી, કરજો તત્વ તપાસ,
ખોટી આ મૃગજળ તણી,...મટશે તુર્તજ ખ્યાસ.
હારે હવે ભૂલ્યા ભવ બંધનો વિદારો...હરનામ....મરવું૦

(સાખી) અનુભવમાં ઉતરી સદા, સમજો સાર અસાર,
સત્ય નામને ઓળખી, ઉતરો ભવ જળ પાર.
હારે દાસ “ગોવિંદની” વાતને વિચારો....હરનામ....મરવું૦

—:૦:—

ભજન ૩૭ રાગ—(સીતા રામને લજી ને લ્હાવો)

બહાણુ ડુબે બહેપારી તારૂં વાટમારે...ટેક૦
ભાન ભૂલ્યો બહેવારના ઉચાટમારે...બહાણુ૦

કોણ કેવોને ક્યાં થકી તું આવીયોરે...(૨)
તારા દુશ્મોનોએ ફંદમાં ફસાવીયોરે...બહાણુ૦

જીવ જનમી જીગદીશ ને ભૂલી ગયોરે...(૨)
લાભ લાલચ ને લોભમાં ડુલી ગયોરે...બહાણુ

માથે મોત તણી નોખતો ગડગડે રે...(૨)
અણુધારી આપત્તિઓ આવી પડે રે...બહાણુ૦

પુરા પાપને પ્રપંચમાં મચી રહ્યો રે...(૨)
મીઠી માયાની વેલીયે લચી રહ્યો રે...બહાણુ૦

સાર સત્યનો હજુ તું નથી જાણતો રે...(૨)
 કુડાં કર્મ ને ભુંડાઈ ભાર તાણતો રે...બહાલાં
 વાતવાતમાં વિચાર વિના ખોલતો રે...(૨)
 ખોટા શબ્દના ખજાના ખોલતો રે...બહાણું
 કોઈ સાચું કહે તો નથી રૂચતું રે... (૨)
 વેણુ ભાણું કલેજમાં ખુંચતું રે...બહાણું
 સંત વેણુ તને વિખ જોવા લાગતા રે... (૨)
 તારા કાન સત્ય શબ્દ નથી માજતા રે...બહાણું
 અહંતાનું અંતર માંહી જોર છે રે... (૨)
 તને મિથ્યા માયા તણો તોર છે રે બહાલાં
 જોત જોતામાં જીવંતી જાય છે રે... (૨)
 માથે કાળના કડાકા થાય છે રે બહાણું
 સાચો ખેવટીયો ખંતથી તું ખોળજે રે (૨)
 જ્ઞાન રસમાં જીવનને ઝખોળજે રે બહાણું
 દાસ “ગોવિંદની” વાતને વિચારજે રે (૨)
 તારી ડુબતી નૌકા ને તું તારજે રે બહાણું

—૦—

ભજન ૩૮ રાગ (ગોકુળ વહેલા પધારજે રે)

મુરખા જોને તપાસી તારા રૂપનેરે—ટેક
 શિદને અંધારે અથડાય ...મુરખાં
 હું મારામાં મેલ્યું મન મોકળુરે...(૨)
 સમજણુ સત જોજન રહી જાય ...મુરખાં

ઉરમાં આંધી ચડી અજ્ઞાનનીરે ...(૨)
 કેમ કરી સત્ય સુરજ દરશાય ...મુરખા૦
 ડહાપણ ડોળી થાપણ મુકી વેગળી રે...(૨)
 અવગુણ અંતર વધતાં જાય મુરખા૦
 મોંઘો અવસર માનવ દેહનો રે (૨)
 હીરલો કાદવમાં કચરાય મુરખા૦
 ભૂખ્યો જન એક વનમાં આથડે રે (૨)
 જમ્મને સુતો તરવર છાંય ... મુરખા૦
 લટખે ફળ પાકાં એ ડાળીએ રે (૨)
 મનમાં જાણે પડે તો ખવાય મુરખા૦
 એવી આશાએ ભુખ નહિ ભાંગશે રે (૨)
 પુર્વાર્થ વિના પ્રભુ ના પમાય ... મુરખા૦
 સાચા ગુરૂ સદ્ભાષ્યે સાંપડે રે (૨)
 તો તો તર્ક તિમિર ટળી જાય ... મુરખા૦
 સમજે સદ્ગુરૂજીની જ્ઞાનમાં રે....(૨)
 નિશ્ચય જીવ મટી શિવ રૂપ થાય ...મુરખા૦
 માંદ ખોળી લેજે ખરા ખંતથી રે...(૨)
 નહિ તો ફોગટ ફેરો જાય ...મુરખા૦
 ફરજી સાગર મજ્જાનંદનો રે... (૨)
 “ગોવિંદ” લખી લખી લાગે પાથ ...મુરખા૦

ભજન ૩૯ [રાગ મુખડાની માયા લાગી]

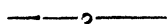
આંચો અવસર વીતી જશે રે ચેતી લે મનવા૦ ટેક
 પાછળથી પસ્તાવો થાશે રે ચેતી લે મનવા૦
 જીવાની તો ચાલી જશે, છુદાપાનાં બહાણું વાશે (૨)
 આખર તો અંધારું થાશેરે...ચેતી લે મનવા૦...આંચો૦
 બાજીરની જુઠી બાજી, તેમાં શિદને રહે છે રાજી (૨)
 પ્રપંચો છોડી ને પાજી રે...ચેતી લે મનવા૦...આંચો૦
 જેવાં મૃગ જળ કેરાં પાણી, જોખન ધન લે તેવા જાણી. (૨)
 અંતે તો છે ધુળધાણીરે.....ચેતી લે મનવા૦...આંચો.
 માની બેઠો મારું મારું, તેમાં જરીયે નથી તારું (૨)
 તારું તે તો થશે ન્યારુંરે.....ચેતી લે મનવા૦...આંચો૦
 જુઠી આશા છોડી દઈને, પ્રભુજીનો ખ્યારો થઈને...(૨)
 નવું જીવતર માની લઈનેરે,....ચેતી લે મનવા૦...આંચો૦
 ઘડુલો કાયાનો કાચો,... વિચારી ના રહેજો રાચો(૨)
 “ગોવિંદજી”નો સ્વામી સાચોરે.....ચેતી લે મનવા...આંચો૦

—o—

ભજન ૪૦ (રાગ ઉપરનો)

માયામાં શું મોહ્યો પ્રાણીરે...જગી જો જીવડા૦ ટેક.
 સુતો છે શું સોડ્યો તાણીરે...જગી જો જીવડા૦
 આંચો તો ભવસિંધુ તરવા, ચોરાસીનું દેવું ભરવા. (૨)
 બેઠો કુડાં કામો કરવા રે,...જગી જો...માયામાં૦

- જમે તો ના જોવા પેઠો, ઉધારે ના રાખ્યો નેઠો. (૨)
 મુડી ઘરની હારી બેઠોરે,...જાગી જો...માયામાં.
 ઘોળે દહાડે દીવો લઈને, પડે છે કુવામાં જઈને (૨)
 માઈ તાઈ મેલી દઈને રે,...જાગી જો...માયામાં
 કાળા ઘોળાં કોટી કીધા લાખો જનને લુટી લીધા,
 માથે જમડે ડેરા દીધા રે,...જાગી જો...માયામાં
 “ગોવિંદ” કહો છે જુઠી આશો, જરૂર હાની તેમાં થાશે. (૨)
 કાયા કાલે પડી જશે રે, જાગી જો...માયામાં

ભજન ૪૧ (રાગ ઉપરનો)

- પ્રભુ સાથે પ્રીતિ ખાંધો રે,...સુહાગી હંસા—ટેક.
 તુટયું ત્યાંથી ફરી સાંધો રે,...સુહાગી હંસા
 માનવ જેવું મોઘું ટાણું, મળે ના ખરચ્યેથી નાણું (૨)
 હરિ નામનું લેવું લહાણું રે,...સુહાગી હંસા...પ્રભુ
 સ્વપ્નાંતરમાં જે જે જોયું, જાગ્યા પછી સરવે ખોયું (૨)
 તેવું ચિત્ત સંસારે ખોયું રે,...સુહાગી હંસા...પ્રભુ.
 ધુમાડાના ગોટા જેવી,...આશા ત્રણા ત્યાગી દેવી (૨)
 સાચી સમજણ શોધી લેવી રે...સુહાગી હંસા...પ્રભુ.
 અંતર દોષો ટાળી દઈએ, બીજાનાં સદ્ગુણો લઈએ (૨)
 મંત્રેથી સદા રહીયે રે...સુહાગી હંસા...પ્રભુ
 આપત્તિમાં ધિરજ ધરીએ, સંગત સજ્જન કેરી કરીએ (૨)
 ભક્તિ રસનું ભાથું ભરીયે રે...સુહાગી હંસા...પ્રભુ

વિષયની આસક્તિ તજીએ, ક્ષમા શાન્તિ સદા સજીએ
ભાવેથી ભુધરને ભજીએ રે....સુહાગી હંસા૦...પ્રભુ૦
સદ્ગુરના શબ્દે મરીએ, પછી છુટા છેડે ફરીએ (૨)
ભાવેથી ભવ સિંધુ તરીએ રે....સુહાગી હંસા૦...પ્રભુ૦
પ્રહ્લરસ આનંદી દરીઓ, પ્રહ્લાન્ડે ભરપુર ભરીયો
“ગોવિંદજના” ઉરે ઠરીયો રે...સુહાગી હંસા૦...પ્રભુ૦

—:૦:—

ભજન ૪૨ (રાગ ગરબી.)

રામ નામ કેમ નથી લેતો...હો પાપીયા૦
કૃષ્ણ કૃષ્ણ કેમ નથી કહેતો....હો પાપીયા૦—૧
મિથ્યા મુમતમાંહી કુલ્યો...હો પાપીયા૦
દીધેલા કોલ કેમ ભૂલ્યો...હો પાપીયા૦—૨
ચિત્તકું ના સ્થિર તારું રહેતું...હો પાપીયા૦
માયામાં મન મેલ્યું વહેતું....હો પાપીયા૦—૩
રળી રળી એકડું કીધું...હો પાપીયા૦
અણુ ઘટતું વાપરી દીધું....હો પાપીયા૦—૪
સદ્ગુરને દાન નથી દીધાં...હો પાપીયા૦
કિર્તિનાં કામ શું કીધાં....હો પાપીયા૦—૫
દુઃખીયાનું દુઃખ નથી જાણ્યું...હો પાપીયા૦
હુંપદમાં સુખ સદા માણ્યું...હો પાપીયા૦—૬
લાલચ ને લોભમાં લુંટાણો...હો પાપીયા૦
અપજ્ઞાનાં પોટલા કમાણો....હો પાપીયા૦—૭

સત્તાનો શોખ તને લાગ્યો....હો પાપીયા૦
 ભક્તિથી દુર મઢા લાગ્યો....હો પાપીયા૦—૮
 બાંધ્યો ભુ'ડાઈ કેરો ભારો...હો પાપીયા૦
 ઉગરવાનો નથી આરો...હો પાપીયા૦—૯
 ખડું કહેતાં ખુબ ખીજે....હો પાપીયા૦
 “ગોવિંદ”નો રામ કેમ રીજે...હો પાપીયા૦—૧૦

ભજન ૪૩ (રાગ-ઉપરનો.)

ઘડપણમાં બેરખો ઝાલ્યો—હો મુરખા૦
 જોખનમાં મસ્ત બની.....મહાલ્યો હો મુરખા—૧
 મનના વિકાર કેમ જાશે.....હો મુરખા૦
 ચિત્તડુ તો સ્થિર ક્યાંથી થાશે.....હો મુરખા—૨
 ભાવ વિના ભજન બધું ખોટું.....હો મુરખા૦
 માથે માયાનું બુધ મોટું.....હો મુરખા—૩
 વૃદ્ધિના વાયરા વિતાવી.....હો મુરખા૦
 પાછળથી ખીજ રહ્યા વાવી.....હો મુરખા—૪
 ખાતર વિણ ખેડ નહિ ફળશે.....હો મુરખા૦
 પાપ કેરા પુંજ કેમ બળશે.....હો મુરખા—૫
 વૃત્તિ જોડાય નહિ જોડી.....હો મુરખા૦
 જાંબળે જીવ જાય દોડી.....હો મુરખા—૬
 ગઢપણમાં ઘેલછા સુઝી.....હો મુરખા૦
 આગળથી વાત નહિ ખુઝી.....હો મુરખા—૭

ઉપલકનું જ્ઞાન તને આવ્યું.....હો મુરખા૦
 જીવતર તો જીઠમાં ગુમાવ્યું.....હો મુરખા—૮
 મૃત્યુએ મોરચા માંડ્યા.....હો મુરખા૦
 હો યે સ્વછંદ નથી છાંડ્યા.....હો મુરખા—૯
 ગિરધરના ગુણ ગા તું ગાજી.....હો મુરખા૦
 “ગોવિંદનો” રામ રહે રાજી.....હો મુરખા—૧૦

—:૦:—

ભજન ૪૪ (રાગ ઉપરનો)

જેણે જગદીશ ગુણ ગાયા...હો પ્રાણીયા૦
 ધન્ય એવા જનુનીના જાયા...હો પ્રાણીયા—૧
 પ્રભુજીનું નામ જેણે જાણ્યું...હો પ્રાણીયા૦
 તેણે સદાય સુખ માણ્યું...હો પ્રાણીયા—૨
 ભક્તિનાં ખીજ જેણે ખોયાં...હો પ્રાણીયા૦
 તેણે દુનિયાનાં દુઃખ ખોયાં...હો પ્રાણીયા—૩
 સંત તણો સંગ જેણે કીધો....હો પ્રાણીયા૦
 તેનો તો પંથ સદા સીધો....હો પ્રાણીયા—૪
 મનડાના મેલ જેણે કાપ્યા...હો પ્રાણીયા૦
 તે તો અખંડ ધુણી તાપ્યા...હો પ્રાણીયા—૫
 વાણીમાં સત્ય જેણે વાળ્યું...હો પ્રાણીયા૦
 જીવતાં વૈકુંઠ ઘેર આવ્યું...હો પ્રાણીયા—૬
 સંશયના પહાડ જેણે ભેદ્યા...હો પ્રાણીયા૦
 તેણે માયાના બંધ છેદ્યા...હો પ્રાણીયા—૭

પોતાની ભૂલ જોણે બાણી...હો પ્રાણીયા૦
 તેને આનંદની ઉબાણી...હો પ્રાણીયા—૮
 વર્તનમાં વાત જોણે મેલી...હો પ્રાણીયા૦
 “ગોવિંદ”નો નાથ તેનો બેલી....હો પ્રાણીયા—૯

—૦—

ભજન ૪૫ (રાગ ઉપરનો)

ભકિતનો પંથ તમે આલો...હો પ્રાણીયા૦
 મૂંઠા માયાનો ઠાઠ ઠાલો....હો પ્રાણીયા—૧
 ઈશ્વરનું નામ એક સાચું...હો પ્રાણીયા૦
 બાકી બીજું તો બધું કાચું...હો પ્રાણીયા—૨
 માત તાત સુત વિત્ત નારી...હો પ્રાણીયા૦
 આખર કરશે ન કોઈ ચારી...હો પ્રાણીયા—૩
 વસમાં છે મોત તણા તેડાં....હો પ્રાણીયા૦
 જુઠા સંસારીયાના નેડા...હો પ્રાણીયા—૪
 કઈક ગયા માનીને ગુમાની...હો પ્રાણીયા૦
 મળે નહિ નામ કે નિશાની....હો પ્રાણીયા—૫
 કાળ તેનું કામ કેમ ચુકે....હો પ્રાણીયા૦
 નાના મોટાને નહિ મુકે....હો પ્રાણીયા—૬
 કાચી માટીની બની કાયા...હો પ્રાણીયા૦
 સંધ્યાના રંગ જેવી માયા...હો પ્રાણીયા—૭
 હરિ સાથે હેત સદા રાખો...હો પ્રાણીયા૦
 નિત્ય નિત્ય રામ રસ ચાખો...હો પ્રાણીયા—૮

બગડી સુધારવી બાજી...હો પ્રાણીયા૦
 “ગોવિંદ”નો રામ રહે રાજી...હો પ્રાણીયા—૯

—o—

ભજન ૪૬ (રાગ ઉપરનો)

મુક્તિના મારગે જઈયે...હો જીવડા૦
 રામકૃષ્ણ રામકૃષ્ણ કહીયે...હો જીવડા૦—૧
 જીવતરના ભેદ લક્ષ લઈયે....હો જીવડા૦
 સદ્ગુણને સ્થાન સદા દઈયે...હો જીવડા૦—૨
 અણુઘટતું કાર્ય નવ કરીયે...હો જીવડા૦
 તોલ વિના બોલ ના ઉચ્ચરીયે...હો જીવડા૦—૩
 કડવા નવ વેણુ કો”ને કહીયે...હો જીવડા૦
 સંતોષે સુખ દુઃખ સહીયે...હો જીવડા૦—૪
 માન કે ગુમાન નહિ ધરીયે...હો જીવડા૦
 કામ ક્રોધ લોભ મોહ હરીયે...હો જીવડા૦—૫
 દ્વેષ બુદ્ધિ લેશ નહિ કરીયે...હો જીવડા૦
 વિશ્વ પ્રેમ ભાવ ઉર ભરીયે...હો જીવડા૦—૬
 સતસંગનો લાભ નિત્ય લઈયે...હો જીવડા૦
 દુસંગથી દુર સદા રહીયે...હો જીવડા૦—૭
 સદ્ગુરૂની છાંય શીર ધરીયે...હો જીવડા૦
 તેવીજી તો જ્ઞાન નથી જરીયે....હો જીવડા૦—૮
 “ગોવિંદ”નો રામ જ્યારે મળશે...હો જીવડા૦
 ત્યારે ત્રિવિધ તાપ ટળશે....હો જીવડા૦—૯

—o—

ભજન ૪૭ (રાગ ધોળ—દયા વિધે,)

વિરા મારા દયા રાખો દિલમાં—૨૩૦

નિર્દયતામાં છે પાપ અપાર૦...દયા રાખો...વિરા૦

ન્હાના મોટા જીવો આ સંસારમાં (૨)

એક સરખા માલીક ને દરબાર...દયા રાખો—દિલમાં...વિરા

વીરા તોડી એ ન્યાય કીરતારનો (૨)

બંલ ચૂકે ન કરવો સંહાર....દયા રાખો—વિરા૦

અહિંસા પરમો ધર્મ છે આપણો (૨)

વેદ શ્રુતિ કરે છે પોકાર...દયા રાખો—વિરા૦

આત્મઘાત એ પાપનું મૂળ છે (૨)

એ તો નિર્દયતાનો અવતાર....દયા રાખો—વિરા૦

પર દીલ દુલવવું એ પાપ છે (૨)

નાંટ ક્નેહનો રાખો વ્યવહાર....દયા રાખો—વિરા૦

ક્નેહ વિશ્વાસઘાત ન વાપરો (૨)

ઉપકારે ન કરવો અપકાર....દયા રાખો—વિરા૦

પરદુઃખલ જનના મંત્રા ભણો (૨)

જેથી રાજી રહે કીરતાર૦....દયા રાખો—વીરા૦

નમ દ્રષ્ટિ કદી નહિ બલવી (૨)

જેમાં છે નિજ જીવન ઉધાર૦....દયા રાખો—વીરા૦

પ્રાણી માત્ર પોતાનું સ્વરૂપ છે (૨)

તેમાં ભેદ ન રાખો લગાર૦...દયા રાખો—વીરા૦

દાસ, “ગોવિંદની” એ છે વિનતી (૨)

દયા બાણો છે સત્યનો સાર૦...દયા રાખો—વીરા૦

—:૦:—

ભજન ૪૮ (રાગ ઉપરનો)

વીરા મારા મુસાફીર આપણે—ટેક૦

આતો ઘડી બે ઘડીની ધમસાણુ....મુસાફીર૦આપણે૦

વિરા પંખી મળ્યાં પરદેશનાં (૨)

ઉડી બતાં આથમતે રે ભાણુ...મુસાફીર૦આપણે૦

વિરા માત પીતા બંધુ બેનડી (૨)

એતો પ્રાણુ સુધીની પીછાણુ...મુસાફીર૦—વિરા૦

પંચ ભૂત તણું આ છે પિંજરું (૨)

બાણો એ તો ભાડુતી રહેઠાણુ...મુસાફીર૦—વિરા૦

મોટા મોટા મહીપતિ થઈ ગયા (૨)

મુકી માયાને સુતા મસાણુ....મુસાફીર૦—વિરા૦

કંઈક આવે ને બાય જીવાતમા (૨)

એવું કુદરતનું છે પ્રમાણુ...મુસાફીર૦—વિરા૦

વિરા કોને ખબર છે રે કાલની (૨)

કરવું પડશે પલકમાં પ્રયાણુ...મુસાફીર૦—વિરા૦

વિરા ભટકી ભટકીને થાકી ગયા (૨)

લેવા આઝ્યા મુકિત તણી વડાણુ....મુસાફીર૦—વિરા૦

શાણુ સમજ એ સુત્ર વિચારવું (૨)

કરવું કંઈક કાયાનું કલ્યાણુ...મુસાફીર૦—વિરા૦

સાચું નામ નારાયણનું એક છે (૨)
 જેનાં વેદ કરે છે વખાણ...મુસાફીર—વિરાં
 વિરાં વેરને ઝેર ન રાખશે (૨)
 સંપી ચાલો સદાયે સુખણ...મુસાફીર—વીરાં
 દાસ “ગોવિંદની” એ છે વિનંતી (૨)
 વિશ્વ સઘળું ધરમશાળા બાણ....મુસાફીર—વિરાં

—o—

ભજન ૪૯ (રાગ ઉપરનો—સતિત્વવિષે)

બહેનો મારી વિચારો આ વાતને—ટેક
 વાંચી જુઓ જુના ઇતિહાસ...વિચારો આ વાતને
 સતિ સિતા દમયંતી ને દ્રૌપદી(૨)
 પતિ સેવામાં આપ્યા છે પ્રાણ...વિચારો—બહેનો
 સતિ અનુસોયા આંગણે આવીયા(૨)
 બ્રહ્મા વિશ્વનુ મહેશ્વર ખાસ... વિચારો—બહેનો
 ભિક્ષા માગી સતિત્વને તોડવા(૨)
 બાળક રૂપે બેસાડ્યા છે પાસ....વિચારો—બહેનો
 જેનાં સતિત્વથી ગંગાજી આવીયાં(૨)
 પુરે પુરે પતિને વિશ્વાસ...વિચારો—બહેનો
 સતિ નર્મદાનો નાથ રોગીયો(૨)
 લઈને ફરી એ તીરથ વન વાસ....વિચારો—બહેનો
 કોઈ યોગીએ શ્રાપ દીધો તેને(૨)
 પ્રભાતે તો થશે આનો નાશ....વિચારો—બહેનો

સતિએ આશા કરી દિનકર દેવને(ર)
 પ્રભુ પ્રગટી ન કરશે પ્રકાશ....વિચારો—ખેડેનો૦
 છ રહે મહીનાની રાત્રી વ્યાપી રહી(ર)
 રૂપિ મુનીયો પોકારે છે ત્રાસ....વિચારો—ખેડેનો૦
 જઈને અનુસોયાને અરજ કીધી(ર)
 માતા કરે આ નિશાનો નાશ...વિચારો—ખેડેનો૦
 સતિએ નર્મદાને જઈને વિનવી(ર)
 ખેડેની દુનિયા પોકારે છે ત્રાસ...વિચારો—ખેડેનો૦
 સતિ નર્મદા વળતાં તો ઉચર્યા(ર)
 પતિ સેવાની રહી જશે આશ...વિચારો—ખેડેનો૦
 મ્હારો નાથ પ્રભાતે સિધાવસે(ર)
 કેમ સુર્ય ઉગાડું આકાશ....વિચારો—ખેડેનો૦
 સતિએ અભય વચન દીધાં તેમને(ર)
 તારા અંતરની પુરૂં આશ....વિચારો—ખેડેનો૦
 આશા નર્મદાએ દીધી સુર્યને(ર)
 પ્રભુ પ્રગટી કરેને પ્રકાશ...વિચારો—ખેડેનો૦
 સુર્ય પ્રગટ્યોને શ્રાપ સાચો પડ્યો(ર)
 સતિ નર્મદા થઈ ત્યાં ઉદાસ....વિચારો—ખેડેનો૦
 અનસુયાએ જળ લીધું હાથમાં(ર)
 પુરી હોય જો સ્વામીની આશ...વિચારો—ખેડેનો૦
 તો તો મૃત દેહ નર્મદા નાથનો (ર)
 થાજે સજીવન એ અભિલાષ—વિચારો૦ ખેડેનો૦

જીવ આવ્યો ને જોખન આવીયું (૨)
 દેહે ના રહ્યો રોગનો ભાસ—વિચારો જહેનો
 નીજ નાથને જીવ્યા નીહાળીને (૨)
 નર્મદાને વાધ્યો છે હુલ્લાસ—વિચારો જહેનો
 જય જયકાર થયો ત્રણે લોકમાં (૨)
 દેવ વાણી થઈ છે આકાશ—વિચારો જહેનો
 ધન્ય ધન્ય સતિ તારા સત્યને (૨)
 તેં તો નામ રાખ્યું અવિનાશ...વિચારો-જહેનો
 એવી વિશ્વે અનેક સતિ થઈ (૨)
 જેની સાક્ષી પુરે ઇતિહાસ...વિચારો-જહેનો
 પતિ સેવા મહી સાચું સુખ છે (૨)
 વાધે કીર્તિ ને પ્રસરે સુવાસ—વિચારો-જહેનો
 એવું સમજીને એ વૃત્ત આદરો (૨)
 જેમાં રહી છે જીવનની મીઠાશ....વિચારો-જહેનો
 બંધુ “ગોવીંદની” એ છે વિનંતી (૨)
 સહુની લક્ષ્મી રાખો અવિનાશ....વિચારો-જહેનો

— ૦ —

ભજન ૫૦ રાધ ધોળ. ‘ગઢપણુ વિષે.’ પહેલું પહેલું મંગળીયુ
 ઘઢપણુ ઘોડે ચડીને ઘેરે આવ્યું રે;
 નિમાળે તો ધોળું નિશાન બતાવ્યું રે. ૧
 આંખલડીનાં આછાં થયા છે અજવાળાં રે;
 કણ્ઠુ જીવનના, ઠરવાજે દેવાયાં છે તાળાં રે. ૨

હાટડીયે તો, પડવા માંડી છે હડતાલ રે;
 જઠરા બાઈ તો, બદલીને બેઠા તેની ચાલ રે. ૩
 હરતાં ફરતાં, નાક નીતરવાને લાગે રે;
 દહાડી દહાડી, દુઃખ દરદ નવું જાગેરે. ૪
 દાંત વિનાનાં, પેઢલડાં પડવાં માંડ્યા પોચાં રે;
 જીભલડીએ વળવા લાગ્યા છે લવ લોચા રે. ૫
 કંક, પીત ઉભા, સ્વાસ મારગડાને રોકી રે;
 ડગમગ ડોલે, ડાપણ ડાહ્યા તારી ડોકી રે. ૬
 શક્તિ બાઈએ, લીધા પીયરીયાનાં પંથ રે૦
 ત્હોએ મુરખા, રાખી નહિ તે રૂડી ખંત રે—૭
 આઠે પહોરે, થરથર કંપે છે આખું અંગ રે૦
 ત્હોએ તેં તો, કીધોના સિતાવરનો સંગ રે—૮
 જીવતર આખું, ખાલી ખલક માંહી ખોયું રે૦
 હજીયે જીવડા, જરીએ જાગીને નવ જોયું રે—૯
 કંચન જેવી, કાયા વાડી રે કરમાણી રે૦
 જનમ ધરીને, ખોટી કીધી છે તે કરમાણી રે—૧૦
 મુરખ મનને, માયા લાગી છે બહુ મીઠી રે
 દરપણ લઈને, ખામી તારી તેં નવ દીઠી રે—૧૧
 ભવજળ મધ્યે, ભૂલ્યો ભુંડા તું તારું ભાન રે૦
 મનુષ્ય જનમનું, હાથે ના રાખ્યું તેં સુકાન રે—૧૨
 બોળી બેઠો, મોઘા જીવન ફેરી બાજી રે૦
 “ગોવિંદજી”નો, રામ રહેં ક્યાંથી રાજી રે૦

ભજન ૫૧ (રાગ ગજલ.) “બાકી છે” !

ખીલો ના ઓ દગલ બાળે, શીરે સત્કાર બાકી છે૦
જીવનભરનાં અદલ ઇન્સાફનો, દરબાર બાકી છે !—૧

તમારી જાંઘગાનીની, અરે તૃષ્ણા અધિષ્ઠાતી૦
અચળ સત્તા જમાવી છે, છતાં હકદાર બાકી છે !—૨

કરોડો કલ્પના શક્તિ, તણા કીલ્લા કરો ઉભા૦
છતાં એ તોડવા છુપા ભયંકર માર બાકી છે !—૩

જગત ભરના દીવાનાઓ, પડ્યા શું મોહ બંધનમાં૦
ઝંઝુમે છે સખળ શત્રુ, હબ્તુ હથીઆર બાકી છે !—૪

ભલે દરકાર દફનાવી, અધમ મસ્તી મહી મહાલો૦
અગર ચાહો સકંજમાં ઘણા શીકાર બાકી છે !—૫

પરંતુ એક પળમાં તે, ઉંડી આશા ઉડી જવા૦
વિનાશકના વિષમ વાયુ, તણો ચમકાર બાકી છે !—૬

કર્યા કાળાં અને ધોળાં, ગરીબોને સતાવીને૦
તમારા પાપ પુન્યોનાં, જમા ઉધાર બાકી છે !—૭

તમારા સ્વાર્થના માટે, ખુશામત કંઈકની કરતા૦
ખુશામતના ખરા આધાર, જગદાધાર બાકી છે !—૮

અતિ પાપે કુલ્યા કાલ્યા, અસત્યોથી ભર્યા તનને૦
દહન કરવા દીવાના ઓ, પ્રલય અંગાર બાકી છે !—૯

નથી અપરાધની અવધી, જવાનાં ક્યાં હવે નાશી૦
તમારા જીવને જમદૂતની, તકરાર બાકી છે !—૧૦

ચમનખાજી તમે પાજી, ખુમારીને વળાવી દ્યો૦
કહે “ગોવિંદ” ભક્તિ વિષુ, જીવન ઉધાર ખાકી છે?—૧૧

—૦—

ભજન પર (રાગ વાઘેશ્વરી—ગઝલ) “શા માટે?”

અમીરીમાં છેલ્લાઓ, ધરો અહંકાર...શા માટે?—ટેક૦
શીરે સંતાપના બોજ, ઉડાવો ચાર...શા માટે૦ :

અનાથો આંગણે ઝુરે, ઝડખામાં રહ્યા ઝુકી,(૨)
કરો છો બંધ મહેલોના, નિહાળી દ્વાર...શા માટે?—અમીરી૦

હજારો હાય વરસાવી, વળે છે દ્વારથી પાછા(૨)
છતાં કાતિલ જખાનોના, કરો ઉચ્ચાર...શા માટે?—અમીરી૦

તમારા એશ ને આરામમાં, લક્ષ્મી લુંટાવો છો,(૨)
કહો છો કે તમે કહેતા નથી, ઉદાર શા માટે—અમીરી૦

પરંતુ પાછ પરમાર્થે, જીવનભરમાં નથી ખરચી(૨)

કહો કહીએ હવે તમને, અમે ઉદાર...શા માટે?—અમીરી૦
નથી ભક્તિ ઉપર પ્રિતી, નથી ભગવંતની ભિતી(૨)

પછી પ્રથિવ ઉપર પાપી કરો છો ભાર શા...માટે?—અમીરી૦

અખિલ આલમ કહે તમને, તમે ધનવાન છો મોટા
દયાનો છે નહિ છાંટો, ભર્યા ભંડાર...શામાટે?—અમીરી૦

ખુમારીના ખબનાઓ, ખુશામતથી ખુશી રહેતા(૨)
ગરીબોનાં ગળાં રહેંસી, ભર્યા ભંડાર...શામાટે?—અમીરી૦

કહે “ગોવિંદ” કરે ભેડી, જીવ્યું સાર્યક કરોજગમાં(૨)

ઉઘાડો છો સ્વહસ્તેથી, નરકનાં દ્વાર...શામાટે?—અમીરી૦

—૦—

ભજન ૫૩ (રાગ—મનહર છંદ)

સત્તાના શોખીનો ભુઓ આંખને ઉઘાડી કરી,
ડગલે પગલે મોટી, ભૂલ થાતી જાય છે,
કાલ્યા પ્રલ્યા વસંતનાં, પુલ પેઠે ખુબ ખીલ્યા.
ગુમાને ખીજના લાલ હાની ના દેખાય છે....૧

જેટલા જોશથી જાય દડો ઉંચે ઉછળીને,
તેટલા જોશથી પાછો નીચે પટકાય છે,
અભિમાની તુરંગે તો ચડતા ચડાઈ ગયું,
પડી જશે ક્યારે તેનો લેશ ખ્યાલ થાય છે ? ૨

જાણું છો કે હુનીયામાં મારા જેવો કાઈ નથી,
હું કરું તેમાં ન કોથી આનાકાની થાય છે;
ખોટા ખુમારીના બોલ વાદ કે વિચાર સહુ,
ધારે જો ધણી તો ભાઈ પળે પલટાય છે. ૩

સ્વાર્થ સીદ્ધ સાધવામાં દુઃખ ના ખીજનાં ભુઓ,
તમારા ભલાને માટે ગરીબો દુભાય છે:
હું પદનો હડકવા હીણી ગતી લાવે ભાઈ,
હજારોની હાથે કરી નકકી હાની થાય છે. ૪

ગુમાનીને ઘેને બધું લીધું પીળું પેખો છતાં,
અંતિમે એમાં તો ઉંડાં અંધારાં દેખાય છે;
અમીનો કટારો ગણી હોદ્દો હાથ લીધો છતાં,
ચોકખું હળાહળ તેમાં વિષ સમજાય છે. ૫

સત્તાના શીખરે ચડી લાખખો પટકાયા તેના,

નામ કે નીશાન ગોત્યાં મળે નહીં ક્યાંય છે,
 “જોવિંદ” કહે છે લજ્જે લાવે લગવંત બણો,
 પરાયાં લલામાં બહુ પોતાનું જ થાય છે. ૬

ભજન ૫૪ (રાગ માલકોષ)

તેરા કોઈ ન ચાહન વાલે—ટેક૦

માત પીતા ઐર અંધુ સહોદર, સખ સ્વારથકે લાલે (૨)
 ગયા સ્વાર્થ જખ કોઈ ન ચાહે, સખહી હોત નીરાલે.—તેરા૦
 પેસે કે હય દોસ્ત ખીરાદર, દીલભર દીલકે છાલે, (૨)
 કોઈ દીન આવે હાલ ફીરી, બદલ જાય હીત વાલે....તેરા૦
 અંતકાલ જખ નીકટ મેં આવે, સખ સખ સખકી સમાલે (૨)
 ઉડ ચલે જખ પ્રાન પીયારા, ઝટપટ બાંધ નીકાલે—તેરા૦
 ઘરકી નારી દશ દીન રોવત, મરન કાજ નીપટાલે; (૨)
 ગયા રંજ ફીર અપને જીવનકો, સ્વારથ મેં લીપટાલે—તેરા૦
 આખીર બદલા કીયા કરમકા, કબી ન મીટા વાલે; (૨)
 ભજ લવતારન સત્ય નીરંજન, ભકત ન કે પ્રતીપાલે...તેરા૦
 મોહ મુમત અખ છોડ પીયારે, ખળ મન કો સમજાલે; (૨)
 “જોવિંદ” ગુનકે રસસિંચન કર, ઘટ મેં જ્યોત જગાલે—તેરા૦

—o—

ભજન ૫૫ રાગ— (મુસલમાની તજ્જી જજલ.)

તુમહારે દીલકી અજખ હય મસ્તિ, ગજખ દિવાના કયું કર રહે હો.
 અધમકી આગો મે ગુલમદન કો, ઉછલ ઉછલ કર કયું ધર રહે હો.
 જો કરને તુમકો દીખાઈ દુનિયા, કીયા ઇનાયત સુખો કે સાધન,

વોકર કમલકો હૃદય મેં રખલો, દમામ દીલમેં કયું ધર રહે હો.
 શરોપે ધરતે થે તાજ છતર, હજારો નોકર હુકમ પે હાજર,
 વો ચલ ધરે સખ ચહાં પેરખડે, મીઝાજ અખ તુમ કયું કર રહે હો.
 બદન પે હરદમ લગાડે અત્તર, કુલોં કી સેજેં મેં લેટ થેં તે,
 વો ખાખ બનકર ચલે ગગન કો, તુફાન ઇંતના કયું કર રહે હો.
 ન માલ મિલકત મકાન દૌલત, નવાલી વારસ કરેંગે સોખત,
 અકીલા આના અકીલા બના, સીતમ સેં મહોખત કયું કર રહે હો.
 અચ્છી સી સુરત કો દેખને કો, હજારો આંખા તલસ રહી થી,
 ચલે કફન મેં છુપા કે, બનમેં, પવન સેં ખાતાં કયું કર રહે હો.
 જગત કી બુઠી ખીછાઇ ચાદર, કદમ કદમ ભર કયું ચલ રહે હો.
 શીકારીયોં કી ઝપટ મેં આ કર, શીકાર બનકર કયું મર રહે હો.
 સમાલો આતે હય મૌત ડંકા, નિશાન લેકે તુમહારે ધરપેં,
 જગત કે જાલીમ અય બુદ્ધિગારો, ગુમાન અખ તક કયું કર રહે હો,
 સુધારો ખીગરી હટાદો નીંદકો, કહેતેં હય “ગોવિંદ” જગા જગા કે,
 અલખ નીરંજન કો યાદ કરલો, ફજુલ ખરાખત કયું કર રહે હો.

—:~:—

જાજન પદ રાગ—(સેજરીયાં પે આબ સાજન ધીરે ધીરે.)

ગજબ કી હય જાલીમ જુવાની તુમહારી (૨)—ટેક૦

યે કબ તક રહેગી, ગુમાની તુમહારી...ગજબ૦

ખતમ ખેલ કરહો, રહી રાત થેરી (૨)

ફજર હોતે હોગી, રવાની તુમહારી....ગજબ૦

યે દો દીનકી બહેજત મેં, કયું ફસ રહે હો (૨)

કહાં ડુબ ગઈ, ખાનદાની તુમહારી...ગજબ૦
 કરો કુછ હલાલી, હરામી કુ છોડો(૨)
 ખીખર બંધેગી, જીંદગાની તુમહારી....ગજબ૦
 સફર ખોત લાંબી હય, આગે કદમકી(૨)
 સરંજામ મે, હય હૈવાની તુમહારી...ગજબ૦
 કફનમેં લીપટ કે લે, બંધેગે તુમકો(૨)
 જગતમેં ન રહેગી, નિશાની તુમહારી...ગજબ૦
 ઊઠાવો ન ઝંડા, સીતમકા સીતમગર(૨)
 હઠાવો બડી, ખેંઠમાની તુમહારી...ગજબ૦
 અનામત કે લીયે, અલખ યાદ કર લો(૨)
 કહાં તક રહેગી, દીવાની તુમહારી...ગજબ-
 યે કહે તેં હય, “ગોવિંદ” વખતકો સમાલો(૨)
 ઘડી ભરકી હય, મીજમાની તુમહારી...ગજબ૦

— — — — —

ભજન ૫૭ (રાગ—યા ઇલાહી મીટ ન બંધે દહાં દીલ)

અય મુસાફીર, કયા કીયા તેરે લીયે(૨)
 મોતને ડંકા દીયા તેરે લીયેટક૦
 જીંદગી સારી ગુમાઇ મોજમેં(૨)
 કયા ગજબકી ખાત હય તેરે લીયે...અય૦
 કોઇ દિન તેરા નહિ અયસા ગયા(૨)
 કામ આવે જો વહાં તેરે લીયે ...અય૦
 રાતદિન દિલકી ખુશામતમેં રહા(૨)

હય બુરા અંજન અખ તેરે લીયે...અય૦
 દોલત હુઈ ખરબાદ સખ આરામમેં(ર)
 ખરાતમેં કુછ ના દીયા તેરે લીયે...અય૦
 બુદ્ધ કરના થા વો સખ તું કરચુકા(ર)
 અખ મૌતબાકી હય ચહાંતેરે લીયે...અય૦
 કયા ખખર કયસી ગજબકી નિંદ હય(ર)
 દેખ અધેરા હુવા તેરે લીયે...અય૦
 ખીગડી હુઈખઃજી અલીતા હાય હય(ર)
 ખ્યાલ કર સુધારલે તેરે લીયે....અય૦
 ઇન્સાફ તેરા હય અલખ દરબારમેં(ર)
 કહ રહે “ગોવિંદ” યે તેરે લીયે....અય૦

— — — — —

ભજન ૫૮ રાગ(તાઝીલી તુઝથી નથીરે,)
 અય મન મેરા રામ સુમરલે ટેક
 રામ સુમર શુભનામ સુમરલે...અય.
 ભટકત ભટકત. નરતન પાયો ... (ર)
 જપતપ તિરથ દાન તું કરલેઅય.
 મનુષ્ય જનમ અયસો ફીર ન મીલેગો...(ર)
 સત્ય દયા. ઐર ધર્મ તું ધરલે...અય.
 ભિત્તરકા સખદોષ હટા કર ... (ર)
 જીવનમે સદ્ભાવ તું ભરલે ...અય
 આખિરમે કોઈ સાથ ન આવે .. (ર)

ખ્યારે પ્રભુકા ધ્યાન તું ધરલે...અય.
 મુની મન રંજન ભવભીડ ભંજન ... (૨)
 મનમોહન વૃજરાજકો વરલે ...અય.
 “ગોવિંદ” ભકિતકા ભેદ સમજકર—(૨)
 ગુરૂગમસેં ભવસાગર તરલે ...અય.

—o—

ભજન. પદ રાગ—(આશાવરી)

સમજમન પંચ વિષય દુઃખદાઈ —ટેક
 સકલ જગત હ બહુકી માયા —(૨)
 મોહકી બલ બીછાઈ —સમજ.
 મુરલીકી ધુન મેં મૃગ ઔર વિષધર — (૨)
 શુદ્ધ બુદ્ધ, દેત ગમાઈ —સમજ.
 સ્પર્શ વિષય મેં ભલત મદજર —(૨)
 જાત જરૂર જકડાઈ —સમજ.
 દિપક જ્યોત, પતંગકો ખ્યારી— (૨)
 જીવન દેત જલાઈ— ... સમજ.
 ભોગી ભ્રમર સળ કમલ કુસુમમેં—(૨)
 દેહકો દેત ફસાઈ— — —સમજ
 સ્વાદમે જાન ગુમાવત મછીયાં (૨)
 એસી વિષય ત્રણાઈ —સમજ.
 અય મન અળ મત ભલ દીવાને—(૨)
 “ગોવિંદ” કી શીખ લાઈ....—મજ.

—•—

ભજન ૬૦ રાગ—(ખીહાગ....તાલદીપ ચંદી)

સત સંગત સુખદાઈ સમજ મન સત સંગત સુખદાઈ ટેક૦

પારસકા સંયોગ મીલે જખ...(૨)

લોહ કુંદન હોઈ બાધ.....સમજ૦

કલ્પતરૂ કો સખ જગ ભાંખત...(૨)

મન વાંચીત ફલ દાઈ.....સમજ૦

શ્રેષ્ઠ કનિષ્ઠ કા ભેદ છોડકર...(૨)

દેત શશી શીતલાઈ.....સમજ૦

ચંદન કો સંગ સખ વૃક્ષનકો...(૨)

નિજરૂપ દેત બનાઈ.....સમજ૦

સંત સરોવર ઐર તરવર....(૨)

પર હીત કરત ભલાઈ.....સમજ૦

જ્ઞાન અમીરસ સંત પીલાવે...(૨)

સત્ય સ્વરૂપ દીખલાઈ.....સમજ૦

એક ઘડીકા સંત સમાગમ...(૨)

સખ અધ દેત જલાઈ.....સમજ૦

ભૂલે જનકો સત સંગત ખીન...(૨)

રાહ નહિ ઐર ભાઈ.....સમજ૦

“ગોવિંદ” સમ્યા સંત મીલે જખ...(૨)

આવાગમન મીટ બાઈ.....સમજ૦

—:૦:—

ભજન ૬૧ રાગ—(શીરને ચિંતા કરે કૃષ્ણને)

પાત્ર વિના નહિ ઠરે, પ્રભુનો રસ પાત્ર વિના નહિ ઠરે—ટેક૦

ભલેને કેઈ કેટી પ્રયત્નો કરે.....પ્રભુનો૦

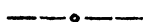
સિંહણ કેરું દુધ જગતમાં, કંચન થાળે ઠરે (૨)
 ત્રાંબા પીતળનાં પાત્રને ચીરી, તુરત બહાર નીસરે—પ્રભુ
 માકરનો એકાદ કાકરો, ગર્ધવ ભૂલમાં ચરે (૨)
 અમૃતનું એ ઝેર બનીને, પ્રાણ પલકમાં હરે—પ્રભુ
 ભમરા સાથે ગેંગાભાઈ જો, સકળ બગીચો ફરે; (૨)
 મુગધ ઉપર ચિત ન ચોટ, દુર્ગધ હોય ત્યાં સરે—પ્રભુ.
 ઉંટની આગળ અન્ન ધરેતો, મોઢું એક ન ભરે. (૨)
 બાવળ ને કંથેર મળે તો, હરખે હરખે ચરે—પ્રભુ.
 વાંદર હાથે દર્પણ આવે, જોઈ જોઈ ચાળા કરે, (૨)
 ચાટી જોતાં સ્વાદ ન આવે, નાખે ઉંડે ધરે.—પ્રભુ.
 મુરખને શીખામણ હેતાં, અર્થ ન જરીયે સરે. (૨)
 દુરીજનને ભક્તિ નવ ભાવે, ઉલટા અવગુણ ભરે—પ્રભુ.
 અભીમાનીને જ્ઞાન મલેપણ, ઉરમાં નવ ઉતરે; (૨)
 “ગોવિંદ” કે છે એવા જનતો, લખ ચારાસી ફરે.—પ્રભુ.

—o—

ભજન ૬૨ (રાગ ઉપરનો)

જ્ઞાન વિના નહીં મળે, પરમ પદ, જ્ઞાન વિના નહીં મળે...ટંક
 વિરા રે મારા ઉપલક્ષી શું વળે.....પરમ પદ.....જ્ઞાન.
 ગરજ વિના મદગુરૂ કરીયે પણ, અંહભાવ નહિ ટળે, (૨)
 મહેનત વિના ખેતરમાંથી, ધાન્ય ન આવે ખળે...પરમ
 અવગુણીયાનો સંગ કર્યેથી, બુદ્ધિ અવગુણ રળે, (૨)
 મદગુરૂનો બોધ ન લાગે, બંધન કયાંથી બળે...પરમ

હું પદની ભડ ભડતી હોળી, હૈયામાં પરજળે, (૨)
 અવિદ્યાના ડુંગર ખડકયા, કેમ કરીને એ ચળે...પરમં
 પ્રવાહ પંથે કંઠી ખાંધી, ગુરૂ ગમ રહી ગઈ તળે, (૨)
 સમજણુ વિણુ અંધારે રખડે, અધવચ્ચમાં ટળવળે...પરમં
 ગુરૂ શબ્દને સન્મુખ રાખી, સતસંગે જો વળે, (૨)
 “ગોવિંદ” કહે છે જ્ઞાન ગ્રહીને, નિજ સ્વરૂપમાં ભલે...પરમં

ભજન ૬૩ (મારી નાડ તમારે હાથ.)

સજની સમજણુ વિણુ સંસારે, સુખ નથી કોઈને રે...ટેકં
 રાજ રાજ્ય તાણું સુખ માણે, અંતર પીડા કોઈ નવ બાણે.(૨)
 જગ એ સુખ વખાણે, સમજણુ ખોઈને રે...સજનીં
 ધનવંતા ધન સંચ કરે છે, લેશ નહીં વિશ્રાંતી ધરે છે (૨)
 લાલચ લોભ વરે છે, વિષ વલોઈને રે.....સજનીં
 ધન હીણાને ધનની આશા, રાત દિવસ નાખે નિશ્વાસા(૨)
 અવળા ખેડે પાસા. જીવતર પ્રોઈને રે...સજનીં
 અન્યાસી થઈ ભગવાં ધારે, સુખ શોધવા ફાંફાં મારે(૨)
 મનમાં મોહ વધારે, ભેખ વગોઈને રે...સજની
 વંઝા નારી બહુ દુઃખીયારી, વૃતઆખડીઓ કરે બિચારી(૨)
 ત્હોયે કુખ કુંવારી, રહે છે રોઈ ને રે...સજની
 પુત્રવાન ઝંઝાળે જુલે, વહેવારે સહુ જીવતર ડુલે(૨)
 ભગવદ્ ભકિત ભલે, દુઃખીયા હોઈને રે....સજનીં
 પરણેલાને પીડા આઝી, દીલ રહે ચિંતામાં દાઝી (૨)

વાંદા વરવા રાજી, ... મુખડાં ધોઇને રે... સજનીં
સમજેલા નર સુખમાં રહે છે, સુખદુઃખ સરખાં સમજી વહે છે (૨)
“ગોવિંદ” એવું કહે છે, જગને જોઇને રે... સજનીં

(અથ: છાપા પ્રારંભ.)

ધિકક પડયો અવતાર, હરિ પર હેત ન આશ્ચું,
ધિકક પડયો અવતાર, દેશનું દુઃખ ન જાણું,
ધિકક પડયો અવતાર, મોહમાં મનડું તાણું,
ધિકક પડયો અવતાર, વિષયનું સુખ વખાણું,
ધિકકાર છે એ માનવી, નિજ ધર્મને ભૂલી ગયો,
“ગોવિંદ” કહે છે વિશ્વમાં, આંચો ન આંચો થઇ રહ્યો-૧

[૬૫]

જગમાં જીવ્યો એજા પ્રભુમાં પ્રિતી જોડી,
જગમાં જીવ્યો એજ, ગયો નિજ ધર્મે દોડી,
જગમાં જીવ્યો એજ, હૃદયની તૃણા તોડી,
જગમાં જીવ્યો એજ, વિષયની મમતા છોડી,
જીવ્યો જરૂર એ જાણુવો, જ્યાં સર્વ પર સમ પ્રેમ છે.
“ગોવિંદ” એવા મનુષ્ય પર, પરમાત્માની રહેમ છે. ૨

૬૬

ધનવંતાનો ધર્મ સદા પરમારથ કરવો
ધનવંતાનો ધર્મ, ગર્વ સઘળો પરહરવો,
ધનવંતાનો ધર્મ, ગરીબ પર શેષ ન ધરવો,

ધનવંતાને ધર્મ, નહિ ઉર અપજશ ભરવે,
 ધર્મ એ ધનવંતાને અભ્યાગતો સત્કારવા,
 “ગોવિંદ” કહે છે ભૂલથી પણ ગરીબ નહિ ધિક્કારવા

૬૭

સત્તાના શોખીન, જીવોને આંખ ઉઘાડી
 સત્તાના શોખીન, દુભાયે દુઃખીયા દહાડી,
 સત્તાના શોખીન, નથી રહેવાની વાડી,
 સત્તાના શોખીન ખુમારી નાખે કહાડી,
 સત્તા તણી ઘંટી વિષે, લાખો ગરીબ પીસાય છે,
 “ગોવિંદ” કહે છે સ્પષ્ટ એ નીતિ વગરનો ન્યાય છે

૬૮

નીચતણે સહેવાસ અધર્મી પંથ બતાવે,
 નીચતણે સહેવાસ, બુદ્ધિને ભ્રષ્ટ બનાવે,
 નીચતણે સહેવાસ, જીવન કર્તાવ્ય તબાવે,
 નીચતણે સહેવાસ, વિશ્વમાં માન ઘટાવે,
 નીચતણે સહેવાસથી, સદ્ગુણ સઘળાબંધ છે,
 “ગોવિંદ” કહે છે નીચ જનતો, સ્વાન તુલ્ય ગણાય છે.

(૬૯)

સત્ સંગતનો રંગ, સકળ અવગુણ હડાવે,
 સત્ સંગતનો રંગ, પાપના પંથ તબાવે,
 સત્ સંગતનો રંગ, ધર્મનો મર્મ જણાવે
 સત્ સંગતનો રંગ, જીવનને મૂકત બનાવે,
 સત્ સંગતના રંગથી, ભવ બંધનો છેદાય છે,
 “ગોવિંદ” કહે છે જગતમાં, સત્ સંગ શ્રેષ્ઠ ગણાય છે,

અથ : જ્ઞાનામૃત પ્રારંભ

ભજન ૭૦ (રાગ—લાડડી સંદેશા મોકલે રે)

સંત સમાગમ સાંપડ્યો રે(ર)

ભાંગી મારા ભવો ભવની ભુખરે....સમાગમ સાંપડ્યો રે-ટૅક૦

હું તો પરદેશી પરોણોતોરે(ર)

ભૂલી ભટક્યો ભવરણનો મહાંય રે...સમાગમ૦

સદ્ગુરુ સંત સામા મળ્યા રે(ર)

મૂક્યો મારા માથે મીઠો હાથ રે....સમાગમ૦

માન ગુમાનની ગાંસડી રે(ર)

ઉતારીને નાખી ખાડામાંય રે....સમાગમ૦

જ્ઞાનથી ગર્વ ગળી ગયો રે(ર)

દીકું મેં તો દીવા જેવું સાફ રે...સમાગમ૦

મુકિતનો માર્ગ અતાવીયો રે(ર)

નિર્ભય પદ દીધું નિશાન રે...સમાગમ૦

અનુભવથી ઓળખાવીયો રે(ર)

ભ્રમણા ભાંગી ને ભાંગી ભૂલ રે...સમાગમ૦

શીખામણ દીધી ગુરુએ સ્નેહથી રે(ર)

પુછી પુછી કરજે પ્રયાણ રે...સમાગમ૦

મારગમાં માયાના મોરચા રે, (ર)

ફરતી ફરે છે મોટી ફાજ રે...સમાગમ૦

પંચ પીશાય પ્રચંડ છે. રે (ર)

કરી કેદ પુરે પુરની મહાંય રે...સમાગમ૦
 શસ્ત્ર હીમત લેજે હાથમાં રે, (૨)
 ધરજે ધીરજ કેરી ઢાલ રે...સમાગમ૦
 શત્રુથી જંગ મચાવજે રે(૨)
 કાંપી કાંપી દળ કરજે દુર રે...સમાગમ૦
 થાશે માયા પંથ મોકળો રે, (૨)
 શાન્તિ નિવૃત્તિ લેજે સાથ રે...સમાગમ૦
 મળશે સતસંગી તારા દેશના રે, (૨)
 થશે તુજને આનંદ અપાર રે...સમાગમ૦
 આશિષ દઇને વોળાવીયો રે, (૨)
 બ્રહ્મ રસનું ભાથું દીધું હાથ રે...સમાગમ૦
 સદગુરુએ પુણું કૃપા કરી રે (૨)
 કૃત કૃત કીધો અવતાર રે...સમાગમ૦
 યા હોમ કરીને કુદી પરયો રે(૨)
 હવે તો જે થવાનું તે થાય રે...સમાગમ૦
 ગરબુ જનોને ગુરૂ મળે રે(૨)
 હયે હોયે ભભુકતી ભખ રે...સમાગમ૦
 વસ્તુ મળે પણ ના સાચવે રે(૨)
 જાણો એ તો ધાંચી ધરનો બેલ રે...સમાગમ૦
 મહેર થઇ મગ્નાનંદની રે(૨)
 ગુરૂચરણે “ગોવિંદ” ગાય રે...સમાગમ૦

ભજન ૭૧ રાગ—(જશે જશે જશે રે જોત જોતામાં તન,))

ન્યારા ન્યારા ન્યારા રે સદ્ગુરુ શબ્દ છે ન્યારા—ટેક૦

સમજે તો ભવ જળ તારા રે...સદ્ગુરુ

બ્રહ્મ સ્વરૂપનું ભાન કરાવે (૨)

સત્ ચિદ આનંદ ધારા રે...સદ્ગુરુ

સંશય સઘળા દુર હઠાવે (૨)

અભય જીવન કરનારા રે...સદ્ગુરુ

વિજય ઉદયના નાદ ગળાવે (૨)

પરમ પિયુષ ધરનારા રે....સદ્ગુરુ

સેવક જનના હૃદય કમળમાં (૨)

નિશ્ચિન ગુંજન હારા રે...સદ્ગુરુ

પ્રેમી જનોને પ્રીયકર લાગે (૨)

અવિચળ અમીરસ ધારા રે...સદ્ગુરુ

ગુરુ વચન પર પતિજ નરાખે (૨)

બાણો એતો જગનાં ઠગારાં રે...સદ્ગુરુ

મગ્નાનંદની પુર્ણ કૃપાએ(૨)

“ગોવિંદ” સફળ વિચારા રે...સદ્ગુરુ

—o—

ભજન ૭૨ રાગ—(જીવ ચાલ તું નીજ ધરમાં રે)

ગુરુ અમર પુરૂષ ઓળખાવ્યા રે,—ટેક૦

એ તો નિજરૂપે રમે રહીઆળા...ગુરુજી અમર પુરૂષ.

એ તો અજર અમર ઉપવન યોગી (૨)

વળી નિશદિન પ્રદ્ધ રસના ભોગી (૨)
 એ તો ઘટ ઘટના અજવાળા...ગુરૂળ૦
 વળી ચૌદ પ્રદ્ધાંડ વિષે વસતા (૨)
 જેની અણું અણુંમાં રસ ખસતા
 એ તો નિષ્ખંધન ને નીરાળા...ગુરૂળ૦
 એ તો સંત મહંત ને મન ગમતા (૨)
 વળી અંતર બહાર રહે રમતા (૨)
 એ તો અભર ભરણુ ભરનારા....ગુરૂળ૦
 કોઈ વિરલા જન તેને બાણે (૨)
 જે સતસંગમાં પુરા મ્હાણે (૨)
 જેના ઉઘડયાં અંતર તાળા....ગુરૂળ૦
 સદ્ગુરૂએ પુણું કૃપા કીધી (૨)
 વળી આશિષ અંતરની દીધી (૨)
 “ગોવિંદના” ઉર અજવાળ્યાં....ગુરૂળ૦

—:૦:—

ભજન ૭૩ (રાગ ધોળ)
 વિરા મારા સેવો સતસંગને—ટેક૦
 જેથી સત્ય વસ્તુ સમજાય...સેવો...વિરા૦
 બીજા મારા ગુરૂળના જ્ઞાનનું (૨)
 કંઈક ભાન સંતસંગથી થાય....સેવો...વિરા૦
 વિરા મારા સંતો તણો આશરે (૨)
 બાણે શિતળ તરુવર છાંય...સેવો...વિરા૦

રૂતુ આવ્યે પાકાં ફળ આપશે (૨)
 જેને ખાધે જનમ મટી જાય....સેવો....વિરાઠ
 વિરા મારા ઉંચા ઉંચા ડુંગરા (૨)
 ચઢતાં ચઢતાં એતો રે ચઢાય....સેવો...વિરાઠ
 વિરા મારા આળસ તજવી અંગથી (૨)
 કરવા આત્મ યોગખના ઉપાય...સેવો...વિરાઠ
 વિરા મારા મોટપ મૂકો વેગળી (૨)
 જઈને સેવો સંતો તણા પાય...સેવો...વિરાઠ
 વિરા જતીનો ભેદ ન રાખશો (૨)
 સાચા સંતો પ્રભુ સમ પુજાય...સેવો....વિરાઠ
 દિલમાં દિવો પ્રગટાવે છે જ્ઞાનનો (૨)
 જેથી ઘોર તિમીર ટળી જાય...સેવો...વિરાઠ
 દ્વૈત ખુદ્ધિ રહે નહિ અંતરે (૨)
 આપો આપ અદ્વૈત થવાય....સેવો...વિરાઠ
 વિરા મારા જગત પ્રહ્લ રૂપ છે (૨)
 સમ દ્રષ્ટિ એ સાચો છે ન્યાય...સેવો...વિરાઠ
 વિરા મારા અવસર આવો નહિ મળે (૨)
 મોંઘો મનુષ્ય જનમ વહી જાય...સેવો....વિરાઠ
 વિરા મારા ચોરાશીના ફંદથી (૨)
 છુટા પડવાના કરવા ઉપાય...સેવો...વિરાઠ
 માંટ સાચા ગુરૂજીને ગોતજો (૨)
 જેથી તાપ ત્રિવિધીના જાય...સેવો...વિરાઠ
 ગુરૂ વિના તો જ્ઞાન મળે નહિ (૨)

જ્ઞાન વિના તો મુક્તિ ન થાય...સેવો....વિરાં
 વિરાં જ્ઞાની જનોની ગોઠડી (ર)
 છુટે કેમ છોડી ના છોડાય...સેવો....વિરાં
 સાચો પ્રેમ સ્પુરે અન્યો અન્યમાં (ર)
 મળતાં હૈયે હયા ઉભરાય...સેવો...વિરાં
 દાસ “ગોવિંદ” ગાયે છે પ્રેમથી (ર)
 રૂડો સત સંગનો મહીમાય...સેવો...વિરાં

—:૦:—

ભજન ૭૪ રાગ—(રામ સલામાં અમે રમવાને ગયાંતા)
 પ્રેમની વાતો કોઈ વિરલા જન જાણે
 જાણે તે મહાણે સંતો વિંધાયા જાણે વાતો વિરલા જન જાણે-ટેક
 શુરા ખેલે રે સંતો શુરાની સંગે(ર)
 કાયરનાં કામ નહિ તે ટાણે રે...વાતો કોઈ
 અણમોલાં આપધ સંતો પુરા પચાવે(ર)
 અધુરા ઓકે ને ગુણ ના જાણે રે...વાતો કોઈ
 ખિરની થાળી મુકીયે બગલાની આગળ(ર)
 ત્રિપ્તિ ન થાયે ખિરને જાણે રે...વાતો કોઈ
 નદિઓના થાક્યા સંતો સાગર નવ ઉતરે(ર)
 અધવચમાં લટકે એ તો દહાણે રે...વાતો કોઈ
 કુલડેથી અમૃત સંતો ભરણ્યો જાણે(ર)
 મધપુડે મુકી રસને મહાણે રે...વાતો કોઈ
 છુપી થાપણ રે સંતો સરવેમાં મુકી(ર)
 હીરલા ભર્યા છે જાણે જાણે રે...વાતો કોઈ

તેને શોધે છે કોઈ સાચા રે સંતો(ર)
 જે જેની જુકિત પુરી બાણે રે...વાતો કોઈ૦
 ભર્યા સરવરમાં સંતો ચાંદો રે ઉગ્યો(ર)
 તેનાં અજવાળાં છે ઉડાણે રે...વાતો કોઈ૦
 એ રે અજવાળે સાચાં મોતીડાં અળકે(ર)
 મળજો એ “ગોવિંદને” એંધાણે રે...વાતો કોઈ૦

—o—

ભજન ૭૫ રાગ—(રંગે રમે આનંદે રમે)

કોને કહીયે રે ઓધા કોને કહીયે.....
 અંતરની વાત ઓધા કોને કહીયે—ટક૦
 કેમ કરી મુંગો અમે મ્હોને દઈયે...અંતર૦
 ઉંડા કુવામાં એક ધેનું વિચાણી(ર)
 દોહી દોહી દુધડાં કોને દઈયે...અંતર૦
 મોંઘા મધુરાં દુધ નાખી કેમ દઈયે(ર)
 અમે પીયે ને સંતોને પઈયે....અંતર૦
 એરે દુધડીયે વિણ પાંખે ઉડાડયા...(ર)
 ઉડી ઉડી આલલે છોને જઈયે.....અંતર૦
 ઉંચા આલલીયે અમે અવનવું નિરખ્યું(ર)
 એના આધારે અમે જોને રહીયે... અંતર૦
 ગુરૂ પ્રતાપે ગાયે ગોવિંદજી...(ર)
 એવા ધણીના શુણેને ગઈયે... અંતર૦

—:૦:—

ભજન ૭૬ રાગ—(જશે જશે જશેરે જોત જોતામા)

થાશે થાશે થાશેરે, રૂડો સંત સમાગમ થાશે—ટેક૦
મારા તનડાની આગ બુઝાશે રે....રૂડો સંત૦
અજબ અલૌકીક સ્નેહ રસ સરિતા...(૨)

અંતરમાં ઉભરાશે રે ...રૂડો સંત૦
અરસ પરસ આત્મન જન મળતાં(૨)
આંખલડી છલકાશે રે ...રૂડો સંત૦
પ્રેમ અમરતના ઉડશે પુવારા...(૨)

ભાવિક હૃદય ભિંજશે રે...રૂડો સંત૦
અગમ દેશના મળશે મુસાફીર... (૨)

ભાવે ભજનીયા ગવાશે રે...રૂડોસંત૦
ભેદ રહીત ભગવદ્ ભક્તિનો...(૨)

નિરમળ સત્સંગ થાશે રે...રૂડો સંત૦
અંગ અંગમાં અભિનય ઉડશે...(૨)

વણમૂલો લાલ લુંટાશે રે ...રૂડોસંત૦
અભય અજરકર પ્રહ્લ અમૃતનાં...(૨)

ભરી ભરી જામ પીવાશે રે...રૂડો સંત૦
સદ્ગુણી સંત સમજ ધરી પીશે...(૨)

અવગુણીયા અભડાશે રે...રૂડો સંત૦
“ગોવિંદ” સમઘ એ સક્લ જીવનનો...(૨)

આનંદમાં ઉજવાશે રે રૂડોસંત૦

ભજન ૭૭ રાગ—(ગુરૂજી આબ્યોરે આ જુઠો જમાન)

અમને મળ્યોરે, આ સદ્ગુરૂનો સંગ, ત્રિવિધીતાપ ટળીયારે
એવી વૃત્તિરે થઈ નીર ભંગ, આતમ રામ મળીયારે....૧
દેશીડા મળ્યારે અગમ દેશના, જગત દવ હોલાણો...રે
એવાં સાચારે સુખલડાંને આજ, સમુદર રેલાણો...રે ૨
જેને દીઠેરે આંખલડીમાં નુર, અમરત કેરાં વરસ્યાં રે
એવા મળ્યારે સદ્ગુણીયલ સંત, પરમ રસના તરસ્યારે—૩
જેનાં વેણાંને નેણાંમાં ભરીયલ નેહ, વિવેકી વિરલા એવારે—
જેને પર અરથે ધરીયલ દેહ, કરવાને જગની સેવારે—૪
એવી શિતળ તડવરની છાંય આંતલડીને ઠારે...રે
એવા હરિજનને લળી લાગું પાય, હુઃખલડાં વિદારે, રે, પ
હવેતો હંસલા સંગાથે બાંધ્યા હેત, બગલાનો સંગ નવ કરીયે રે
એવા અનુભવ સમદરીયાની માંદ્ય, અણુમોલાં મોતી ચરીયે રે—૬
ગુરૂએ મારેલારે શબ્દોનાં બાણ, કાળજડામાં લાગ્યારે
એવાં જનમો જનમનાંરે પાપ, ભડકલેરે ભાગ્યારે...૭
અમેતો ઝેરનાં કુટોરા લીધલ હાથ, જીવતાંને જીવતાં મરવારે
એવો છોડીરે માયા કેરો ઠાઠ, ફફીરી વેશમાં ફરવારે ૮
ગુણરે ગાયે “ગોવિંદ” જોડી હાથ. ચરણ રજનો ભોગી રે
મને મળ્યારે મજ્જાનંદ નાથ, જુનારે જુગના જોગીરે, ૯

—o—

ભજન ૭૮ (રાગ માલકોષ ત્રીતાલ)

તું રટ મેરી રસના રામ રામ ર, ધ્રુવ
જાડે જપસે હુઃખ નહિ આવત, (ર)

સુફલ હોત સખ કામ કામ...તું રટ મેરી૦
 સુરમુની નિષદ્દિન ધ્યાવત જનકો (૨)
 ચિતકર નિજરૂપ કામ કામ...તું રટ૦
 સકલ જગતકે હૈ પ્રતિ પાલક(૨)
 આનંદ કે સુખધામ ધામ...તું રટ૦
 સખ અધ હારન ભવજલ તારન (૨)
 પુરણ બ્રહ્મ ધન શ્યામ શ્યામ...તું રટ૦
 બેદ બખાનત શ્રુતિ અખ ગાવત (૨)
 નિષ્કાંધન નિષ્કામ કામ....તું રટ૦
 “ગોવિંદ” ઘટ ઘટ અવઘટ વ્યાપક (૨)
 હરપલ સુમર અ નામ નામ....તું રટ૦

—:૦:—

ભજન ૭૯ રાગ—(મહીયારણુ મારે મા મને)

હરિજનનો મેજો, મહારા બહાલા જનનો મેજો રે,
 આજનો દિવસ રળીઆમણો, મળીયો હરિજનનો મેજો. ટેક.
 નિરગુણ નાથ નિરંજનો, ખેલો ખેલ અખેલો રે(૨) આજનો૦
 ગતરે ગંગાજીમાં ઝીલતાં, હૈડે હરિ રસની રેત્રો રે(૨) આજનો૦
 દેશીડા સંગાથે હીલડાં બાંધીયા, સાચો કોલતો કરેત્રો રે(૨) આજનો૦
 પુરવ જનમના બેગનો, આમવ લડાવો લખેલો રે(૨) આજનો૦
 સંત સમાગમ દોહલો, સદ્ગુરૂ સાનેથી મળેલો રે(૨) આજનો૦
 હાસ ‘ગોવિંદ’ ગુરૂ સંતના, ચરણા મ્યુજમાં ઝુકેલો રે(૨) આજનો૦

—:૦:—

ભજન ૮૦ (રાગ—ગરબી)

વાયાં વૈરાગ્યનાં બહાણાં...હો આતમા૦
 ગુરૂજના જોલે બંધાણાં...હો આતમા૦
 શાંતિ સંતોષ ઘેર આવ્યા...હો આતમા૦
 પ્રેમ તણા કુલડે વધાવ્યા...હો આતમા૦
 અંતરના રામ ઓળખાયા...હો આતમા૦
 સત જુગના વાયરા વાયા...હો આતમા૦
 ભેદ ભાવ ભરિમ ભૂત કીધો...હો આતમા૦
 શોધ્યો અભેદ પંથ સીધો...હો આતમા૦
 દ્રવ્યમાં અદ્રવ્ય ભાન આપ્યું...હો આતમા૦
 નિત્યમાં અનિત્ય ને સમાવ્યું...હો આતમા૦
 અકૃત્યે કૃત્ય ફેરવાયું...હો આતમા૦
 અણચિંત્યું ચિત્તમાં છવાયું...હો આતમા૦
 પ્રોક્ષ ને અપરોક્ષ હવે જાણ્યું...હો આતમા૦
 જીવતાં જીવત મોત આણ્યું...હો આતમા૦
 નિશ્ચયમાં લેશ નહિ ચુકું...હો આતમા૦
 ગુરૂજનુ જ્ઞાન કેમ મૂકું...હો આતમા૦
 અનુભવમાં વિશ્વ લીધું વાંચી...હો આતમા૦
 “જોવિંદનો” રામ રહ્યા રાચી...હો આતમા૦

—:•:—

ભજન ૮૧ (રાગ ઉપરનો)

તું છે અખંડ અવિનાશી...હો આતમા૦
 નહી નામ રૂપ કે રાશી...હો આતમા૦

ચાર દેહ પાર તું રમે છે...હો આતમા૦
 સર્વ વિશ્વ તું મહી સમે છે...હો આતમા૦
 વાણી વિચારમાં ન આવે....હો આતમા૦
 તુર્યાની પાર તું કહાવે...હો આતમા૦
 મન બુદ્ધિ વાદથી નીરાળો....હો આતમા૦
 ચિત્ત અહંકારનો ન ચાળો...હો આતમા૦
 શબ્દ, સ્પર્શ, રૂપ, રસ ગંધથી....હો આતમા૦
 ન્યારો વિષય તણા બંધથી...હો આતમા૦
 શિશ્ન, ગુદા વાક પાણી પાદથી...હો આતમા૦
 ભિન્ન છે તું કર્મના વિવાદથી....હો આતમા૦
 પાંચ પ્રાણ કોષથી તું ન્યારો...હો આતમા૦
 ગુણાતિત બાવન બહારો...હો આતમા૦
 ચૈતન્ય રૂપ તું ખીરાજો....હો આતમા૦
 ઘટ ઘટમાં એકલો તું ગાજો...હો આતમા૦
 ચાદે બ્રહ્માંડમાં હું ભાળું....હો આતમા૦
 ત્હાડું ત્રિલોકે અજવાળું...હો આતમા૦
 અંતર બાહીર એકય રૂપે...હો આતમા૦
 બ્યાયો તું જ્યોતિ સ્વરૂપે...હો આતમા૦
 પ્રકૃતિથી પાર તું રહે છે...હો આતમા૦
 “ગોવિંદની” વૃત્તિમાં વહે છે...હો આતમા૦

—:૦:—

(૮૨) (ભુજંગી છંદ) સ્નેહાશ્વ...

ભર્યાં સિંધુથી ઉછળ્યું એક બિંદુ, ગયું એ ચડી જ્યાં વસે સુર્ય ધંદુ.
 થઇ ઉજ્ય ને તે રહ્યું નેત્ર સ્થાને, પ્રસર્તું વિરમ્તું પડ્યું પત્ર પાને.૧

સુકાઈ સમ્યું પત્રને ભિંજવીને, ગયું તે ગયું કાળજી પીંજવીને.
સરી બ પડી લેખીણી હાથમાંથી, રહ્યું ભાન ના કે થયું આમ શાથી.૨
ઉરે પ્રેરણા તાંતુને કંઈક કીધી, સ્પુર્યું કાવ્યને લેખીણી હાથ લીધી.
લખું તે લખું આ લખું શું લખું ના,

કહે કોણ કે આ લખો ના લખો હા....૩

(૮૩)—ત્રોટક છંદ

લખવા પ્રગટી ઉરમાં ઉરમી, લખતાં લખ લક્ષ રહ્યું વિરમી.
જનમી વળી જાત્રિ કંઈક નવી, પળમાં ન મળે લખનાર કવિ.
ત્વરીતા ધરતી ગતિ ટોચ ચડી, લીપી રૂપ થઈ પટ પત્ર પડી.
પડતાં વધતું લીપી જીથ ગયું, વિણ વાંચક કાવ્ય થયું ન થયું.
નહિ જાત્રિ સ્વપ્ન સુશુપ્તિ હતી, પણ એ પળ કંઈક જુદીજ હતી
નકિક એ નહિ આ હતું ના હતું હા !

ગત “ગોવિંદ” જ્યાં પછી કોણ તહાં ?

—o—

(૮૪) કવિત—

નિકટ બિકટ બન કટકટ ચટકર
મર્કટ મન બકો અભટ બનાયો હૈ,
ઉમટ ઉલટ ધર રસ સરવર ત્રટ
ખટપટ તજ સળ ઝપટ ઝુકાયો હૈ.
તનઘટ તજ રસબસ મન તત્સત
રટત રટત ઘટ ઉઘટ મીટાયો હૈ,
ગોવિંદ રહત લટપટ નિશાદન બમે
વોહી નટખટ મેરે ઘટમે સમાયો હૈ.

—:o:—

(૮૫) ત્રોટક છંદ

ગુરૂ વંદન દિવ્ય નવા વરષે, મળતાં નિજરૂપ થઈ હરષે
 ઉર ગુંજન ઓમ તણા પ્રસરે, વળી જાગૃતિ ફૂક નવી ઉભરે.
 પ્રીય મીલનમાંજ મળી પ્રભુતા. મળી જીવનમાં મધુરી મધુતા.
 પ્રગટે ઉર અંકુર સ્નેહતણા, ગીરી શૃંગથી જેમ વહે ઝરણાં
 મળતાં સહુ સમૃદ્ધિ આવી મળે, સરિતાજેમ સાગર માહી ભળે
 જીભથી કહો કેમ શકું હું કથી હવે “ગોવિંદ”ને બીજી આશ નથી.

—:૦:—

ભજન ૮૬ —(સોરઠ, ભિમ પલાસ,)

રે..... ઘટઘટમેં બોલે રામ — ટેક૦
 અલખ નિરંજન, અગમ અગોચર, નિષ્પંધન નિષ્કામ ર,
 પુરણ બ્રહ્મ સત્ચિદ ધન રૂપમ, આનંદ કે સુખ ધામરે—ઘટ
 જલ સ્થલ વ્યોમ, પવન અરૂ પાવક, સખકા મૂલ અનામ. ર,
 પંચ ભૂતનમેં સકલ પદારથ, પાવતહૈં પરિણામરે—ઘટ
 એક રામ સખ જગમે પ્રસરા, જ્યોતિ રૂપ શુભલામ ર,
 જ્ઞાની સંત રહત હૈ મશગુલ, નિશદિન પલ પલજામરે...ઘટ
 ચૈતન્ય હોકર જડવત બનકે, જડકો કરત પ્રણામ ર,
 રામ નામકા ભેદ ન જાનત, રટત રહત મુખ રામ રે...ઘટ
 કાશી હુંદત મથુરા હુંદત, હુંદત ગોકુલ ગામ ર
 અપને કો કોઈ નહિ હુંદત, કીસ બીધ સુધરે કામરે...ઘટ
 પંચ ભૂતકા બના પીંજરા, હાડ માંસ અરૂયામ ર,
 તદપી જીવ તજત કયું નહિ હૈ, જડ દેહન કે દમામ રે...ઘટ
 કયા માન અપમાન ઔર હૈ, કયા પરીશ્રમ ખિસરામ ર,

ખેદ રહિત જીવન રખ પ્યારે, કરલે અપના કામરે...ઘટ
તન ઝુલેપે ઝુલત ઝુલાવત, આપહી આતમ રામ ર
ભરપુર હૈ વો સલિ જગોપર, ખાલી નહિ કોઈ ઠામરે...ઘટ
ગુરૂ જ્ઞાનસેં બ્રહ્મ અમૃતકા, પીલે ભર ભર બામ ર
“ગોવિંદકા” ગોવિંદ મીલેજળ, સખ વૃત્તિયન ઉપ રામરે...ઘટ

—(૦)—

ભજન ૮૭ રાગ (પ્રભુની પ્રભુતા પાને પાને રે,
પ્રભુજીનું નામ શોધી લીધું રે...ઉરનાં અવાસે
જીવતર પોથીમા નોંધી લીધું રે....ઉરના અવાસે
જનમ મરણની ગ્રંથી, ગુરૂજીએ છેદી નાખી...ર
અવિચળ નિરભય પદ મુજને દીધું રે...ઉરનાં અવાસે.
આપાને તૃષ્ણા બાઈ તો, રહે છે સદાય છેટાં ર,
મહારા તહારાને અળગું કીધું રે....ઉરના અવાસે
ભટકેલાં ભુંડ જેવું, જ્યાં ફરતું આમનડું...ર
સમજણ સાંકળથી જકડી લીધું રે...ઉરના અવાસે,
સુખને દુઃખ બન્ને, સંપીને રહે છે અહિંયા...ર,
આછા વધતાને સરખું કીધું રે....ઉરના અવાસે.
જીવન બુદ્ધામાં મેંતો, ગુરૂજીની સાનનું રે...ર,
અણ મોહું મોતી ટાંકી દીધું રે...ઉરના અવાસે
જેના સેવનથી જાયે, રોગ સમુજગો રે (ર)
એવા ઐષધનું પ્યાલું પીધું રે...ઉરના અવાસે.
પાપ ને પુન્યના રે, પંથ પરખીયા મેં તો (ર)
સતમે મારગડે ડગલું દીધું રે....ઉરના અવાસે૦

“ગોવિંદ” એ નામ ગુરૂ વચનેથી મળીયુ મુજને (૨)
હવેથી તો સઘળું મહારે સીધું રે....ઉરના અવાસે

—:—:—

ભજન ૮૮ (તમે રે ઓધવળ અમને જ્ઞાન ખતાવ્યું.)
તમે રે ગુરૂ અમને જ્ઞાન ખતાવ્યું,
પામર જાણીને મૂક્યો મુસ્તક પર હાથ; ગુરૂજી
બ્રહ્મરસના ભોગી મારા હેયાના હાર છો. ટેક—
જનમે જનમનું ઉરમાં વળગ્યું અંધારું (૨)
તેને ભેદીને સીધી દરશાવી વાટ....ગુરૂજી
દુર્લભને દુર્ધટ એવા મુક્તિના ધામમાં (૨)
સ્થાપી ઓળખાવ્યો મુજને ઘાટ અઘાટ... ગુરૂજી
પ્રવાહી પંથમાં હું અજ્ઞાને આધડ્યો (૨)
કોઇએ ના કીધી મુજને સાચેરી વાટ...ગુરૂજી
સાચા સદ્ગુરૂજી મુજને સદ્ગુણે સાંપડ્યા (૨)
સમજાવી દીધી મુજને જીવ કેરી જાત...ગુરૂજી
બ્રાંન્તિનો સાગર ભેદી નીરભયને કાંડડે (૨)
લાવીને મુક્યું મહારા જીવતરનું ઝાજ...ગુરૂજી
જન્મ મરણનાં દુખડાં બહારે વિદ્યાર્યાં (૨)
જીવતાં ને જીવતાં અરપી મૂકિત મહારાજ...ગુરૂજી
તત્વ શોધનનું રૂડું અમૃત પીવડાવ્યું (૨)
પણમાં ઉતાર્યું ઉરથી નાયાનું ઝેર....ગુરૂજી
અખુડ ખજાનો ગુરૂજી અમને દેખાડ્યો (૨)
સેવક જાણીને કીધી “ગોવિંદ” પર હેર....ગુરૂજી

—:—:—

ભજન ૮૯ રાગ—(કાલી કમલી વાલીયા મેં તો તુમ પર)

સદ્ગુરુ તુમ પર વારીયાં, સેવક જન ઉધ્ધારીયા,
ભવ જલ સિંધુ તારીયા....હો સદ્ગુરુ
સત્ય વચન ઉચ્ચારીયા, મોહ મુમત વિદારીયા,
જન્મ મરણ દુઃખ હારીયા...હો સદ્ગુરુ
જ્ઞાન દિપક પ્રગટાવીયા, અંતર તિમિર હટાવીયા,
સોહં શબ્દ રટાવીયા...હો સદ્ગુરુ
અમૃત રસ વરસાવીયા, આત્મ સ્વરૂપ દરશાવીયા,
બુદ્ધિ બળ વિકસાવીયા...હો સદ્ગુરુ
પાપ પુન્ય પરવારીયા, “ગોવિંદ” ઉર અજવારીયા,
ચરણ કમલ બલિહારીયા...હો સદ્ગુરુ

—o—

ભજન ૯૦ રાગ ઉપરનો

સદ્ગુરુ શિર કે તાજ હો, આનંદ કે અધિરાજ હો,
સખ સુખન કે આજ હો...સદ્ગુરુ
પરીમલ પ્રેમ પરાગ હો, સખ ત્યાગન કે ત્યાગ હો,
રાગન કે વિતરાગ હો...સદ્ગુરુ
અવ્યાકૃત અવિનાશ હો, પુરન બ્રહ્મ પ્રકાશ હો,
ચિતવન કે અવકાશ હો...સદ્ગુરુ
અવિરલ અચલ અનુપ હો, ચિદ્ધન સત્યસ્વરૂપ હો,
અખિલ જગત કે ભૂપ હો...સદ્ગુરુ
આપ હી નામ અનામ હો નિષ્ખંધન નિષ્કામ હો,
વૃત્તિયન કે વિશ્રામ હો...સદ્ગુરુ

સુક્ષ્મ તદપી અનંત હો, લય ચિંતન કે અંત હો,
સશુભ્રમે સંત મહંત હો....સદ્ગુરુ
પરમ પુનિત પરમેશ હો, અનીર વચન અવશેષ હો,
“ગોવિંદ” હૃદય રમેશ હો... સદ્ગુરુ

—:૦:—

ભજન ૯૧ રાગ—(અમર ગઢ બળે કોઈ એક સંત)
પરમ રસ પીવા કોઈ મકરંદ મળે ઉપવનમાં...ટેક૦
કે મળે ઉપવનમાં.....(૨)

પરસ્પર હીલમીલતાં પ્રિય વૃંદ મળે ઉપવનમાં...પરમ૦
કે પંથે વિચરંતા (૨) ઉમંગે ઉભરંતા (૨)
પ્રણવરટ ઉચ્ચરંતા (૨) કે ગુંજન પ્રસરંતા (૨)

ગજવળે દશ દીશમાં પડછંદ મળે ઉપવનમાં(૨)....પરમ૦
કે બાગ સુશોભિત છે (૨) પ્રભાકર ઉદ ઇંત છે (૨)
કે પુલહાં વિકસીત છે (૨) કે સમય સહોચિત છે (૨)

વહે ન્યાં પરીમલ સમીર સુમંદ મળે ઉપવનમાં(૨)...પરમ૦
અજબ રસ ઉંડાણે (૨) કે મરણવા મહાણે (૨)
અખુદ્ધ શું પી બાણે (૨) કે જુક્ત નવ બાણે (૨)

વિચરને વિરહા કોઈ નિબંધ મળે ઉપવનમાં...પરમ૦
પરમ રસ પી તરને (૨) જીવન રસ બસ કરને (૨)
અમર પદને વરને (૨) ફરી નહિ અવતરને (૨)

શુભ્રાતિત ન્યાં ગોવિંદ વૃજ ચંદ્ર મળે ઉપવનમાં...પરમ૦

—:૦:—

ભજન ૯૨ રાગ—(સખ તીરથ કર આઈ તુંખડીયા)

પ્રહ્લ ખુમારી ચડી, આતમ રામ, પ્રહ્લ ખુમારી ચડી ટેકં
 મારા રોમે રોમે વહી વીજળી...આતમરામં પ્રહ્લં
 સદગુરૂ મળીયાને સંસય ટળીયા, વણુ મૂલે વસ્તુ જડી
 મન મંદીરમાં સદ બુદ્ધિ ચોંટી કુટીલ કુ બુદ્ધિ ઉખડી....આતમં
 અજળ અમીરસ રેલ્યો સદગુરૂએ, સ્વરૂપની સમજણપડી ર,
 હૃદય કમળમાં ભાણુ પ્રકાશ્યા(ર)તિમિરની ટળીરાતડી...આતમ
 મહદ મહેર કીધી સદગુરૂએ, હરી અવગુણ ગાંસડી ર,
 પરમ વચન અમૃત વરસાવી(ર)શુદ્ધ કીધી ગાંદી ગોદડી....આતમં
 પંચ સુત્રની બાંધી સદગુરૂએ, પરમ પ્રબળ રાખડી ર,
 છુટેવછુટે તુટે નહિએ (ર) અમરપદે રહી અડી...આતમં
 મુખ્ય મંત્રની ગુરૂએ અરપી, અજર...અમર પાંખડી ર,
 ઉડી ઉડી જઈશું દેશ હમારે(ર)અબુધ્ધ રહે બડખડી...આતમં
 રૂમ ઝુમ કરતી ચાલી મારી સુરતાઅલખ અટારી ચડી ર,
 નાભી કમલથી ઉલટી સરિતા(ર)અનહદ દરીયે ભળી...આતમં
 ઝંકારની ગડ ગડ નોખત, ગગન ભુવન ગડગડી ર,
 ઉભો ઉભો મ્હારો બ્હાલો વગાડે(ર)મીઠીમીઠી રૂડી વાંસળી..આતમં
 નિત્ય નિરંજન નિરગુણ રૂપમાં, સમજી સુરતા ચડી ર,
 “ગોવિંદ”ને મગ્નાનંદ મળતાં, આનંદ વહે હરધડી...આતમં

—:૦:—

ભજન ૯૩ (રાગ—ઉપરનો)

અલખ પુરૂષના ચેલા, અમેતો અલખ પુરૂષના ચેલા ટેકં
 એવા આદિ અનાદિથી ઉગેલા....અમેતો

પવન વ્યોમ પૃથ્વી પણ નહોતી, નહિ જળ તેજ રચેલા ર
સુર્ય ચંદ્ર નક્ષત્રો, નહોતા, (૨) ત્યાં અમે અચળ ઉભેલા....અમેતો
માયા મહેલમાં મસ્ત બનીને, નિજરૂપ ભાન ભૂલેલા-ર
દિર્ઘ ઉંગથી અમને જગાડયા (૨) બહાલા સદ્ગુરુએ સુતેલા...અમેતો
અસ દશામાં મેઢક ટાળે, મેઢક રૂપ બનેલા ર
સિંહ મળ્યા સાચા સદ્ગુરુજી (૨) સિંહ સ્વરૂપ ઠરેલા-અમેતો
જગત દ્રષ્ટિએ બંધન પુરા, માયામાંજ મચેલા ર
નિષ્ખંધન નિર્લેપ હમારા (૨) નિશદિનજીવન રહેલા અમેતો
દ્વૈત બુદ્ધિનો નાશ કરીને, અદ્વૈત મંત્ર લણેલા ર
લિત્ત લિત્ત મારગને મેલી (૨) એકજ પંથ પડેલા-અમેતો.
નિત્ય નિરંજનના ઉપવનમાં, અનુપમ પુષ્પ ખીલેલાં ર
હરતાં ફરતાં સુવાસ લઘુશુ (૨) સુવાસ માંહી સમેલા-અમેતો.
મુળ મંત્રમાં મુગ્ધ બનીને, રમશું અમે અકેલા (૨)
ગાંડા ઘેલા સંતંજનોથી (૨) કરશું રેલમ છેલા-અમે તો
પ્રહ્લ મસ્તિની અજબ ખુમારી, મસ્ત ફકીર બનેલા (૨)
લુંટારા શું લુંટી લેશે (૨) સદ્ગુરુ સખળ મળેલા-અમે
નિજ નામનો નેજો પકડી, નિરભય સ્વાંગ સજેલા (૨)
ગોવિંદને મગ્ના મંદ મળતાં (૨) ત્રિવિધિના તાપ ટળેલા-અમે

—:૦:—

ભજન ૯૪ રાગ—(બીબી મેડકીરે તું તો પાણી)
શાણી સુરતારે, જઈને અમર પુરૂષ ને વરજે...ટેકો
તારી કુરતારે, અળગી અંતરીયાથી કરજે...
શ્રદ્ધાના શણગાર સજીને, ચિત્તાનાં ચંદન કરજે (૨)

વિવેકના ચોખલીયા ચોડી, ધિરજ મલાજો ધરજો-શાણી૦
 બચપણની સૈયર દુર્બુદ્ધિ, દુર પ્રવૃત્તિ કરજો(૨)
 સદ્બુદ્ધિ શાન્તિ સૈયર લઈ, ધિમા પગલાં ભરજો-શાણી૦
 જ્ઞાન અને વૈરાગ્ય ભોમિયા; લઈ વાટે વિચરજો(૨)
 નિર્મળતાનાં નેપુર પહેરી, સાસરીએ સંચરજો-શાણી૦
 અટલ દેશના પંથ નિહાળી, અવિચળ આનંદ ભરજો(૨)
 ત્રિકુટી મહેલની શોભા નિરખી, પ્રફલ ભુવન સંચરજો-શાણી૦
 અજર અમર અલબેલા વરને નિરખી નયને ઠરજો(૨)
 પુરણ પ્રફલ પુરુષોત્તમ પદની, પ્રેમે પુજા કરજો-શાણી૦
 સદ્ગુરુજીએ સ્નેહ સાંધીયો, એ અનુગ્રહ ઉર ધરજો(૨)
 ગોવિંદના એ પ્રાણ જીવનની, નિશ્ચિન સેવા કરજો-શાણી૦

—:૦:—

ભજન ૯૫ રાગ—(મીઠીને મધુરી રે માવા તારી મોરલી)

નોધારો ને ન્યારો રે, ઉભો મહારો સાહ્યબો રે જી-ટેક૦
 ઉભો ઉભો સુન્ય શિખર ગઢ મહાંય...નોધારો

સાખી,

અજ્ઞાને હું આથડયો, મસ્ત થઈ મન માહ્ય.
 પૂર્વ જનમના પુન્યથી, ગુરુએ પકડી ખાંદ્ય....
 ઉઘડ્યાં મારાં હૃદય કમળનાંરે ધ્વાર(૨)...નોધારો

સાખી.

તિમિર ટળ્યાં અંતરતણા, સંશય નાઠા દુર...
 સદ્ગુરુના શબ્દે થકી, જળકયું આતમ નુર.
 દીઠા મેતો...અલબેલો આતમરામ...નોધારો.

સાખી.

કોટી સુરજના તેજથી, વાધ્યો અધિક પ્રકાશ
અલખ નિરંજન એકલો, રમત રમે અવિનાશ
મેંતો તેમાં સાંધ્યો સુરતા કેરોતાર..., નોધારો.

સાખી.

તળ ઉંડા જળ છીંછરા, કોઈ વિરલા પામે પાર
અકળ અચળ તપ આદરે, પ્રણુવમંત્ર રણુકાર
તેમાં મારા....સદ્ગુરૂ ખેલન હાર.....ર, નોધારો.

સાખી.

જેનું હશે તે લઈ જશે, મહાઈં નહિ તલભાર
મારામાં હું એકલો, નહિ નામ આકાર
તેમાં હુંતો...રહું છું સદા એકતાર...ર, નોધારો.

સાખી.

મગ્નાનંદની મહેરથી, પામ્યો આપ સ્વરૂપ,
લવણ કેરું પુતળું મળ્યું જળેજળ રૂપ
ગુરૂએ કીધું “ગોવિંદ” નામ અનામ...ર, નોધારો.

“અમે આ ભેખ લીધો છે”

ભજન-૯૬ (રાગ—ગઝલ)

ફકીરીમાં સદા ફરવા, અમે આ ભેખ લીધો છે.—ટેક૦
જગતની આપદા હરવા, અમે આ ભેખ લીધો છે

ગુરૂ જ્ઞાને બધું ખોવા, વળી પાછું નહિ જોવા
પુરાણા પાપને ધોવા, અમે આ ભેખ લીધો છે...ફકીરી.

જગત જંજળ ને તજવા, સ્વદેહે સત્યને સજવા
 સદા પરિબ્રહ્મ ને ભજવા, અમે આ ભેખ લીધો છે...ફકીરી.
 અલક્ષે લક્ષથી ખપવા સ્વતુલ્ય સાગરે ધપવા
 અજંપા જપને જપવા, અમે આ ભેખ લીધો છે...ફકીરી.
 પ્રણવ યજ્ઞે બળી દેવા, ગણી સાચી જીવન સેવા
 અનેરી લ્હાણુ એ લેવા, અમે આ ભેખ લીધો છે...ફકીરી.
 ખલકના ખેલથી ખસવા, અખેખી ખેલમાં હસવા
 અલખ વાસે સદા વસવા, અમે આ ભેખ લીધો છે...ફકીરી.
 સદંતર દેહનો મટવા, લયંકર માર્ગને વટવા
 અનામી નામને રટવા, અમે આ ભેખ લીધો છે...ફકીરી.
 ખીના કફની બન્યા બાવા, અમૃતા લુટવા લ્હાવા
 અમારા દેશમાં જવા, અમે આ ભેખ લીધો છે...ફકીરી.
 સુધા રસ રનેહના પાવા સદા “ગોવિંદ” ગુણ ગાવા,
 મરી જઇને અમર થાવા, અમે આ ભેખ લીધો છે...ફકીરી

—:૦:—

“તમારેને અમારે શું?”

ભજન ૬૭ (રાગ ગઝલ)

અમે પુરા બન્યા પાણ, તમારેને અમારે શું ? ટેકો
 તમે તેમાં નથી રાણ, તમારેને અમારે શું?...અમે.
 તમે દ્વૈતે વહન કરતા, પ્રથક રૂપે અનુસરતા.
 અમે અદ્વૈતમાં ફરતા, તમારેને અમારે શું?...અમે.

તમારી દ્વેશ બુદ્ધિ છે, હૃદયમાં રોષ વૃદ્ધિ છે,
 અમારી આત્મ શુદ્ધિ છે, તમારેને અમારે શું? અમે.
 તમે જગ લાજને વળગ્યા, રહો સંશય મહી સળગ્યા
 અમે તેથી થયા અળગા, તમારેને અમારે શું?...અમે.
 તમે સન્માનના ભોગી, બનો અપમાનથી રોગી.
 અમે સમ ભાવના યોગી, તમારેને અમારે શું?...અમે.
 પ્રભુતામાં સદા રહેવા, તમારે માનને મેવા.
 અમારે તો જગત સેવા, તમારે ને અમારે શું?...અમે.
 તમોને જે અકાંચ છે, અમોને પ્રાણ પ્યાંચ છે.
 જરૂર એ તો અમાંચ છે, તમારે ને અમારે શું?...અમે.
 તમે પુરા બન્યા નેમી, વધ્યા સંશય થયા બહેમી
 અમે પાગલ બન્યા પ્રેમી, તમારે ને અમારે શું?...અમે.
 ધર્યો નિજ નામનો નેજો, કહેવું હોય તે કહેજો
 અમારો તો અજબ ભેજો, તમારે ને અમારે શું?...અમે.
 અમારી આત્મ દ્રષ્ટિમાં, તમે સરખા સમષ્ટિમાં
 છતાં નિજ ભાવ વૃષ્ટિમાં, તમારે ને અમારે શું?...અમે.
 તમોને તે મુખારક હો, અમોને આ મુખારક હો.
 સદા “ગોવિંદ” એ હક હો, તમારે ને અમારે શું?...અમે.

કહો અપરાધ એ કોનો ?

ભજન ૯૮ (રાગ—ગઝલ)

છતી આંખે ન દેખે તો, કહો અપરાધ એ કોનો ?...ટેક
 પ્રભુજીને ન પેખે તો, કહો અપરાધ એ કોનો ?...છતી.
 અસાડી મેહુલા વરસે, નવે ખડે અમી પીરસે
 છતાં આતક ભરે તરસે, કહો અપરાધ એ કોનો ?...છતી.
 પ્રભાકરથી કીરણ સ્પુરે, પરમ જ્યોતિ જગે પુરે
 વિના દેખ્યે ધ્રુવડ જુરે, કહો અપરાધ એ કોનો ?...છતી.
 જગતના ત્રાસથી ત્રાસી, મુરખ જર્મને વરસે કાશી.
 મળ્યા નહિ ત્યાં અવિનાશી, કહો અપરાધ એ કોનો ?...છતી.
 વિવેકી સંતના વેષે, સદા સતસંગમાં ભેસે.
 રહે અજ્ઞાન અવશેષે, કહો અપરાધ એ કોનો ?...છતી..
 જીવન આખું તીલકતાણી, ગણી મણકા મુંવા પ્રાણી.
 છતાં વસ્તુ નહિ જાણી, કહો અપરાધ એ કોનો ?...છતી.
 ગુરૂકીધા પુરા જ્ઞાની, ગરજ વિના લીધા માની.
 ગુરૂગમ તો રહી છાની, કહો અપરાધ એ કોનો ?...છતી.
 ઘણું જન્મે ભરી પ્રાણી, મનુષ્યા દેહને મહાણી.
 છતાં કરમે રહી ઘાણી, કહો અપરાધ એ કોનો ?...છતી.
 અચળ સત્તા બધે સ્થાપી, રહેા “ગોવિંદ” વર વ્યાપી
 પીછાણે ના પુરો પાપી, કહો અપરાધ એ કોનો ?...છતી.

મઝા તો કંઈક મહાણી લે

ભજન ૯૯ (રાગ-ઉપરોક્ત.)

જગત વાડી મિનારામાં, મળતો કંઈક મહાણી લે....ટેક૦
જીવન મુક્તિ કિનારામાં, મળતો કંઈક મહાણી લે૦
અઢંગી જ્યાં મળ્યા રંગી, અખંડી વિર સત્સંગી,
ઘડી ભરનો થઈ સંગી, મળ તો કંઈક મહાણી લે....જગત૦
ગુરુજીતું શરણુ લઈને, મરી જઈને અમર થઈને
બધામાં તું ભળી જઈને, મળતો કંઈક મહાણી લે...જગત૦
અભેદી આત્મ શાળામાં, ભરીને ફૂંડ ફાળામાં
અનુભવના અખાડામાં, મળતો કંઈક મહાણી લે...જગત૦
ભરી લે જામ અનહદનો, મટી જા. પી. અહંપદનો
નિશો રહેવા પરમ પદનો, મળતો કંઈક મહાણી લે...જગત૦
સ્વલક્ષે તું સદા રહીને, પ્રપંચે વાયુવત્ વહીને
થતું થાયે બધું સહીને, મળતો કંઈક મહાણી લે...જગત૦
સ્વયંજ્યોતિ અચળ જે છે, સદા નિર્વેપિતું તે છે.
ગીતામાં કૃષ્ણ પાણુ કહે છે, મળતો કંઈક મહાણી લે...જગત૦
જગત પ્રેમે રહી પુરો, બનીજા તું હવે શુરો
કરીને દેહને ચુરો, મળતો કંઈક મહાણી લે....જગત૦
જીવન મુક્તિ મહીં ફરવા, સદા “ગોવિંદ વર વરવા”
અધુરાં સહુ પુરાં કરવા, મળતો કંઈક મહાણી લે...જગત૦

બધે વ્યાપી રહ્યો ...તું. તું.

ભજન ૧૦૦. (રાગ—ઉપરોક્ત.)

નજર મ્હારી ફરે જ્યાં જ્યાં, બધે વ્યાપી રહ્યો તું. તું.
 અગર બુધ્ધિ ઠરે ત્યાં ત્યાં, બધે વ્યાપી રહ્યો તું તું. ૧.
 ગગન અગ્નિ જ્વતળમાં તું, વિદ્યુત વાયુને જળમાં તું.
 તળા તળને વિતળમાં તું, બધે વ્યાપી રહ્યો તું. તું....૨.
 રસાતળને મહાતળમાં, દિશા વાદળ તણા દળમાં
 સકળ એ મેઘ મંડળમાં, બધે વ્યાપી રહ્યો તું. તું...૩.
 શશિ સુરજ સિતારે તું, કલમ ચિત્રે ચિતારે તું.
 અલખ તારે ઉતારે તું બધે વ્યાપી રહ્યો તું. તું...૪,
 વસ્યો દેવે ને દક્ષે તું. વસુ નાગે ને યક્ષે તું.
 તપસ્વિના સ્વલક્ષે તું, બધે વ્યાપી રહ્યો તું. તું...૫.
 ગિરીવરમાં તરૂંવરમાં નદી નાળે સરોવરમાં
 સમુદર ને ઘરોઘરમાં, બધે વ્યાપી રહ્યો તું. તું...૬.
 વસ્યો વનમાં ને ઉપવનમાં, પશુ પક્ષિ અને જનમાં
 કીડા જંતુ તણા તનમાં, બધે વ્યાપી રહ્યો તું. તું...૭.
 તરણ તારણ ભરણમાં તું, જનમ જીવન મરણમાં તું.
 સદા કળ બળ સ્મરણમાં તું, બધે વ્યાપી રહ્યો તું, તું....૮.
 મધુર સંગિત નાદે તું, વસ્યો સુગંધ સ્વાદે તું.
 વિનોદે ને વિવાદે તું, બધે વ્યાપી રહ્યો તું. તું...૯.
 ફળે પૂળે ને ધાને તું, રસે રૂપે ને વાને તું.
 વળી ઔષધ ખજાને તું, બધે વ્યાપી રહ્યો તું. તું...૧૦

સકળ ધાતુ તણી ખાણે, હીરા મોતી મહી મ્હાણે.
 ઘરાણે ને વળી નાણે, બધે વ્યાપી રહ્યો તું. તું...૧૧
 સ્મૃતિ શાસ્ત્રે પુરાણે તું, શ્રુતિ વેદો વખાણે તું.
 રહ્યો જાણે અજાણે તું, બધે વ્યાપી રહ્યા તું. તું.....૧૨
 નહિ કેા ઠામ ઠાલી છે, સમરતા એ નીરાલી છે.
 સદા અમને તો બહાલી છે, બધે વ્યાપી રહ્યો તું. તું....૧૩
 હું હું, હું, થયું તું, તું, મળ્યું હું, તું, રહ્યું તું તું.
 હવે “ગોવિંદ”ના હું, તું, બધે વ્યાપી રહ્યા તું. તું....૧૪

—:૦:—

“અમારે તો બધું સરખું”

ભજન ૧૦૧ (રાગ-ઉપરનો.)

કરો સ્તુતિ અગર નિંદા, અમારે તો બધું સરખું.
 હો મુવા અગર જીંદા, અમારે તો બધું સરખું.
 કરી સન્માન ખેસાડો, અગર અપમાનથી કહાડો
 ભલે ગાળો ભુંડી ભાંડો, અમારે તો બધું સરખું.
 વધાવો પુષ્પથી બહાલે, અગર નલવાર કે ભાલે
 કરો હાલે કે બેહાલે, અમારે તો બધું સરખું.
 કહો ડાહ્યો કે ઢિવાનો, ગણો દુશ્મન અગર દાનો
 ગમે તેવો ભલે માનો, અમારે તો બધું સરખું.
 કહો યોગી અગર ભોગી, કદી રોગી કે અવરોગી

ગણેા સાચો અગર ઢાંગી, અમારે તો બધું સરખું.
 કહો વાચાળ કે બહેમી, પુરો નેમી અગર પ્રેમી,
 ચહો નિરહય અગર રહેમી, અમારે તો બધું સરખું.
 ગણેા જ્ઞાની કે અજ્ઞાની, કહો ગુણીયલ અભિમાની
 બધું લઘુશું અમે માની, અમારે તો બધું સરખું
 ઉરે અમૃત કદી રેડો, અગર તો વિષને વેડો
 કદી તેડો કે ના તેડો, અમારે તો બધું સરખું
 કહો લોભી કે સંતોષી, અગર હોંશી કે અક્રોષી
 ગણેા નીર્દોષ કે દોષી, અમારે તો બધું સરખું
 ગણેા બહાલો કે વિરોધી, અગર સાત્વિક કે ક્રોધી
 બધું રાખો તમે નોંધી, અમારે તો બધું સરખું.
 અધુરો કે ગણેા પુરો, કદી કાયર અગર શુરો
 કહો સારો અગર ખુરો, અમારે તો બધું સરખું.
 ચહો કે ના ચહો તો શું, રહો કે ના રહો તો શું
 કહો કે ના કહો તો શું અમારે તો બધું સરખું.
 કરો મૈત્રી અગર ધનથી, રાંા અળગા દળીદ્રનથી.
 કહે “ગોવિંદ” તનમનથી, અમારે તો બધું સરખું...

—o—

ભજન ૧૦૨ રાગ—ગઝલ કવાલી.

છુટી હું. તું. તણી થંથી, પછી મહાર્ કે તાર્ શું ?
 નથી જ્યાં બેઠપુદ્ધિ તો, પછી સાર્ નહાર્ શું ?

નથી જ્યાં મૂળમાં મનવો, પછી ખ્યારું અકારું શું ?
 ગયું જ્યાં સ્વાદનું સેવન, તીખું કડવું કે ખારું શું ?
 નથી જ્યાં રોગ પણ રગમાં દવા હોય કે દારૂ શું ?
 મળે નહિ મુળમાં મુર્તિ પછી તેને પુનરું શું ?
 લુટાઈને થયા નવરા, પછી લુટે લુટારું શું ?
 તરીને પાર જઈ પહોંચ્યા, પછી કરશે ત્યાં તારૂં શું ?
 નથી જ્યાં યુગ અસ્તિ તો, કળીનું કારભારું શું ?
 જડે નહિ જાત જ્યાં જરીયે, પછીથી નાતખારું શું ?
 ગુરુજીને જમા અરપી, પછી બાકી ઉધારું શું ?
 કહે “ગોવિંદ,” વાણી ના, પછી તેને વિચારું શું ?

—:૦:—

ભજન ૧૦૩ રાગ ભુજંગી...

કરી દિવ્ય દ્રષ્ટિજ, દ્રષ્ય ખોયું,
 અને જ્ઞાન્તિના સિંધુની પાર જોયું.
 ઘણે દુર ઉડાણમાં કંઈક દીકું,
 ઘડી બે ઘડીમાં થયું એ અદીકું
 પુનઃ દિવ્ય રૂપે ઉભું છેક પાસે,
 ભૂલ્યું ના ભૂલાએ વસ્યું બહાલ વાસે.
 ઘડી ઉડતું તો ઘડી કુદતું એ
 ઘડી આભના ગર્ભમાં ગુંજતું એ.

ત્વરાએ ત્રણે લોકમાં વિચરીને,
 ઉડી ઠામ બેઠું ફરી એ ઠરીને.
 ભર્યા સ્નેહના સાગરે ચાંચ બોળી,
 ફરી ચૌદ પ્રહ્લાંડમાં પાંખ પહોળી.
 બધા વિશ્વમાં એકય રૂપે છવાયું,
 છતાં પ્રેમના પિંજરામાં ફસાયું.
 હતું હું વિષે પંખી કે પંખીમાં હું ?
 કથું શી રીતે શું લખું લેખમાં હું ?
 જરા આટલી આંટીને આપ બોલો,
 પછી દાસ “ગોવિંદનો” ન્યાય તોલો.

—:૦:—

સજન ૧૦૪ રાગ--(મળ્યો મનુષ્ય જન્મ અવતાર)

એવા અલખ પુરૂષ અવિનાશ, નિષદીન સ્મરીએ.

જ્યાં નામ રૂપનો નાશ, એ વર વરીયે

ધરી ગુરૂ ગમ દ્રઢ વિશ્વાસ—હે—૭ ટેક૦

આદિ મધ્યને અંત અચળએ, સ્વયં જ્યોત પરકાશ(૨)

આધિ વ્યાધિ ઉપાધી રહિત વળી (૨)

જનમ મરણનો ત્રાસ, જ્યાં નહિ જરીયે...એવા૦

નહિ દિન રજની સત્ તમ રજને, નહિ ધ્યાન અનુમાન(૨)

પાપ પુન્ય સુખ દુઃખ નહિ સંભવ(૨)

નહિ જ્ઞાન અજ્ઞાન, ઉનમુની દરીએ....એવા૦

જાગૃત સ્વપ્ન સુસુપ્તિ નહિ જ્યાં, નહિ સ્થુલ સુક્ષ્મ દેહ(ર)
 મન વાણી વીરામ લહે જ્યાં,(ર)
 અક્રાંત અજર અગેહ, વનમાં ફરીયે...એવાં
 નિષ્પંધન એ સહુથી ન્યારો, સોહં આતમરામ(ર)
 પુરણુ બ્રહ્મ નિશ્ચિળ પદ ધારી(ર)
 પરમ પુનિત શુભ ઠામ, જઈને ઠરીયે...એવાં
 પડ સંપત વૈરાગ્ય વિવેકે, સત્યાસત્ય વિચાર (ર)
 ગુણાતિત “ગોવિંદને” ભજતાં(ર)
 ભવજળ સિંધુ અપાર, રહેજે તરીએ...એવાં

—:૦:—

‘ગુરુ સ્તવન.’”

ભજન ૧૦૫ રાગ. (શાન્તિ વાળારે ભજનમાં આવેને)

અલખ નિરંજન રે સદ્ગુરુ...ત-ત્વમસિ....ટેક૦
 કે. મમ મન મંજનરે....સદ્ગુરુ તત્વમસિ—
 પડવે પરથમ આપ અકેલા, ખેલો ખેલ અખેલા
 અદ્વર ઉખેલારે...સદ્ગુરુ ત-ત્વમસિ૦...અલખ૦
 બીજે બંધન જગનાં બાળી કૈતની દુગ્ધા ટાળી.
 કે દ્રષ્ટિ દયાળીરે....સદ્ગુરુ ત-ત્વમસિ૦....અલખ૦
 ત્રિજે ત્રણ ગુણ પાર રમો છો, આપમાં આપ સમો છો,
 કે. અમને ગમોછોરે....સદ્ગુરુ તત્વમસિ૦ અલખ૦
 ચોથે ચાર દેહથી ન્યારા, બ્રહ્મ અમરત રસધારા,
 કે બાવન ખંડારા રે...સદ્ગુરુ ત-ત્વમસિ૦...અલખ૦

પાંચમે પંચ પ્રપંચ વિજેતા, નિજરસ અનુભવ લેતા,
 કે, સમ થઈ બહેતા રે...સદ્ગુરૂ તત્ત્વમસિં...અલખં
 છકઠે છુપું જ્ઞાન બતાવ્યું, અનુભવમાં ઉતારાવ્યું,
 કે અમને ભાવ્યું રે...સદ્ગુરૂ તત્ત્વમસિં...અલખં
 સાતમે સચરાચરના વાસી, આપ અલખ અવિનાશી,
 કે, પુરણ પ્રકાશીરે...સદ્ગુરૂ તત્ત્વમસિં અલખં
 આઠમે અષ્ટ યોગના જ્ઞાતા, નહિ ધ્યાન નહિ ધ્યાતા,
 પરમ પદ દાતા રે...સદ્ગુરૂ તત્ત્વમસિં...અલખં
 નવમે નીરગુણ નાથ નિરંજન, ભેદ રહિત ભિડ ભંજન
 મુની મનરંજન રે...સદ્ગુરૂ તત્ત્વમસિં...અલખં
 દશમે દ્રવ્ય પદારથ ભેદી, સંશય ગ્રંથી છેદી,
 આપ અભેદીરે...સદ્ગુરૂ તત્ત્વમસિં...અલખં
 એકાદશે અવિચળ પદ સ્થાપ્યું, કષ્ટ હમારૂ કાપ્યું,
 કે નિજ રૂપ આપ્યું રે...સદ્ગુરૂ તત્ત્વમસિં...અલખં
 બારમે બીજમાં ચકલ સમાવ્યું, જ્ઞાન કરી સમજાવ્યું,
 સ્વરૂપ દર્શાવ્યું રે...સદ્ગુરૂ તત્ત્વમસિં...અલખં
 તેરમે તુર્યા પદ પરહરીયા, આનંદ સાગર ભરીયા,
 કે, અમ ઉર ઠરીયા રે...સદ્ગુરૂ તત્ત્વમસિં અલખં
 ચૈદશે ચૈતન તત્ત્વ પ્રકાશ્યું અવનવું અમને ભાશ્યું
 એજ ઉપાશ્યું રે... સદ્ગુરૂ તત્ત્વમસિં અલખં
 પુનમે પુણું સ્વરૂપે ભાળું ત્રિલોકમાં અજવાળું,
 પરમ કૃપાળુ રે...સદ્ગુરૂ તત્ત્વમસિં અલખં

નિત્ય નિત્ય આનંદ અદકો થાયે “ગોવિંદ ગુરૂ પદ ગાયે,”
ચરણ રંગ રહાયે રે....સદ્ગુરૂ તત્ત્વમસિં...અલખં

—૦—

અથ: ડ કા કાવ્ય.

સજન ૧૦૬ (રાગ— નિર્મળ સુંદર સંતોનાં નેણાં)
કકકા કુસંગ કદી નવ કીજે...કુપંથ માં ડગલું નવ દીજે
કૃષ્ણ કથામૃત પ્રેમથી પીજે તો કાયા કૃતારથ થઈ રહે રે....૧
ખખખા ખડું રૂપ ખંતથી ખોળો...ખાલી ખુવો નહિ માનવ ચોળો
ખોટી ખુમારીને રાખમાં રોળો તો ખલકનો ખાવિંદ રીઝશે રે...૨,
ગગ્ગા ગણો ગુરૂ ગોવિંદ જેવા...ગુણ ગ્રાહી ગુણુદાયક દેવા
ગુરૂજના ચરણે ગંગાજીને દેવા તો ગર્વ ગળે પદ પુજતા રે...૩,
ઘઘા ઘણી ઉંઘ ઘાલે છે ઘણે....ઘવાયેલા અનિ ઉઘન આણે
ઘાયલના ઘાવ ઘાયલ જાણે તો ઘાટ અઘાટે એ જઈ ડરે રે....૪,
ચચ્યા ચરાચર ચૈતન્ય નાચે....ચિતારો ચિત્ર રચી તેમાં રાચે
ચેતન ચિત્તના જડને ન જાયે તો ચર્મનો મોહ ચાહે નહી રે....૫,
છછછા છલો છલ પ્રહ્લ છવાયો...છાગડીયે જેમ સૂર્ય છુપાયો
છાનો ઈધિનીયામાં અગ્ની છુપાયો તો છતી આંખે નવ ઓળખે રે...૬
જજજ જપો જુગતે જહુરાયા....જણો જરૂર જુઠી જગમાયા
જીવનમાં જન જન્મ કમાયા તો જાળવી જાણુજો જાંદગીરે...૭
ઝઝઝા ઝરે નિર આકળ કેરૂં...ઝાઝા પ્રમાણે લિંજે નહિ મેરૂં
ઝાલી ઝોળીને ખગાડ્યો જો ગેરૂ તો ઝુલે ચોરાશી ની ઝુલમાં રે....૮

ટટટા ટપોટપ ટીંખળ ટાળો....ટોળ ટપાક તણા ખીજ ખાળો
 ટાણું મળ્યું શિદ ટુંટીયાં વાળો તો ટાકોર સંતની સાંભળો રે....૯
 ઠઠઠા ઠરી ઠીક ઠામ ન બેઠો ઠાકોર ઠાઠે ઠગાવાને પેઠો
 ઠાલી ઠઠામાં રાખ્યો નહિ નેઠો તો ઠાકર ખાતાં ન સુધર્યો રે...૧૦
 ડડડા ડબો ડબ ડહાપણ ડોળી ડોળ ડીમાકમાં જીદગી રોળી
 ડોક ઉંચી કરી ના દેખી હોળી તો ડુંગર દુઃખના બહોરીયારે...૧૧
 ઢઢા ઢમાઢમ ઢોલ વગાડી...ઢઢોળી સંત જગાડે છે દહાડી
 ઢોર દશાને નાખો હવે કહાડી તો ઢુંઢી લેજો સાચા સંતને રે...૧૨
 તત્તા તબે તનની તુત વાતા...તત્પદ સાધો સદા સુખ શાતા
 તાપ ત્રિવીધી ટળી જાય તાતા તો ત્રણ ગુણ ઉપર જઈ રહો રે...૧૩
 થથ્થા થયું થાય થાવાનું થશે...થોડે થોડે જનમ્યું તે તો જશે.
 થાવર જંગમ થુલ વિલાશે તો, થોલ કથોલ ન કીજીયે રે...૧૪
 દદદા દમે દશે ઈંદ્રિના દેવા...દ્રષ્ટા રૂપે રહે દિપક જેવા.
 દિલના દેવળમાં દેવ સેવા તો, દર્શાવે સંત સુહાગીયા રે...૧૫
 ધધધા ધરે ધન ધામના ધોખા...ધારવા ધર્મથી એ નિત્ય નોખા.
 ધોયેલ દિલ ધરી રહે ચોકખા તાંધન્ય એવા ધિર વિરને રે...૧૬
 નન્ના નસે નસ નાથને ન્યાળો...નિત્ય ગ્રહીને અનિત્યને ટાળો.
 નેણામાં નેહ તણા નિર ખાળો તા. નિરાલિમાની બની રહોરે...૧૭
 પપ્પા પરા પારથી પીંડ પામ્યો...પંચ મહાભુતમાં પરીણામ્યો,
 ખાછો પ્રભુત્વ વિષે તે વિરામ્યો તો, પીછાણી લે નિજ રૂપનેરે...૧૮
 ફફફ ફરી વળ્યો ફેગટ ફેરા...ફેરે ફેરે લીધા જન્મ ઘણેરા.
 પુલી ખાંધ્યાં કોટડા કમંકેરા તો ફર્યો ફરી ભવ ફંદમાં રે...૧૯

બળ્યા બધે પ્રદ્ધ બિંદુ બિરાજે...બેઠા ઘટો ઘટ ગંભિર ગાજે.
 બધન બાળીને ઓળખો આજે તો, બાજી જીતો ત્રણેલોકનીરે...૨૦
 ભભા ભર્યો ભરપુર ભગાશે....ભેદ અભેદના ભાવજો બાશે.
 ભાવના ભીત્તર ઐક્ય જણાશે તો ભય ભાંગે પ્રહ્લાડમારે ...૨૧
 મમ્મા મહા મણી મોઘેરો મહાણે...માયા મળે મન મોહ ના અણે.
 મુમત મેલી મરી જીવી જાણે તો મુકતીનો મારગ મેળવેરે...૨૨
 યચ્ચા યોગી યોગ યજ્ઞના યોજે...યશસ્વી ઓધક વીશ્રવ પ્રયોજે
 યાહોમ કરવા જો અંતર ખોજે તોય મનીયમ ને આદરે...૨૩
 રરરા રગે રગ રામ રમે છે...રોગી બની કંઈક જલ્યા ભમે છે
 રાખી વીવેક વીશ્રવને નમે છે તો રાગ કે દેષ રહે નહી રે...૨૪
 વગવા વદે વદે વાણી વીચાર....વાયું સમાન વહે મન મારી
 વીવેક વૈરાગ્યની બલીહારી તો વારી બાઉ એવા સંતને રે....૨૫
 શશશા શશી સમ શીતળ શાન્તી..શીલ સંતોષ સંતોષ તણી કાંતી
 શુન્યમાં સ્થાપે ભૂલાવીને બ્રાન્તી તોશાણુ ગુરુ એવા ગોતીયેરે ૨૬
 ષષા ષટાદળ શેષ વીશેષેશીષ્ય થશે તો જશે અવશેષે
 કૃષ્ણ સ્વરૂપે રહે તત્ત્વ વેષે તો વિશિષ્ટ સ્વા ભિષ્ટમાં રે....૨૭
 સસ્સા સદા સત્ સંગત સેવો સંત મહંતને આદર દેવો
 સ્વાસ ઉસ્વાસ ના મંત્રને લેવો તોસ્વાનુ ભવાશે સ્વરૂપને રે...૨૮
 હહહા હૈયે હોયે હુંપદ હોળી...હરામ કામમાં હિંમત ખેળી
 હુવા બાવા નેરાખોડી જો ચોળી તોહરિથી એ બહુ વેગળારે...૨૯
 અંબા હળો મળો કાળને બાળીઝાળને વ્યાળના દોષ દ્યો ટાળી
 પાળકનાથ પળે દ્યો સંભાળી તો ભાળશે વિશ્વ વૈરાટને રે...૩૦

ક્ષક્ષા ક્ષણે ક્ષણે ક્ષેમ ક્ષમાના...ક્ષિર સમુદ્ર સમા દિલહાના
 ક્ષેત્રજ સંતના શબ્દ સદાનાતો ક્ષણીક મોહ વિદારતા રે...૩૧
 જ્ઞા જ્ઞાને જ્ઞાતા જ્ઞેય ને પામે...જ્ઞાન વડે દુઃખ વિશ્વના વામે
 જ્ઞાતવ્ય દ્રષ્ટિથી દુર વિરામે તો જ્ઞાતા કે જ્ઞાન રહે નહિ રે...૩૨
 અઆ અલક્ષ અનંત અનામી અક્ષર તિત અખંડ અકામી...
 આનંદ પુર્ણ છે અંતર યામી તોએજ સ્વપ છે આપણું રે....૩૩
 ઝંકાર અક્ષરનું મૂળ જાણો ઝંકાર આદી અનાદી પ્રમાણો
 ઝંકારમાં ગુરૂ મંત્ર પીછાણો તો ઝંકારે ઐક્યતા વ્યાપશે રે....૩૪
 કકકાનું કાવ્ય વાંચીને વિચારે...સાચા ગુરૂજનું શરણું સ્વિકારે
 સંશય મોહના મૂળ વિદારે તો “ગોવિંદ” ધન્ય એ જીવંતી રે...૩૫

—o—

ભજન. ૧૦૭ —(થાળ)

(રાગ—ઝીણી ઝીણી તે મોરલી વાજે છે.)

આવો આવોને જીવણજી મહારા—ટેક
 આપ આવ્યે આનંદ અતી થાય.....જીવણજી મહારા ૦
 મારે આંગણીયે આજ છે ઉજાણી.....(૨)
 તમે જમવા આવોને જદુરાય.....જીવણ ૦
 મેં તો ભાત ભાતનાં ભોજન કીધાં—(૨)
 બહાલા નંદકુંવરને કાજ.....જીવણ ૦
 દળ દુધપાક સુખડીને શીરો...(૨)
 ધારી ધુધરા ઘેબર કંસાર.....જીવણ ૦

- ગોળ પાપડી ને ગુલાબજાંબુ...(૨)
માલપુવા મહેસુર મજેદાર.....જીવણ ૦
- ખીર ખાન્ન ખબુરીને ખાખરા...(૨)
ખાન્ને ખંતેથી ખોપરાપાક.....જીવણ ૦
- સેવ સુંઠ પાકને સુતર ફેણી.....(૨)
મેવા મગદળ ને મોહન થાળ.....જીવણ ૦
- ખાંટ ખુદી જલેખી ને ખરદી.....(૨)
કાન કીધો કેશરીયો ભાત.....જીવણ ૦
- મોતીચુર ને તલ સાંકળ તાજી.....(૨)
પેંડા પુરી અહીયો પાક.....જીવણ ૦
- લીલો હલવો ને લકકડસી લાડુ.....(૨)
શંકરપારા ને સાલમ પાક.....જીવણ ૦
- રસ રોટલીને પુરણ પુરી.....(૨)
વળી વિધવિધ જાતના શાક.....જીવણ ૦
- કળી કેવડો કચોરી ને ચટણી.....(૨)
ભાવે ભજ્યાં કીધાં ભગવાન.....જીવણ ૦
- દાળ ભાત ને પાતાર ની ભાજી...(૨)
વળી રાયતાં અથાણાં અપાર.....જીવણ ૦
- કઢી આમટીને આમલવાણું.....(૨)
ઘેંસ ખીચડીને રોટલા રાખ.....જીવણ ૦
- જે જોઇએ તે જમજો જાદવજી.....(૨)
જલ માટે માગું છું માફ.....જીવણ ૦

બહાલા ગંગા યમુનાનાં પાણી.....(૨)
 ભયાં આચ્ચમન કરવાં કાજ.....જીવણુ ૦
 નાથ સુધારી સોરઠી સોપારી.....(૨)
 તજ એલચી લવિંગને બદામ.....જીવણુ ૦
 તમે મુખવાસ લેજો મોહનજી.....(૨)
 પ્રેમે વાળ્યાં કપુરી પાન.....જીવણુ ૦
 આજ આનંદ નીહિલી વરસે.....(૨)
 મારે હડે હરણ નવ માય.....જીવણુ ૦
 મેં તો માનસીક સામગ્રી કીધી....(૨)
 માની લેજો મુંદીર વર શ્યામજીવણુ ૦
 દાસ “ગોવિંદના” સ્વામી સામળીયા....(૨)
 આજ ઉઝ્યાં સોનાનાં ભાણા.....જીવણુ ૦

પ્રેમલક્ષણા સમાપ્ત.

— ૦ —

આ ર તી.

જય જય સત્ય સ્વરૂપ, જય જગદા ધારા.....પ્રભુજય ૦(૨)
 નિત્ય નિરંજન ન્યારા, (૨) તો પણ સખ દ્વારા
 જય અંતર યામી ૦..... ટેક ૦
 એક અખંડ અનામી, સકળ જગત સ્વામી...પ્રભુસકળ ૦(૨)
 વ્યાપક વિશ્વસકળમાં (૨) સખધામન ધામી.....જય ૦

પ્રજ્ઞા વિષ્ણુ મહેશ, મહા શક્તિ માયા...પ્રભુ મહા ૦(૨)
 સર્વેશ્વર સરવેના.....(૨) સત્યે સરજ્યા....જય ૦
 કારણના પણ કારણ, અવશેષે નીરખ્યા....પ્રભુ અવશેષે ૦(૨)
 લય ચિંતવન વિવેકે (૨) આણું આણુંમાં પરખ્યા...જય ૦
 નિર્ગુણ નીરવિકાર, નિર્લેપન નિરખું.....પ્રભુનિર ૦(૨)
 તો પણ પ્રેમ પ્રભાવે (૨) પ્રગટ પ્રભુ પરખું....જય ૦
 અકળ અલખ છો આપ, લખતાં લખ વિરમે...પ્રભુ લખતાં ૦
 તો પણ “ગોવિંદ” લખીયા સંત સકળ ધરમે ૦....જય ૦

— ૦ —

ૐ શ્રી હરિ ૐ

અસિત ગોરી સમસ્યાત કજ્જલ સિંધુ પાત્રે, ।
 સુર તરુવર શાખા લેખિની પત્ર મૂર્ધિ, ॥
 લીખતો યદો ગૃહિત્વા શારદા સર્વ કાલે, ।
 તદપિ તવ ગુણા ના મીશ પારં ન યાતિ. ॥ ૧ ॥

અનંત નાથના અનંત ગુણો લખવા માટે પ્રથિવના
 જેવડો કાગળ લાવી, દેવનાઇ વૃક્ષોની કલમ, ખનાવીને,
 સમુદ્ર જેટલી શાહી વડે માતાજી શ્રી સરસ્વતિ અનંતયુગો
 પર્યંત લખ્યા કરે, તો પણ જેનો પાર આવેજ નહિ.
 એવા પ્રભુના ગુણ લખવામાં કોઇ પણ મહાન કવિઓની
 ગતિ ચાલી શકીજ નથી. તો પણ સાગરદેવને અર્ધાન્જળી
 આપવા, સાગરના જળનો ખોખો ભરી સાગરને જ અર્પણ
 થાય, એવી રીતે ભાવિક ભક્તોએ, શાસ્ત્રકારોએ, અને રૂપી

મુનિયોએ, જગત્ કલ્યાણની દ્રષ્ટિને આગળ રાખીને પોત-
પોતાની ભાવના પુરી કરવા ફરજે બબલી છે.

વળી એવા અકળ ભગવાનને કળી શકવા માટે કોઈ
પણ સમર્થ નથીજ. પરંતુ લાખો નરોમાં કોઈ એકજ
વિર તેમાં ભળી શકવા સમર્થ જરૂર થાય છે, જેમ અહ-
લ્યાને વરવાના ઉમંગમાં ઈન્દ્રાદિક દેવતાઓ પોત પોતાના
વાહનમાં બેસીને પ્રથિવની પરીક્રમા કરવા ગયેલા હતા,
તેઓ તો રહી ગયા, અને પ્રસવકાળથી દ્વિમુખી થયેલી ગૌ
માતાને પૃથ્વી બાણી, તેની પરિક્રમા કરનાર ગૌતમ મુની
અહલ્યાને વર્યા હતા. તે રીતે કોઈ સાચા સંતની પ્રેરણાથી,
અગર કોઈ બ્રહ્મનિષ્ઠ સદ્ગુણી સમશાથી, અપાર સંસારનો
પાર પામી સ્વ સ્વરૂપમાં સ્થિતી થાય છે, અને મહાન કષ્ટથી
ભરેલા અશાન્તિના સમુદ્રનો શાન્તિમાં લય પામે છે. એજ
જીવનનું પરમ કર્તવ્ય છે. ૐ.

તત્સત્

શાન્તિ શાન્તિ શાન્તિ.

